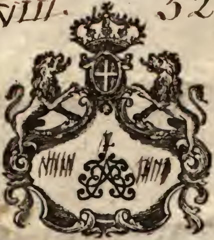
52

L,

VIII. 52,

SOLI DEO HONOR ET GLORIA

Tractatus
DE IVRISDICTIONE
ADIVNCTORVM
COADIVVANTIVM EPISCOPVM.

contra Præbendarios ſuos criminaliter procedentem.

Authore

D. LVDOVICO A SARAVIA METRO politicæ Sedis Cæſarauguſtæ Canonico. Olim ad publicam Iuris Pontificij interpretationem in Oſceñ, & Cæſarauguſtañ Gymnaſijs & Cæſ. præfat.e Archiepiſcopatus Vicariatum generalem adminiſtrandum præcincto.

Dicatus

ILLVSTRISS. DOMINO SVO D. PETRO Gonzalez de Mendoza Archi. Epiſcopo, & temporali Domino Seguntino Regioque Conſiliario.

NAZIONALE ... DI TORINO

CVM LICENTIA ET PRIVILEGIO.

CÆSARAVGVSTÆ, Apud Ioannem à Lanaja & Quartanet Regni Aragonum & Vniuer. Typ.

Anno CIↃ. IↃCXXIV.

ILLVSTRISS.

DOMINO SVO DON PETRO GONZALEZ DE MENDOZA ARCHIEPISCOPO,

Epiſcopo Seguntino, & Domino temporali, Regioque Conſiliario.

CVM primum (Illuſtriſsime Princeps) imperio dominationis tuæ, ad Prouiſoris munus exercendum in hoc numeroſo Cæſaraugustano Archiepiſcopatu abſtractus ſum, mecum ipſe cogitare cœpi, artem iuris magis magnam atquè vberem quam difficilem, & obſcuram, quæ bonum & æquum vnicuique tribuit, neceſſarij antecedentis cognitionem prærequirere. Cuius ſcilicet iuriſdictio ſit, pro partitione elargienda? De ea in genere diſceptare, poſt tot eruditiſsimorum hominum tractatus, importunum, & formidandum, pro exiguitate ingenij mei animaduerti. Conueniens tamen & opportunum cenſui aliqua ex digeſtis in genere membra diſpartiri. Quæ congruunt, & illuſtriſſimæ dominationi tuæ, quippe qui pro vindicanda maieſtate iuris. Et ſua vnicuique iuriſdictione tuenda, cum ſempiterna laude, & vtili-

& vtilitatis propriæ magno detrimento ſummè elaboraſti. Quæ le-ctori non diſplicent, ſed grata & iucunda (vtpote à Doctoribus ex profeſſo non diſſerta) arrident, & Canonicali quam obtineo Dignitati correſpondent. Ea qualia qualia ſint celſitudini tuæ offerenda propoſui, tum vt tibi, qui Dominus meus es, conſtet ratio temporis à me conſumpti in priuatis & ſecretis occupationibus, cui conſtitit de publicis & notis functionibus. Tum vt ſi quid indignum irrepſerit benignè pro more corrigas. Tum vt meos connatus ad maxima quæque adſpirantes foueas & animum mihi ad alia tuo validiſsimo ductu inchoanda excites. Faxit Deus vt te Eccleſiæ ſuæ nouis ſplendoribus diutiſsimè incolumem ſeruet, & ad ea quæ plurima omni laude digna egiſti. Alia etiam geſta accedant quibus & gloriam inter homines, & in cælis immortalitatem conſequaris. Cæſarauguſtæ ex hac tua Metropolitana Sede, die xxj. Nouembris, anno CIↃ. IↃC. XXIV.

Illuſtriſsimæ Dominationis tuæ.

Humillimus ſeruus.

Ludouicus à Sarauia.

LEC-

LECTORI.

Ex quæſtionibus in hoc libro diſputatis, aliæ ex profeſſo, & principaliter, quas Elenchus ſubſequens demonſtrabit. Aliæ incidenter, vel reſolutiuè interſeruntur. Hæ ſunt.

An Adiuncti iurent & ſignent prouiſonalia? q. 15. num. 15. & 17.

Quid ſi vnus ex adiunctis delinquat? q. 5. in fi. & q. 6. n. 11.

De ſuſpicione vnius ex coniudicibus an alij noſcant? q. 9. num. 12.

Quid ſi Epiſcopus recuſetur? q. 9. n. 12.

An ſolus Epiſcopus abſoluat in foro interno? q. 15. n. fin.

An Capitulum Sede vacante procedat cum Adiunctis? q. 17. n. 35. & 32. n. 5.

Quid ſi Epiſcopus non ſit conſecratus? q. 17. n fi.

An ſolus Epiſcopus procedat contra Pœnitentiarium renuentem audire confeſſiones? q. 18. n. 16.

An Adiuncti procedant contra delinquētem in alia Diœceſi? q. 22. n. 34.

An vnus ſine altero ſed cū Epiſcopo ritè procedat? q. 31. n. 21.

An Adiuncti iure Sportulas petant? q. 32. n. 10.

An ab Adiunctis appellētur ad immediatum ſuperiorem? q. 32. num. 11.

An vnus ex Epiſcopo & Adiunctis alteri, vel alijs inhibeat? q. 32. n. 14.

ERRATAS SIC CORRIGE.

PAg. 29. n. 63. in fine. q. 91. pro 29.
Pag. 33. n. 39. incedant. pro incidant.
Pag. 44. n. 49. Archidiaconatumi pro Archidiaconatum.
Pag. 10. n. 8. conſenſu pro conſenſa.
Pag. 175. n. 35. §. fin. dimanans pro dimanantem.
Pag. 220. §. prӕterea perſonas pro perſona.
Pag. 264. n. 30. deciſ. pro dociſ.
Pag. 297. n. 64. de iurei pro iure.
Pag. 307. in fine poſſumus pro poſſum.
Pag. 356. poſt medium commandati pro commandatur.
Pag. 365. §. 9. in princ. quamdam pro quand.
Pag. 368. Auditores pro Auditorem.

OBlatum mihi librum hunc verè aureũ, De Iuriſdictione Adiunctorum (de qua nemo adhuc ex profeſſò tractatũ edidit) vt cenſurandum committerem, cæpi legere; & quamuis magnis ocupationibus prepeditus, auiditate quadam proſecutus eius dicendi facilitate, & ſententiarum elucidatione, & difficultatum reſolutione allectus, tandé perlegi. Perlectũ aprobaui, nihilq; in eo reperi bonis moribus, ortodoxę fidei, Sacris Canonibus, & Æcumenicis concilijs aduerſum, quin potius omnia mira eruditione diſcuſſa, ſapiuntq; & redolent talem, ac tantum virum eximiumq; Doctoré; licentiamq; impartimur libentiſsimè, vt quam primum in lucem edat ad communem omnium vtilitatem, typiſq; & prælo mandari iuſsimus. Pergat vt cępit bonis auibus Dñs Officialis & Collega noſter. Dij cœptis aſpirate ſuis, & ex vtriuſque iuris nemore ampliſsimo, & copioſiſsimis ſpecioſaq; & fructifera ſilua, vberrimos fructus, & flores veritatis candidos colligens futilibus fucata ineptijs reſpuens. Mittat ſtatim ſecũdo fęlici partu canonicales diu expectatas ſatiſq; elaboratas queſtiones. Datt. in hoc Palatio Archiepiſcopali Sexto Kal. Octobris Anno ſalutis M.DC.XXI.

Licenciatus D. Petrus de Molina,
Vicar. Gener.

De mandato dicti admodum Illuſtriſ. Dñi Vic. Gen̄.
Antonius Zaporta Notarius,

APPROBATIO.

TRactatum hunc de Iuriſdictione Adiunctorum (Autore D. Ludouico de Sarauia Doctore) opus ſanè eruditiſsimum vidi, & pręlo dignum iudicaui; omniaque in illo cõtenta iuxta orthodoxę, Apoſtolicę Romanę Eccleſię, Sanctorum Patrum, Cõciliorum, Canonum ſanam doctrinam magna eruditione explicari; & facultatem, vt in lucem edat, typiſque mandetur libentiſsimè concedimus. Datt. Cęſaraug. Pridie Nonas Auguſti Anno M,DC.XXIIII.

Doctor D. Ioannis de Salinas,
Vicar. Gener.

D. DOCTOR DON GASPAR ARIAS DE REYNOSO SEDIS CÆSARAUG. & Archipresbiter & Capitularis, Sanctæ Inquiſitionis Conſultus in Aragonia, ſic approbat.

DOMINO DON LVDOVICO SARAVIA Canonico Sanctæ Eccleſiæ Metropolitanæ Cæſarauguſtanæ I. V. Doctori, authori huius inſignis operis ſalutem.

NOVI te à pueritia in literis minoribus diligenter vt te, & illuſtrem patrem tuum decebat, edoctum; in maioribus in Salmanticenſi ſchola apprimè eruditum; in Oſcenſi & patria noſtra Cæſarauguſtana Academijs lectorem diſertiſsimum; in Capitulo Eccleſiæ noſtræ Metropolitanæ Canonicum Cõſiliarium doctum, & cordatum; in conſulendo pauperibus & amicis Iuriſcõſultum oculatum; in Eccleſiaſtico foro huius Metropolis in primo, ſecundo, & vltimo officijs, Iudicem venerandum & perſpicacem, quid ergo mirum ſi hæc à pueritia ſic tractaſti, quod nunc librum talē nobis de iure ſtudioſis, practicis, & conſultis offeras? ita doctrina, lectione, cenſura, & perſpicuitate plenum laboraſti, inſudaſti, didiciſti, diſputaſti, docuiſti, conſultaſti, decreuiſti. Omnia hęc pro bono noſtro vt armati etiam & doctiſsimi Iuriſconſulti, maximè eccleſiaſtici, equum Troianum per te habeant, vbi antiqua & nouiſsima Doctorum Claſicorum, Neotericorum illuſtrium Romanorum ſubſellionum digeſta, & ad vtiliſsimas quæſtiones practicas ſimul habeant, gloriemurq; nos Cæſarauguſtani, quod & iure ciuili Seſsios, & iure Canonico Saravias noſtris temporibus demus, Couarruuiæ, & Gutierrez non inferiores. Sum licet minimus iuris deſideriosus ſtudioſus, veteranus tamē & rudè donatus domi & foro & Eccleſia, & ſic non meum iudicium in aliquo prætij alicuius facio, adhuc tamen quæ lucent, etiam & luſcis lucent, & cognoſco, ſicq; augurior lucubrationes has tuas diligētiſsimis futuras vtiles & admirabiles, redolentq; vt vnde incepi fœliciter reuertar, opera omnia tua, & hoc maxime, ingenium (quod à venerando, doctiſsimo, & nobili dño Petro Sarauia Parente tuo celebri Sacræ Maieſtatis à curatione Cameræ doctiſsimo, & in re ſtatus, ſtatus materiæ primario, & prudentiſsimo viro, Regibus & primarijs aulicis, vt cordatiſsimo,

tiſsimo acceptione magna in Curia viſu) accepiſti. Neque deſunt in familia tua mille, armis, & literis inſignes, quos referas. Sufficiat nunc vnũ pro mille nominare, nobiliſsimum Conſiliarium, & Iuriſprudentia, dominum don Antonium Quintana à Dueñas, de Supremo Regio Conſilio, Italiæ, & Marchionem de la Foreſta, gentilem tuum, tuique non minus virtute quam ſanguine amantiſsimum, cuius & opera publica & priuata, & te incitarunt fœliciter, & me detinent, prout & cætera quæ de te erant de iure latè, diffuſeq; dicenda. Tandem Authorem talem nobile tale narrat opus, prout lector vtiliſsimè ſtudendo in eo comperiet. Vale, & ad cætera quæ ſemper tuo indefeſſo labore in tua copioſa & ſelecta Biblioteca ſemper inherens, hauris, pro Indijs precioſioribus, amanter, vt ad lucem prodas, vehementer exoro. Cæſaraugustæ 1. Octobris. M. DC. XXIIII.

Doctor Arias de Reynoſo.

APROBACION.

AViendo viſto y reconocido por orden de V. Ex. el tratado *De Iuriſdictione Adiunctorum*, del Doctor Luys de Saraula, Canonigo de la Santa Igleſia Metropolitana deſta Ciudad, donde mueſtra bien el Autor ſus muchas partes y erudicion, por ſer el ſugeto y la materia tan poco eſcrita de otros, aunq̃ muy neceſſaria, particularmente à todas las Igleſias Cathedrales, por todo eſto me parece que V. Ex. puede ſeruirſe de dar licencia que ſe imprima, y lo firmè de mi mano en Caragoça, à veynte de Agoſto del Año de mil ſeyſcientos veynte y quatro.

El Doctor Auguſtin de Morlanes.

DON Felipe por la gracia de Dios Rey de Caſtilla, de Aragon, de las dos Sicilias, de Ieruſalem, &c.

DON Fernando de Borja Comendador mayor de Monteſa, Gentilhombre de la Camara de ſu Mageſtad, ſu Lugarteniente y Capitan general en el preſente Reyno de Aragon. Por quanto, auiendo hecho ver, y examinar el tratado: *De Iuriſdictione Adjunctorum*, compueſto por el Doctor Luys Sarauia Canonigo de la ſanta Igleſia Metropolitana deſta ciudad de Zaragoça. Y ſe ha hallado que no tiene coſa que nodeua ſer admitida, antes bien es de mucho prouecho y vtilidad para todos. Por tanto, con la autoridad Real de que vſamos deliberadamente y conſulta, damos licencia, permiſſo, y facultad al dicho Doctor Luys Sarauia, para que por tiẽpo de diez años, de la fecha de la preſente contaderos, ò à quien ſu poder tuuiere, pueda imprimir, y vender, y hazer que ſe imprima y venda el dicho Tratado, y todos los cuerpos q̃ quiſiere ſin incurrir por ello en pena alguna. Y prohibimos y mandamos, que durante el dicho tiempo ninguna otra perſona lo pueda imprimir, ni vender, ni hazer que ſe imprima y vẽda, ſo pena de mil florines de oro de Aragon, a los Reales Cofres de ſu Mageſtad aplicaderos, y perdimiento de los libros, y moldes, y otras penas a nueſtro arbitrio, con que en todos los cuerpos que ſe imprimieren vaya pueſta eſta nueſtra licencia, la qual ſe aya de regiſtrar, y ſellar primero con el ſello de la Real Cancellaria deſte Reyno. Y mandamos a qualeſquiere Iuezes, Oficiales mayores y menores, Miniſtros, Vaſſallos, y Subditos de ſu Mageſtad, conſtituydos y conſtituyderos en el, cumplan, y guarden, guardar y cumplir hagan la preſente nueſtra Licencia y Priuilegio, y que no ſe contrauenga a el en manera alguna ſo las dichas penas, y de incurrir en la ira, è indignacion de ſu Mageſtad. Dat. en Zaragoça a veynte y ocho de Agoſto, Mil ſeyſcientos veynte y quatro años.

Don Fernando de Borja.

V. Seſſe R.

Dominus Locumt. Gener. mand. mihi Petro Polo viſa per Seſſe Regentem Chancellar.

In Diuerſorum Locumtenent. generalis Arag. vj. fol. ccxviiij.

ELENCHVS TOTIVS OPERIS.

QVÆSTIO Prima, An aſsiſtat vel reſiſtat ius commune Adiunctorum Conſtitutioni?

Quæſt. II. An Tridentina Synodus de nouo aliquam iuriſdictionem tribuerit Capitulis?

Quæſt. III. An Adiunctis ſit aliqua iuriſdictio?

Quæſt. IIII. An iuriſdictio iſta ſit appellanda, cumulatiua, priuatiua, ſimultanea, vel aggregatiua?

Quæſt. V. An Epiſcopo nolente, vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, iuriſdictio deuoluatur ad Adiunctos?

Quæſt. VI. An ſolus Epiſcopus contra vniuerſum Capitulum delinquens procedat?

Quæſt. VII. An ſinguli de Capitulo renuntiare poſſint Adiunctorum fauori?

Quæſt. VIII. An tacitus Adiunctorum conſenſus ſufficiat, vel requiratur expreſſus?

Quæſt. IX. An Adiuncti vt ſuſpecti poſsint recuſari?
Quæſt. X. An decretum hoc habeat locum in Cathedralibus dumtaxat?
Quæſt. XI. An Eccleſia in Cathedralem erecta poſt Tridentinum gaudeat Adiunctis?
Quæſt. XII. An de iure competat Epiſcopis iuriſdictio omnimoda & independens à Capitulo, vel nominandis ab illo contra Canonicos regulares?
Quæſt. XIII. An Epiſcopus poſsit omnimodè procedere, ſi Capitulum initio anni coniudices non eligit?
Quæſt. XIIII. An Epiſcopus non etiam eius Vicarius poſsit procedere criminaliter contra Capitulares?
Quæſt. XV. An poteſtas abſoluendi Capitulares à cenſuris competat Epiſcopis independenter?
Quæſt. XVI. An Epiſcopus poſſit monere Capitulares ſine Adiunctis, vt à ſuſpectarum mulierum conſortio abſtineant?
Quæſt. XVII. An diſcordibus Epiſcopo & Adiunctis in electione tertij, ad Capitulum Cathedrale vicinius & paſtore vacans tertij electio deuoluatur?
Quæſt. XVIII. An Epiſcopus ſolus poſſit priuare Capitularem ob non ſuſceptionem ordinis præbendæ ſuæ annexi?
Quæſt. XIX. An qui intra annum immediatè ſequentem

tem

tem poteſt initiari ſacris requiſitis ad præbendam, ſed non qualibet parte anni ſit admittendus ad illam?

Quæſt. XX. Quando Epiſcopus ſolus ad neceſſariam Capitularium detentionem poſſit procedere?

Quæſt. XXI. An Epiſcopus ſolus poſſit procedere contra Dignitates non Capitulares?

Quæſt. XXII. An Epiſcopus cum Adiunctis procedat contra Capitularem alterius Diœceſis, ſed in ſua delinquentem?

Quæſt. XXIII. An Epiſcopus procedat cum Adiunctis contra Portionarios Capitulares?

Quæſt. XXIIII. An Epiſcopus poſſit viſitare Capitulares ſine Adiunctis, vbi contraria immemorialis conſuetudo viget?

Quæſt. XXV. An ſint ſublata ſtatuta, vel concordiæ à Sede Apoſtolica confirmatæ quibus decernitur Epiſcopum ſine Adiunctis non poſſe Capitulares viſitare?

Quæſt. XXVI. An interpoſita appellatio in viſitatione ſuſpendat, vel deuoluat?

Quæſt. XXVII. An Epiſcopus poſſit ſubditos eximere à viſitatione?

Quæſt. XXVIII. An in leuibus poſſit Epiſcopus cōtra Capitulares procedere ſine Adiunctis?

Quæſt. XXIX. An Epiſcopus poſſit procedere ſine Adiunctis contra Coadiutores Capitularium?

Quæſt. XXX. An licitus ſit recurſus ad regium tri-

bunal pro defenſione iur. Adiunctorum?
Quæſt. XXXI. An geſta per Epiſcopum ſine Adiunctis ſint irrita, vel irritanda?
Quæſt. XXXII. An Adiuncti ſint Iudices delegati, vel ordinarij?
Quæſt. XXXIII. An Capitulo ſit iuriſdictio aliqua in Decanum, in Capitulares, vel Præbendarios?
Quęſt. XXXIIII. An Decanus habeat iuriſdictionem in Capitulum, vel Præbendarios?
Quæſt. Vltima, De fonte ex quo harum quæſtionum reſolutio congeſta fuit, ideſt de Auditoribus Sacræ Rotæ Romanæ?

DE

DE IVRISDICTIONE ADIVNCTORVM.

PRAEFATIO.

DE Iuriſdictione Adiunctorum ſtudioſa breuitate acturus, qua de re nemo (quem viderim) hucuſq; tractatum edidit, ante oculos proponam duplicem Tridentini legem, cauſam multiplicis iurgij, in quo componendo ſacra Cardinalium & Rotalis Conſiſtorij congregatio oleum & operã, non modicam adhibuerunt.

Prima lex conſtituitur in c. 4. Seſ. 6. de refor. Et ſic ſtatuit. *Capitula Cathedralium & aliarum maiorum Eccleſiarum, illorumq; perſonæ nullis exemptionibus, cõſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum ſuos obligent auctores, non etiã ſucceſſores tueri ſe poſſint, quo minus à ſuis Epiſcopis & alijs maioribus Prælatis, per ſe ipſos ſolos, vel illis quibus ſibi videbitur adiunctis iuxta canonicas ſanctiones toties quoties opus fuerit, viſitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apoſtolica, poſſint & valeant.*

Secundam legem reperies in c. 6. Seſſ. 25. de reform. in genere & ſic decernit.

Statuit ſancta Synodus, vt in omnibus Eccleſijs Cathedralibus & Collegiatis decretum ſub fel. rec. Paulo. III. quod

incipit Capitula Cathedralium, obſeruetur, non ſolum quando Epiſcopus viſitauerit, ſed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius contra aliquem ex contentis in dicto decreto procedat, ita tamen vt cum extra viſitationẽ proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant, videlicet, vt Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum conſilio & aſſenſu Epiſcopus, vel eius Vicarius tàm in formando proceſſum, quàm in cæteris omnibus actibus vſque ad finem cauſæ incluſiue, coram Notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, aut tribunali conſueto procedere teneatur. Vnum autem tantum ſit vtriuſq; votum poſsitq; alter Epiſcopo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, vel diffinitiua ſententia fuerint, tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant; & ſi in electione tertij, etiam diſcordare, ad viciniorem Epiſcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem cum qua tertius conueniet, articulus in quo erat diſcordia, terminetur: alias proceſſus & inde ſecuta nulla ſint, nulloſq; producant iuris effectus. In criminalibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de quo in decreto de concubinarijs & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur ne iudicium eludatur, & ideo opus ſit perſonali detentione, poſsit initio ſolus Epiſcopus ad ſummariam informationem & neceſſariam detentionem procedere: ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac perſonarum, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt; eiſque in choro, &

in Ca-

in Capitulo, in proceſſionibus & in alijs actibus publicis ſit prima ſedes & locus, quem ipſi eligerint & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad ſuum vel ſuorum commodum agatur ſpectante; Epiſcopi ipſi Capitulum conuocent, vota exquirant, & iuxta ea concludant. Abſente vero Epiſcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo ad quos hoc de iure, vel conſuetudine ſpectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cæteris autem in rebus Capituli iuriſdictio & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua & intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo, ij omnes in cauſis eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciantur, non obſtantibus quo ad ſupradicta priuilegijs, etiã ex fundatione competentibus, nec non conſuetudinibus etiam immemorialibus ſententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum ſuos obligent auctores; ſaluis tamen in omnibus priuilegijs, quæ vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia & ſingula in ijs eccleſijs locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij ex conſtitutionibus vel priuilegijs, aut conſuetudinibus ſiue concordijs, ſeu quocunq; alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quàm præſenti decreto ſit comprehenſum, quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

Circa vtriuſq; decreti declarationem occurrunt multa dubia quotidiana & quæ innoteſcãt digna, quæ tanquam velites inſtructæ aciei deſeruient ad maiorẽ Canonicalis operis notitiam, ſubſecuturi (ſi Deus permiſerit) primum hoc laborum meorum genimen.

Summaria quæſtionis Primæ.

Conſilium & conſenſus differunt, num. 1.
Dictio, libere, quid ſignificet, n. 2.
Canonici non comprehenduntur clericorum appellatione, n. 3.
Exceptio debet eſſe de regula, n. 4.
Præſentia importat conſilium, n. 5. *& Conſenſum. n.* 54.
Clerici omnes fratres appellantur Epiſcopi, n. 6.
Epiſcopus eſt caput Capituli, n. 7.
Caput eſt principalis pars corporis, n. 8.
Epiſcopus cæterarum dignitatum culmen eſt, n. 9.
Epiſcopus in quibus caſibus requirat conſilium, vel aſſenſum Capituli, non liquet, n. 10. *regula datur. n.* 62.
Clerici Epiſcopi id eſt Capitulum Cathedrale. n. 11.
Capitularium punitio de iure ſpectat ad Capitulum, n. 12.
Sacerdotes id eſt Capitulum Cathedrale, n. 13.
Capituli cõſenſus generaliter ab Epiſcopo ſpectari debet, n. 14. *maxime in grauibus, n.* 58.
Seniores & Senatus pro Capitulo Cathedrali accipitur, n. 15. *& n.* 56.
Cõſilium idem quod aſſenſus ſignificat in arduis. n. 16. *&* 49.
Iuriſdictio facilius limitatur quam tollitur, n. 17.
Canonici faciunt vnum corpus cum Epiſcopo, n. 18.
Epiſcopus de iure habet Canonicatum in Cathedrali. n. 19.
Canonici æquiparantur cordi, n. 20.
Capitulum iuriſdictionem acquirit contra Canonicos per ſpatium decem annorum, n. 21.
Epiſcopus ſolus iuriſdictionem exercet ob Canonicorum negligen-

gligentiam. num. 22.
Canonici non habuerunt in Tridentino qui pro eis reſponderet, n. 23.
Fraternitas maior intercedit inter Capitulum *& Epiſcopum, num. 24.*
Quando requiratur aſſenſus, vel conſilium Capituli.*n.25.*
Deciſio Putei, 209. lib. 1. n. 4. declaratur, n. 26.
Epiſcopus ſe habet cum ſuo capitulo, vt Archiepiſcopus cum ſuis Epiſcopis, n.27.
Pœnæ irrogationem auget, vel minuit perſonæ conditio, n.28.
Canonici *fratres Epiſcopi cenſentur, vt &* Cardinales *fratres Papæ, n. 29.*
Canonici Cardinales *appellantur, n. 30.*
Canonici *ſunt in magno honore, n. 31.*
Canonici *æquiparantur dignitatibus, n. 32.*
Canonici *ſunt collaterales Epiſcopi, n. 33.*
Canonici *dicuntur clerici primi gradus, n. 34.*
Canonici *plura officia exercent cum Epiſcopo, n. 35.*
Canonici *nomen eſt honoris, non oneris, n. 36.*
Reges multi ſcribuntur Canonicorum *albo, n.37.*
Adiunctorum aſſiſtentia multis rationibus conuenit, n. 38.
Adiuncti adhibentur iudicibus ſuſpectis etiam in Aragonia, n. 39.
Epiſcopi olim adiungebantur iudicibus ſuſpectis, n. 39.
Exemptio concedi ſolet ratione litis cum ordinario, n. 40.
Eccleſia del Pilar primo fuit ad tempus exempta ratione litis, n. 40.
Capitulum *frequenter litigat cum ſuo Epiſcopo, n. 40.*

Adiun-

Adiunctorum conceſsio Sedis Apoſtolicæ maieſtatem conſeruat, n. 41.
Cæſarauguſtanæ Sedis adiunctorum conceſsio, n. 42.
Iuriſdictio omnimoda quæ ſit, n. 43.
Archiepiſcopo Borja iuriſdictionem Adiunctorum impugnante nihilominus confirmata fuit. n. 44.
Argumentum ab abſurdo valet, n. 45.
Libertas eſſe debet in ſuffragijs ferendis, n. 46.
Capit. 3. de conſuetud. in 6. intellectus, n. 47. 49.
Conſuetudo præſcripta dicitur ſi 40. annorum ſpatio muniatur, num. 48.
Cap. Archiepiſcopus 9. q. 3. intellectus, n. 50.
Cap. 1. de offic. ordin. intellectus, n. 51.
Capituli conſenſus non excluditur vbi excluditur conſenſus aliorum, num. 52.
Intellectus Cap. ſi quid vero diſtinct. 86. n. 53.
Intellectus Cap. 1. de exceſſ. prælat. n. 54.
Intellectus Cap. nouit de his quæ fiunt a Prælatis, n. 55.
Capitulum cur dicatur Senatus, n. 56.
Epiſcopus quò plus videt plus ſibi diffidit. n. 57.
Canonici maiorem notitiam habere præſumuntur rerum Eccleſiaſticarum, num. 58.
Deciſio. 613. p. 1. diuerſ. declaratur, n. 59.
Immemorialis 100. annorum ſpatium requirit, n. 60.
Conſilium quando & quando requiratur conſenſus, n. 61. 66.
Conſilium & aſſenſus quomodo diſtinguantur, n. 62.
Conſilium multiplex eſt, n. 63.
Conſilium compellimur audire, n. 64.

Conſi-

Conſilium & conſenſus promiſcuè veniunt in ſermonem, num.65.

Conſuetudo excludit Conſilium non ſolum aſſenſum,n.66.

Epiſcopus hodie diſpenſat ſine Capitulo,n.67.

Conſenſus Capituli quando requiritur ab Epiſcopo, n. 68.

Quæſtio Prima.

An aſsiſtat vel reſiſtat ius commune Adiunctorum Conſtitutioni?

RESISTERE videtur ex multis iuribus in quibus ſolum Conſiliũ Epiſcopus tenetur requirere ſui Capituli, non etiam conſenſum quoties ad punitionem contra Capitulares proceſſerit, quod certiſsimum videtur *ex c.3.de conſuet.lib.6.* quatenus diſponit valere conſuetudinem, vt in puniendis exceſsibus ſuorum ſubditorum Epiſcopus Conſilium ſui Capituli requirere minimè teneatur.

Sed Conſilium † & conſenſus differunt, nam illud 1
ſequi eſt voluntatis, iſtum ſequi eſt neceſſariũ, *c. deniq; §.fin.4.diſt.c.nullus ex conſilio de reg. iur. in 6. c. cum olim de arbitris, c.ne pro defectu 41.c.cum in veteri 52.de electione, proſequitur Menoch.de arbitr.lib.2. caſu 380. à num. 3.* qui Doctores loquuntur de requiſitione Conſilij. At de conſenſu requiſito neceſſario ſequendo, *eſt textus in c.1.§.conſenſus 29.q. 1. & plura tradunt Gomez de impetr,*

*petr.beneſi.per obit.fam.*Cardin.*q.*11.*ſub.nu.*2. *Gonza. reg.* 8.*glo.* 47.*n.* 3. Ergo ſi Epiſcopus conſilium non aſſenſum ſui Capituli in ſubditorum caſtigatione poſtulabat reſiſtit ius conſtitutioni huic ſcilicet in c.6.ſeſſ.25. quæ Adiunctorum deſiderat & conſiliũ & aſſenſum.

2 Secundo ex c. 1. de offic. ordin. vbi dicitur quod Epiſcopi liberam † habent ſubditos ſuos corrigendi facultatem, quæ libera non eſſet, ſi ex capituli voluntate penderet. *l. cum quidam.* 24. *de leg.* 2. *notat. Menoch. de arbitr. lib.* 1. *q.* 7. *n.* 2. *& ſequent.* ſicut & non dicitur libera collatio quæ ab alterius conſenſu pendet *glo. verb. libere in clem. dudum.* §. *ſi vero de ſepulturis. Caſiadorus deciſ.* 3. *n.* 3. *&* 4. *de priuil. Paul. Emil. deciſ.* 297. *n.* 6. *p.* 1.

3 Quod ſi replices in d.c.1. non comprehendi † Canonicos clericorum appellatione vt (Deo duce) in libro Canonicali latius diſcutiemus. *part.* 6. *cap.* 2. & modo confirmatur ex his quæ tradit *Innoc. in c. ſedes de reſcrip. Panor. conſ.* 9. *n. & p.* 2. *idem in rubrica de vita & honeſtate n.* 5. *& in c. ſi tibi n.* 4. *verſ. nota ſingulariter. vbi Hoſtienſ. n.* 2. *& Butrius n.* 6. *de verb. ſig. Anan. in c. ad abolendam de hæret. Felin. in c. non dubium de ſent. excom.* & maximè quando agitur de punitione, *vt multis probãt Dom. Card. Illuſtriſſimus Belarminus & Ioannes Fagnanus. I.* C. *celebris in reſponſo contra Venetos.* 4. *p. conſider.* 32. §. 8. tunc & inſtatur quod & contra Canonicos Epiſcopus de iure correctionis & reformationis officium libere valet exercere, vt *in c. irrefragabili in prin.*

iunctọ

iuncto §. *exceſſus de offic. ordin.* vbi excipitur quod capitulum puniat Canonicos, ſi id habeat conſuetudo: ergo comprehendebãtur Canonici in regula generali quę datur Epiſcopo liberè ſubditos ſuos corrigendi;nam aliàs non † eſſet exceptio de regula *contra l.nã* 4
quod liquide.§.*fin. de penu. legat. l.* 1. *de reg. iur. quod declarat Couar.* 2. *var. c.*5.*n.*4. *Gonz. reg.*8.*gl.*51.*à n.*1.

Tertiò, quia in correctione ab Epiſcopo facienda; ſui Senatus præſentiam dumtaxat tenetur adhibere. *c.ſi quid vero ibi præſentibus eccleſiæ ſuæ ſenioribus.* 86. *diſt. c. Epiſcopus nullus.* 15. *q.* 7. *ibi abſque præſentia ſuorum clericorum.* Præſentia vero non exigit conſenſum † *l. corã* 5
Titio. 209. *de verb ſig.* & ad plurimum importat conſilium. *l.ſi quis; mihi bona.* §. *ſi coram vbi glo. verb. recte puto de acquir. hered. latius proſequitur Rotæ deciſio auctore Puteo lib.*3.*deciſ.*92.*n. fin.quæ ad hanc partem aliquantulum inclinare videtur.*

Quartò, præſtat & argumentum, quod non ſoli Canonici, ſed & omnes † clerici generaliter fratres 6
cenſentur Epiſcopi. *c.* 1. *de exceſſ. præl.* & pro correctione quorumcunque clericorum ſolus Epiſcopus de iure adiri iubetur *in c.de perſona* 32. 11. *q.*1.Ergo in iure omnimoda Epiſcoporum contra fratres Canonicos iuriſdictio corroboratur.

Quintò,quia Epiſcopus † eſt caput Capituli.*c.no-* 7
uit de his quæ fiunt à Prælatis, & per conſequens principalis pars ipſius. *c.ſcire.*7.*q.*1.*l. argentarius D.de edendo.l. cum in diuerſis. D.de religio.* in quo † ratio viget 8
& pars

& pars ſuperior eſt cui competit ſubditos, id eſt membra regere, & corrigere *c. oues. 6. q. 1. c. dilectiſsimis. 8. q. 2. c. regenda. 10. q. 1. c. cum inferior de maior. & obed.* & merito quia ille dicitur eſſe caput qui digniora & ſublimiora exercet vt Epiſcopus. *pluribus confirmat Paulus Æmilius deciſ. 219. num. 2. p. 1.* Ergo ſicut caput cõtinet cætera membra, & moderatur abſque conſenſa membrorum reliquorum, ſic & Epiſcopis ſine ſui Capituli aſſenſu illud continere & moderare licebit. quia caput eſt etiam totius cleri. *late Curia Piſana. c. 8. vbi additio num. 6.*

9 Sextò, quia Epiſcopus qui † cæterarum Dignitatũ culmen eſt, de quo loquitur textus *in. c. Venerabili. 37. de præbend. & dignit.* ibi: *vix ad culmina dignitatum nè dum ad præbendas viri eminentis ſcientiæ valeant reperiri, notat glo. verb. dignitatum in c. 2. eodem tit. in 6. Paulus Æmilius deciſ. 307. num. 5. p. 1. per textum in. c. innotuit de elect. Burſat. conſ. 350. lib. 4. num. 14. & facit tex. in cap. 4. de elect. in 6.* non videtur indigere aliorum adiutorio & conſilio vt ſecundum æquitatis & iuris tramitem ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter in quocunq; caſu procedat, *iuxta conſideratione͂ Illuſtriſsimi Palleoti altioris Epiſcoporũ gradus de ſacri conſiſtorij conſultat. q. 3 arti. 2.*

Septimò, hæc negantium pars fulcitur ex deciſ. Ro-
10 tæ. *615. num. 2. p. 1. diuerſ.* Vbi fatentur † Domini non eſſe ſatis clarum in iure, quæ ſint ardua illa inquibus cõſenſus vel conſilium Capituli requiritur ab Epiſcopo.

Contraria tamen ſententia quæ verior eſt multis iuribus

ribus & rationibus ſuadetur. Primò, ex c. Epiſcopus nullius 15.q.7.vbi hæc verba Epiſcopus nullius cauſam audiat abſq; præſentia ſuorum clericorum, † vbi 11
gloſa declarat ſine conſenſu ſui Capituli.*c.nouit de his quæ fiunt*, quæ iura Oldrad. *conſ.*251.*nu.* 2. declarans ait, eſſe nullam ſententiam cuiuſdam Archiepiſcopi ſine ſui Capituli conſenſu latam. Hoc expreſſius Antonius de Butrio declarat. *in d.c.irrefragabili n.* 20. *vbi ſup.* quandoque † in poteſtate corrigendi & eligendi 12
attendimus ius commune, quandoque ius ſpeciale,ſi attenditur ius commune, de iure principaliter poteſtas ſpectat ad Epiſcopum de conſenſu Capituli, vbi Innoc. *num.* 5. ait, Epiſcopum non debere corrigere exceſſus ſuorum Canonicorum, cum ſit ardua cauſa ſine Capitulo ſuo. *ex d c. Epiſcopus. Idem aſſeuerat Panorm. ibidem in* §. *exceſſus. num.*2. *Immol.*7. *&* 8.*fol.*3.

Secundò, ex tex. in c. ſcitote 6. q. 3. cuius textus auctoritate gloſa notat in d. c. Epiſcopus † Sacerdo- 13
tes eſſe iudices ſimul cum Epiſcopo, vt infra latius. q.3.n.5. *Idem & docuit gloſ. verb. Capituli in c.* 1. *de exceſſ.prælat. dũ ait in punitione Canonicorum ſui Capituli aſſenſum adhibendum ab Epiſcopo auctoritate textus in c.*2.*de his quæ fiunt à maior. par. Capit.*& hunc conſenſum in qualibet cauſarum definitione deſiderari † tenet *gloſ. in c.* 14
*Epiſcopus.*29.*diſt.*

Tertiò, pro eadem ſententia eſt textus in c. fælix, & in c. ſi autem. 15.q.7. ibi ſolus autem ad excluſionem aliorum Epiſcoporum non ſuorum clericorum

dicitur,

dicitur, ſine quorum præſentia erit irrita eius ſenten-
tia, quæ iura gloſ. verb. reclamante *in c. cum nos de his*
quæ fiunt à præl. interpretatur, ideſt quod ſine aſſenſu
Capituli ſit irrita Epiſcopi ſententia, *& ex c. ſi quid ve-*
ro iuncta gloſa verb. Eccleſiæ 86. diſt. vbi Greg. hæc ver-
15 *ba* † *Præſentibus eccleſiæ tuæ Senioribus diligenter veritas eſt*
perſcrutanda, Seniores & Senatus eccleſiæ pro Cano-
nicorum Capitulo accipiuntur & declarantur, *vt in-*
ſinuat Concil. Tridentinum Seſſ. 24. de refor. in genere c. 12.
verſ. omnes in fin. & infra latius ad Sol. 6. n. 56.

Quartò, fundatur noſtra ſententia ex communi
16 Doctorum calculo tenẽtium † conſilium requiſitum
à iure in arduis per ſuum Epiſcopum, ſic neceſſario
eſſe ſequendum, ac ſi requireretur aſſenſus, vt teſtimo-
nium perhibet *Puteus lib. 3. deciſ. 92. n. fin. in fine, & dice-*
mus latiſſime ad ſolutionẽ. 7. Sed correctio eſt res ardua.
Achiles de Graſſis dec. 2. de offi. ordin. Cæſar de Graſſis
deciſ. 2. de iur. iur. n. 5. Innoc. in d. c. irrefragabili. n. 5. Ma-
rian. Socinus de citat. art. 5. q. 58. & ſupra fundam. 1. Ergo
licet aliqua iura deſiderent Capituli conſilium, cùm
quo Epiſcopus contra capitulares procedat, idem eſt
ac ſi conſenſum præciperent.

Quintò, quia ius commune ſtatuens Epiſcopum de
aſſenſu Capituli contra Capitulares criminaliter pro-
cedere non abdicat ab Epiſcopis ius corrigendi, ſed
tantum moderatur nonnullorum Epiſcoporum, (qui
raro reperiuntur) nimis animoſam licentiam, vt matu-
rius cum fratrum interuentu procedant *ad conſiderata*

per Abbatem in c. fin. num. 6. de conſuetud. quod non eſt ſic odioſum † iudicandum, *vt argumentatur grauiſſimus Federicus de Senis conſ. 247. & in deciſion. Sacrati in cauſa iuriſdictionis Cæſaraug. finem huius quæſtionis ſubſecutura dicitur*, quod facilius limitatur iuriſdictio quam tollitur *ex Balb. de præſcript. 5. p. princip. par. 1. quæſt. 8. num. 7. & Mandoſ. ad reg. de iur. quæſ. q. 12. verſiculo contraria.* 17

Sextò, quia Canonici faciunt vnum corpus † mixticum cum Epiſcopo ad ſimilitudinem capitis cum membris. *d. c. nouit vbi Cardin. num. 2. & gloſ. 1. in c. cum conſuetudinis de conſuetudine. Caſſaneus in catalogo gloriæ mundi. 4. par. conſid. 32. §. 6. facit.* Ideo † & Epiſcopus in Cathedrali Canonicatum habet de iure communi *ad tradita per Abbat. in cap. poſtulaſti. num. 11. & 12. de conceſſ. præb. Caſſan. dict. 4. par. conſid. 45. & nos in Canonicali. 6. par. capite 2.* Ideo † & Canonici in corpore Reipublicæ eccleſiaſticæ cordi rectè comparantur, nam veluti à corde in corpore naturali & vita & regimen, ſic à Canonicis Epiſcopum eligentibus, & ei conſulentibus omnium pœnè in eccleſia agendorum regimen & directio procedit, *quam conſiderationem corrobora ex tex. in c. cum eccleſia Sutrina de cauſ. poſſ. ex Roderico Zamorenſi Epiſcopo in ſpeculo vitæ humanæ. cap. 19. & peritiſſimo Burſato. lib. 2. conſil. 177. num. 23.* quemadmodum ergo ad rectum corporis tramitem caput naturale & membra debent cōſonare, ſic & caput mixticum cum fratribus conſo- 18 19 20

num eſſe debet. *cap. cum non deceat de præſcrip. Farin. deciſ.* 587. *num.* 2. *in nouiter recollectis vbi ſequitur Detium conſil.* 32. *num.* 28. *lib.* 2. vt ſic fictio operetur in caſu ficto, quod veritas in caſu vero *l. in bello.* §. 1. *de captiuis & poſt limit. glo. verb. referatur in l. donationes quas parentes. C. de donat. inter.*

Septimò, quia in Rota *deciſ.* 2. *de præſcrip. num.* 2. *in nouis. quam & ſequitur Rota apud Cæſar de Graſsis de-*
21 *ciſ.* 2. *de iur. iur. num.* 12. deciditur facilius † induci præſcriptione, vt Decanus & Capitulum habeant correctionem in Canonicos, quia habent pro ſe iuris communis aſſiſtentiam, *vt in reg. cap.* 1. *de præſcrip. in* 6. *Rurſus & clarius probatur ex deciſ.* 615. *num.* 1. *&* 4. *par.* 1. *diuerſ. & Puteo deciſ.* 12. *lib.* 3. *vbi deciditur decem annos ſufficere ad conſuetudinem, quæ habet Epiſcopum in iuriſdictionibus cum adiuncto Capituli procedere teneri, quas deciſiones ſequitur Borrellus in ſuma. dec. tit.* 14. *num.* 117. Ergo aſſiſtit ius tali conſuetudini, nam ſi contra ius eſſet quadraginta anni forent neceſſarij, *vt pluribus affirmat idem Borrellus. tit.* 13. *numer.* 27. *vt infra ad ſolutio.* 7. Articuli vero exemptionis quomodo ſint proponendi *tradit Rota in practicabilibus. num.* 78.

22 Octauò, quia Canonicorum negligentia † omiſſum eſt, vt Epiſcopi ſoli abſque Canonicorum interuentu iuriſdictionem exerceant *teſte Panormitan. in cap. qualiter.* 2. *num.* 6. *de accuſatio. optimè Sbrotius de offic. Vicar. lib.* 2. *quæſt.* 55. *num.* 14. Et quia non fuit qui

reſponderet in Concilio † Tridentino pro Capitu- 23
lis, eorum iuriſdictio fuit limitata in hoc cap. 6. Seſſ. 25. *Vt conſiderat Nauar. conſil. 3. de offic. ordin. quod & ſignificauit Piaſetius in praxi Epiſcop. 2. par. cap. 2. num. 9. dum ait indultum ab hoc cap. 6. beneficium emanaſſe in recompenſam aliarum facultatum iuriſdictionalium quibus Cathedralium Capitula gaudebant, & quibus & priſcis & neotericis in Italia multa Capitula non gaudent, vt teſtatur Zerola in praxi ver. Capitulum.* §. 8.

Nono, quia licet omnes † præsbyteri fratres cen- 24
ſeantur Epiſcopi *in capit.* 1. *de exceſſ. prælat.* non tamen tanta fraternitas inter illos & Epiſcopum, ac inter Epiſcopum & Canonicos Eccleſiæ Cathedralis intercedit. *cap. tua de his quæ fiunt à Prælat. cap. requiſiſti.* §. *penult. de teſtament. cap. paſtoralis de donat. cap cum clerici.* 19. *de verborum ſignificat. notat Hoſtienſis in dict. cap. nouit, & nos latius in Canonicali.* 2. *par. capite ſecundo.*

Decimum fundamentum † ſumitur ex conſidera- 25
tis circa requiſitionem conſilij, vel aſſenſus in grauibus. De quo longior ſermo erit in ſolut. ad 7.

Vndecimo, debet † attente conſiderari, quod in 26
dictis deciſionibus Rotæ *apud Achilem de Graßis de offic. ord. deciſ.* 2. *num.* 6. *& Cæſar de Graßis deciſ.* 2. *de iur. iur. num.* 5. *& apud Puteum lib.* 1. *deciſion.* 209. *nu.* 4. Dominis Auditoribus non venit in dubium. An contra Capitulares Epiſcopus de conſenſu ſui Capituli procedat attento iure communi, quod iam Rota pro

conſtanti habuit, *maxime apud Mohedanum deciſ.* 244. *in qua Domini indiſcrepanter hoc ſenſerunt, & probatur ex traditis ab Imol. in c. quanto notabili.* 1. *in fine, & Hoſtien. in c. nouit. §. innotuit verſ. & idem forſan de his quæ fiunt à Prælatis, Innoc. in d. c. irrefragabili. num.* 5. Sed an in omnium clericorum punitione Epiſcopus teneretur procedere de conſilio, vel aſſenſu Capituli? *vide in d.deciſ. Achil.n.6. Veralli deciſ.* 202. *p.2. Gonzalez reg.* 8.*glo.*47.*num.* 13.

27 Duodecimo, quia † eadem eſt ratio vt Epiſcopus in Canonicos ſine Capituli interuentu non procedat, atque vt Archiepiſcopus in Epiſcopos, illa ſcilicet, quia tali concordia gaudet altiſſimus, & gloriatur in membris ſuis. *cap. Archiepiſcopus.* 9. *quæſt.* 3. Sed Canonici membra ſunt Epiſcoporum, *vt ſupra fund.* 6. *& infra funda. ſequenti.* Ergo, idem interuentus erit neceſſarius iuxta regulam legis non poſſunt. D. deleg.

28 Decimotertio † confirmatur hæc iuris aſſiſtentia ſi ponderemus, quod ipſamet ratio dictat, vt in irrogatione pœnæ aliter indulgeatur fratribus qui fraternitatis priuilegio gaudent, *vt ex Barth. in l. qui iuriſdictioni.* 2. *lectur.num.* 5. *Baldo & Corſeto de iuriſdict.om. iud. notat Caſſaneus in catalogo gloriæ mundi.* 4. *p. conſid.* 32. §. 3. *in fine.* cum frater fere alter ſit. *Agelius noct. attic.lib.* 13.*cap.* 10. Aliter & indulgeatur Magnatibus & Principibus.*l. Diui fratres.* 27. §. *fin.D.de pœnis*, maximè ijs qui pars corporis principalis ſunt.*l.quiſquis.* 5.

C.ad

C. ad l. Iul. Maieſt. ibi, Senatorum etiam nam & ipſi pars corporis noſtri ſunt. l. ius Senatorum. C. de Dignitatibus.lib. 12. *Caſſan. ſupr.* 5. *p. conſid.* 24.*num.*65. Eis enim quos principalis lateris commitatus illuſtrat præcipuus debet decor haberi. Ergo & ſimili modo aliter eſt irroganda pœna Canonicis, atque reliquis clericis, qui † fratres Epiſcopi cenſentur *in d.c. quanto.*ſicut & Car- 29
dinales fratres Summi Pontificis *in c.fundamenta.§.decet de elect. in* 6. *vbi notarunt omnes Caſſaneus ſupra* 4. *p. conſid.* 32.§. 3. nec mirum ſic enim ſe habent Epiſcopi & Canonici ſicut Papa cum Cardinalibus *Panorm. in dict. cap. nouit. num.* 3. *quem ſequitur Moſcon. de maieſt. Eccleſiæ. lib.*1.*p.*1.*c.*15. Vnde & ipſi † Canoni- 30
ci Cardinales appellantur *in c.*2. *de offi. Archipresb. ibi, Sacerdotum Cardinalium vt Duarenus declarat lib.*1.*de benef. c.*13. *vbi Panorm. idem ſignificare videtur, dum eiuſdem textus auctoritate docet & Hoſtien. quod ſicut Cardinales ſaltim ſacris initiati eſſe debent ſic & Canonici, ſicut hodie initiari compelluntur in Trid. Seſſ.*24. *de reform.in genere c.* 12.*& nos latius proſequimur in Canonicali.* 1. *p. cap.* 29. Sunt & Canonici in magno † honore *Staphi-* 31
*leus de form. expetat. nu.*40.*& fol. mihi.* 42. Vnde Canonicatus in formam communem non cadunt. *c. extirpandæ.* §. *ſi quis vero de præbend.* 4. *eodem tit. in* 6.*notat Rota deciſ.* 26. *num.* 6. *eod. tit. in nouis.* Æquiparantur † Canonici & Dignitatibus. *c. ſtatutum de reſcriptis* 32
in 6. *docet glo. ſcho. pen. in c. ſi Canonici de offi. ordin. eod. lib. & nos latius in Canonicali. par.* 6. *cap.* 2. Sunt Ca-

33 nonici † & collaterales Epiſcopi, *vt ex Baldo docet Felin. in c.Paſtoralis.num.*12.*de offi. deleg.* & pars Epiſcopi. *Staphileus de form. expectat.pag.*2.*n.*4. faciunt vnũ
34 corpus cum Epiſcopo *vt ſupra fund.*6.Dicuntur † clerici primi gradus. *Innoc. in c.ſedes de reſcrip. Boerius de auctor.magni conſilij.n.*78.*quos ſequitur Menoch.lib.*1.*conſ.* 52.*n.*82.*Cucus inſtit.mai.*2.*tit.*14.*Zechius de rep. eccleſ. c.*
35 24 *n.*1.Dicuntur & † membra, conſiliarij, coadiutores, fratres, & Senatus *ab illuſtriſſ.Paleoto in Archiepiſcopali. p.*7.*fol.* 513. *& late proſequitur Genuenſis in praxi. c.*
36 85. *n.*10. Et tandem nomen † Canonici potius honorem quam onus ſignificat. *Innoc. in c. ſedes de reſcrip.quẽ ſequitur Fabritius in prax.benef.de ſimplicib.n.* 27. Et plu-
37 res Reges † Canonicorũ albo in Cathedralibus adſcribuntur, *vt idem Fabr.ſupr.de penſio.lib.*3.*tit.*12.*n.*19. *& nos in Canonicali: p.* 6.*capite.*2.. *Boet.de regal.p.*1.*num:* 42.*pag.*19. Ergo ſpecialibus debẽt gaudere priuilegijs in pœnis ij quos ſpecialibus gratijs ius commune proſequitur.

38 Decimoquarto, hæc aſſiſtentia multis † rationibus conuenit. Primo conuenit, nã quoties Epiſcopus procedit cõtra Canonicos de adiunctorũ cõſilio & aſſenſu omnis abeſt ſuſpitio. An odio, an vindictæ ardore pœnã infligat, cauſam examinet & ſẽtẽtiã ferat? quod Adiunctorũ aſſociationẽ induxit, non ſolum in hoc ce-
39 lebri Aragonũ Regno † ex for. 1. de Adiunctis, cuius auctor eſt Martinus huius nominis Rex primus; ſed & de iure cõmuni, *vt late cumulat Mandoſ.de ſignat.iuſtitiæ comiſſ.*

*comiſſ.*8.§. *adiunctũ.* Et olim † Epiſcopi iudicibus ſuſ- 40
pectis adiungebantur. *l.apertiſſimè.*14.*vbi auth.ſi vero. C.de iudit.notat Petrus Bertrand.Card.in art.reſponſ.*1.*n.*37 *proſequitur Mandoſ.ſup.& Marches. de iudicum ſuſpitione. p.*2.*§.*1.*n.*12.*&* 37.*plures congerit Portol.*1.*p.§.adiunctus. n.*1.*Capitius.deciſ.*137.*Aloyſ.in collect.deciſ.*1399. *caſum in quo Canonico ſuſpecto adiũgitur Epiſcopus diſputat Gratia. diſcept.*4.*p.*1.*n.*17. *Et pro hac ſententia eſt textus celebris in l.hac conſultiſſima.*8.*C.qui teſta.fac.poſſ.vbi omnis ſuſpitionis cauſa abeſſe dicitur multis oculis ſpectata diſpoſitio,tot inſinuata ſenſibus,tot inſuper in tuto locata manibus,* & licet in cauſis ciuilibus Adiũctus ſuſpitionis remotor adijciatur,maxime tamẽ in criminalibus *Staphileus in tract. de ſignatura c.*22.*n.*2.Pro hac ſentẽtia eſt tex. inſignis in l. ſi tutor. D.de ſuſpect.tut. vbi ſi tutor affinis ſuſpectus eſt nõ remouetur,quia eſſet indignũ,ſed curator ei adiũgitur.Secundo cõuenit hoc adiunctorũ remediũ,ne prælati criminẽtur iniuſtè,aut ſubditi Capitulares delinquãt inſolenter,ad textũ in c.qualiter.2.de accuſat. De neceſſitate cõtinendi aliquorũ Prælatorũ licentiã plus volẽtiũ dominari,quã paſcere gregẽ & pro libito,amore vel odio abſoluere,vel condẽnare ſubditos aſſiſtẽtes,vel obſequẽtes,inſequẽtes,vel reſiſtẽtes *plura cõſulta reliquit pijſſimus Nauar.cõſ.*3.*n.*5.*de offi.ord.*Tertio cõuenit diſpoſitio hui⁹ cap.6.nã ex illa naſcitur ocaſio in prælatis charitatis exercẽdę, quæ erga corrigẽdos ſubditos plus agit quã poteſtas,plus beneuolẽtia quã auctoritas,plus exhortatio quã cõminatio. *c. licet in* 2.

diſt. 45. *Trid. Seſſ.* 13. *de reform. c.* 3. Vnde & tantum ſermone prouerbium apud noſtros emanauit. Digniora eſſe imitatione, quę excellētiora ſunt pietate. *Oſaſc. deciſ.* 79. *n.* 58. *&* 59. *Boſius de tortur. nu.* 36. *quos ſequitur Madius de ſacris ordinibus c.* 36. *num.* 15. Quartò, conuenit & repetita diſpoſitio, quia iudicium hoc integrum prȩſumitur cum plurimorum ſententijs confirmatur. *c. prudentiam.* 21. *de offi. delegati.* Et quod nemo ſui ſolius prudentię ſub imprudentis pœna inniti debet. *c. ne innitaris de conſtit. conſonat illud Auguſtini relatum à Simancas de rep. lib.* 7. *c.* 4. *n.* 24. Ne ſis iudex vnicus, ideſt, ne temere ſolus iudicis officium ſubeas, quaſi ſolus ſufficias & videre poſſis, quod ęquum ſit, vel iniquum, nemo enim vnus omnia videt. Vnde & eccleſiaſticus. c. 4. ſolum deplorat cum etenim lapſus fuerit non eſt qui erigat eum, *vt conſiderat locum iſtum in materia iudicum Bouadilla lib.* 3. *pollitica c.* 15. *n.* 117. *& infra latiſſimè ad ſolutionem.* 6. Quintò, & conuenit hoc limitatum exemptionis genus † *ſic appellatum à Sacrato in deciſ. ſua poſt huius quæſtionis finē imprimenda verſ. non obſtat quod iſta*, ad extinguendas lites, quę ex libera procedendi facultate Epiſcoporum contra Capitulares exoriantur. *ad tradita in cauſa Legionen. iuriſdictionis in deciſ.* 475. *n.* 1. *apud Seraſinum. Caſſad. de priuileg. deciſ.* 6. *Berall. deciſ.* 62. *n.* 4. *p.* 2. Exemplum ſit exemptio conceſſa eccleſię celebri ſanctę Marię Maioris huius nominis, alio nomine del Pilar, ideſt Priori & Canonicis à Clement. VII. durante vita D. Ioan-

nis

nis ab Aragonia huius ſedis Cæſaraug. Archiep. cum quo diturnas lites & importunas experiebantur, *vt infra q. 12. latius proſequemur.* Sextò, & conuenit, quia frequenter accidit vt Capitulares iurgia & lites cum Epiſcopis proſequantur, ſicut ergo clericis inferioribus exemptio conceditur à iuriſdictione ordinarij cũ quo cauſam habent *ad tradita per Caſſad. deciſ. 5. de priuil. Cucum inſtit. maior. 2. tit. 6. n. 24. Mandoſ. deſignatur. gratiæ tit. de exempt. ab Epiſcopo. §. Clerici.* Quid mirum ſi Capitularibus propter diturnas lites Epiſcopis infeſtis hoc limitatum exemptionis genus concedatur?
Septimò, † & conuenit Adiunctorum remedium ad 41
Apoſtolicę fidei auctoritatem, & maieſtatem conſeruandam, *vt conſiderat Ricardus Hallo Canonicus de quinque partita conſcientia in præfatione ad Archiepiſcopum Cameracen. cuius verba ſunt.* Verbulum vnum hic atque alterũ inſerere volui de exẽptionibus, quas ego olim iuuenis nouitio quodam ſpiritu ductus, omnes in vniuerſum tollendas eſſe cenſui: nunc autem re melius, ac accuratius perpenſa non vt Licurgus apud Lacædemones vites eſſe abolendas, ſic exemptiones iſtas tollendas eſſe iudico, ſed cum Solone apud Athenienſes qui iuſſit vitem colere & fontem adducere proprius, exemptiones ſuo loco atq; ordine eſſe volo. Vt autem melius ſentirem de iſtis exemptionibus, mouit me in primis duorum Capitulorum illuſtrium Collonienſis in Germania, & Bellouacenſis in Francia contra ſuos Epiſcopos, Hermannum Collonien. & Cardinalem

dinalem Caſtellioneum Bellouaceñ. hęreticos ambos, conſtãtia & fides, quibus in ſuas ecclesias nouã doctrinam introducere mollientibus tàm egregiè reſtiterũt in faciem, vt niſi illa cum eſſent magna ex parte libera à iuriſdictione Epiſcopi, fortiter ſe eis oppoſuiſſent, Catholica fides in his locis iam nulla eſſet. Hactenus ille.

42 Hoc ipſum † & Clemens Papa VIII. prudentia & pietate mirificè inſignitus ſatis conſideratione dignũ iudicauit, is enim in reductione huius ſedis Cæſaraugustanæ à regulari in ſæcularem in Bulla, quæ finem huius quæſtionis ſubſequetur, Idibus Iulij Anno. CIↃ. IↃ CIIII. n. 76. Adiunctorum decretum in hoc c. 6. Tridentini promulgatum in prædicta ſede circa puniendos Capitularium exceſſus obſeruari voluit, etiam ſi Archiepiſcopus in prædictas perſonas maiorem habuiſſet & omnimodam iuriſdictio-

43 nem. Omnimoda † iuriſdictio, vel libera, vel pleniſſima, quod ſit ea, quæ à ſolius exercentis facultate procedat, colligitur *ex glo. verb. omnimodam in clem.* 1. *de foro comp. Rota deciſ.* 196. *n.* 1. *p.* 2. *diuerſ. Seraph. deciſ.* 615. *n.* 1. *Martha de iuriſd.* 1. *p. c.* 8. *n.* 6. Et licet in Eccleſijs regularibus Archiepiſcopus qui eſt loco Abbatis libere iuriſdictionẽ exerceat in Canonicos exceptis caſibus regularia inſtituta cõcernentibus, *vt inf. q.* 12. nihilominus Clemens iuriſdictionẽ Archiepiſcopalẽ li-

44 mitatã in ſæculares eſſe voluit. Et magnam † Archiepiſcopis irrogatã eſſe iniuriã prætendente. D. D. Thoma à Borgia primo Eccleſię ſęcularis Archiepiſcopo:

R. D.

R.D.Sacratus Clementis indulgentiam ſua Sententia confirmauit die 5. Februarij, anno 1609. *cuius copiam refert Marcheſan.de commiſſionibus nullitatum.deciſ.1.to.3. pag.*152.Octauò,& conuenit pro libertate quę cõſiliarijs eſt neceſſaria in cõſilio petentibus Epiſcopis erogãdo, ſtultus eſt enim qui in eo ſe primũ exiſtimat, vt bona quę viderit diſcere contẽnat.*c.de Conſtãtinopolitana.diſt.*2 2.*De hac libera aſſerẽdi, ſeu conſulẽdi facultate multa ſcripſit Lucas de Pen.in l.omnes.*§.*omnes. col.*8.*C.decurio illuſt. Paleot. de ſacr. conſ. p.* 5.*q.*1.*aliàs.q.*38.*Dñs Seſſe.* 2.*p.deciſ.in Epiſt.reg.n.*67. *Alias rationes cumulat Baldus de Periglis de exempt.*§.1.*n.*6.*&* §.2.*per totum.*

Decimoquinto. Hæc aſſiſtentia confirmatur per argumẽtum ab abſurdo. † quod in iure vſitatiſſimum 45 eſt. *l. nam abſurdum de bonis libert. c. ſolitæ de maior. & obedien. c quemadmodum de iur. iur. progreditur Couar.*2.*var. c.* 4.*n.*12. & in primis illud ſequeretur † nam ſi libera 46 eſſet Prælatis facultas procedendi cõtra Capitulares, non libera maneret Capitularibus cõſulendi facultas, vel fauore allectis,vel timore perterritis, contra illud quod Hyſocrates in rapſodia.c.18.conſuluit his verbis.Permitte prudentibus libere loquendi facultatẽ, vt ſi quid extiterit de quo ambigas habeas cum quibus expedire poſſis & ne timeant ob id tuam gratiam,fauorem & beneuolentiam,& in Trid. Seſs. 13. de reform.cap.6.prohibetur ne Epiſcopi vt perſonaliter compareant, citentur, ne vexationis timor Segniorem reddat eũ qui aliquid eſt facturus. Hoc ipſum

ſigni-

ſignificauit Iſidorus relatus in c.1.15. q. 7. ibi, nullus noſtrum ſine conſilij examine quemlibet pręsbyterũ, vel diaconum deijciendum putet, nam multi ſunt qui in diſcuſſos poteſtate tyranica, non auctoritate canonica damnãt & ſicut nonnullos gratia fauoris ſubli-mant, ita quoſdam inuidia odioq; humiliant.

47 Neque obſtant dubitandi rationes † non prima ex c.3. de conſuet. in 6. cui *ſatisfit ex adductis in* 1. & 4. *huius partis fundamento*, ſed ſpecialius reſpondeo, Primo, quod in d.c.3. dum cauetur eſſe neceſſariam cõſuetudinem & præſcriptam, vt Epiſcopus in corrigen dis exceſſibus ſuorum ſubditorum ſui conſilium Capituli requirere non teneatur manifeſto præſupponere contrarium diſpoſitum eſſe in iure. Nam vbi requi-
48 ritur † præſcriptio cõſuetudinis eſt neceſſarium quadragenarij temporis ſpatium *glo. verb. legitime c. fin. de conſuet. in antiq. quam ſequuntur DD.* quod ſi eſſet ſecundum ius decennarium tempus ſufficeret, vt pondera-
49 uimus ſupra fundam. 7. Deinde reſpondeo † ſpecialius, quod cum requiratur conſilium Capituli in re ardua, qualis eſt Capitularium punitio ad dicta ſupr. fundam. 4. Conſilium accipitur pro conſenſu *Imola. in c. nouit de his quæ fiunt à Prælatis. n. 8. verſ. aduerte tamen.* Nec eſt nouum vt conſilium in iure accipiatur pro conſenſu, *nam hoc probat tex. in c. venerabili. 37. vbi glo. verſ. conſilio de offi. deleg. c. cum in veteri. c. ne pro defectu de elect. l. impuberibus. D. de ſuſpect. tutor. notat Barth. in l. 1. §. ſi plures de exercit. act.* Pro hac ſentẽtia pondero tex.

tex.in c. Archiepiſcopus.9.q. 3. Ad cuius tex. in telli-
gentiam † animaduerto,quod ibi con ſilium accipitur 50
pro conſenſu.*Vt declarat glo.in caſus poſitione in c. ſi autem*
eadem cauſa & quæſtione,& quod in emendatioribus co
dicibus non reperitur conſenſus ſed conſilium , ſicut
reperitur in antiquis loco conſilij dictio conſenſus.

Non obſtat ſecunda ex. c. 1. de offic. † ord. quia 51
reſpondet Felin. dictionem illam,liberam , non exclu-
dere conſenſum Capituli in alijs conſtitutionibus re-
quiſitum,ſed † operari excluſionem conſenſus aliarum 52
perſonarum. Exemplum ſumi poteſt. ex.c. ſi quis cum
clerico.11.q.1. ibi nullam communionem cum alijs iu
dicibus,& in c. demum de Capellis monachorum,ibi,
ſolius Epiſcopi,quæ dictio excludit conſenſum religio
ſorum non capituli, *vt & glo. ibi Scol. vlt. adnotauit.*

Non obſtat tertia † ex. c. ſi quid vero. 86.diſt. quia 53
verius eſt præſentiam accipi pro conſenſu, *vt & Pu-*
teus notauit. lib. 1. *deciſ.*209. *num.*4. licet ſecundum ca-
ſus occurrentiam præſentia modo conſilium modo
conſenſum amplectatur, *ad tradita per Felin.in c. non po-*
teſt.num.7.de re iud. & ſupra ad ſolut. 1.& modo ſcien-
tiam,*vt Rip de noc.temp.c.65.*

Non obſtat quarta, cui ſit ſatis ex traditis ſupra in
fundamen. 9.quæ deſeruient ad maiorem declaratio-
nem tex.in c. 1.de exceſſ. Prælatorum. † 54

Non obſtat quinta ex.c.nouit † de his quæ fiunt à 55
Prælat.cui ſatisfit ex adductis in 6. fundamento noſtrę
opinionis.

Non

Non obſtat ſexta ſcilicet Epiſcopũ non indigere his adiutoribus ſiue adiunctis propter præheminentiæ rationem ibi conſideratam, quia reſpondeo præmitten-
56 do † Capitulum ſenatum eccleſiæ propterea dici *in c. eccleſia. 16. q. 1. & in Trid. Seſſ. 24. de refor. c. 12. §. veſtitu facit. tex. in l. non ambigitur. D. de leg. & quæ tradunt Archi. c. cum conſtitueret. 50. diſt. in fine Iacobat. de concil. artic. 12. p. 38.* nam ſicut Senatus conſulebatur legis ſanciendæ cauſa. §. *Senatus conſultum inſtit. de iure natural. gent. &c.* ſic & capitulum propter eandem & quãlibet arduam cauſam debet conſuli, *quam rationem arrectis auribus aperte colliges ex glo. ſcol vltim. in d. c. eccleſia & ex grauiſſimo Paleoto. de ſacri conſiſtorij conſultatio. q. 3. artic. 2. in prin. Duareno de benef. lib. 1. c. 18.* Rurſus & hinc colligitur nõn immerito Canonicos Cardinalibus æquiparari vt ſup. n. 20. quia & Cardinales iure Senatorum cenſentur. *Boerius de author. mag. conſ. n. 184.* Rurſus hinc colligitur nõ immerito Canonicos Cardinalibus æquiparari ad. dicta ſupr. n. 20. quia & Cardinales Senatoribus appropriari multis confirmat Boer.
57 de auctor. magni conſil. n. 184. & quô Epiſcopus † plus videt plus ſibi diffidit, maxime cum ſcriptum ſit Prouerb. cap. 14. Sapiens timet & declinat. & c. 3. ne innitaris prudentiæ & eo magis appetit auſcultari aliorum ſermonem iuxta illud prouerb. c. 1. Audiens ſapiens ſapientior erit, & eccleſiaſtici. c. 6. ſi attenderis mihi, diſces & ſi dilexeris audire, ſapiens eris, vnde Bernardus lib. 2. de conſider. ad Eugenium; omnis ſenſus

illis

illis diſceſsit qui ſibi nihil deeſſe putant. & ſanctus Auguſtinus de ciuit. Dei lib. 14. cap. 13. vbi dixiſti meus ſenſus ſufficit mihi,ibi defeciſti; vbi tuo conſilio
paruiſti,ibi perijſti. Ideo Epiſcopos † qui aliâs, cæteris 58
de clero cognitione præſtare præſumũtur canones ade gerunt vt cum Capitulo res communicarent *vt toto tit. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ.* quia ibi ſalus vbi multa conſilia, & ſæpe reuelatur minori quod occultatur maiori, iuxta illud Math. c. 11. *vt argumentatur tex. in c. eſto ſubiectus. 95. diſt. latius proſequitur Palleotus ſupr. p. 1.*
q. 3. artic. 5. & 6. † & quia Canonici præſumuntur me 59
lius ſcire & fidelius conſulere in rebus eccleſiæ, *c. in cauſis de elect. c. cum in officijs de teſtam. notat ex Hoſtien. Cardinalis in c. nouit. num. 3. de his quæ fiunt à prel.* Sic similiter in iure ciuili aliorum conſilia requiri præcipitur *in l. ſi auiam. C. de ingenuis & in l. ſi bonorum de bonorum poſſeſ. & in §. hæc omnia apud vos cogitantes in autent. vt iudic. ſine quoq. ſuffrag.*

Non obſtat ſeptimum † *ex deciſ. 613. p. 1. diuerſ.* quæ confirmat potius noſtram ſententiam quam infirmat, nam in ea dicitur præſcriptionem ſufficere Capitulo decẽ vel quadraginta annorum pro exemptione acquirenda à Capitulo Carthaginen. ex quo manifeſte præſuponitur conſuetudinem eſſe rationi & iuri conſonam, quæ decem annorum ſpatio præſcribitur *glo. verbo. conſuetudo in cap. fin. de conſuetud. lib. 6. quam ſequitur Rota deciſ. 6. num. 1. de conſuetud. in nouis. & Francus in d. c. vlt. n. 5. notab. 2.* Et ſi ius reſiſteret,

aliquid faciendi non faciendiue ex cogitata ratio,ſiue
inquiſitio quædam alterius ſententiæ quàm lex præci
pit explorari,*vt Cicer.lib.2.de inuentione proſequitur Me
noch.conſ.69.n.16.vol.1.* Conſilium † autem aliud eſt
neceſſitatis,quod obligat ex rei natura *gloſ. verb. con-
ſulis in c. Matheus de ſymonia proſequitur Boerius latiſsime
de auctorit.mag.conſ.n.163. vbi ponit* exemplum in con-
ſilio Papæ,vel Principis cui ob reuerentiam obedien
dum eſt.Aliud eſt reuerentiæ,ſeu obedientiæ. *c.ad au-
res de ætate & qual.vbi glo.verb.conſilio.clem.1.cum glo.in
fine de teſtibus.* Aliud auxilij pro perſonę imbecilitate
ſubleuanda. *l.impuberibus.D.de ſuſpectis tutor.* Aliud of-
ficij, vt cum datur Prælato coadiutor ſine cuius con-
ſilio nihil agat.*c.venerabilis de offi. deleg. vbi glo.* Aliud
perfectionis prout ſunt conſilia Euangelica *c. integri-
tas 32.q.1.* Aliud præparationis ad ea,quæ vſus attule
rit, *vt docet D.Thomas 1.2.q.108. art.4. ad 4. & 2.2.q.
124.art.3.ad 1.*Cõſilium in re propoſita accipitur pro
exploratione & ſcrutatione iudicis, ac ſententiæ alie-
næ in vtilitatem illius qui conſilium petit, & ideo vo-
catur conſilium vtilitatis, quod ſi à iure præcipiatur
actũ debet præcedere *gloſ. in c. cum olim de arbit is, vbi
Abbas.n.4.* petentem tamen non obligat, vt illud præ-
ciſsè ſequi teneatur.*Barth.in l.1.§.ſi plures n.?. de exerc.
act.Decius in c.ſi pro debilitate n.52.& 57.de offi.deleg* Et
ideo conſilium non dicitur actus præceptionis, ſed
ſucceſſionis,*vt per D.Thom.1.2.q.29.ar.2.ad* 2.quod † 64
compellitur audire, quia forſan talis ratio propone-

tur à Conſulto, quæ conſulentem in contrariam ſententiam inducat. *l.ſi in tres. D. de arbitris. c.fin.eodem tit. lib.6. vt optime conſiderat Paulus Æmilius deciſ.* 305. *n.* 3. *p.* 1. *ex Panor.in d.c.cum olim,n.*2. *Dominic.in c.* 1. *de conſtit. lib.6.* & *Ioanne And. in c.nullus ex conſilio de reg. iur.eod. lib.* quod euenire frequens eſt, cum veritas facilius à pluribus quam à paucis reperiatur. *c.de quibus.* 20. *diſt.* Dicitur ſimiliter & huiuſmodi conſilium actus voluntatis. *quia vt dixi ſupra n.*63. illud acceptare eſt voluntarium. *c.quiſquis.§ quæ præcipitur* 14.*q.* 1. Et quia inuito beneficium non datur.*l.inuito.D.de reg. iur.* Aliquando tamen conſilium ſequi, neceſſitatis eſt, *vt Dec. in c. ſi pro debilitate.n.*9. *de offi. deleg.* & *in q.*31. *n.* 20. *alius proponitur caſus.*

65 Sed aliquando hæc duo conſilium † & aſſenſus ex ſubiecta materia variantur & confunduntur,&eis tàm ius Ciuile,quàm Pontificium promiſcuè vtũtur. *Abb. in d.c.cum olim.n.*4. *Butrius num.* 15. *dixi latius ſupr. in ſolutione ad* 1.*argum.*

66 Difficultas † verſatur in inquirendo,quæ ſint illa in quibus Epiſcopus conſilium Capituli & in quibus aſſenſum perſcrutari debet, *nam gloſ.in c.cum nos.* & *Abbas.in c.nouit n.*6. *de his quæ fiunt à Præl.varie procedunt* & *deciſio Rotæ.* 615.*n.*1.*p.* 1. *diuerſ.* difficile in indagatione hoc negotium reputauit.

Sed ex Doctoribus *in c.irrefragabili de offi.ord.* & *in c.*1. *de exceſſ.præl.Albertin de hæreticis q.*26. & *maxime ex illuſtriſſimo Cardin.Gabriele Paleoto de conſult.ſacri conſiſt.*

*p.*1.

p.1. q.3. art.1. Duplex regula colligitur, ſcilicet, quod in leuioribus dummodo criminum punitio non inter cedat in illis, nullum, nec conſilium, nec aſſenſum in grauioribus conſilium, *c. fin. de dilatio.* ac etiam Capituli conſenſum adijciendū eſſe ab Epiſcopo. *proſequitur Gabriel. lib. 7. commun. opin. de crimin. concluſ. 36. n. 3. & ſequenti,* niſi † conſuetudo præſcripta aliter ſe habeat. *c. ea noſcitur de his quæ fiunt à Præl. gloſ. in c. fin. diſt. 67. glo. in c. legimus diſt. 93. Felin. in d. c. Irrefragabili nu. 3. & in c. cauſam. n. etiam 3. de iudit. Cucus inſtit. maior. lib. 2. tit. 6. n. 348.* 67

Vnde cum hodierna † die præſcriptum ſit, vt Epiſcopus non recurrat ad Capitulum in diſpenſationibus faciendis non tenetur recurrere, *vt obſeruat Panor. in c. 4. §. de adulter. n. 16. de iudit. quem refert & ſequitur Zeuallos 1. to. comun. q. 560. quidquid dicat glo. verb. Epiſcopo in c. cum ex eo de elect. in 6. & Antonius in d. §. de adulterijs. n. 10.* 68

Quę autem dicantur ardua in quibus requiritur ab Epiſcopo conſenſus Capituli, *declarat Burſatus lib. 1. conſ. 26. n. 23. Piaſetius in praxi Epiſcopali. 2. p. c. 2. à n. 9.* & pro re, loco, & tempore diiudicanda ſunt, & ideo arbitrio boni & ſapientis viri ſunt æſtimanda. *Abb. in c. ad hæc. n. 1. de offi. Archid. & Dec. in c. ſi pro debilitate. n. 39. de offi. deleg. & nos dicemus latius in Canonicali. 1. p. c. 30. 31. 32. permittente Deo.*

Summaria Bullæ Clementis Papæ VIII.

PRoemium Bullæ. n. 1. 2. 3. & 4.
Metropolitanæ Eccleſiæ arbores fructiferæ in Eccleſia.n.5.
Papæ ad modum Agricolæ ſe habet cum Eccleſia,n.6.
Cur de regulari transfertur in ſæcnlarem, hæc Eccleſia.n.7.
Idem,n.8.17. 18. 19. 20.
Philippus orator. n.9. 10.
Eccleſia iſta olim ſæcularis fuit.n.10.
Eugenius III.regulares ſuffecit loco ſæcularium. n.11.
Dignitates & officinæ regularium numerantur, n.12.
Bona menſæ capitularis olim adminiſtrãda tradita ſunt,n.13
Valor præpoſiturarum. n. 14.
Archidiaconatus de Aliaga olim de Teruel.n.15.
Dignitates & officia commendabantur. n.16.
Veſtigia religionis vix remanſerunt. n.17.
Hodie duo tantum regulares ſunt, n.18.
Regulares vt ſæculares agunt, n.19.
Regulares vix aliqui eſſe volunt,n.20.
Sæculariʒatio fit ad augendum numerum Canonicorum.n.21
Eccleſia Cæſarauguſtana Metropolis.n.22.
Patronatus regius. n.23.
Valor & diſmembratio Camareriæ, n.24.& 25.
Valor Operariæ,Charitateriæ,Fabriceriæ,n.26.27.& 28.
Valor Capellaniæ de la Infanta, n.29.
Incipit diſpoſitio. n. 30.
Expreßio neceſſaria pro expreſſa habetur.n. 31.
Commißio cum clauſula vocatis, n.32.

Extin-

Extinguitur ſtatus regularis, n.33.
Quædam officinæ ſupprimuntur, n.34.
Cætera Beneficia ſæculariʒantur ſaluis iuribus, num. 35.
Decimæ reſeruantur, num. 36.
Beneficia regularia in titulũ ipſo factadeincepsobtinẽtur, n.37
Gabriel Canonicus ſæcularis creatur, num. 38.
Regulares ex diſpẽſatione ſine habitu exteriori incidãt. n. 39.
Regulari inteſtato eccleſia ſuccedit, num. 40.
Quæ erant regularium ſint ſæcularium, num. 41.
Admiſſio regularium in futurum nulla, num. 42.
Canonicatus 24. & 24. Præbendæ eriguntur, num. 43.
Canonici Capitulum faciunt, num. 44.
Ordo deſignandus, 24. Canonicatibus, num. 45.
Canonicorum reſidentia, num. 46.
Canonicorum, Portionariorumque abſentia, num. 47.
Diſmembratio Dignitatum, num. 48. & 49.
Suppreſſio Dignitatũ & officiorũ Canonicis ſolis, n. 50. & 51
Capitulum omnium bonorũ adminiſtrator conſtituitur, n. 52.
Ordo ſeruandus in diſmembratione Beneficiorum, num. 53. 54. & 55. 56. 57.
Canonici fruantur bonis ſeparatis & ſuppreßis ſine præiuditio, num. 58.
Præbenda S. Inquiſitionis, num. 59.
Prioratus Decanatus deinceps nuncupandus, num. 60.
Antiquioris Canonici prærogatiua, num. 61. & 62.
Archipresbiteri in Dignitates erigũtur, n. 63. et Scolaſtria, n. 64
Domus ſuppreſſæ quomodo diuidendæ, num. 65.
Gabrielis domus cuius expenſis reficienda, num. 66.

Dignitates, Canonici & ceteri de aduentitijs pro quarta participent, nu. 67. & 68.
Dignitates de gremio Capituli, nu. 69.
Præcedentia in ſeſſione nu. 70.
Decanus Caput Capituli, nu. 71.
Decanus habet iura Prioris, nu. 72.
Decano abſente ſequens præſidet, nu. 73.
Habitus Capitularium, nu. 74.
Omnes ſubſunt correctioni Archiepiſcopi in viſitatione. n. 75.
Archiepiſcopus procedit in criminibus Capitularium iuxta formam capituli. 6. Seſſ. 25. de reforma. n. 76.
Præbendæ incompatibiles, nu. 77.
Archiepiſcopus diſtributiones aſſignat, n. 78.
Idem ſacros ordines ſingulis Canonicatibus deſignat, nu. 79.
Menſtruarum portionum ſolutio, nu. 80. & 81.
Decanus diſtributionum & panis particeps eſt, nu. 82.
Diſmembrationi quando ſit locus, nu. 83.
Dignitates quot panes habent, nu. 84.
Capitulum menſtruas portiones miniſtrat, nu. 85.
Canonicorum & portionariorum abſentiæ pœna, n. 86. & 87.
Graduatorũ Canonicatuũ qualitates, n. 88. 89. 90. 91. & 92.
Prouiſio Dignitatum & Canonicatuum, n. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106.
Capitulum poteſt ſtatuere, nu. 107. 108. 109.
Bulla iſta liberatur multis vijs à derogatione, n. 110. 111. et. 112.
Bulla conſeruatur multis vijs, nu. 113. 114. 115. & 116.
Bullæ obſtantia tolluntur, nu. 117. 118. & 119.
Multa pro expreſsis habentur, nu. 120. & 121.

Bulla Sæcularizationis Sedis, Cæſarauguſtæ.

† CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei: Di- 1
lecto filio noſtro & Sedis Apoſtolicæ Nuntio, in
Regnis Hiſpaniarum commoranti ſalutem & Apoſtoli-
cam benedictionem. †Quemadmodum operoſi & vigi- 2
lis coloni, ſolertia temporum vices ſolicite obſeruat,
modo ſerit & plantat, modo extirpat & euellit arbores,
& vites ordine diſponit, ac irrigationibus fouet: & † ne 3
illarum vires latius diffuſſe euaneſcant, nimiam fron-
dium ramorumq; & palmitum frequentiam, comprimit,
& reſecat, vt exinde vberiores fructus conſequatur; ita
quoque Romanus Pontifex † agri dominici curæ ſuper- 4
na diſpoſitione præpoſitus; efficacem & fructuoſam ope
ram, in illius culturam impendere dignoſcitur, cum ad
Eccleſias per vniuerſum Orbem conſtitutas (præſer-
tim † Metropolitanas tanquam arbores & vites pulcher 5
rimas & fructuoſas in ipſo agro Dominico conſitas) vi-
gilantiæ ſuæ ſtudium conuertit, † & exemplo illius qui 6
verus eſt agricola, earum profectibus conſulere, ac diſ-
pendijs occurrere, † & quas à religionis priſcis tempo- 7
ribus in eis introductæ diſciplina, ita prolapſas cognoſ-
cit, vt vix vllum illius veſtigium ibidem remanſerit, in
magis conuenientem ſtatum, etiam ſecularem, vtili, &
commoda rerum diſpoſitione, etiam per nonnullorum
Offitiorum & Beneficiorum antiquorum, tanquam ra-
morum & palmitum ſuperfluorũ, ac ſterilium ſuppreſ-
ſionẽ, & putationem, aliorumq; nouorum, inſtar ſurcu-
lorum fructuoſiorum inſtitutionem, & inſertionem re-
ducere ſatagit, ac aliàs deſuper Officij ſui partes fauora-
biliter interponit, † prout rationabiles cauſę, & pia Ca- 8

tholicorum Regum vota expoſcunt, temporumq; locorum & perſonarum circunſtantijs diligenter conſideratis, ad earundem Eccleſiarum decorem, & fœlicem directionem, diuiniq; cultus, ac beneficiorum, & miniſtrorũ Eccleſiaſticorum incrementum, necnon bonorum, & iurium ſuorum conſeruationem conſpicit, in Domino ſa-
9 lubriter expedire, † Sane chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, nobis
10 nuper exponi fecit, † quod olim in Eccleſia Cæſarauguſtañ. tunc ſeculari, vltra illius Canonicos, Portionarios, & Beneficiatos ſeculares, etiam Canonici Sancti Augu-
11 ſtini regulares, introducti: † & deinde ad tollendas contentiones & controuerſias inter ipſos ſeculares & regulares Canonicos ſubortas in locum dictorum Canonicorum ſecularium pro tempore defunctorum, ſoli Canonici regulares iuxta ſtatutum à fœlicis recordationis, Eugenio Papa III. prædeceſſore noſtro deſuper factum, ſuffecti & ſubſtituti, ac ibidem nullo certo eorundem
12 Canonicorum regularium determinato numero: † vnus Prioratus prima poſt Pontificalem quatuor Archidianatus, videlicet Cæſarauguſtañ. de Daroca, de Belchite, & Teruleñ. vna Cantoria, vna Cameraria, & vna Theſauria, Dignitates regulares, ac tria officia etiam regularia, (videlicet) Operaria, Charitateria, & Elæmoſinaria, necnon quæ per clericos ſeculares in titulum obtineri conſueuerunt, vna Fabriceria, tres Archipresbyteratus (videlicet) Cæſarauguſtañ. de Daroca, & de Belchite, etiã officia, ac quinquaginta quatuor ſimplices portiones, & vna perpetua ſine cura Capellania de la Infanta nuncupata: & ſexaginta vel circa alia perpetua ſimplicia Be-
13 neficia Eccleſiaſtica inſtituta, † & ne dicti Canonici Regulares in Menſæ Capitularis dictæ Eccleſiæ fructibus, redditibus, & prouentibus exigendis & percipiendis, iuribuſq; proſequendis, à regularis vitæ inſtituto diſtraherentur,

rentur,ſed liberius & commodius vota ſua altiſſimo per ſoluere valerent, prædictis, ac certis alijs iam ſuppreſsis ipſius Eccleſię Dignitatibus & Officijs, vltra dotes, ad illa pro tempore obtinentium congruam ſuſtentationẽ aſſignatas, quam plurima & diuerſa bona,fructus,redditus, & prouentus (etiam decimales) aliaq; iura & emolumenta dictæ Menſę Capitulari (cum hoc,quod Dignitates & Officia huiuſmodi pro tempore obtinentes; tanquam eorundem bonorum,fructuum,redditumm,prouentuum,iurium & emolumentorum, adminiſtratores, ſeu Præpoſiti, viciſsim in Menſibus, ad id, eorum cuilibet præſcriptis,certas,Panis,Vini, Carnium, Cibariorum, & Eſculentorum portiones,menſtruas, Meſatas, nuncupatas, ac etiam Veſtitum Canonicis Regularibus & portionarijs prædictis, ac nonnullis alijs eiuſdem Eccleſiæ Miniſtris & perſonis, pro ſuis alimentis præſtare & ſubminiſtrare tenerentur; ac ſub certis alijs pactis conditionibus & oneribus tunc expreſsis) conceſſa & elargita fuerunt. † Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubiungebat 14
temporis progreſſu, fructus, redditus & prouentus, earumdem Dignitatum,benedicente Domino, ita excreuerunt, vt etiam deductis & ſolutis dictis menſtruis portionibus: Bis mille & trecenti Prioratui: Bis mille & ſeptingenti Cęſarauguſtañ: ac etiam bis mille de Daroca; & ter mille de Belchite Archidiaconatibus; nec non mille & ſexcenti Theſaurariæ: & octingenti ducati auri deCamera Eleemoſinariæ præfatis:illorumque poſſeſſoribus, annuatim remaneant: † Et loco dicti Archi- 15
diaconatus Teruleñ, Apoſtolica auctoritate ſuppreſſi, alius Archidiaconatus de Aliaga,ibidem inſtitutus repeiatur,ſingulorum autem Archipresbyteratuum, Cantoriæ,& Archidiaconatus de Aliaga,ac illis forſan annexorum fructus,ſeptingentorum ducatorum ſimilium ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non exce-

16 excedant,† & à multis annis tàm Dignitates quàm Officia huiuſmodi, ſaltem pro maiori eorum parte Clericis
17 ſecularibus ad eorum vitam commendari cęperint: † & in ipſa Eccleſia vix aliqua regularis obſeruantiæ diſcipli
18 na vigeat: † & exceptis duobus dumtaxat regularibus perſonis (videlicet) dilectis filijs Gabriele Sora Canonico, ac Hieronymo Gamir Operario dictæ Eccleſiæ, cæteri omnes, Dignitatum, Officiorum, & Beneficiorum, tàm regularium quàm ſæcularium prçfatorum, moderni poſſeſſores clerici, ſeu Præsbyteri ſeculares exiſtant: &
19 conſequenter difficilè ſit regularibus præfatis, † qui in domibus priuatis inſtar Canonicorum ſæcularium habitare, fructuſq; redditus & prouentus, bonorum & beneficiorum ſuorum in proprios vſus conuertere, & præter Rochettum ſtrictum, ſeu cingulum album ſuper veſte talari, nullum habitum regularem deferre conſueuerũt, vt cum tot præfatis & alijs ad dictam Eccleſiam deuotionis cauſa confluentibus perſonis ſecularibus, aſsidue conuerſando, vitam regularibus inſtitutis dicti ordinis
20 conformem ducere poterunt: † nec facile inueniantur viri, nobilitate doctrina, & meritis pollentes, qui ordinem ipſum inibi profiteri, ac ſe ad illius regularem ob-
21 ſeruantiam adſtringere velint † & propterea magis ex-
22 pediat, vt eccleſia prædicta, † quæ totius Regni Arago-
23 num Metropolis, & de Iure Patronatus dicti † Philippi Regis, ex priuilegio Apoſtolico, cui non eſt hactenus in aliquo derogatum, fore dignoſcitur, ac quicquid in ea regulare exiſtit, ad ſtatum ſecularem reducatur, compe tenſque Canonicorum ſecularium numerus ibidem inſtituatur, ac alia infraſcripta fiant & ordinentur. Quare
24 idem Philippus Rex, aſſerens, † Camerariæ ſex mille (comprehenſis duabus illorum partibus aliàs à piæ memoriæ Gregorio Papa XIIII. etiã prædeceſſore noſtro,
25 pro erectione, † & dote ſex Canonicatuum & Præben-

darum

darum in ipſa Eccleſia Cæſarauguſtañ vltra ſolitum,ſeu
tunc exiſtentem illius Canonicorum regularium nume-
rus, diſmembratis & nondum executioni demãdatis,) † 26
Operariæ verò ſexcentorum, † & Charitateriæ mille 27
& centum † atque Fabriceriæ ducentorum quinquagin 28
ta : † necnon Capellaniæ de la Infanta præfatarum & il- 29
lis forſan annexorum reſpectiue trecentorum ducatorũ
auri parium fructus, redditus, & prouentus ſecundum
communem æſtimationem valorem annuum non exce-
dere nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenus,Eccleſiã
præfatam, ad ſtatum ſecularem reducere,ac aliàs in præ-
miſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica
dignaremur. †. Nos igitur qui dudum inter alia volui- 30
mus, quod petentes † Beneficia eccleſiaſtica alijs vniri, 31
tenerentur exprimere verum annuum valorem , ſecun-
dum æſtimationem eandem , etiam Beneficij cui aliud
vniri peteretur,idemq; in quibuſuis ſuppreſſionibus per
petuis conceſſionibus, diſmembrationibus,& applicatio
nibus, de quibuſuis fructibus,& bonis eccleſiaſticis, ob-
ſeruari debere , tàm menſæ Capitularis, quàm maſſę cõ
munis dictæ Eccleſię,earumque rerum & bonorum ſta-
tum, qualitates,quantitates, denominationes, ſituatio-
nes,confines,circunſtantias, & veros & annuos valores,
ac quarumcunq; diſmembrationum,ſeparationum , ap-
plicationum,vnionum,annexionum, incorporationum,
& aliarum gratiarum,ad fauorem menſæ & maſſæ præ-
dictarum, ac etiam pro erectione Canonicatuum,& Præ
bendarum , ſeu locorum , & Canonicalium portionum,
vel aliorum beneficiorum in eadem eccleſia & aliàs facta
rum,literarumq; Apoſtolicarum, deſuper confectarum
tenores: ac etiam eorum qui Dignitates, officia Portio-
nes & beneficia prædicta, ad præſens obtinent, nomina,
cognomina,iura,titulos,& commẽdas, præſentibus pro
expreſſis habentes,huiuſmodi ſupplicationibus inclina

32 ti, † tibi per Apoſtolica ſcripta mandamus: quatenus vo catis qui fuerint euocandi in dicta eccleſia, ac omnibus & ſingulis illius Dignitatibus officijs & alijs ſi quæ ſint
33 beneficijs regularibus,& in commendam obtentis, † ordinem præfatum omnemq; ſtatum,eſſentiam, & depen-
34 dentiam regulares ex nunc : necnon † Camerariam, Operariam,Charitateriam,Fabriceriam, & Capellaniã de la Infanta præfatas earumq; titulos,denominationes, & qualitates, etiam ex nunc prout ex tunc, & è contra cum primum Camerariam,Operariam, Charitateriam, Fabriceriam, & Capellaniam de la Infanta huiuſmodi, per ceſſum,etiam ex cauſa permutationis in manibus Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, vel deceſſum, ſeu priuationem,aut quamuis aliam dimiſsionem,vel amiſsionem,illas pro tempore obtinentium, etiam in aliquo ex menſibus Romano Pontifici pro tempore exiſtẽti,ſeu Apoſtolicæ Sedi, per quaſcumque Conſtitutiones Apoſticas,ſeu Cancellariæ Apoſtolice regulas editas & edendas reſeruatis; aut Ordinarijs Collatoribus, etiam per eaſdem, vel quaſuis aliàs conſtitutiones, aut regulas ſeu literas alternatiuarum,vel alia Priuilegia & indulta hactenus conceſsis,& impoſterum concedendis aut iure ordinario,vel aliàs competentibus,& cõpetituris ſimul, vel ſucceſsiue,etiam apud ſedem præfatam,etiam ceſſantibus commendis,antea de illis & eorum cuilibet factis, vacare contigerit,etiam ſi actu nunc præmiſsis ſiue alijs quibuſuis modis,& ex quorumuis aliorum perſonis vacent,& tanto tempore vacauerint,quod eorum collatio iuxta Lateranẽ.Statuta Concilij ad Sedem præfatam legitimè deuoluta.ac Cameraria, Operaria, Charitateria, Fabriceria,& Capellania de la Infanta huiuſmodi,diſpoſitioni Apoſtolicę ſpecialiter,vel generaliter reſeruata exiſtant, & ad illa conſueuerint, per electionem aſſumi, eiſq; cura iuriſdictionalis tantum immineat, ac ſuper eis

inter

inter aliquos lis, cuius ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeant indeciſſa auctoritate noſtra penitus, & omnino perpetuo ſupprimas, & extinguas: † 35
ac Eccleſiam, Dignitates, Officia, & alia ſi quæ ſint beneficia regularia huiuſmodi, ad ſtatum ſæcularem (ſaluis tamen ac firmis, & illæſis remanentibus omnibus & ſingulis priuilegijs, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus præheminentijs, prærrogatiuis, honoribus, facultatibus, iuriſdictionibus, conceſsionibus indulgentijs, & alijs gratijs, tam ſpiritualibus quam temporalibus, eidem Eccleſiæ, illiuſq; Capitulo, & menſæ Capitulari ac Dignitatibus, Officijs, Portionibus, & alijs Beneficijs præfatis: necnon illa pro tempore obtinentibus, cæteriſquè miniſtris & perſonis, quomodolibet de iure, vel conſuetudine aut priuilegio, ſeu aliàs quomodolibet competentibus, quo ad ea quæ ſunt in vſſu: necnon ſub vllis reuocationibus comprehenſa, nec ſtatui, & Concilij Tridentini Decretis, ac præſentibus contrariantur,) † nec de 36
cimis, primitijs, cenſibus, laudemijs, recognitionibus, ſeruitutibus, liuellis, poſſeſsionibus, proprietatibus, legatis, aniuerſarijs, donationibus, iuribus, rebus, & bonis, ad illa quomodolibet ſpectantibus & pertinentibus, & ſi per ſedem prædictam illiuſq; legatos. Vel Nuncios, ac Imperatores, Reges, Reginas, Principes, & alios vtriuſque ſexus Chriſtifideles, quoſcunq; etiam intuitu, & contemplatione Religionis, & quandiu illa ibidem vigeret, conceſſa, donata, relicta, erogata, & elargita fuerint: † ita vt 37
Dignitates officia, & ſi quæ ſunt alia regularia beneficia huiuſmodi ad præſens, & ante executionem præſentium obtinentes, abſq; alia noua prouiſione, vel poſſeſsionis adeptione, deſuper facienda, illa de inceps in titulum, quo ad vixerint retinere, eorumq; fructus, redditus, prouentus, iura obuentiones, & emolumenta quæcumq; percipere, exigere, & leuare, ac in ſuos vſus, & vtilitatem

conuer-

38 conuertere: † Necnon vnum & vnam Gabriel ex infraſ-
criptis Canonicatibus & Præbendias conſequi, ac etiam
39 quo ad vixerit retinere; † Et ne in ipſa Eccleſia perſonæ
diuerſi habitus exiſtant, ipſe & Hieronymus prædicti, tā
in Choro & Capitulo dictæ Eccleſiæ, quam alibi, alijs
futuris illius Canonicis ſæcularibus in habitu ſuperiore
ac ritu, inceſſu, & cæremonijs, abſque alicuius Apoſtaſiæ,
irregularitatis ſeu inhabilitatis nota, vel macula, aut alte
rius cenſuræ, ſeu pœne Eccleſiaſticæ incurſu (retento ta-
men ſubtus regulari eorum habitu, & firmis aliàs rema-
nentibus tribus ſubſtantialibus votis per eos emiſsis) ſe
confirmare ac fructus, redditus, & prouentus, quorumcū-
què beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos nunc, & pro
tempore obtentorum in ſuos proprios, & alios eis bene
viſos, (honeſtos tamen & aliàs licitos) vſus conuertere;
necnon de bonis ſuis mobilibus, & immobilibus ac ſe
mouentibus quibuſcunquè tàm in vita quàm in morte
ac in eorum vltimis voluntatibus, perinde ac ſi regulares
nunquam fuiſſent, teſtari, & diſponere libere, & licite va
40 leant: ipſis autem † regularibus ab inteſtato decedenti-
bus omnia & quæcunq; eorum bona huiuſmodi præfatæ
41 mēſę Capitulari acquirātur. † Deniq; omnia & ſingula,
quæ in dicta Eccleſia pro Canonicis, & perſonis regula-
ribus erant, de cætero pro Canonicis, & perſonis ſæcula-
42 ribus, ſint & eſſe cenſeantur, † nec aliqua deinceps per-
ſona, ad habitum, & profeſsionem regularē inibi aliquo
modo recipi vel admitti debeat, & ſi recipiatur, vel ad-
mittatur, receptio & admiſsio huiuſmodi, & inde ſecuta
quæcunq; nullius ſint roboris, vel momenti dicta auctori-
43 tate noſtra etiam perpetuo reducas. † Necnon in dicta
Eccleſia viginti quatuor Canonicatus, & totidem Præ-
bendas, pro viginti quatuor Clericis ſæcularibus, futuris
illius Canonicis, (comprǣhenſo in eis dicto Gabriele)
44 † qui omnes, Capitulum ſæculare ipſius Eccleſiæ faciant,

& con-

& conſtituant † ac ijs ſacris Ordinibus, quos Præbendæ 45
per eos reſpectiue obtentæ (iuxta deſignationem à venerabile fratre noſtro Archiepiſcopo Cæſarauguſtañ. cum conſilio Capituli prædictorum deſuper faciendam) requirent: vel ſaltim legitima ad illos ſuſcipiendos ætate conſtituti ſint, † & apud eandem Eccleſiam perſonaliter reſi- 46
dere: necnõ Miſſas, Horas Canonicas, aliaquè diuina Officia ibidẽ celebrare, & recitare ac illis intereſſe, & aliàs ipſi Eccleſiæ in Diuinis laudabiliter deſeruire teneantur, auctoritate noſtra prędicta ſimiliter perpetuo erigas, & inſtituas. † Ac tam Canonicis quã Portionarijs pro tẽ 47
pore exiſtentibus dictæ Eccleſiæ, vt à continua reſidẽtia, apud illam facienda, aliquantiſper releuentur, præter quã ex aliqua rationabili cauſa à prædictis Capitulo approbanda, & de expreſſa Capituli huiuſmodi licentia; Portionarij videlicet, per vnius, Canonici verò, per triũ menſium dumtaxat ſpatium, ſiue continuum, ſiue interpolatum, ab ipſa Eccleſia illiuſquè ſeruitio abeſſe libere, & licite valeant. Ita tamen vt ſaltem duæ ex tribus partibus ipſorum Canonicorum & Portionariorum reſpectiue apud dictam Eccleſiam reſideant, & abſentia huiuſmodi in feſtiuitatibus ſolemnioribus, ac Quadrageſimæ & Aduentus temporibus, niſi ex vrgentiſſima, & maximè neceſſaria cauſa concedatur, eadẽ autoritate noſtra indulgeas; † Necnon à Cæſarauguſtañ. tot quæ ſeptingentos 48
(comprehenſa medietate fructuum illi in Loco de Epila Cæſarauguſtañ. Diœceſis competente, † & à de Daro- 49
ca, tot quę aliorum ſeptingẽtorum, videlicet illa omnia quæ in Loco de Almunia eiuſdem Diœceſis conſiſtunt, ac à de Belchite Archidiaconatibus, tot quę mille, necnõ à Theſauraria præfatis tot quę ſexcẽtos ducatos auri pares annuatim conſtituant, proprietates & bona, & in decimis, cenſibus, vel alijs redditibus conſiſtentia, ſimiliter ex nunc pro vt ex tunc, & è contra, cedentibus etiam ex cau

ſa

ſa permutationis,in eiuſdem Romani Pontificis,pro tem pore exiſtentis manibus,vel decedẽtibus modernis poſſeſſoribus,Archidiaconatum Cæſarauguſtañ.de Daroca, & de Belchite,ac Theſaurariæ huiuſmodi , vel illis aliàs quomodolibet etiam apud ſedem præfatam ſimul,vel ſucceſsiue vacationibus,ſeu illorum comendis ceſſantibus ſimili auctoritate noſtra pariter perpetuò ſepares,& diſ-
50 membres † illaq; ſic ſeparata & diſmembrata : necnon omnia & ſingula bona proprietates,fructus,redditus,prouentus,iura, obuentiones,& emolumenta , Camerariæ, Operariæ, Charitateriæ,Fabriceriæ,& Capellaniæ de la Infanta ſuppreſſarum præfatarum dictæ menſæ Capitulari ad vſum & commodum Canonicorum prædictorum dumtaxat dicta autoritate noſtra ibidem perpetuò appli
51 ces & appropries, † Necnon omne & quodcunquè ius ac etiam facultatem , omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica,cum cura & ſine cura , etiam ſi Canonicatus & Præbendæ, aut portiones,ſeu Parochiales Eccleſiæ , vel earum perpetuæ Vicariæ, aut aliàs quomodolibet qualificata fuerint,ad collationem,prouiſionem, præſentationem , inſtitutionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, tàm Archidiaconi Cæſarauguſtañ (quoad ea dumtaxat quæ in Eccleſia dicti loci de Epila)quàm Camerarij,Operarij, Charitaterij,& Fabricerij ipſius Eccleſiæ Cæſarauguſtañ pro tempore exiſtentium in Cęſarauguſtañ,& de Epila prædictis , ac Oppidi de Alcañiz dictæ Diœceſis Eccleſijs,& alibi vbicunq; coniunctim, vel diuiſim quomodolibet ceſſantibus reſeruationibus,& affectionibus Apoſtolicis ſpectantia,& pertinentia illorum vacatione pro tempore occurrentẽ conferendi , & de eis etiã prouidendi,ſeu aliàs diſponendi,ac perſonas idoneas ad illa præſentandi, & in eiſdem inſtituendi in Capitulum huiuſmodi, auctoritate noſtra prædicta etiã perpetuò tranſ-
52 feras. † Ita quòd liceat prædictis Capitulo, corporalem,

ſ realem,

realem,& actualem poſſeſsionem, proprietatum, bonorum,& aliorum dictæ menſæ Capitulari per præſentes applicatorum,& appropriatorum,ac in ipſos Capitulum tranſlatorum eorumq; annexorum iurium, & pertinentiarum,quorumcunq; per ſe vel alium, ſeu alios eorum; & dictæ menſæ Capitularis,nominibus, propria auctoritate libere apprehendere,& perpetuo retinere, ac bona & proprietates huiuſmodi locare, arrendare, regere, & adminiſtrare: Necnon fructus, redditus, prouentus,iura obuentiones,& emolumenta quæcunq; inde prouenientia (deductis & ſupportatis prius omnibus,& ſingulis oneribus Camerariæ,operariæ,Charitateriæ, Fabriceriæ, & Capellaniæ de la Infanta ſuppreſis prædictis quomodolibet incumbentibus) in vſum & vtilitatem dictorum Canonicorum dumtaxat, modo, & forma infraſcriptis conuertere Diæceſani loci,vel cuiuſuis alterius licencia deſuper minime requiſita. † Cum hoc tamen quod ſeparationibus,& diſmembrationibus huiuſmodi loco facto, 53
ad diuiſionem & repartitionem proprietatum, & bonorum à Cæſarauguſtañ de Daroca & de Belchite Archidiaconatibus,ac Theſauraria prædictis,vt præfertur ſeparatorum,& diſmembratorum procedi nequeat; niſi habita prius poſſeſsione eorumdem Archidiaconatuum & Theſaurariæ per futuros in illis reſpectiue ſucceſſores,& cum eorum interuentu. † Ineuentum autem diſcordiæ 54
inter Capitulum & ſucceſſores huiuſmodi circa diuiſionem & repartitionem præfatas, liberum ſit eiſdem ſucceſſoribus,proprietates,& bona ſic ſeparata, & diſmembrata pro ſuis quiſque dignitatibus retinere, & ratam partem, ſeu portionem ab illis ſeparatam in pecunia dictæ menſæ Capitulari annuatim per ſoluere, † Ipſi quo- 55
que ſucceſſores in Cæſarauguſtañ. de Daroca,& de Belchite Archidiaconatibus, ac Theſauraria huiuſmodi ad quarumcumque penſionum, ſi quæ ſuper illorum fructi-

bus,redditibus,& prouẽtibus tẽpore quo diſmẽbrationi & ſeparationi proprietatũ,& bonorũ ab eiſdẽ,vt præfertur factis,locũ fieri cõtigerit,reſeruatę reperiãtur quę ſaluæ & illæſæ remaneãt:ſolutionẽ modo,& forma,ac in loco & terminis,necnõ ſub cẽſuris,& pœnis in huiuſmodi reſeruationibus prẹſcriptis,faciendã omnino teneantur,
56 ac ad id cogi & cõpelli poſsint.†Liceat tamẽ eis,ratã partẽ,dictã menſam capitularẽ ratione quantitatis, & valoris annui bonorum, & proprietatum à Dignitatibus huiuſmodi ſic ſeparatorum, & diſmembratorum ac eidem menſæ applicatorũ,& appropriatorũ à prædictis Capitulo repetere;ipſiq; Capitulum ad ſolutionẽ ratę partis huiuſmodi ſibi faciendã etiã teneantur. Quodq; deductis
57 prius,& ſupportatis oneribus prædictis:† Necnon detracta annuatim rata parte pecuniarũ, quæ pro iuribus Cameræ Apoſtolicæ ratione proprietatũ & bonorũ præfatæ menſæ Capitulari,vt præfertur applicatorum , & appropriatorum pro tempore debitis, ſingulis quindennijs, iuxta obligationem deſuper factam ſoluendis,iuditio ca
58 pituli præfatorum neceſſaria fuerit : † omnes Canonici præfati de fructibus dictæ menſæ capitularis,æquis portionibus, & indifferenter,(ſine tamẽ dicti Gabrielis , ac Portionariorũ & aliorũ de portionibus menſtruis,mẽſatis nuncupatis prædictis,necnon alijs fructibus , ad eamdem menſam hactenus ſpectantibus , & pertinentibus participantium. Necnon infraſcriptæ maſſæ communis
59 diſtributionum manualium præiuditio) participent , † Poſtquam vero omnes, & ſingulæ applicationes , & appropriationes præfatæ ; ſuum integrum effectum ſortitæ fuerint ; nec antea ex tunc officio ſanctiſsimæ Inquiſitionis, hæreticæ prauitatis in dicta ciuitate inſtituto , quingenta ſcuta , dumtaxat (decem regalibus pro quolibet ſcuto huiuſmodi computatis) ex fructibus, redditibus , et prouentibus dictæ menſæ Capitularis , loco

Canoni-

Canonicalis Portionis, ſeu Præbendæ quæ prætendi poſ ſet in vim indulti Apoſtolici, ſuper vnione vnius ex Præbendis ſingularum Eccleſiarum Cathedralium Regnorum Hiſpaniarum ad fauorem & commodum officiorum eiuſdem Inquiſitionis, in dictis Regnis inſtitutorum, vt aſſeritur conceſsi, annuatim per ſolui; ac Inquiſitores & miniſtri pro tempore exiſtentes, officij Inquiſitionis huiuſmodi, dictis ſcutis quingentis annuis, omnino contenti eſſe, nec quicquam vltra quouis præ textu petere, vel prætendere debeant. † In ſuper, quod ex nunc perpetuis futuris 60
temporibus, Dignitas maior poſt Pontificalem, videlicet Prioratus, non amplius Prioratus, ſed Decanatus; elæmoſinaria vero, Scholaſtria, ac illos nunc & pro tempore obtinentes Decanus & Scholaſticus dictæ Eccleſiæ reſpectiue. † Necnon cum primum 61
ſuppræſsioni dictæ Capellaniæ de la Infanta, locus factus fuerit, vt præfertur, ex tunc, antiquor & primus Canonicorum prædictorum Canonicus Capellanus de la Infanta denominari, & nuncupari debeant; ipſeq; Canonicus Capellanus de la Infanta nuncupādus, onus celebrationis ducentarum Miſſarũ, prę dictę Cepellanię dela Infanta incumbens, in ſe ſuſcipere: † Capitulũ 62
verò præ dicti; illi, ratione celebrationis Miſſarum huiuſmodi, octuaginta ſcata monetæ, ad rationem decẽ regalium pro quolibet ſcato huiuſmodi, ſingulis annis in perpetuum ſoluere teneantur, & obligati exiſtant. † Necnõ 63
vltra ſupra dictas Dignitates, tam Scholaſtria, quam Archipræsbyteratus Cæſarauguſtañ de Daroca & de Belchite huiuſmodi, etiã ſint & eſſe cenſeantur inibi Dignitates cũ honoribus, & inſignijs cõſuetis. † Ita vt illa nũc 64
& pro tẽpore obtinentes, apud eccleſiam Cæſarauguſtañ perſonaliter reſidere, ac horis Canonicis diurnis pariter, & nocturnis ibidem intereſſe, ac aliàs in diuinis dictæ

eccleſiæ deſeruire teneantur, ad inſtar aliarum dignita-
65 tum eiuſdem Eccleſiæ Cæſarauguſtañ. † Domus autem,
ædes & habitationes, tam Canonicales, quam ad Came-
rariam Operariam, & Charitateriam ſuppræſſas huiuſ-
modi pertinentes, modernis Camerario, Operario, &
Charitaterio eiuſdem eccleſiæ vt præfertur cedentibus
vel decedentibus,& ea quę olim erat dictæ ſuppræſſæ in
firmariæ, inter dictæ eccleſiæ Cæſarauguſtañ. perſonas
Capitulares tantum,Domos proprias,ratione dignitatuũ
ac Canonicatuum, & Præbendarum per eos ibidem pro
tempore obtentorum non habentes, ſecundum eorum
receptionis ordinem,longioriſq; ſeruitij meritum prout
à prædictis Capitulo deſuper ordinatum fuerit diſtribui.
66 † Et illa qnæ dicto Gabrieli obuenit, ſeu quam ad præ-
ſens in habitat,retineri, & quandiu vixerit impenſis fa-
67 bricæ dictæ eccleſiæ Cæſarauguſtañ. reſtaurari debeat,†
Quodq; omnia & ſingala legata, elæmoſinæ, oblatio-
nes obuentiones,& emolumentas, quę deinceps pro Miſ
ſis,Aniuerſarijs,funeralibus obitibus,proceſsionibus, cę-
teriſq; diuinis,vel pijs officijs in dicta eccleſia Cęſaraugu
ſtañ. celebrandis,recitandis, peragendis, & exercendis
fieri contigerit,ſingulis eiuſdẽ Eccleſię Cæſarauguſtañ.
68 perſonis,illis inter eſsẽtibus, pro ſua cuiuſq; rata parte,†
iuxta ordinẽ ſimiliter abeiſdẽ Archiepiſcopo,&Capitu-
lo deſuper faciẽdã,cõmunia ſint; & obtinẽtes dignitates
vel Canonici,ſeu Portionarij,aut Beneficiati prædicti,eo-
rũ quicquã ſeparatim,vel diueſim habere ſeu percipere
69 nequeãt.† Ad hæc tã decanatũ, quã alias dignitates hu-
iuſmodi nũc & pro tẽpore obtinẽtes,de gremio Capituli
huiuſmodi ſint,& eſſe cenſeantur,ac ibidem vocem ac-
tiuam, & paſsiuam habere, Miſſaſque in maiori, &
quibuſcunque alijs altaribus dictæ Eccleſiæ Cæſarau-
70 guſtañ. celebrare libere & licere valeant. † Inter
Decanum autem & alios in dignitatibus conſtitutos,

necnon

necnon Canonicos, Portionarios & Beneficiatos ipſius Eccleſiæ Cæſaraguſtañ ſimiliter nunc, & pro tempore exiſtentes, infraſcriptus ordo ſeruetur. Videlicet vt Decanus in primo & digniori ſtallo, ac loco poſt Archiepiſcopum deinde Ca ſarauguſtañ de Daroca, de Belchite & de Aliaga Archidiaconi, moxq; Cantor, Camerarius, Theſaurarius Scholaſticus, ac Archipresbyteri Cæſarauguſtañ, de Daroca, & de Belchite poſt modum Gabriel, & ſucceſsiuè alij Canonici, & poſt eos, Operarius, Charitaterius, & Fabricerius. Demum Portionarij & Beneficiati, habita temporis ſuæ eiuſque receptionis, & admiſsionis, non autem ſacri ordinis, aut gradus, ſeu alicuius extra ipſam Eccleſiam Cæſarauguſtañ Dignitatis, ſeu perſonatus ratione ſedere, & incedere. Poſt ceſſum autem, vel deceſſum modernorum poſſeſſorum Camerariæ, Operariæ, Charitateriæ, & Fabriceriæ præfatarum alij immediatè ſequentes in eorũ ſtallis & locis ſuccedere, & gradatim aſcẽdere. Dictuſq; † Decanus, nũc 71
& pro tempore exiſtens, caput capituli huiuſmodi eſſe, ibidemq; præſidere, ac in Choro, Capitulo, proceſſionibus, & alijs actibus publicis, & priuatis eiuſdem Eccleſiæ Cæſarauguſtañ. † Ac etiam in Comitijs generalibus 72
& officijs publicis dicti Regni, ac aliàs vbiq; locorum, eandem præheminentiam, auctoritatem, & ſuperioritatem & prærogatiuam, quæ ipſius Eccleſiæ, Prioribus, qui pro tempore fuerunt, tàm intus quàm extra ipſam Eccleſiam Cæſarauguſtañ hactenus competit in omnibus, &
per omnia, abſq; vlla prorſus differentia habere, † Nec 73
non in ipſius Decani abſentia, Cæſarauguſtañ ipſo autẽ etiam abſente, de Daroca Archidiaconi, & ſic alij in Dignitatibus conſtituti gradatim, ordine prænarrato, & illis ſimiliter abſentibus, antiquior dictorum Canonicorum ibidem præſentium, loco eiuſdem Decani præſidere; & ſimiliter prærogatiuam, auctoritatem, & ſuperioritatem,

quam idem Decanus haberet ſi inibi præſens eſſet, habere.
74 bere. † Et tàm Decanatum, aliaſq; Dignitates & officia, quàm Canonicatus, & Præbendas huiuſmodi pro tempore obtinentes, in Choro, Capitulo, Proceſſionibus & alijs actibus prædictis, Hyemali, videlicet Cappas nigras cum Cappucijs pellibus Armellinis intrinſecus ſuffultis: ac Rochettis manicas ſtrictas habentibus: Æſtiuo autē temporibus, Rochetta ſimilia & Almutia, Serico rubeo in oris internis ornata, necnon ſuper pellicea, ſeu cottas,
75 cum manicis oblongis deferre; illiſq; vti. † Et tàm ipſi quàm Capitulum, Portionarij & Beneficiati prædicti, omnimodæ viſitationi, correctioni, iuriſdictioni & ſuperioritati ipſius Archiepiſcopi pro tēpore exiſtentis; ſubeſſe
76 & ſubiacere debeant. † Ipſe tamen Archiepiſcopus, ſuper quibuſcunque criminibus, exceſſibus & delictis, perſonarum Capitularium eiuſdē Eccleſiæ Cæſarauguſtañ, non niſi adiunctis ſibi duobus de gremio Capituli huiuſmodi exiſtentibus & ab eiſdem Capitulo dumtaxat, quoties opus fuerit nominandis, ac alias iuxta formam Concilij Tridentini in capitulo ſexto, Seſſione vigeſima quinta, traditam etiam ſi forſan ipſe Archiepiſcopus antea, in dictas perſonas Capitulares, maiorem & omnimodā ha-
77 beret iuriſdictionē, procedere poſſit, & debeat. † Quodque Dignitates, & officia prædicta cum ipſius Eccleſiæ Cæſarauguſtañ Canonicatibus & Præbendis, ac Portionibus, omnino incompatibilia exiſtant, & in ſimul per
78 vnum obtineri nequeant. † Vt autem Decanus, & alij in Dignitatibus conſtituti, ac Canonici prædicti, ad perſonaliter apud dictam Eccleſiam Cæſarauguſtañ reſidendum, illiſq; in diuinis inſeruiēdum, promptius & aſſiduè inuitentur: idem Archiepiſcopus tanquam dictæ Sedis Delegatus, cum Conſilio Capituli huiuſmodi, facta præſentium in illis partibus publicatione (nullo alio deſuper à nobis, vel dicta Sede expectato mandato) vnam maſſam

communem diſtributionum quotidianarum manualiũ nuncupandarum, inter Dignitates obtinentes, ac Canonicos præſentes reſidentes, necnon Miſſis, Horis Canonicis & alijs tàm diurnis, quàm nocturnis officijs diuinis, necnon Proceſsionibus & actibus prædictis intereſſentes: æquis portionibus diuidendarum, & repartiendarum; quę tales ſint, vt non facilè negligantur; ac abſentium & non intereſſentium portiones, alijs præſentibus & intereſſentibus, proportionabiliter, vt præfertur accreſcere debeant, ex menſæ Capitularis, & ſeu maſſæ cõmunis Canonicorum huiuſmodi fructibus, iuxta diſpoſitionem decretorum dicti Concilij Tridentini: habita tẽporum ſeruitiorum & fructuum etiam excreſcentium ratione conſtituere, & ſtabilire. † Necnon Canonicatus 79
& Præbendas, quibusquiſque ordo, ex ſacris annexus eſſe debeat diſtinguere procuret. † Præterea vt dictæ mẽ- 80
ſæ Capitularis indemnitati circa exactionem & recuperationem menſtruarum, Portionum conſulatur: Quod de cætero omnes & ſinguli, qui dignitates, & officia, quibus onus ſolutionis & præſtationis menſtruarum portionum incumbit, pro tempore obtinentes; illarũ loco mille ducatos auri de Camera in ſingulis menſibus eos reſpectiuè tangentibus, prędictę menſæ Capitulari, omni mora, & exceptione ceſſantibus realiter, & cum effectu perſoluere omnino teneantur: & ad id per ſequeſtrationẽ, & ſubtractionem fructuum, reddituum, & prouentuum bonorum huiuſmodi, ac alias quibuſuis iuris, & facti remedijs, etiam executiue procedendo: cogi & compelli poſſint; Nec ſuper his etiam prætextu diſmembrationũ, ſeparationum, applicationum & appropriationũ, vt prædicitur factarum excuſſari poſſint. † Quodque moder- 81
nus Decanus eiuſq; ſucceſſores ex nunc, † loco autem 82
ſeparationi & diſmembrationi proprietatum & bonorum, à Cæſarauguſtañ de Daroca & de Belchite Archi-

 diaco-

diaconatus, ac Theſauraria huiuſmodi facto futuri in
83 illis ſucceſſores reſpectiue, extunc † aliàs vero Dignitates pro tempore obtinentes, poſtquam omnes & ſingulæ ſuppræſſiones, diſmembrationes, applicationes & appropriationes factæ prædictæ integrum effectum ſortitæ fuerint, nec antea de diſtributionibus quotidianis manualibus prædictis, nec non portione panis duntaxat, ad inſtar ſingulorum Canonicorum prædictorum (non autẽ veſtuario, vel groſſis fructibus dictæ menſæ Capitularis ſeu maſſæ communis, inter ſolos Canonicos huiuſmodi diſtribuendis. Neque etiam de dictis menſtruis portio-
84 nibus) participare poſſint, & debeãt; † Interim tamẽ eorum ſingulis, ſi ibidem perſonaliter reſederint, portio quatuor panum coquetarum nuncupatarum quotidie
85 diſtribuatur, † Capitulum autem prędicti, dictas menſtruas portiones eiſdem Canonicis, Portionarijs, & alijs miniſtris, & perſonis, de illis participantibus, pro ſua cuiuſque rata parte, vt moris eſt prę̨ſtare & ſubminiſtrare
86 etiam teneantur, ac adid obligati cenſeantur, † Illi autẽ ex Canonicis & Portionarijs prædictis qui à dicta Eccleſia Cæſarauguſtañ: & illius ſeruitio, quoad Portionarios videlicet, vltra vnius, quo vero ad Canonicos, vltra triũ menſium ſpatium huiuſmodi (ceſſante infirmitatis aut alio legitimo impedimento à prædictis, Capitulo approbando) ſe abſentauerint, tam de diſtributionibus etiam manualibus, & quotidianis quam menſtruis, portionibus, veſtuario, fructibus, redditibus, & prouentibus etiã groſſis, alijſque iuribus, obuentionibus & emolumentis maſſæ communis ipſorum Canonicorum & Portionario-
87 rum, participare nequeant, † ſed eorum ſic abſentium portiones, alijs Canonicis, & Portionarijs præſentibus, & diuinis officijs intereſſentibus, reſpectiue accreſcant;
88 † Quodque ex viginti quatuor Canonicatibus, & præbendis prædictis, vnus & vna Magiſtralis, pro vno magiſtro

giſtro in Theologia, ac alius, & alia Doctoralis, pro vno vtriuſque, vel alterius iurium Doctore, ſeu Licenciato; necnon alius & alia Pœnitentialis, pro vno Pœnitentiario: aliuſq; & alia Lectoralis nuncupandi, pro vno ſacræ ſcripturæ lectore, iuxta formam Cōcilij Tridentini prędicti qualificatis, qui omnes in dicta Eccleſia, † Magiſter 89
in Theologia, (videlicet) Aduentus, & Quadrageſimæ, ac alijs anni temporibus, quibus id ſibi à prædictis Capitulo ordinatum fuerit, verbum Dei prædicare, † Doctor 90
vero Conſilium & operam, in ipſius Eccleſiæ negotijs peragendis, & dirigendis, ac cauſis & iuribus tuendis & defendendis, quando & quoties à prædictis Capitulo requiſitus fuerit, gratis fideliter præſtare, † Pœnitentia- 91
rius vero, Chriſti fidelium confeſsiones audire, eiſq; pœnitentias ſalutares iniungere; † Lector autem ſacrā ſcri- 92
pturam, iuxta dicti Concilij formam, legere, & interpretari; & vnuſquiſq; ipſorum, ea quæ ad officium ſuum iuxta eiuſdem Concilij Tridentini diſpoſitionem, ſpectant, & pertinent facere, & adimplere teneantur, perpetuo affecti exiſtant. † Quodq; collatio, prouiſio, & omnimoda diſpoſitio omnium & ſingulorum dignitatum (excepta maiori poſt Pontificalem,) † De qua quotieſcunq; 93
vbicunq; & qualitercunq; illam vacare contigerit per Romanum Pontificem, & Sedem Apoſtolicam tantum diſponi poſsit & debeat, † Ac Canonicatuum, & Præben 94
darum dictæ Eccleſiæ Cæſarauguſtañ occurrente deinceps illorum vacatione, extra Romanam Curiam, in Martij & Septembris, ad Capitulum cum Archiepiſcopo pro tempore exiſtente ſi Capitulo huiuſmodi interfuerit, † 95
Ita tamen vt ipſe Archiepiſcopus in huiuſmodi & quibuſuis alijs actibus capitularibus, vnam dumtaxat vocē, prout cuilibet dictorum Canonicorum eiuſq; ſuffragiū non plus iuris, vel momenti, quam vnius cuiuſq; eorumdem Canonicorum habeat niſi vocum paritate occurrente.

te. Quo caſu iteratum eiuſdem Archiepiſcopi ſuffragium paritatem vocum huiuſmodi dirimat, & pars cui
97 adhærebit maior cenſeatur. † In Iunij vero & Decem-
98 bris menſibus ad ipſum Archiepiſcopum inſolidum; † Dummodo aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel ex generali reſeruatione affecta non fuerint; & cum hoc quod de illis ſic vacantibus nec diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatis, ſeu affectis perſonis idoneis, iuxta ſacrorum Canonum & Tridentini, ac aliorum conciliornm gene-
99 ralium diſpoſitionem, prouidere teneantur, pertineat, † Neq; in collationibus, prouiſionibus, & alijs diſpoſitionibus, dignitatum, ac Canonicatuum & Præbendarũ huiuſmodi, quotieſcunq; & quandocunq; illa in reliquis octo videlicet, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris menſibus vacare contigerit, vel aliàs dictæ Sedi Apoſtolicæ reſeruati, ſeu affecti fuerint quocunque modo, etiam prętextu cuiuſcunque gratiæ alternatiuæ menſium, tam moderno quam pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo prædicto, per nos & quoſcunq; alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros conceſſæ & concedendæ nullatenus ſe intromittere poſſint, ſed dignitates, & Canonicatus, ac Prębendæ huiuſmodi in vltimo dictis octo mẽſibus protẽpore vacantes, ſint & eſſe cẽſeãtur noſtrę & dictę Sedis diſpoſitioni perpetuo reſeruati. Ac de illis per eãdẽ Sedẽ dũtaxat diſponi
100 poſsit, & debeat, † (Saluo tamen iure patronatus prędicto Philipo Regi in dicto Archidiaconatu de Aliaga ex priuilegio Apoſtolico vel aliàs legitimè competente. Circa quod, ac etiam portionum, & aliorũ beneficiorum eccleſiaſticorũ dictæ Eccleſiæ Cæſarauguſtañ collationẽ
101 fructus, & qualitates, nihil innouare intendimus, † Et exceptis Canonicatibus, & PrębendisMagiſtralibus, & Doctoralibus nec non Pœnitentialibus, & Lectoralibus nũcupatis, de quibus extra Curiam prædictam in quibuſcunque

cunq; menſibus ordinarijs vel Apoſtolicis prędictis, pro tempore vacantibus, per Archiepiſcopum ſi pręſens in Capitulo fuerit, vt præfertur, & Capitulum prędictos, perſonis vt præfertur qualificatis, per eos in concurſu de ſuper faciendo prout in alijs Canonicatibus & Prębendis Magiſtralibus & Doctoralibus Eccleſiarum Cathedralium Caſtellę & Legionis Regnorum fieri ſolet, capitulariter eligendis, prouideri debeat; † Ita tamen 102
quod prouiſide huiuſmodi Canonicatibus & Prębendis Magiſtralibus, & Doctoralibus, nec non pœnitentialibus & lectoralibus, ſi ratione vacationis illorum in dictis octo menſibus, aut alias quomodolibet ſedis prędictę diſpoſitioni reſeruati, vel affecti fuerint, intra quatuor menſes à die ſuę quiſque prouiſionis huiuſmodi computandos, nouam prouiſionem à Sede prædicta impetrare, & literas Apoſtolicas deſuper in totũ expedire, ac iura dictę Cameræ propterea debita perſoluere omnino teneantur. Alioquin prouiſiones huiuſmodi cum inde ſecutis quibuſcunque nullius ſint roboris vel momenti. Ipſiq; Canonicatus, & Præbẽdæ, Magiſtrales Doctorales, Pœnitẽtiales, & Lectorales, vacare cẽſeãtur, eo ipſo. Ac de illis per Sedem præfatam dumtaxat, diſponi poſſit, eadem auctoritate noſtra ſimiliter perpetuo ſtatuas, & ordines. † Et nihilominus eidẽ Phelippo Regi, eiuſq; 103
ſucceſſoribus Aragonum Regibus, tam maſculis, & per lineam fœmeninam deſcendentibus, quam fœminis, vſq; in infinitum, & in perpetuum ius nominandi perſonas ſibi gratas, & acceptas aliàs tamen habiles, & idoneas, Romano Pontifici pro tempore exiſtenti: tam ad Dignitates † (non tamen maiorem poſt Pontificalem) quam 104
Canonicatus, & Præbendas tantum Eccleſiæ Cæſarauguſtañ. præterquam Magiſtrales, & Doctorales, necnon Pœnitentiales, & Lectorales huiuſmodi; in Februarij, Maij, Auguſti; & Nouembris, menſibus prædictis, dumtaxat

taxat extra dictam Curiã pro tempore vacantes, etiamſi
diſpoſitioni Apoſtolicæ ex eo quod illos obtinentes, ali-
cuius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, etiam viuen
tis, & in dicta Curia præſentis, familiares continui, com-
menſales, aut ſedis præfatæ, Notarij, Subdiaconi, Acoliti,
Capellani cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, litera-
rum Apoſtolicarum Abbreuiatores Scriptores, Cubicu-
larij, Nuntij, Prouentuum & iurium dictæ Cameræ de-
bitorum Collectores, vel Subcollectores, aut quicunq; a-
lij Curiæ, & Sedis prædictarum Officiales, præſentes, &
futuri, quocumque nomine nuncupati, ſeu ex quauis alia
cauſa ſpecialiter: vel alias (præterquam ex perſonis fa-
miliarium, & continuorum Commenſalium noſtrorum,
vel aliorum Roman. Pontificum prædeceſſorum, vel ſuc-
ceſſorum noſtrorum generaliter reſeruati, ſeu ex gene-
rali reſeruatione Apoſtolica affecti fuerint) per Nos, &
Romanos Pontifices & ſucceſſores noſtros ad nomina-
105 tionem huiuſmodi conferendos, † Ita vt de illis in eiſdẽ
poſterioribus quatuor menſibus, extra dictam Curiam,
alias quã ex perſonis familiariũ & continuorũ Cõmenſa
lium noſtrorum, & aliorum Romanorum Pontificum
prædeceſſorum & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore
vacantibus, abſq; nominatione prædicta, & per Nos, &
ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices ac eandem Se-
dem pro tempore diſponi minime poſsit. Ac collationes
commendæ, & quæuis aliæ diſpoſitiones, aliter pro tem-
pore factæ, & literæ Apoſtolicæ deſuper conficiendæ,
cum inde ſecutis quibuſcunquè nullius ſint roboris vel
momentis. Cum hoc tamen quod Dignitates, ac Cano-
nicatus, & Præbendæ Eccleſiæ Cæſarauguſtañ. huiuſmo-
di ad quos in dictis quatuor menſibus pro tempore va-
cantes, Philippus Rex eiuſque ſucceſſores prædicti no-
minare contigerit, vt præfertur quotieſcunquè deinceps
in alijs quam quatuor menſibus eis ſic conceſsis, vacaue-

rint:nullatenus nominationi huiuſmodi ſubiectæ, & obnoxij,ſed omnino liberę collationis ſint,& eſſe cenſeantur. † Quodquè nominatio ipſa quoad Dignitates,ac Ca 106
nonicatus,& Præbendas ſub ea comprehenſos, intra ſex, ſi vacatio huiuſmodi vltra : ſi vero citra montes, contingat, intra octo menſes, à die eiuſdem vacationis com putandos,Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, ſeu dictæ ſedi omnino fieri debeat : alioquin dictis ſex, vel octo menſibus reſpectiuè effluxis,vt diſpendioſę vacationi Dignitatum,ac Canonicatuum,& Præbendarũ Eccleſiæ Cæſaraguſtañ. huiuſmodi celeriter conſulatur, de illis ſic vacantibus per Romanum Pontificem,ſeu ſedem huiuſmodi,nulla dicti Regis præcedente,ſeu vlterius expectata nominatione,libere prouideri poſsit;dicta auctoritate noſtra perpetuo concedas,& reſerues; † Poſtremo 107
prædictisCapitulo,pro dictę Eccleſię Cæſarauguſtañ, ac illius Dignitatum,Officiorum Canonicatuum,& Præbẽdarum,Portionum,aliorumq; beneficiorũ Eccleſiaſticorum,& illa pro tẽpore obtinentiũ:necnon Miniſtrorũ,rerum & bonorum,tàm ſpiritualiũ,quàm tẽporaliũ proſpero,& fęlici ſtatu,regimine,gubernio,directione,& adminiſtratione,ac onerum illis incũbentium ſupportatione, domorum Canonicalium ad vſum & habitationem perſonarũ Capitularium deputatione, Miſſarum, Horarum Canonicarum,& diuinorũ officiorum, tàm Diurnorum, quàm Nocturnorum celebratione.Illorũ quibus in poſterum de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis,Portionibus,& Beneficijs huiuſmodi Apoſtolica,vel ordinaria auctoritatibus prædictis prouideri contigerit; receptione,admiſsione,& reſidentia.Diſtributionum etiã quotidianarum Aniuerſariorum , Elæmoſynarum obligationum, & aliorum emolumentorum perceptione, diuiſione,repartitione, & admiſsione,ac pœnarum & mulctarũ per abſentes, & diuinis non intereſſentes incurſu;ſingu-

lorum

lorum pœnitentijs & abſentijs notandis, cæremonijs, &
ritibus, in Eccleſia, Choro, Capitulo, Proceſsionibus, &
alijs actibus prædictis ſeruandis, Capitulis generalibus,
& particularibus celebrandis,& tenendis, officialibus &
miniſtris neceſſarijs deputandis,& amouendis. Seruitijſ-
que & miniſterijs per ipſos obeundis,& agendis,eorum-
que necnon Portionariorum, Capellanorum & Benefi-
ciatorum habitu,à Canonicis, ac obtinentibus Dignita-
tes & officia huiuſmodi diſtincto ibidē geſtando, & de-
ferendo,iuribus & quindennijs dictæ Cameræ per Capi-
tulum huiuſmodi debito tempore vt præfertur perſoluē-
dis: ac pecunijs ad id neceſſarijs annuatim & anticipate
parandis, & interim penes perſonam fide, & facultate
idoneam deponendis, necnon ſingulis Canonicatibus,
& Præbendis prædictis, quibus quiſque ordo ex ſacris
annexus eſſe debeat diſtinguendis, ac quibuslibet alijs
rebus in præmiſſis, vel circa ea quomodolibet neceſſa-
rijs, & opportunis, quæcunque ſtatuta, ordinationes, &
decreta licita, tamen & honeſta, ac ſacris Canonibus
dictique Concilij Tridentini decretis, ac Conſtitutio-
nibus Apoſtolicis non contraria, à te, ſeu pro tempore
exiſtente, & ſedis prædictæ in illis partibus Nuntio, vel
dicto Archiepiſcopo examinanda, & approbanda con-
108 dendi, & edendi † ac edita, & condita pro temporum,
rerumque varietate, & qualitate, ac quoties expe-
diens & opportunum eſſe videbitur, immutandi, cor-
rigendi, declarandi & interpretandi, atque in melio-
rem formam redigendi, ſeu alia; vt præfertur exami-
nanda, & approbanda de nouo etiam ex integro fa-
109 ciendi, † ac per eos ad quos pro tempore ſpectabit, ſub
pœnis in contrauenientes apponendis, obſeruari facien-
di, & debitę executioni demandandi plenam, & libe-
ram licentiam, & facultatem, dicta auctoritate noſtra
110 elargiaris; † Ac præmiſſa omnia, necnon eaſdem præ-

ſentes

ſentes nullo vnquam tempore, etiam ex eo, quod cauſæ propter quas emanarunt coram loci ordinario, etiam tanquam dictæ Sedis Delegato, vel alibi examinatæ, verificatæ, & approbatæ non fuerint, aut quouis alio capite, vel prætextu, & ex quacunque alia quantumuis legitima, & iuridica cauſa, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, vel alio quouis defectu notari, impugnari, inualidari, retractari in ius, vel controuerſiam reuocari, † 111
ad terminos iuris reduci, aut aduerſus ea quodcunque iuris facti, vel gratiæ remedium impetrari, & motu proprio concedi poſſe; † Neque ſub quibuſuis vnio- 112
num, diſmembrationum, ſeparationum etiam effectum non ſortitarum, aliarumque ſimilium gratiarum, reuocationibus, limitationibus, modificationibus, ſuſpenſionibus, derogationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus per quoſcunque Romanos Pontifices, ac etiam Nos & Sedem prædictam, etiam in craſtinum aſſumptionis ad ſummi Apoſtolatus apicem, quorumcunque ſucceſſorum noſtrorum, vel alias etiam motu ſimili, & ex certa ſcientia, etiam conſiſtorialiter, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficatioribus & inſolitis clauſulis, nec non irritãtibus & alijs decretis, ac ex quibuſuis cauſis, & alijs quandocunq; pro tempore emanatis, etiam ſi de eiſdẽ præſentibus earumq; toto tenore, & datis ſpecialis ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, cõprehendi; † Sed tanquam in diuini cultus fauorem, ac 113
executionem Decretorum dicti Concilij Tridentini conceſſa, ſemper & omnino ab illis excepta, & quoties illæ emanabunt toties, in priſtinum, & validiſſimum, ac eum in quo antea quomodolibet erant ſtatum, reſtituta, repoſita, & plenariè reintegrata, ac

de

de nouo etiam ſubquacunq; poſteriori,& noua data per Philippum Regem eiuſque ſucceſſores,'necnon pro tem pore exiſtentes Archiepiſcopum & Capitulum prædictos conceſſa,validaque,& efficacia fore,& eſſe, ac ſuos
114 plenarios & integros effectus ſortiri,& obtinere, † atq; ab omnibus ad quos ſpectat,& pro tempore ſpectabit,in-
115 uiolabiliter obſeruari, † Sicque per quoſcumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales,etiam de latere legatos,dictæque Sedis Nun tios,(ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis,aliter iudicā di,& interpræțandi,facultate,& auctoritate) vbique iu-
116 dicari,& diffiniri debere: † Necnon quidquid ſecus ſuper his,à quoquam,quauis auctoritate,ſcienter vel igno
117 ranter,contigerit attentari,irritum,& inane decernas: † Non obſtantibus priori voluntate, & alijs præmiſsis, ac Lateraneñ. Concil.nouiſsimè celebrati, vniones perpetuas,niſi in caſibus à iure permiſsis, fieri prohibentis,atque Apoſtolicis, ac in Synodalibus, Prouincialibus, & Generalibus Concilijs editis,ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus editis, & eden
118 dis: † Necnon Cæſarauguſtañ. aliarumque Eccleſiarū, & Ordinis Prædictorum,etiam iuramento,confiamatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia,roboratis, ſtatutis,& conſuetudinibus,priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis,illis,earumque Præſulibus, Superioribus,Capitulis,Conuentibus,& perſonis,ac etiam loco
119 rum Ordinarijs: † Necnon Officij ſanctiſsimæ Inquiſitionis huiuſmodi, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſque efficacioribus,& inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis,per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros,ac nos & dictam Sedē, illiuſque legatos,etiam ad Imperatoris,Regum, Regina

rum,

rum, Ducum, & aliorum Principum, inſtantiam, ſeu eorum intuitu, & contemplatione, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus etiam conſiſtorialiter, ac alias, quomodolibet, etiam iteratis vicibus conceſsis, approbatis, & innouatis. † Quibus omnibus etiam, ſi pro illorum ſuf 120
ficienti derogatione, alias, de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importante, mentio, ſeu quæuis alia expreſsio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſeruata, inſerti eſſent, præſentibus, pro ſufficienter expreſsis & inſertis habentes; illis alias, in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cõtrarijs quibuſcumque. † Aut 121
ſi aliqui, ſuper prouiſionibus, ſibi faciendis, de Dignitatibus, ſeu officijs ipſius Eccleſiæ Cæſaraugustañ ſpeciales, vel alijs beneficijs Eccleſiaſticis, in illis partibus, generales, dictæ Sedis, aut legatorum eius, literas impetrarint, etiã ſi, per eas, ad inhibitionem, reſeruationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidẽ literas, & proceſſus habitos, per eaſdem, ac inde ſecuta quæcumque, ad Camerariam, operariam, Charitateriam, Fabriceriam, & Capellaniam de la Infanta huiuſmodi volumus, nõ extẽdi: ſed nullũ per hoc, eis, quoad aſſecutionẽ Dignitatũ, & officiorũ, vel beneficiorũ aliorũ præiudiciũ generari, & quibuslibet alijs, priuilegijs, & indulgentijs, generalibus, vel ſpecialibus quorũcũq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus, nõ expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earũ, impediri valeat quomodolibet, vel differri; & de quibus, quorũq; totis tenoribus, de verbo ad verbũ, habẽda ſit in noſtris literis, mẽtio ſpecialis. Dat. Romæ apud S. Marcũ anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo ſexcenteſimo quarto, idus Iulij, Pontificatus noſtri, anno tertio decimo.

E R.P.

R. P. D. SACRATO

Cæſarauguſtana iuriſdictionis

Mercurij 5. Februarij. 1609.

FOElicis recordationis Clemens Papa
1 VIII. † per ſuas literas directas Nuntio Apoſtolico in partibus Hiſpaniarũ iuſſit Eccleſiam Cæſarauguſtanam, quę erat Regularis Ordinis Sancti Auguſtini, ad ſtatum regularem reduci mandando inter cætera, quod Archiepiſcopus ſuper quibuſcumque criminibus, exceſſibus, & delictis perſonarum Capitularum eiuſdem Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ, non niſi adiunctis ſibi duobus de gremio Capituli, & à Capitulo dumtaxat quoties opus fuerit nominandis, & aliàs iuxta formam à Concilio Trident. cap. 6. ſeſſ. 25. traditam, etiamſi forſan ipſe Archiepiſcopus, antea in dictas perſonas Capitulares maiorem, & omnimodam haberet iuriſdictionem procedere poſſit, & debeat. Hæc ſunt verba formalia. Quibus quidem literis per Nuntium Apoſtolicum executioni demandatis, & dicta Eccleſia iam in ſtatu ſæculari exiſtente Dominus Archiepiſcopus prætendit dignitatem Archiepiſcopalem in multis grauatam, & præcipue circa cognitionem cauſarum criminalium in perſonas Capitulares, & obſtare regulam de iure quæſit. non tollen.

tollen. cui nõ reperitur in literis Apoſtolicis expreſſe derogatum, & ſuper hoc orta controuerſia inter Dominum Archiepiſcopum ex vna, & Capitulum ex altera de conſenſu vtriuſquè partis dedi dubium. An obſtaret Capitulo Cæſarauguſtano regula de iure quæſito non tollen. Et Domini reſtringendo diſputationem ad Coniudices non obſtare reſoluerunt.

Primo, quia licet ardua fuerit ſemper quæſtio in Rota per quem modum cenſeatur derogatum Regulæ de iure quæſito non tollen. attamen Domini in eo reſidere viſi fuerunt, quod † in gratijs de ſui natura præiudicialibus, vt ſunt exemptiones, & ſimilia non requiratur formalis derogatio, idquè ex eo quod ex quo Papa intelligit gratiam non niſi cum præiudicio iuris tertij poſſe verificari, & nihilominus illam concedit, cenſeatur per neceſſarium antecedens illi iuri velle derogare. Rota in cauſa Nullius de Stepa. 19. Nouemb. 1586. & in Burgen. Quindenniorum 5. Decembris 1601. coram Illuſtriſſimo Seraphino. In Oſceñ. Indulti 10. Decembris 1599. coram Illuſtriſſimo Mellino, & in Illerdeñ. preeminentiarum 26. Iunij. 1602. coram Illuſtriſſimo Seraphino, ad idem tẽdit *deciſio Caſſad. 1. de priuileg. Caputaq. deciſ. 265. incipit priuilegium lib. 1. in manuſcript. Rota in cauſa Fancn. Penſionis coram Aldobrandino relat. inter diuerſ. impreſſ. deciſ. 240. n. 22. par. 1. bene Dec. conſ. 113. n. 17. verſ. non obſtat Corn. conſ. 83. num. 16. verſ. tertio reſpondetur libr. 4.* 2

Non obſtat † quod non ſufficiat ſcientia Papæ, ſed vl 3

terius requiratur derogatio regulæ, *Cæſar de Graſsis deciſ.3.de reſcrip.Rota in Cæſaraugustana iuriſdictionis 13. Iunij 1594. coram Illuſtriſsimo Seraphino cum alijs quæ alle gantur*, quia non loquuntur de ſcientia quæ oritur ex natura ipſius rei quę geritur; ſed ex ſcientia deſumpta ex narratis circa quę Papa facilius poterit decipi ob inuolucrum verborum; Item gratia, quę de ſui natura non eſt pręiudicialis, non habet tantam repugnantiã cum regula ſicut ipſamet gratia pręiudicialis; cũ enim pręiudicium in illa ſit accidentale ſtante proteſtatione de qua in regula, poteſt dici quod Papa intellexerit fa cere gratiam, ſi & quatenus ceſſet pręiuditium tertij verum in gratia de ſui natura pręiuditiali, non poteſt cadere iſta interpretatio quia ſublato pręiuditio ceſſat omnino gratia, & conſequenter cum veniant in con-
4 curſum proteſtatio, & factum neceſſe eſt, † vt proteſtatio cedat facto omnino contrario *ad tradita per Bar. & alios in l. non ſolum. §. morte. ff. de nou. oper. nun. & per canon. in cap. M. Ferrarien. de conſtitu. Corbul. de cauſ. pri na. ob. aliena. amplia. 30.* Quod autem gratia in hoc caſu ſit de ſui natura pręiudicialis patet, quia per neceſſe aufert poteſtatem quam alias habebat Archiepiſcopus in procedendo ſine adiunctis quę quidem poteſtas illi competebat de iure communi cum eſſet loco Abbatis illius Capituli Regularis, *vt late fuit dictum in cauſa Montis Regalis iuriſdictionis 27. Iuni 1607. coram*
5 *R. P. D. Coccino.* Et † Papa qui habet omnia iura in Scrinio pectoris non pręſumitur tale ius ignoraſſe,

cap.

cap. 1. cum ibi notat per ſcriben. de conſtitu. in 6.

Non obſtat, quod iſta non ſit totalis exemptio à iuriſdictione Epiſcopi † in quibus terminis videntur 6
procedere allegatæ deciſiones, ſed tantum quędam limitatio, quia valet argumentum de parte ad totum, *l. quæ de tota cum ſua materia. ff. de rei vendica.* Imo facilius limitatur iuriſdictio quoad partem quàm tollatur in totum *Balb. de præſcript. 5. par. principa. par. 1. q. 8. nu. 7. & in terminis regulæ Mandoſ. ſuper dicta regula quæſt. 12. verſ. contraria.*

Prędicta eo magis viſa fuerunt admittenda ſtantibus verbis importantibus † derogationem iuris Ar- 7
chiepiſcopalis, ibi, etiam ſi forſam ipſe Archiepiſcopus antea in dictas perſonas Capitulares maiorem, & omnimodam haberet iuriſdictionem, quę verba idem ſonant, ac ſi Papa dixiſſet. Non obſtan. maiori, & omnimoda iuriſdictione quam Archiepiſcopus haberet *Gemin. conſ. 120. num. 8. verſ. litis pendentia non obſtan.*

Secundò, fuit dictum non obſtare regulam, quia Papa fecit ſecularizationem ob bonum publicum, & reformationem Eccleſię Cęſarauguſtanę, vt legitur in prohemio ſecularizationis ex quo colligitur cauſa finalis, *l. fin. vbi DD. ff. de hæred. inſtitu.* in diſpoſitione autem, quę fit ad publicam vtilitatem non eſt † neceſ- 8
ſaria derogatio regulę, quia per dictam regulam non cenſetur pręſeruatum ius particulare in concurſu publici, cui cedere debet *late Gabr. tit. de iure quæſito non tollendo concl. 2. nu. 1. & in terminis regulæ Sarnen. ſuper di-*

cta regula quæſt. 19. *Rebuff. ſuper dicta regula verbo etiam ſi motuproprio num.* 30. *Rota in dicta Nullius de Stepa. coram Illuſtriſsimo Seraphino, & in Salman. obſerua. coram Cantuccio relat. inter diuerſ. impreſſ. deciſ.* 759. *nu.* 1. *par.* 1.

Non obſtat, quod Archiepiſcopus non impugnat ſæcularizationem, ſed partes ſibi præiuditiales, quia Papa voluit facere vnum negotium, non plura, & motus fuit ex vnica cauſa ad facien. omnia de quibus in ſuis literis, nempè ex bono publico, & reformatione Eccleſiæ Cęſaraugustanę.

Non obſtat, quod per ſæcularizationem non im-
9 mutetur † ſubiectio Eccleſię ſæcularizatæ *Innoc. & alij in cap.* 2. *verbo Monialium de Capell. Monachi* quia hoc procedit in dubio, ſed ſi Papa hoc expreſſe facit non applicantur illę doctrinę.

10 Tertio, principaliter † viſum fuit non obſtare regulam quia reſpectu moderni Capituli contra quod modo vellet Archiepiſcopus procedere ſine adiunctis, ipſe nullam vnquam habuit iuriſdictionem, & conſequenter non poteſt dicere quod Papa dando iuriſdictionem limitatam ſuper dicto Capitulo aliquid ſibi de ſuo iure abſtulerit, certum autem eſt regulam non habere locum, niſi in iure pleno quæſito, & radicato, vt ſonant verba regulæ, *& tradit Sarnen ſuper illa quæſt.* 4. *Put. deciſ.* 264. *lib.* 2. *Rota in dicta Salmantin. coram Cantuccio nu.* 4. Quod autem Archiepiſcopus nullam vnquam ſuper hoc Capitulo habuerit poteſtatem, apparet ex eo, quod Papa non ſimplici-

ter

ter ſæculariʒauerit antiquum Capitulum, ſed nouum conſtituit, ibi, *Nec non in dicta Eccleſia viginti quatuor Canonicatus, & totidem Præbendas pro viginti quatuor Clericis ſæcularibus futuris illius Canonicis, qui omnes Capitulum ſæculare ipſius Eccleſiæ faciant, & conſtituant auctoritate prædicta, &c. erigas & instituas.* Non obſtat † quod hoc 11
nouum Capitulum ſit ſubrogatum in locum antiqui, quia aut deducitur ad hoc, quod ſubrogatio cenſeatur facta cum eiſdem qualitatibus, & ſic cum omnimoda ſubiectione Archiepiſcopo, & obiectum tollitur ex verbis Summi Pontificis, qui voluit Archiepiſcopum, non niſi cum adiunctis contra iſtos nouos Capitulares procedere poſſe. Aut deducitur ad hoc quod ſubrogatio debuerit fieri cum eiſdem qualitatibus, & ſic cum omnimoda iuriſdictione Archiepiſcopi, & non propterea ſequitur, quod ſi non fuerit facta, fuerit ſublatum aliquod ius iam quęſitum Archiępiſcopo ſuper hoc nouo Capitulo. Quod ſi prętenderet Archiepiſcopus extinctionem antiqui Capituli fuiſſe nullam ob non factam ſubrogationē iſtius noui Capituli in locum antiqui eſſet alterius, & forte nullius indaginis propter multa, quę in contrarium dici poſſent, interim verum eſt, quod ſuper hoc nouo Capitulo Archiepiſcopus nunquam habuit omnimodam iuriſdictionem, & conſequenter, quod Capitulo dicenti ipſum contra perſonas Capitulares, non niſi cum adiunctis procedere poſſe, non obſtat regula de iure quęſito non tollen. & ita fuit concluſum. Hęc de-

ciſsio reperitur apud *Marches. de ſanat. nul. p. 3. §. 4. deciſ. 1. & p. 1. Recentis deciſ. 174.*

Summaria Quæſtionis. 2æ.

CAp. 4. Seſſ. 6. declaratur num. 1. 2. 9.
Libellus R. P. P. de Toſſantos contra Adiunctos n. 3.
Criminum diſtinctio num. 4.
Adiuncti etiam in leuibus procedunt num. 5. 6. & 10.
Epiſcopalis iuriſdictio extenſa non limitata num. 7.
Adiunctorum iuriſdictio reſtringitur in tribus. num. 8.

Quæſtio. II.

An Tridentina Synodus de nouo aliquam iuriſdictionem tribuerit?

VIdetur ſanè dicendum iuriſdictionem Capitulis Cathedralium de nouo competere ex cap. 6. Seſſ. 25. de reformat. in ca. enim
1 4. Seſſ. 6. de refor. † Solus Epiſcopus vel cum his quibus ſibi videbatur Adiunctis corrigere & emendare Cathedralium Capitula poterat & valebat iuxta canonicas ſanctiones. Sed in hoc cap. 6. tàm in viſitatione quàm extra Epiſcopus vel eius Vicarius non poſſunt procedere ſine conſilio & aſſenſu duorum de Capitulo: ergo tribuit Concilium Tridentinum aliquam iuriſdictionem de nouo.

Con-

Confirmatur ex deciſ. 743. num. 5. par. 1. diuerſ. vbi de ordine Sanctiſsimi Domini de Rota dictum cap. 6. declarantes † ſenſerunt quod Capitulum iſtud venit ampliatiuè & limitatiuè ad dictum cap. 4. ampliatiuè quatenus ampliat dictum cap. 4. vt procedat etiam quando Epiſcopus extra viſitationem proceſſerit, limitatiuè vero quatenus limitat hanc ampliationem, dummodò Epiſcopus, vel eius Vicarius de conſilio, & aſſenſu duorum de gremio Capituli procedat: † quę declaratio anſam dedit ſeu leuem occaſionẽ Fr. Placido a Toſantos viro religioſiſsimo primũ Epiſcopo Accitano poſtea Zamoren porrigendi S. D. N. Paulo V. libellum anno 1617. continentem in prima clauſula. Capitularibus viuendi impie, libidinoſè, & libere licentiam fuiſſe connatam, poſtquam Tridentina Synodus Adiunctorum poteſtatem Capitulis permiſsit. 2 3

Secundò pro eadem ſentẽtia ponderatur, nam hodierna die tàm in leuibus quàm grauibus, ſeu atrociribus delictis, *quorum † diſtinctionem declarat Sahagum præceptor meus in cap. 4. § 1. num. 18. de iudic. Farina de accuſat. quæſt. 18. num. 61. & quæſt. 137. num. 16. Scacia de appella. q. 17. limita. 4. à num. 76.* Epiſcopus non procedit niſi de conſilio & aſſenſu duorum de Capitulo † vt probatur ex d. c. 6. ibi in omnibus autem caſibus, & probatur quia alias eluſoria redderetur Tridentini diſpoſitio, & magna incommoda reſultarent ex cõtraria obſeruatione, *vt argumentatur Seraph.* 4 5

deciſ.

deciſ.710. Sacram ſic Tridentini Congregationem declaraſſe atteſtans, & probatur ex eo quia eadem Congregatio declarauit procedere Capitulũ iſtud 6. in caſibus in quibus opus non eſt tela iudiciaria, *vt Riccius comprobat, deciſ. ſua 566. n. 5. in praxi, vt ſunt leues cauſæ ad tradita per Bambolum & Alexan. in l. leuia ff. de accuſa. Signo-*
6 *rolum conſ.* 88. *num.* 5. Sed Epiſcopus † poterat ſolus procedere contra Capitulares in leuibus *cap. 1. & ibi cap. irrefragabili §. exceſſus, de off. ord. notat Riccius deciſ. ſua dicta* 566. *num.* 4. Ergo Cathedralium Capitula aliquam nouam indulgentiam, ſeu facultatem, ſeu iuriſdictionem fuerunt aſſecuta ex Tridentino.

Contraria tamen ſententia, quę verior eſt probatur ex allegatis *in q. 1. fundam.* 8. quibus probatur hanc Capitulorum prębeminentiam aſſiſtentia iuris communis corroborari: probatur & ſimiliter ex deciſ. Rotę 321. n. 2. p. 2. diuerſ. decidenti in Tridentino Seſſ. 6.
7 c. 4. & c. 6. Seſſ. 25. de reforma. † potius extendi quàm minui Epiſcoporum iuriſdictionem in Cathedralium Capitula, quod euincitur apertè ex verbis d. c. *6.* in fine, vbi hæc verba. Hęc autem omnia & ſingula in his Eccleſijs locum non habeant in quibus Epiſcopi maiorem habent poteſtatem, authoritatem, ac iuriſdictionem conſtitutionibus, priuilegijs, concordijs, ac alio iure quęſitam, quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

8 Rurſus & iuriſdictio † Capituli à Tridentina Synodo in hoc cap. *6.* relicta, magna cum limitatione

eſt

eſt permiſſa, Primò in eo quia ſi Epiſcopus diſcordat in iudicio, Adiuncti concordant; non prefertur iudicium maioris partis cum regula ſit vt potius credatur duobus concordantibus quam vni ſoli *l. item ſi vnus. §. fin. de recep. arbitr. cap. 2. eod. tit. in 6. l. aliud §. refertur ff. de reg. iur. notat Rota apud Farinacium deciſ. 746. nam. 2. Panor. in cap. irrefragabili num. 2. Butrius. 29. Immola in §. exceſſus num. 6. de offi. ord. Martha in deciſionibus ſuis voto 251.*

Secundò, & limitatur predicta iuriſdictio, & in hoc vt hi duo adiuncti pro vno connumerentur contra ſupradicta, *& contra regulam legis ſi in tres ff. de recept. arbitr. l. duo ex tribus ff. de re iud.* Limitatur & tertio in eo quod in paritate eſſet præferenda ſententia cuius cauſa eſſet fauorabilior, vel res minus noceret *cap. vlt. de ſent. & re iud. vt in Curia Piſana lib. 2. cap.* 18. *n.* 20. & tamē in dicto c. 6. nulla qualitas ex ſupradictis obſeruari permittitur, *vt et aduertit Gutierrez li.* 1. *qq. ciuil. c.* 94. *n.* 4

Non obſtant † contrariæ ſententiç argumenta, nō 9
primum quia reſpondeo cum diſtinctione, quod aut loquimur de iuriſdictione Capitulis competenti poſt cap. 4. Seſſ. 6. de reforma. & tunc verum eſt, quod in dicto cap. 6. aliqua de nouo eſt tributa iuriſdictio Capitulis; nam ampla viſitandi, corrigendi, & emendandi cōceſſa poteſtas Epiſcopis cōtra Capitula Cathedraliū fuit limitata in hoc c. 6. Seſſ. 25. vt ſcilicet hoc fieri valeat duobus ſibi à Capitulo eligēdis adiūctis & aſſociatis. Aut loquimur de iuriſdictione Cathedraliū

ante

ante dictum cap.4.Seſſ.6.& tunc potius ablata quam de nouo eſſe conceſſa Capitulis iuriſdictio intelligitur *id quod clariſsimè ſignificauit deciſ. 743. num. 5. par. 1. diuerſ. & deciſ. 321. n. 2 p. 2. diuerſ. & Mantica deciſ. 180. n. 6. & aliquos refert & ſequitur Auguſtinus Barboſa in paſtorali. p. 3. alleg. 73. n. 5.*

10 Non ſecundum quia falſiſſimum eſt dicere quod in leuibus ſolus Epiſcopus poterat procedere cum nec ex cap. 1. nec ex cap. licet nec ex cap. irrefragabili. §. exceſſus de off. ord. colligatur: quia potius contrarium, vt declarauimus quęſt. 1. ad ſolutionem ſecũdi, quando vero minima, ſeu leuia veniant, vel non in conſiderationem Anton. Corſetus longiorem ſermonem habet, *inter tractatus vol. 18. fol. 169.*

Illud certiſſimum eſt, quod de minimis curatur in his quę competunt de iure communi *l. ſcio vbi Bart. ff. de reſtitu. in integr.*

Summaria quæſtionis tertiæ.

FOrma concipiendi ſententiam in iuditio Adiunctorũ, n. 1.
Aſſeſor iuriſdictione caret num. 2. & 18.
Epiſcopi Aſtoricen. argum. proponitur n. 3. diluitur n. 22.
Felini argumentum diluitur & proponitur n. 4. & 24.
Adiuncti iuriſdictionem habent num. 5.
Iuriſdictio quid ſit num. 6.
Capitulo eſt iuriſdictio ciuilis & criminalis in ſuos Capitulares num. 7.

Loquendi

Loquendi communis vſus ius facit num. 8.
*Adiuncti coniudices ſolent appellari num.*9.
Adiunctum ſequitur naturam eius cui adiungitur n. 10.
Connexum habet principalis honorem num. 11.
Additamentum participat de principali n. 12.
*Adiunctorum aſſenſus neceſſarius eos facit principales cum Epiſcopo n.*13. 14.& 16.
*Adiuncti iuramentum præſtant ſicut alij Iudices n.*15.
*Triden.Seß.*25.*c.*6.*verſ.ne inditiū eludatur declaratur n.*16
*Adiūctus & Iudex ordinarius, & delegatus iure dicitur n.*17
Adiunctorum & conſilium, & aſſenſus ſpectatur n. 19.
*Funiculus triplex difficilè rumpitur n.*20.& 24.
*Forma pronunciandi ſententiam criminalem contra Capitularem in Eccleſijs Tiraſon.& Terulen. n.*21.
*Sententia datur nomine vnius ergo cæteri iuriſdictione carent non valet n.*21.
*Suffraganei Iudices ſunt in Coucilio Prouinciali n.*22.
*Trid.Seſ.*25.*c.*6.*verſ.Cæteris autē in rebus explicatur n.*22.
Exceptio debet eſſe de regula n. 23.
*Expreſſum plus operatur quam taciturni n.*25.

Quæſtio III.

An Adiunctis ſit aliqua iuriſdictio?

NEgatiua videtur probari ex deciſ. Seraphini. 1213.*vol.*2.*confirmata per eundem in deciſ.* 1437. *quam commemorat & Gratianus vol.*1. *diſcepta. Forenſ.c.*100.*n.*64. vbi † tenuit Rota ſententiā 1
Epiſ-

Epiſcopi & Adiunctorum in cauſis criminalibus cõtra Capitulares eſſe cõcipiendam ſub hac forma. Ego N. Epiſcopus de conſilio, & aſſenſu N. vel N. & N. Adiunctorum ita pronuntio, quod ſic Sacram Congregationem declaraſſe in cauſa Gadicen. iuriſdictionis ipſemet Cardinalis refert, cuius relatio quanti ponderis ſit, & momenti ex his colligitur, quæ de teſtimonio Cardinalium circa conceſsiones Pontificum ipſemet *ex Staphileo de literis iuſtitiæ, §. imprimis n. 97.* adſtruit *in deciſ. ſua 493. in fine, & tradit Nauar. conſ. 6. n. 8. & 9. de teſtamentis.*

Poteſt ſuaderi ea ratione quia iure non conſtat prędictos Adiunctos habere iuriſdictionem, non enim eſt bona conſequentia, Epiſcopus procedit in pręſentia, vel de conſenſu Capituli ergo habet iuriſdictionem,
2 quia & iudex procedit de conſilio Aſſeſſoris, † & tamen Aſſeſſor iuriſdictione caret. *argum. tex. in l. 1. vbi gloſ. fin. de off. Aſſeſſor. quam rationem conſiderauit Bellamera in cap. Epiſcopus 15. q. 7. num. 2.*

3 Secundò, adducitur fundamẽtum ex domino † Petro de Caceres Epiſcopo Aſtoricen. in relatione cõtra Capitulum fol. 17. a §. eſto ſe vè, vbi Epiſcopus Aſtoricen. argumentatur ex verbis dicti Capituli. 6. ibi. Capitulum in initio cuiuslibet anni eligat duos de quorum conſilio, & aſſenſu procedere teneatur, nullum enim verbum in hoc decreto reperitur iuriſdictionem denotans in Adiunctis, quippe cum omnia verba iſta ad Epiſcopum dirigãtur nõ Adiunctos.

Con-

Confirmat ſententiã ſuam ex eodem cap.6.ibi. Cæteris autem in rebus Capituli iuriſdictio, ſi qua eis competit ſalua & intacta omnino eis relinquatur. Quę verba ſignificare videntur iuriſdictionem non competere Adiunctis in cauſis criminalibus, competere tamen Capitulis in cauſis ciuilibus.

Tertiò, & ponderatur † pro hac parte deciſio Rotæ 10. de præbend. in antiquioribus *Dominicus in cap. in illis. §. fin. n. 4. in fine, Felin. in cap. non poteſt num.* 11. *de re iudic.* vbi cum docuiſſet Felinus aſſiſtentes Epiſcopi non poſſe vocari coniudices quorum conſilium duntaxat requiritur, ſubiungit, idem eſſe ſi Epiſcopus teneretur requirere conſenſum. 4

Contraria tamen ſententia, † quę verior eſt probatur, Primo ex eodem cap. 6. in illis verbis iuxta eã partem cũ qua tertius cõueniet, articulus in quo erat diſcordia terminetur, nã ſi apud Adiũctos nõ eſſet iuriſdictio, quomodo poſſent ipſi articulũ ſuper quo erat diſcordia terminare quando tertius cum eis cõſenſit. 5

Secũdò, quia iuriſdictio † eſt poteſtas de publico introducta cũ neceſſitate iuris dicẽdi & æquitatis ſtatuẽdę *gloſ. in l. 1. vbi Bar. de iuriſd. omn. iud. gloſ. magna in §. ius iurãdũ in authen. de defenſ. ciuit. col. 3. plurib⁹ exornat Camillus Borrellus tit.* 41. *n.* 3. 27. *&* 28. Siue eſt facultas adminiſtrãdę iuſtitię & ęquitatis ſtatuẽdę. *l.* 1. §. *damus. ff. de ſuſpect. tutor. vt declarat Martha de iuriſdict.* 1. *p. c.* 8. *in principio.* Quodcumq; iſtorum iuriſdictio ſit. Adiuncti iſti de iure interloquuntur, & definiunt cum Epiſcopo, 6

vt in

vt in d. c. 6. verſ. quod ſi ambo; ergo iuriſdictionem exercent.

7 Tertio, quia † tàm in cauſis ciuilibus quàm crimi-nalibus iuriſdictio competit Capitulo contra Capitu larem, & talis vt non poſſit tanquam ſuſpectum reuo cari *Moheda. deciſ.* 242. *quod diſputabitur infra q.* 8.

8 Quartò, quia † communis loquendi vſus facit ius. *l. librorum.* §. *quod tamen Caſsius de lega. lib.* 3. & communiter iſti de quorũ conſilio, & aſſenſu Epiſcopus procedere tenetur, vocantur † vel Adiuncti; *vt in cap.* 4.

9 *Seſſ.* 6. *de refor.* vel coniudices vt *in declaratione Cardinal. ad d. c.* 4. *Seß.* 6. & *c.* 6. *Seſſ.* 25. & *in vna Illerden. coram Dño Iuſto de anno* 1602. *die* 3. *Nouembris cuius copia eſt par.* 1. *recent. deciſ.* 57. & 168. Si coniudices vocantur, vt in dictis iuribus res eſt in tuto, vt illis competat iu-

10 riſdictio, ſi adiuncti, Adiunctum † ſumit naturam eius cui adiungitur. *l. ſed & ſi adiunctus. ff. pro ſocio. l. fin. ff. de vino, & triti. notat Albericus in l. ex hoc iure col. penult. verſ. ad contraria de iuſt. & iur.* & connexum † partici-

11 pat eundem honorem, ac principale, vt exornat Caſſaneus *in Catalogo glor. mund.* 4. *par conſid.* 32. §. 3. *verſ.*

12 *ſed ratione*, Sicut † & additamentũ participat de principali *Panor. in c. cum olim n.* 2. *q.* 10. *de maior. & obed.* Ergo aut Epiſcopus iuriſdictione caret, aut quod Adiuncti Epiſcopalis iuriſdictionis participes fiant neceſſe eſt.

Confirmatur ex eo, quia negari non poteſt Adiun-

13 ctorum † conſenſum requiri, vt Epiſcopus criminaliter

liter cõtra Capitulares procedat, vt in d.c.6. Sed vbi † requiritur conſenſus alicuius æque principalẽ facit requiſitio eum qui conſentire debet *Achilles de Graſſis deciſ.2.de offi.ord.n.8.Mandoſius de ſignat.iuſt.commiſ. 30.§.Adiunctum q.2.* Ergo, ſicut Epiſcopus iuriſdictionem,ſic & Adiuncti,ſiue Coniudices habent. 14

Quintò, quod Adiuncti † iuramentũ præſtare debent ſicut & alij Iudices de bene & fideliter ſe habendo *Rebuff.de nomina.q.11.n.4.quem refert & ſequitur Borrellus in ſumma deciſionum tit.69.n.fin.* 15

Sextò, nam in d.c.6.Triden. † cum dicitur Epiſcopum ſolum poſſe procedere ad capturam Capitularium in criminibus incontinentiæ, vbi de fuga timetur, ratio redditur his verbis.Ne iudicium eluſorium reddatur, non dixit eius iudicium, ſed iudicium in genere, quia non ſolus Epiſcopus in illa cauſa eſt iudex,ſed & Capitulares Adiuncti *argumento eorũ,quæ tradit gloſ.in c.Epiſcopus 15.q.7.per tex.in c.Scitote.6.q.3.* 16

Septimò,quia quoties iudex † datur adiunctus alicui Tribunali, ſi nominatur à Principe talis nominatus appellatur Iudex delegatus, ſi à lege ordinarius Iudex vocatur *Felin.in c.cum ex officij n.31.de præſump. & alij quos refert,& ſequitur Caſtillo deciſ.Sicula.87.num. 1. & plures quos, & ſequitur Gratianus diſcepta. Forenſ. c. 100.num. 49.* 17

Vltimò,quia Iudex controuerſiã, ſeu litẽ ſuper inquiſitionibus ab Adiuuã nõ ſignatis(ſic vocatur adiũctus)dirimere nõ debet *Paponius lib.9. tit. 1.arreſto 37.*

Non obſtat primum argumentum, quia verius eſt Capitularibus Adiunctis iuriſdictionem competere ad procedendum criminaliter contra Capitulares, vt videntur voluiſſe Archid. & Turrecrema. *in cap. Epiſcopus* 15. *q.* 7. *& probauimus ſatis ſupra*. Et argumentum
18 ab Aſſeſſoribus nihil præſtat quorum † conſiliũ ſpectabatur in iure non aſſenſus, *vt in l.* 5. *ff. de off. Aſſeſſoris*, in cuius paratitla hoc ipſum obſeruat Vbeſembechius auctor damnatus, ſed propter iuris ſcientiã permiſſus, vnde Aſſeſſores non immeritò iudicũ nomine carent, *ad tradita per Felin. in cap. non poteſt. n.* 11. *de re iud.*
19 Adiunctorum † vero non ſolum ſpectatur conſilium, ſed & aſſenſus, vt in d. c. 6. Et ideo iudices appellantur
20 *ad tradita ſupra, & ex Moheda. deciſ.* 242. & merito † quia duplex vinculũ, & funiculus maiori radice nititur *Achiles de Graßis deciſ.* 3. *de pactis n.* 4. & geminatio plus operatur. *l. Ballixta ff. ad Trebel. Salizetus in l. ſi ſeruũ verſ. exemplum. ff. de noua. Alex. conſ.* 118. *n.* 5. *in fin. vol.* 5. *Gozadinus conſ.* 14. *n.* 22. & triplex funiculus difficilius rumpitur, iuxta illud Eccleſiaſtici c. 4. quæ non improbat Seraphinus *d. deciſ.* 1213. Sed nititur probare efficaciſſimè maiorem & præcipuam iuriſdictionem, & auctoritatem penes Epiſcopum eſſe, & ideo ſententias, & decreta concipienda eſſe ſub eius nomine maximè in Eccleſia Carthagineñ. de qua decidebat Seraphinus, vbi ſecundum vltimum ſtatum Epiſcopus erat in poſſeſſione pronunciandi ſententias contra Capitulares delinquentes non ſimultaneè, ſed de con

ſilio,

ſilio, & aſſenſu Adiuncti, qui vltimus ſtatus plurimum iuuat in quaſi poſſeſſione *cap. cum Eccleſia de cauſ. poſſeſ. cap. conſultatio. de iure patr. Oldra. conſ.* 312. *Abbas conſ.* 54. *lib.* 1. *Roland. conſ.* 47. *n.* 26. *lib.* 1. Sicut in Eccleſia † 21
Tiraſon. Capitulum eſt in poſſeſſione pronunciandi ſententias contra Capitulares ſimultaneè cum Epiſcopo, ita ſcilicet Nos N. Epiſcopus, & N. N. Adiuncti ſic practicantes concordiam ſuper iuriſdictione celebratam inter Epiſcopum, & Capitulum, innitamque anno Domini 1446. die 22. Aprilis, ſub Domino D. Georgio Bardaxino Epiſcopo, & in Eccleſia Turolen. vbi D. Epiſcopus D. Martinus Terrer Theologus & elemoſinator magnificus in cauſa criminali tunc contingenti de anno 1610. Menſe Auguſto ſimultaneè à principio, vſque ad finem cum Adiunctis ad vſum Tiraſonen. Eccleſiæ pronunciauit & definijt, & de Eccleſia Conchenſi atteſtatur Mantica *deciſ.* 180. & 207.

Rurſus, & reſpondetur prædictam † priorem pronunciandi formam, nec trahere, nec detrahere Adiunctorum iuriſdictioni, quia & Archiepiſcopus pronunciat de conſilio, & aſſenſu ſuffraganeorum in Concilio Prouinciali, *vt Hoſtienſis, Ioannes Andreas, & alij relati & ſecuti à Quaranta de Concilio Prouinciali quæſt.* 26. & tamen † ipſos Epiſcopos eſſe iudices, & iuriſdictionem habere nemo poteſt ambigere qui Panormitanum legat *in cap.* 1. *num.* 14. *de iudicijs, Nauarrum conſ.* 1. *de his quæ fiunt à maiori parte* 22

Capituli, & alios quos refert, & ſequitur Quaranta ſupra quæſt. 24. Sed in puncto iuris negari non poteſt ſententiam eſſe pronunciandam ſimultaneè, nomine Epiſcopi & Adiunctorum, pondero ad hoc quod Adiuncti cum Epiſcopo ordinariam iuriſdictionem exercent, vt latiſſimè q. 32. & hanc poteſtatem à Sede Apoſtolica accipiunt in hoc cap. 6. Ergo, vel erat concipienda nomine ipſius Sedis Apoſtolicę ſolius *ad tradita per Couar. pract. c.* 4.*n.* 6. §. 2. *verſic. qua ratione*, vel nomine ſimultaneo Epiſcopi, & Adiunctorum cum & iuriſdictio Adiunctorum ſimultanea ſit, vt infra q.4.num.8.

Non obſtat ſecundum, primò dum ait, verba dirigi ad Epiſcopum in d. c. 6. quia reſpondeo eo ipſo, quod Conciliū prohibet contra Capitulares procedi ſine Adiunctis loqui de iuriſdictione, nam proceſſus nomine intelligitur prima citatio, vt infra quęſt. 16. & primum iudicij fundamentum eſt citatio *gloſ. verbo citationes in Clemen.* 1.*de iudic. tex. in* §.*fi. inſt. de pœna temere litigan.* ibi. Initium inſtituendarum actionum ab ea parte proficiſcitur, qua Prætor edicit de in ius vocando. Iūctis his quę tradit Faber *in Codice li.* 2.*tit.* 2.*defini.* 3. ſcilicet citationē ſucceſſiſſe loco vocationis in ius.

Secundò, non obſtat argumentum dum ait, ex verſ. Çæteris autem in rebus iuriſdictio Capituli ſalua relinquatur. Quæ verba potius infirmant quam confirmant ſententiam Domini Epiſcopi Aſtoriceñ. nam ſi in principio illius capit. 6. actum non

fuiſſet

fuiſſet de iuriſdictione Adiunctorum pro cauſis crimi nalibus Capitularium inepta eſſet exceptio, ſcilicet quod cæteris in rebus ſalua Capituli iuriſdictio conſeruetur, cum † exceptio debeat eſſe de regula, *l.* 1. 23
de regul.iur. quam doctrinam declarant Couar. 2. *var. cap.* 5. *num.* 4. *& Gonzalez reg.* 8. *gloſ.* 51. *à num.* 1. & voluit ſignificare Synodus Triden. quod in criminalibus limitate, in cæteris rebus omnimode ſuam iuriſdictionem ſi quæ Capitulo competeret, exerceret.

Non obſtat tertium fundamentum nam Felynus & reliqui conuincuntur ex traditis in omnibus illis fundamentis in huius quæſtionis proſecutione diſcuſſis. Deinde illi loquuntur in caſu quo requiritur vel conſilium vel aſſenſus, nos loquimur caſu quo copulatiue vtrumque requiritur & † geminatio maximam habet vim vt ſupra ſatis ad ſolutionem primi ar 24
gumenti. Quod ſi replices conſenſum ineſſe conſilio, reſpondeo plus operari † expreſſam conſenſus requi 25
ſitionem quàm tacitam, *Bart. & cæteri in l.* 3. *de lega.* 1. *Alex. conſ.* 2. *vol.* 3. *quos refert & ſequitur Martha clauſ.* 69. *num.* 2. ideo verò requiritur conſilium, vt ſignificetur eſſe neceſſarium expreſſum non ſufficere tacitum conſenſum, vt infra q. 8. num. 9. an vero iſta iuriſdictio ſit ordinaria, vel delegata infra q. 32.

Summaria Quæſtionis. 4ᵃ.

NOminis quæſtio inutilis num. 1.
Iuriſdictio in dubio conceſſa intelligitur cumulatiuè. n. 2

Iuriſdictio cumulata facit locum præuentioni n. 3.
Decanorum & Archidiaconorum iuriſdictio eſt ſimultanea cum Epiſcopi iuriſdictione. n. 4.
Abbatis iuriſdictio eſt ſimultanea cũ Generali iuriſdictione. n. 5
Iuriſdictionis conceſſionis forma maximè debet attendi. n. 6.
Iuriſdictio priuatiua quæ? n. 7.
Adiunctorum iuriſdictio dicitur ſimultanea, ſiue aggregatiua num. 8.
Collatio vbi eſt ſimultanea, & vni fit ab vno, & alteri ab altero; neutra valet n. 9.
Epiſcopus, & Capitulum non ſe confundunt in ſimultanea collatione. n. 10.
Epiſcopus & Capitulum vt diuerſa corpora cenſentur in collatione ſimultanea. num. 11.
Adiunctorum iuriſdictio an ſit ordinaria, vel delegata. n. 12.

Quæſtio IIII.

An iuriſdictio iſta ſit appellanda cumulatiua, vel priuatiua, vel ſimultanea, vel aggregatiua.

Conueniunt rebus nomina quæque ſuis. §. *eſt & alind inſt. de dona. diſputat Socin. in c. 1 n. 1. de libelli oblatione*, ſed quia nominis quæſtio
1 inutilis † *ad tradita per Iaſon. in §. ſic itaq; diſcretis nu. 8. inſt. de action.* breuiter hanc queſtionem expediemus in qua D. Petrus de Caceres Epiſcopus Aſtoricen̄, qui iuriſdictionem Adiunctis competere negauit, vt q. 3.

ſupra

ſupra retulimus eam iuriſdictionem in relatione contra Capitulum ſuum cumulatam vocat, & ſanè † in 2
dubio iuriſdictio cenſetur potius conceſſa cumulatiuè quam priuatiuè, *vt late Decius conſ. 3. num. 3. quem refert, & ſequitur Rota deciſ. 385. num. 8. par. 1. diuerſ. & plures alij, quos refert, & ſequitur Riccius collectanea deciſ. 1545. melius omnibus Mareſcotus var. 1. c. 54. late Cabedo deciſ. 13. p. 2.*

Sed nomen iſtud non poſſet conuenire huiuſmodi iuriſdictioni, quæ ſi eſſet † cumulata, eſſet & locus 3
præuentioni, & Epiſcopus ſine Adiunctis, & Adiuncti ſine Epiſcopo iuriſdictionem poſſent ſinguli, vel Epiſcopus, vel Adiuncti præueniendo exercere *cap. per hoc 17. de hæret. in 6. l. fin. C. de iuriſd. omn. iud. tradit Panor. in cap. Paſtoralis n. 6. de offic. ord. quem ſequitur Rota authore Orano in vna Salmantina iuriſdictionis: cuius copia eſt apud Farinacium in recollectis deciſ. 717. num. 4. docet, & Couar. in cap. alma mater 1. p. §. 12. num. 3. de ſent. excommu. Martha de iuriſdictione 2. p. cap. 2. num. 3.* & tamen, nec Epiſcopus ſine Adiunctis, nec Adiuncti ſine Epiſcopo procedere poſſunt; aliàs nihil reputabuntur egiſſe, *vt in cap. prudentiam 21. de off. delega.* & proceſſus nullos habebit effectus ſine interuentione vtrorumque *d. c. 6. Seſſ. 25.*

Neque obſtat, quod ſi Abbas, † Decanus, vel Ar- 4
chidiaconus iuriſdictionẽ habeant viſitandi, corrigẽdi, vel emendandi ſubditos Epiſcopi, iuriſdictio iſta cenſetur cumulatiua, ideſt vt Epiſcopo non per hoc

copus & Adiuncti miniſtrant. Pro qua ſententia ponderari debet tex. *in cap. prudentiam 21. c. cum cauſa. 22. cap. cauſam matrimonij 26. de offi. deleg. vbi DD. & nos infra q. 5. fund. 1. confirmatione 3.* & confirmatur exẽplo collationis beneficiorum ſimultaneè Epiſcopo & Capitulo competẽtis, nam ſicut in † illa ſi Epiſ- 9
copus vni, Capitulum alteri conferat, neutra collatio demandatur executioni quia neutra valet, *Nauar. conſ. 1. num. 3. de his quæ fiunt à Prela. & conſ. 36. num. 2. de regular. & facit deciſio Rotæ. 134. n. 3 lib. 3. par. 3. diuerſ.* ſic & ſententia diuersè concepta ab Epiſcopo, & ab Adiunctis, neutra valet.

Rurſus † ſicut in ſimultanea collatione, nec Epiſ- 10
copus Capitulum confundit, vel ſupprimit eius conferendi ius, ſic nec ius Epiſcopi ab Adiunctis Capituli confunditur, ſiue ſupprimitur *ad late tradita per Gonzalez reg. 8. gloſ. 45. à num. 52.*

Rurſus ſicut † Epiſcopus conſideratur vnum cor- 11
pus, Adiuncti aliud ſic Epiſcopus & Capitulum in ſimultanea collatione *ad tradita per Seluam de benef. 2. p. q. 17. quem refert & ſequitur Puteus deciſ. 117. lib. 3.*

An vero hæc ſimultanea iuriſdictio ſit delegata, vel ordinaria, vel mixta *colligitur ex deciſ. 743. par. 1. diuerſ. & ex Gratiano diſcepta. Forens. c. 100. num. 49. Caſtillo in deciſ. Sicula. 87. num. 1. Riccio in Collecta. 1365. infr. q. 32.*

QVÆS-

Quæſtionis quintæ ſummaria.

EPiſcopus, & Capitulũ de iure ſunt iudices in criminalibus contra capitulares, num. 1.

Collega ſuccedit deficienti, num. 2.

Caſus noluntatis & impotentiæ parificantur, num. 3.

Epiſcopus ſolus procedit quando vniuerſum Capitulum deliquit, num. 4.

Superior cognoſcit nolente procedere inferiori, num. 5.

Caſus omiſſus ſimilis expreſſo iudicatur vt expreſſus, num. 6.

Epiſcoporum iuriſdictioni plus fauet ius commune & Trident. num. 7.

Simultanea iuriſdictio nõ permittit procedere vnũ ſine alio n. 8.

Inferioris negligentiam ſupplet Superior n. 9.

A delegato negligente habetur recurſus, vel ad Superiorem, vel ad Sedem Apoſtolicam n. 10.

Iudex principalis vbi nõ poteſt procedere, nec Adiuncti. n. 11

Noluntas Iudicis duobus modis poteſt conſtare. n. 12.

Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis n. 13.

Codominus, vel cõiudex quãdo delinquit an alter puniat. n. 14

Quæſtio. V.

An Epiſcopo, vel nolente, vel non valente contra Capitulares delinquentes procedere, iuriſdictio deuoluatur ad Adiunctos?

1 AFfirmatiua videtur probari † quia Epiſcopus & Capitulum de iure communi habent iuriſdictio-

nem

nem contra Capitularem delinquentem; adnotata ſupra in q. 1. *maxime ex Mohedã. deciſ. 242. & 244.* Sed † quoties eadem res duobus coniunctim pertinet, vno deficiente tota pertinet ad collegam. §. *ſi eadem res. inſtit. delega. optime in l. communi liberto. ff. de bon. libert. ibi, qui extra culpam fuerit ſolus bonorum poſſeſſionem habebit*, ergo renuente, vel impotente Epiſcopo ſoli coniudices iuriſdictionem exercebunt, ſimili argumẽto vtitur Rota *deciſ. 270. n. 2. p. 2. diuerſorum.* 2

Secundò, quia caſus voluntatis † & impotentiæ parificantur. *l. pater ſeuerinam. 101. ff. de cond. & demonſt. l. Gallus §. & quid ſi tantum de liber. & poſthu. vbi Coſta 5. p. n. 4. c. cum plures de off. delega. in 6.* maxime in actibus neceſſarijs, *vt ex Panor. Barbatia, & Decio reſoluit Mareſcotus lib. 1. var. c. 44. nu. 3. & 9.* Sed quoties Adiuncti † non poſſunt procedere, quia vniuerſum Capitulum deliquit, tota deuoluitur iuriſdictio ad Epiſcopum *Seraph. deciſ. 1050. num. 6. Farina. ad d. c. 6. Seſſ. 25. verſ. in dicto, & Marcilla lib. 4. tit. 7. c. 20. litera N.* Ergo, & cum Epiſcopus, vel renuit, vel non valet procedere, iuriſdictio deuoluetur ad Adiunctos, faciunt tradita infra *q. 6. & q. 32.* 3 4

Sed contraria ſententia quæ verior eſt † probatur, primo quia ſi cõiudices, ſeu Adiuncti renuãt procedere contra Capitularem non ad Epiſcopũ, ſed ad ſuperiorem deuoluitur iuriſdictio, vt Domini Cardinales Tridẽtinæ declarationi præfecti reſpõderunt ore duorum atteſtanti, ſcilicet *Farina. in d. c. 6. § contra aliquem* 5

ex con-

ex contentis & Marcilla d. cap. 20. litera K. hoc expreſſius docet Marches. *de ſigna. gra. tom. 1. c. 2. num. 265. ex Felino in c. fin. n. 4.* vbi ait, dato adiuncto ordinario, ſi diſcordes in pronunciando fuerint ad ſuperiorem, perinde ac ſi ambo delegati forent recurrendum: ergo nec iuriſdictio Epiſcopi recuſantis procedere, deuoluetur ad Coniudices.

6 Confirmatur conſequentia † primo, quia vbi caſus omiſſus eſt ſimilis expreſſo ex coniecturata mente fit extenſio de expreſſo ad omiſſum, *vt reſoluit Rota cum Dec. Tiraq. & Aymone decis. 141. num. 6. p. 1. diuerſorum.*
7 Secundo, quia † magis aſſiſtit Tridentinum in fauore iuriſdictionis Epiſcopalis contra Capitulares delinquentes, quam in fauorem iuriſdictionis Adiunctorũ, *vt in decis. 321. n. 2. p. 2. diuerſ. & diximus ſupra q. 2.* Sed & ipſum ius commune plus fauoris tribuit Epiſcopis *d. c. irrefragabili. §. exceſſus de off. ord.* quippe cum de iure habeat intentionem fundatam reſpectu iuriſdictionis, ſiue ciuilis, ſiue criminalis in tota ſua Diœceſi, cuius dicti intelligentia petenda eſt à deciſione Orani *in cauſa Burgen. iuriſdictionis cuius copiam refert Farina. in recollectis criminalibus deciſ. 105. n. 2.* Tertio con-
8 firmatur, quia quoties † ſimultaneè conceditur iuriſdictio vnus ſine altero procedere non poteſt *c. prudentiam 21. vbi glo. verbo teneatur cap. cum cauſa 22. cap. cauſam matrimonij 26. de offi. delega. docet Hoſtien. in d. c. irrefragabili. §. exceſſus in verſ. & habent hæc locum.* Quarto
9 confirmatur, † quia exiſtente negligentia inferioris nolen-

nolentis iuſtitiam partibus miniſtrare, deuoluitur iuriſ dictio ad ſuperiorem *cap. cum ſimus 9. q. 3. cap. Romana de ſupplen. negli. in 6. c. Romana de appella. eod. lib. 6. docet Martha de iuriſdictione 4. par. caſu. 146. num. 1. & 12. & infra & Felin. in cap. paſtoralis num. 6. de offi. ord.* dixit vniuerſum mundum tenere vt per negligentiam Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, *eum ſequitur, & alios refert Gratianus diſcepta. forens. cap. 169. num. 6.* vel coguntur concordare de Baiulo aſſeſſore & ſcriba *ad cumulata per Peguer. deciſ.* 8.

Quintò, confirmatur † quia ſi Epiſcopus teneatur aliquid facere tanquam delegatus & non faciat, Tridentinę Synodo præfecti declararunt quod poteſt ab eo appellari, vel ad Sedem Apoſtolicam *ad diſputata per Cenedo q. 34. & per Riccium reſol. pract.* 449. vel ad alium ſuperiorem recurſus haberi *Farina. ad Triden. ſeſſ. 21. de reforma. cap. 4. verſ. quando & Marcilla lib. 2. tit. 7. c. 1. lib. 6.* Sed Epiſcopus in huiuſmodi cauſis non ſolum ordinarius ſed iudex delegatus reputatur *deciſ. Rotæ 743. p. 1. diuerſ.* ergo iam cautum eſt quid agendum ſit caſu quo Epiſcopus vel non poſsit vel recuſet procedere, & non erit neceſſarium deuolutionis ad Adiunctos remedium. 10

Secundò, † probatur ſententia noſtra quia ſi principalis id eſt, Epiſcopus non procedit, quomodo acceſſorij hoc eſt adiuncti procedent? *Iuxta regulam legis final. §. cum mihi* ibi. Quia niſi à me vim accipiat obligatio, adiectio nihil poterit valere. De verbo. *obliga. & melius,* 11

in

in l. nam cum. 12. ibi non inuenimus quis adiunctus ſit quia non eſt qui petere poſsit *ff. de ſtipula. ſeruor.* ſicut nec valet ſententia data in fauorem Adiunctorum, ſi principale hoc eſt exemptio non apparet *Seraphi. deciſ.* 493. Ex quibus hanc ſentẽtiam nouiſsimè & expreſsè tenet Auguſt. Barbóſa *in ſuo aureo Paſtorali allegat.* 73. *num.9. p.* 3.

12 Non obſtant † argumenta in contrarium adducta. Ante quorum reſolutionem ſciendum eſt, duobus modis conſtare poſſe de noluntate Epiſcopi, vel Adiunctorum procedere recuſantium vel triplici requiſitione iudici vel iudicibus facta quæ neceſſaria eſt, *vt notat Baldus in cap.* 1. *tit. ſi inter dominum & vaſallum lis oriatur & in cap.* 1. *de milit. vaſall. in vſib. feud. docet Martha ſupra d. caſu* 146. *num.* 22. Secundo ſi Epiſcopus neget expreſsè velle procedere, vt in electione ſimultanea ab Epiſcopo & Capitulo facienda *probat Seraphi. deciſ.* 1091. *num.* 3. *& latiſsimè proſequitur Gonçalez reg.* 8. *gloſ.* 47. *num.* 37. *& gloſ.* 48. *num.* 42. Deinde animaduertendum eſt quod tunc intelligitur aliquis nolle quid facere quando requiſitus & interpellatus declarauerit nolle ſe facere vel recuſauerit *Ruin. conſ.* 184. *nu.* 5. *vol.* 2. *Beroius conſ.* 101. *num.* 7. *vol.* 2. *quos ſequitur Martha* 3. *p. clauſ.* 98. Sic & in noſtro Aragonum Regno vt dominus Rex poſsit exercere iuriſdictionem in locis ordinum propter Dominorum negligentiam ipſos incitatiuis litteris requirere debet, *vt multorum teſtimonio comprobat Plebanus noſter verbo Domini num.* 53.

Neque

Neque obſtant ſupra poſitæ dubitandi rationes † qui 13
bus reſpondetur, caſſum omiſſum, qualis eſt præſens remanere in diſpoſitione ius communis, *l. commodiſſime ff. de liber. & poſth. docet Serafinus d. deciſ.* 1050. *n.* 3. De iure autem cõmuni quoties inferior nõ poteſt, vel non vult procedere ſuperioris ſpectatur iuditium, vt ſupra
quod magis confirmatur † ex his quæ docet Bart. *in* 14
l. qui iuriſdictioni 10. 2. *lectu. num.* 5. *de iuriſd. omn. iud.* de duobus condominis vel ſocijs, ex quibus alter delictum perpetrauit ſecum afferens priuationem iuriſdictionis, nam tunc ſuperior iuriſdictionem exercet, qui eſt loco illius vel ſubſtitutus qui ſimul iuriſdictionem exercebit *argum. tex. in l. vnica* §. *ſi autem C. de cadu tollend. ibi. niſi hic vel ſubſtitutus relictum accipiat vel coniunctus*, ex quibus ceſſant prædictæ difficultates.

Pro hac quæſtione videri etiã poſſunt quæ de duobus condominis aut coniudicibus diſputant, *Natta conſ.* 87. *lib.* 1. *Rolan. conſ.* 16. *lib.* 2. *& de duobus Alcaldis Bouad. lib.* 5. *poli. cap.* 10. *num.* 38. *& generaliter Iacobus de ſancto Georgio de feud. to.* 10. *p.* 1. *num.* 4. *fol.* 181. *Borrell. in ſumma deciſ. tit.* 41. *num.* 208. *& tit.* 43. *num.* 1. *cum ſeptem ſequen.*

Summaria Quæſtionis. 6æ.

CAſus noluntatis & impotentiæ parificantur, nu. 1. *declaratur, num.* 10.

Iuris & facti impedimentum pro vno habentur, num. 2.

Capitulum

Capitulum in cauſa amici ſui non eſt iudex, num. 3.
Carnem ſuam nemo odio habuit, num. 4.
Epiſcopus non eſt iudex in cauſa ſua contra Capitulum, nu. 5.
Vicarius generalis iudex eſſe non poteſt vbi nec Epiſcopus, num. 6.
Capitulo non nocet delictum particularis, num. 7.
Capitularis vnus qui nõ delinquit erit adiunctus Epiſcopi, n. 8.
Electio deuoluitur ad minorẽ partem ſi maior deliquit, n. 9.
Capitulum quando delinquat, num. 11.

Quæſtio. VI.

An ſolus Epiſcopus contra vniuerſum Capitulum delinquens procedat?

1 ET quod non poſsit procedere videtur probari ex eo † nam caſus noluntatis, & impotẽtiæ parificantur *in iure l. gallus §. & quod ſi tãtum de liber. & poſt. l. pater ſeuerinam.* 101. *de cond. & de monſtra. cap. cum plures de offic. de leg. in 6. diximus ſupra q.* 5. Sed quoties adiuncti ſiue coniudices renuunt procedere contra Capitulares non ad Epiſcopum ſed ad ſuperiorem deuoluitur iuriſdictio, vt domini Cardinales Tridentinæ declarationi præſidentes reſponderunt teſtimonio Farinacij *in d. cap. 6. ſeſſ.* 25. *verſ. contra aliquiem ex contentis & Marcillæ lib.* 4. *tit.* 7. *cap.* 20. *littera K.* ergo cum adiuncti ex Capitulo aſſumi non poſſunt ad ſuperiorem erit recurrendum.

Quod

Quod confirmatur ex cap. vno delegatorum 42. † 2
vbi gloſ. magna de offic. delega. docens impedimentum iuris & facti in ſimultaneè iuriſdictionem exercētibus pro vno iudicari, *idem latius obſeruat Decius in cap. ex ratione n. 2. de appella.* Pro qua ſententia eſt tex. in cap. Sciſcitatus de reſcriptis.

Nihilominus tamen contraria † ſententia, quæ ve- 3
rior eſt, probatur inprimis de iure communi, ſecundũ quod, ſi Epiſcopus proceſſurus fuiſſet contra amicum, vel conſanguineum aliquorum de Capitulo, in quibus eſſet maior pars, eo caſu Epiſcopus, non requirebat, nec conſenſum, nec conſilium Capituli, ne fortè Capitulum amico, vel conſanguineo reuelaret,
quia nemo † carnem ſuam odio habuit *cap. non æſtime-* 4
mus 13. *q.* 2. imo trahit, & excœcat etiã ſuperiores *cap. graue nimis* 29. *de præbend. & dignita. docet Panor. in cap. nouit. n.* 6. *de his quæ fiunt à Præla. vbi Hoſtien.* §. *aliorum & Cardinalis.* 3. *Guido Papa deciſ.* 96. *n.* 11.

Secundò probatur iure nouiori eiuſdem Concilij Tridẽtini cuius declaratores Illuſtriſſimi Cardinales
reſcripſerunt ſuper d. c. 6. quod ſi † vniuerſum Capitu 5
lum deliquerit, modo delictum non ſit in perſonam Epiſcopi, vel in cõtemptũ eius, vel vbi Epiſcopus habet intereſſe, tũc ſolus Epiſcopus abſq; adiunctis poſſit procedere, *vt atteſtatur Farina. ad d. c. 6. verſ. in d. decreta procedat Marcilla d. lib. 4. tit. 7. c. 20 lit. N*, & ſecundũ hanc ſententiã Cõgregationis Seraphinus iudicauit deciſ. 1050. nu. 6. Requiritur in hac declaratione,

quod Epiſcopus non habeat intereſſe, vt poſſit ſolus procedere, quia in cauſa propria nullus iudex cẽſetur idoneus. *l.qui iuriſdictioni. ff. de iuriſd.omn.iud.Inno.in d. c.irrefragabili n.*1.*Cardinal.n.*4.*de offi.ord. Seraph.d.deciſ.* 1050.*n.6.& facit tex.in c.gratum de poſtula. præla.* quod
6 ampliatur † vt nec eius Vicarius generalis iudex eſſe poſſit *ad Doctorum multitudinẽ cumulatam per Marches. de appella. extra Romanam Curiam* 1.*par.c.6.num*.122. *&* 123.

Superior tamen ſententia erit accipienda caſu quo vniuerſum Capitulum deliquerit,non enim innocentes pro nocentibus damnũ pati debent,nec delictum
7 † particularis Canonici debet præiudicium generare iuri Capituli,cum aliud ſit quod quid fiat veluti à particulari,aut veluti à Capitulo *Alexan.conſ.*119.*n.*12.*li.* 4.*quem refert & ſequitur Seraph.deciſ.*1022.*n.*4.nec conterraneus ſit puniendus pro aliquo delicto conterranei *gloſ.verbo vices* §.*quoniam vero in authen.vt nulli iudicum collatione 9.Oldra. conſ.*65.*in fine,Aymon conſ.*21.
8 *n.*8. Vnde ſi ſit † vel vnus in Capitulo qui non deliquerit,iſte procedet ſimul cũ Epiſcopo,quia ius Collegij conſeruatur in vno, *l.ſicut municipij. ff.quod quiſque iu iꝫ c.ſi forte diſt.*63.*Hoſtien.in d.* §.*exceſſus, & plures alij quos refert & ſequitur Seraphinus deciſ.* 1050. *n.*4. *Pro qua ſententia eſt tex. in l.* 3. *ff. de interdictis & relega. l.filiam. ff. de ſena.* quibus iuribus docemur ſingularis contrauentionem non tollere ius communitatis *à Panormitano in d.cap.accedentibus num.* 5. *de priuileg. & ab eodem*

in d.

in d. cap. cum acceßiſſent num. 8. vbi Felinus num. 29. verſ. 3. limita. & Decius num. 24. de conſtitu.

Quod confirmatur † exemplo ſumpto ab electione, quę deuoluitur ad partem minimā Capituli propter delictum maioris partis, *vt argumento tex. in c. gratū de poſtula. prala. docet Panormitanus in cap. cum nobis n. 9. verſ. vltimo, de electione.* 9

Neque obſtat † ſupra poſita dubitādi ratio ſcilicet ęquiparatio caſus noluntatis, & impotētię & impedimenti iuris & facti, quę ita demū pariformiter determinantur, ſi voluntas diſpoſitoris acceſſerit, *vt Emanuel Coſta probat in d. §. & quid ſi tamen 5. par. n. 4. per tex. in l. cum proponas. C. de hæred. inſtitu. & per tex. in d. l. ſi pater Seuerinam,* & non ſemper idem operatur noluntas, ac impotentia. *l. vnus. 34. l. & Attilicinus. 35. ff. de ſeru. ruſt. notat Dec. in d. c. ex ratione num. 2. de appella.* proſecuti ſumus ſupra q. 5. 10

Pro complemento obſeruandum eſt quando dicatur vniuerſum Capitulum delinquere † *& in hoc pūcto quicquid dici poßit optime congerit Curia Piſana lib. 4. cap. 3. n. 1. ad 6. Tuſchus litera V. concl. 349. optime Magonius deciſ. Lucen. 72.* vbi diſtinguit tripliciter vniuerſitatem delinquere committendo, ratum habendo, & omittendo. Sed quid ſit faciendum quando vnus ex Adiūctis deliquit, conſule Doctores *Borrel. in ſumma deciſ. p. 1. tit. 43. num. 2. Iacob. de S. Georgio de feud. tom. 10. par. 1. num. 4. fol. 181. optime Gaſpar Valaſc. in l. imperium de iuriſd. num. 282. vol. 1.* 11

Quæſtionis ſeptimæ ſummaria.

Renunciatio valet gratiæ cum decreto irritanti n. 1.
Immunitas Eccleſiæ renunciari poteſt n. 2. *declara, vt n.* 10. *&* 12.
Renunciatio in dubio non præſumitur. n. 3.
Ordinarij iuriſdictio prorogari poteſt ab exempto. n 4.
Renunciatio tenet ſine præiuditio alterius quam renunciantis. n. 5. *&* 10.
*Vniuerſitas non læditur ab incolis qui pœnam ſoluunt. n.*6.
Prima inſtantia renuntiari non poteſt. n. 7.
Diſpoſitio contra decretum irritans nulla eſt. n. 8.
Domus Epiſcopi an gaudeat immunitate, n. 11.
Priuilegium facilius renunciatur. n. 13.
Renunciatio quibus caſibus valeat, vel non. n. 14.

Quæſtio VII.

An ſinguli de Capitulo renunciare poſſint Adiunctorum fauori?

1 ET poſſe videtur per Capitulares huiuſmodi gratię renunciari, nam quilibet † poteſt renunciare gratiæ pro ſe introductæ etiam irritanti decreto confirmatæ *Sarnen. reg. de triennal. q.* 49.*n.* 11.*Caſſad. deciſ.* 2. *de decreto in reſeruatione, quos refert, & ſequitur Seraphinus deciſ.*341.*num.*4.quæ ſententia vallatur ex multis iuribus,quibus cauetur iuris ſui renun-

renunciationem valere, & tenere *l. paciſci 31. l. pactum inter hæredem 46. ff. de pactis l. 1. ff. de ferijs l. ſi iudex ff. de minoribus l. vltima §. penult. ff. ad Beleia.*

Corroboratur & hæc ſententia, nam immunitas † conceſſa Eccleſiæ in cap. ſicut antiquitus in cap. frater. c. miror. c. quiſquis 17. q. 4. c. inter alia. cap. fin. de immu. Eccleſ. per delinquentem renunciari poteſt, qui ita demum immunitate gaudet ſi noluit ab Eccleſijs extrahi, *vt in dictis iuribus, & latius comprobant Decianus in praxi criminali lib. 6. p. 2. cap. 25. Ambroſinus de immunita. cap. 1. num. 2.* & tamen certum eſt huiuſmodi immunitatem concedi loco ſacro ob reuerentiam religionis *Decian. in cap. 1. num. 14. in d. praxi, nouiſsimè Gambacurta de immunitat. lib. 3. cap. 11. num. 32.* 2

Contraria ſententia, quæ verior eſt, probatur ex ſequentibus, primò nam quælibet interpretatio ſumenda eſt potius, quam admittatur † renunciatio iuris ſui 3 *ad tradita per Decium conſ. 308. num. 8. Tiraq. in rectractu linagier. §. 36. gloſ. 2. num. 50. quos ſequitur Seraphinus deciſ. 324. num. 5.*

Secundò, quia hi qui † ſunt immediate ſubiecti Se 4 di Apoſtolicæ poſſunt prorogare iuriſdictionem iudicis ordinarij, & ei ſe ſubmittere *ad tradita per Federicum conſ. 14. Felynum in cap. cum omnes nu. 8. de conſti. Iaſ. in l. ſi vnus §. pactus ne peteret nu. 9. ff. de pactis.* Taliter † tamen qualiter huiuſmodi renunciatio non re- 5 dundet in præiudicium alterius quam prorogantis *Geminianus conſ. 83. num. 9. Corneus conſ. 214. num. 8.*

lib.2. Ferretus conſ.102.n.18. quos ſequitur Seraphinus deciſ. 595.n.7. Ergo, cum Capitulares habeant hoc ius à Papa, vt ſine conſilio & aſſenſu nominandorum ab ipſis contra Capitulares Epiſcopus procedere nequeat, in Capitulorum præiudicium renunciatio facta à Capitularibus non valebit *ad tradita per Mandellum conſil. 74. num. 3. quem ſequitur Seraphin. deciſ. 324. num. 5. Pro qua ſententia eſt textus in cap. cum tempore §. fina. de recept. arbitr. plures congerit in eandem ſententiam auctores Valenzuela conſ. 43. num. 86.* maxime quia generalis regula eſt renunciationem non valere, quæ reſultat in alterius præiudicium *Barth. in l. penultim. num. 3. verſic. 2. caſus C. de pactis, Seraphinus deciſ. 341. num. 7.* vt de renunciatione vſusfructus in præiudicium creditoris. *Dominus Reg. Seſſe deciſ. 127. num. 26.*
6 *par. 2.* docet & incolæ † pœnam ſoluendo non præiudicant Vniuerſitati, *l. ſicut §. 1. ff. quod cuiuſque vniuerſ. deciſ. Rotæ cuius copia eſt in collectis ciuil. apud Farina. deciſ. 712. num. 5.*

Tertiò, quia ius ordinariorum, vt in prima inſtan-
7 tia † procedant non obſtante etiam legatorum de latere inhibitione nullo modo à partibus poteſt in eorum præiudicium renunciari, *iuxta declarationem à Sacra Cardinalium Congregatione latam ad cap. 20. Seſſ. 24. de reforma. vbi Farina. refert verſic. ſunt tractandæ tradiderat & Paz in praxi tomo. 2. prælud. vltimo n. 18. ſequitur Marcilla lib. 4. tit. 5. cap. 6. litera S. Barboſa ad d. c. 20. num. 4.*

Quartò,

Quartò, quia decretum iſtud habet clauſulam annullantem proceſſum aliter factum contra Capitularem delinquentem quam cum conſilio, & aſſenſu Adiunctorum, vt conſtat ibi. Alias inde ſecuta nulla ſint, nulloſquè iuris producant effectus. Sed priuilegium, ſeu decretum clauſula irritanti munitum renunciari non poteſt *gloſ. in cap. ſtatutum §. in nullo quoque ver. expreſſus de reſcrip. in 6. quam ſequitur Creſc. deciſ. 4. num. 3. de priuileg. Mand. de ſigna. gra. tit. de exemptis ab Epiſcopo. §. exemptio.*

Quintò, quia Abbas non poteſt renunciare exemptionem ab ordinario ſine ſui Conuentus licentia *deciſ. 22. num. 8. par. 2. diuerſ. quam refert Cened. q. 12. num. 10.*

Non obſtant † ſupra conſiderata, quibus reſpondetur ex traditis à Doctoribus d. cap. ſi diligenti non poſſe renunciari priuilegio in fauorem renunciantis, & alterius introducto quale præſens inſpicitur *ad tradita per gloſſam verbo pacto in dict. cap. ſi diligenti, vbi Panormitan. num. 7. & Felin. à num. 2.* pluribus exemplis confirmat Azor. *inſtitu. moral. lib. 5. cap. 22. de priuileg. quæſt. 10.* maximè ſi non eſt ſeparabile tertij præiudicium quoniam ſubiectio eorum ad dolorem noſtrum iniuriamque noſtram porrigitur, *l. 1. & 2. & 3. ff. de lib. cau. hoc ipſum clarius docet Fuſchius de viſitatione lib. 2. cap. 20. num. 21.* 8

Neque obſtat id quod † de immunitate Eccleſię à delinquẽtibus renũciabili proponebã, nam reſpõdeo 9

immunitatem eſſe conceſſam Eccleſię non ſimpliciter ſed ſecundum quid,ſi delinquentibus immunitate gaudere placuerit. Neque obſtat doctrina Deciani d. num. 14. nam intelligitur in caſu quo loquitur, ſcili-
10 cet in quæſtione an Domus † Epiſcopi vel Canonici quæ intra 40. paſſus Eccleſię non continetur, immunitate gaudeat pro delinquentibus, & confugientibus, quo caſum verum eſt dicere priuilegium locis,
11 ſed non perſonis eſſe conceſſum. Rurſus † & reſpondetur non ita clarum eſſe, quod immunitas poſſit renuntiari à confugientibus ad Eccleſiam, cùm contrarium ſuadeatur à copioſe congeſtis per Maſtrill *deciſ.* 169. Nos loquimur in caſu quo exemptio datur Capitulis in recompenſam aliarum exemptionum ipſis cõpetentium, quibus Sancta Synodus derogauit; *vt conſiderat Nauar. conſ. 3. de offic. ordina. Piaſetius in praxi epiſcopali 2. p. cap. 2. num. 9. & nos diximus ſupra quæſt. 1. fundam. 8.* quæ exemptio non ita facile renunciari
12 poteſt, cum ei aſsiſtat ius, ſicut priuilegium cui † facilius renunciatur, *vt conſiderat Ant. de Matheis de proroga. §. tertium num. 10. in fin. argumento tex. in l. eius militis §. militia miſſus ff. de milita. teſta.* Quibus caſibus
13 † iuri ſuo quis renunciare valeat, ampliando & limitando definit. *Viuius deciſ.* 316.

Quæſtionis octauæ ſummaria.

Conſenſus tacitus ex factis, expreſſus reſultat ex verbis, num. 1.

Voluntas

Voluntas non ſignificatur magis verbis quam factis, num. 2.
Verba præter intentionem proferuntur, num. 3.
Conſenſus vbi requiritur pro forma eſt neceſſarius expreſſus, num. 4.
Forma quando requiritur ad conſenſum, num. 5.
Clauſula non aliter inducit formam, num. 6.
Conſenſus vbi requiritur neceſſe eſt vt præcedat, num. 7.
Parrochi licentia ad matrimonium debet præcedere, num. 8.
Intellectus cap. 6. ſeſſ. 25. ibi conſilio & aſſenſu, num. 9.
Silentium in arduis non inducit conſenſum, num. 10.
Forma vbi requiritur per æquipollens non impletur, num. 11.

Quæſtio. VIII.

An tacitus Adiunctorum conſenſus ſufficiat, vel requiritur expreſſus?

NAm tacitum ſufficere Adiunctorum conſenſum videtur, cum † tacitus conſenſus ſit qui reſultat ex factis, expreſſus qui reſultat ex verbis *gloſ. verbo non contradicentibus verſ. 2. nota caſum in Clement. ſæpe de verb. ſignifi. Caſtrenſ. in l. ſi conuenerit num. 6. verſ. ego limito de iuriſd. omn. iud. Dec. in cap. dilecti 52. de appella. num. 2. verſ. nota tamen Gonzal. reg. 8. gloſ. 47. num 32.* Sed voluntas † plus demonſtratur factis quam verbis *d. cap. dilecti l. de quibus ff. de legibus l. non vult 8. ff. de reg. iur. vbi Decius num. 9. & facit tex. in cap. gratum de offi. delega. & tradit Rota* 1 2

3 *deciſ.* 15.*de off.delega.in nouis*.quia verba † ſæpe numero contra intentionē proferuntur *Panor.conſ.*116.*lib.*2.*n.*3.& taciti,& expreſſi idem eſt iudicium *l.*3.*ff.de reb. cred.* ergo, ſufficit tacitus conſenſus.

Nihilominus contraria ſentētia, quæ verior eſt probatur ex eo † quod vbi requiritur conſenſus pro
4 forma,non ſufficit tacitus; ſed eſt neceſſarius conſenſus expreſſus *gloſ.verbo mandatum in c.cum ab vno vbi Geminia.n.*2.*de re iudic.in* 6. *Panor. in c. dilecti n.*10.*de arbitr. art.*6.*latiſsimè Lambert.de iure patrona.lib.*1.*p.*1.*q.*2.*Ludou. Gomez in reg.de impetra. benef. per obitum famil.q.*11.*n.*2. *in fine, & plures alij quos refert & ſequitur Gonza.reg.* 8.*gloſ.* 47.*num.* 21. *præ alijs Monet. de commutat. c.* 7. *num.* 387.

5 Tunc autem requiritur pro forma conſenſus,† vel quando diſpoſitio requirens conſenſum tendit in fauorem publicum *Bart. in l.* 1. §. *ſed filius num.* 2. & 3. *ff. deleg.* 3. *Felinus in cap. edoceri num.* 7. *de reſcrip. in fin. Abb. in cap. cauſam matrimonij. num.* 6. *de off.delega. & plures alij quos refert & ſequitur Gonzal. d.gloſ.* 47.*nu.* 31. & 32. vel quando lex prohibet aliquid fieri ſine alicuius conſenſu Bart. *in l. gallus in principio. ff. de lib. & poſth. Imola in cap. cum vos de his quæ fiunt à Præla.* Vel
6 quando lege † cauetur, non aliter,nec alio modo aliquid fieri, quo etiam caſu inducitur forma, *vt latiſsime Martha de clauſulis clauſula* 51.*n.*13.*par.* 3. *Suarez de legibus lib.* 5. *c.* 32. Ergo, cum diſpoſitio huius capituli 6. ſit propter fauorem publicum *ad tradita ſupra*

quæſt.

quæſt. 1. maxime fundamento 14. *&* 15. & cum mandet non procedi ſine conſenſu, & non caueat proceſſum aliter factum nullos producere effectus, ſequitur vt conſenſus expreſſus ſit neceſſarius, nec ſufficiat tacitus.

Imò in ipſo actu erit neceſſarius cõſenſus † & ſubſequens, vel ratificans non ſufficiet, *argumento eorum quæ tradit Rebuf. in compend. aliena num.* 15. *& plures alij quos ſequitur Gonzal. d. gloſ.* 47. *num.* 34. quia eſt neceſſaria expreſſio, vt ſubſequens conſenſus ſufficiat *cap. cura* 11. *de iure patr.* §. *tutor inſt. de auctor. tutor.* 7

Superius dicta eo exemplo confirmantur, nam licentia † Parochi pro contrahendo matrimonio requiſita in Trident. Seſſ. 24. de reforma. matr. cap. 1. cum vim habeat expreſſi conſenſus *ad tradita per Lapum allega.* 86. *num.* 3. *Alex. in l.* 2. §. *voluntatem num.* 4. *ff. ſolu. matr. Franc. in cap.* 1. §. *vbi vero num.* 6. *Ne ſede vacan. in* 6. non aliter interpoſita cenſetur, quam ſi expreſſis verbis fiat, nec ſufficit tacita licentia, quæ reſultat ex tollerantia, ſed requiritur, vel commiſſio generalis ad adminiſtranda ſacramenta, vel expreſſa, ſeu ſpecialis licentia, vt Sacram Congregationem declaraſſe declarationis copiam receſentes atteſtantur *Gonzalez d. gloſ.* 47. *n.* 51. *Farina. ad d. cap.* 1. §. *ſeu Ordinarij, Marc. lib.* 3. *tit.* 15. *num.* 4. 8

Et confirmatur ex eodem cap. 6. dum requirit † conſilium & aſſenſum Adiunctorum, ad ſignificandum, quod licet conſentire videatur is qui conſulit 9

cap. 1. de offic. ord. c. miror diſt. 50. nihilominus debet hoc expreſsis verbis ſignificare *ad obſeruata ſupra quæſt. 3. ad ſolutionem 3.* Quæ ſententia confirmatur ex traditis à Ioanne Andr. & Cardin. *in cap. nobis de iure patr. quos ſequitur Lambert. in eodem tit. lib. 1. par. 1. q. 2. art. 6. num. 2. prope finem,* ſcilicet quod minus eſt tacitus conſenſus quam conſilium, quia iſtud petitur ſecundum
10 frequentiorem vſum, facit & ſimiliter † vulgaris doctrina ſcilicet taciturnitatem nõ inducere conſenſum in arduis, *Abbas in cap. in cauſis n. 3. de elect. quem ſequitur Grillenzo. conſ. 153. n. 53.*

Non obſtat ſupra poſita dubitandi ratio, cui reſpõ-
11 detur, quod cum requiratur conſenſus † pro forma, vt ſupra diximus non ſufficit adimpleri per æquipollens. *l. qui per ſalutem. ff. de iure iuran. Germonius in tractatu de indul. § Hieronymo n. 31. Hugolinus de irregular. c. 6. §. 8. Bardaxi in commentar. ad titul. coram quibus, Dominus Rex in prin. num. 2.*

Quæſtio. IX. Sumaria.

Capitulum repreſentatur ab Adiunctis n. 1.
Cauſæ ſuſpitionis. n. 2.
Adiuncti poßunt recuſari partis iuramento. n. 3.
Concilium Prouinciale recuſari poteſt. n. 4.
Intellectus cap. 1. de iud. n. 5.
Vniuerſitas ſine magna cauſa non poteſt recuſari. n. 6.
Communio generat diſcordiam. num. 7.

Recu-

Recuſatio poteſt dari propter leuem cauſam. n. 8.
Doctor eſt intelligendus iuxta allegatā ab illo. n. 9.
Vniuerſitas non eſt iudex ſuſpectus in cauſa Collegialis. n. 10.
Canonicus in cauſa Canonici eſt iudex ſuſpectus. n. 11.
Epiſcopus in cauſa ſuæ Eccleſiæ iudex eſſe quãdo poßit. n. 12.

Quæſtio IX.

An Adiuncti, vt ſuſpecti poßint recuſari?

Videtur non poſſe recuſari, quia Ancharra: in cap. irrefragabili notab. 7. n. 5. de offic. ord. quem refert & ſequitur Moheda. deciſ. 242. ait Capitulum non poſſe iudicem ſuſpectum recuſari: ergo nec Adiuncti † à Capitulo electi qui 1
Capitulum repreſentant *argum. tex. in l. ſed ſi hac 10. §. qui manumittitur ff. de in ius vocan.*

Nihilominus contraria ſententia verior eſt ſcilicet, quod † concurrentibus cauſis ob quas Iudices tan- 2
quam ſuſpecti recuſantur, *de quibus in gloſſa* 1. *in cap. cauſam* 18. *de iud. per Cæſarem de Graßis deciſ.* 4. *n.* 5. *de except. Zeuallos quæſt. communi* 347. *to.* 1. *Maceraten.* 1. *var. reſolu. cap.* 84. præomnibus cauſas 84. recenſet Nouarius *collectanea deciſio.* 214. *n.* 8. poſſint & Adiuncti † re- 3
cuſari à parte & ſolo iuramẽto *Bart in l. duo indices.* 28. *ff. de re iud. Annania ſingulari.* 15. *quos refert & ſequitur Gratianus diſcepta. Forenſ. c.* 100. *n.* 49. Pro qua ſentẽtia facit quod & Concilium † Prouinciale recuſari poteſt *cap.* 4

quod

quod ſuſpecti 15. §. *veniamus* 3. *quaſt.* 5. Sicut & Ciuitas & Vniuerſitas *Clement. Paſtoralis de re iud. cap. ſtatutum. §. cum vero de reſcrip. in 6. cap. licet ex ſuſcepto de for. compet. Rolandus à Valle conſ. 6. num.* 110. *vol.* 3. *& plures congregauit Quaranta de Concilio Prouinciali q.*
5 35. *num.* 12. Pro qua † ſententia eſt tex. in cap. 1. de iud. vbi ea de cauſa interrogatus fuit Epiſcopus an vellet experiri, ne poſtea audiretur allegans ſuſpectum Concilium ſi ſemel illud approbaſſet, *ad tradita per Stapileum de ſigna. cap.* 22. *de proceſſu contra intruſum num.* 2. *Lanfrancum in cap. quoniam contra.* §. *recuſationes num.* 1. *de proba. Mandoſium commiſſ.* 8. §. *Adiunctum.*

6 Verum eſt † magnam recuſationis cauſam deſiderari ad recuſandam vniuerſitatem *d. cap. fin.* 3. *quaſt.* 5. *Rebuf. de recuſa. art.* 9. *num.* 47. *tomo.* 3. *& plures quos refert & ſequitur Quaranta de Concilio Prouinciali quaſt.* 35. *num.* 12.

Secundò, & pro eadem ſententia facit quia diſ-
7 cordia † oriri ſolet excommunione rerum. *l. cum pater* §. *dulciſſimis de leg. lib.* 2. *docet Ariſtoteles* 2. *polit. Sanct. Thom.* 2. 2. *quaſt.* 66. *artic.* 2. *Caſſaneus in Catalog. glor. mund. par.* 12. *conſidera.* 36. *Ang. conſil.* 179. *in princ. Magon deciſ. Floren.* 64. *& facit illud Ouid.* 1. *Metamor. Fratrum quoque gratia rara eſt*, & eſſet æquitati & rationi contrarium non poſſe ſuſpectos recuſari Adiunctos, quibus cum diſcordiæ ſic proxima cauſa eſſe poteſt, cum nihil formidoloſius ſit quam coram

coram ſuſpecto iudice litigare *dict. cap. quod ſuſpecti 15. 3. quæſt. 5.* Et cum propter † leuem iniuriam, in 8
iudicem quis poſſit recuſari *Gratianus diſcepta. Forens. cap. 284. num. 27. & 28.* & Princeps ſuſpecti iudicis impedire non debeat recuſationem *Panorm. in cap. Secundo requiris num. 3. de appella.* iniquum eſſet talem recuſandi facultatem Capitularibus eſſe ademptam.

Non obſtat ſupra poſita dubitandi ratio quia Doctor † eſt intelligendus ſecundum auctoritatem quã 9
allegauerit *Couar. 2. var. cap. 6. num. 4. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 270. deciſ. 52. num. 36. p. 2. diuerſ.*

Ex iuribus † autem allegatis ab Ancharrano *dicto* 10
notabili 7. cuius doctrinam ſequitur Moheda. d. deciſ. 242. colligitur, non negare, Vniuerſitatem poſſe recuſari ſuſpectam à particulari membro ipſius Vniuerſitatis, ſed quod non debeat haberi ſuſpectum Capitulum ex eo quod iudicet in cauſa fratris nam videbatur dicẽn
dum † contrarium cum Canonicus in cauſa Canoni- 11
ci iudex ſuſpectus ſit *ex notatis in cap. cum R. Canonicus 35. de offi. delega. per Abbatem in cap. cum veniſſent nu. 10. de iud. per Vbameſium de reſcrip. conſ. 4. num. 4. & de appella. conſ. 181. num. 5. Farina. 2. vol. quæſt. 60. num.* 460. & dum Anchar. allegat pro hac ſententiã textum in l. ſed ſi hac 10. §. qui manumitur ff. de in ius vocand. & l. ſicut municipi ff. quod cuiuſque Vniuerſita. nomi. vult ſignificare hoc ipſum quod in illis legibus

legibus continetur ſcilicet quod cauſa particularis non eſt cauſa Vniuerſitatis, vnde Vniuerſitas non erit
12 iudex in cauſa propria; & ſicut Epiſcopus † in cauſa ſuæ Eccleſiæ iudex non cenſetur ſuſpectus *Tuſchus litera E. conclu.* 257. *latiſsime Riccius deciſ.* 144. *par.* 1. & Rex litigans cum ſubdito, *ad digeſta per Cabedo deciſ. 76. Portug. p. 2.* ſic nec Capitulum in cauſa Capitularis, adhibita ſemper diſtinctione, an ſit cauſa Eccleſiæ, an ſit perſonalis vt *Riccius d. deciſ.* 144. *num.* 2. illud pro coronide obſerua quod vno ex coniudicibus recuſato vt ſuſpecto alij de ſuſpicionis cauſa cognoſcunt *Nouarius collectan.* 214. quid ſi præſes recuſetur ſuſpectus, An reliqui cognoſcent? decidit Marius *Gyurba dec.* 27.

Summaria quæſtionis decimæ.

Relatum eſt in referente. num. 1.

Canonicorum appellatio in fauorabilibus ſignificat Cathedrales. num. 2.

Adiunctorum decretum comprehendit & Collegiatas Eccleſias. num. 3.

Intellectus cap. 4. Seſſ. 6. in prin. n. 4.

Dictio etiam eſt continuatiua. num. 5.

Quæ-

Quæſtio X.

An decretum hoc habeat locum in Cathedralibus dumtaxat?

AFfirmatiua videtur probari ex eo nam tex. in hoc cap. 6. ſeſſ. 25. de reforma. in genere ſe ſe refert ad tex. in cap. 4. ſeſſ. 6. de reforma. vt patet ex eius principio iuncta regula quod relatum † eſt in referente *de qua in l. aſſetoto ff. de hæred. inſt. Authen. ſi quis C. de edendo deciſ. 27. num. 3. & deciſ. 40. num. 2. p. 2. diuerſ.* Sed tex in d. cap. 4. loquitur de Cathedralibus Eccleſijs & de his quæ ſupra Cathedrales ſunt, ait enim Capitula Cathedralium & aliarum maiorum Eccleſiarum: ergo in his tantum locum habebit diſpoſitio iſtius capituli 6. quæ eſt fauorabilis, ſicut & in iſtis tantum locum habet prædicta diſpoſitio capituli 4. quæ eſt odioſa *argum. l. ſecundum naturam ff. de reg. iur. cap. qui ſentit eodem titulo in 6.* Corroboratur ex eo nam † quoties ſermo habetur de fauore & prærogatiuis Canonicorum, intelligetur de Canonicis Cathedralium *Burſat. lib. 3. conſ. 289. num.* 7. & quando Capitulum dicitur poſſe ſtatuere, intelligitur & ſimiliter de Cathedrali *gloſ. verbo ſtatutum in cap. 2. §. 1. de verb. ſignifi. in 6. Abb. in cap. cum omnes num. 4. Felynus 9. & 10. de conſtitu. deciſ. Rotæ auctore Orano, cuius copia habetur apud Farin. deciſ. 658. num. 6.* & ſi Deus permiſ-

1 (margin, line "† eſt in referente")

ſerit dicemus latius in Canonicali 2. par.c.57. Interim quomodo hoc intelligatur vide lector amantiſsime apud Franciſcum Suarez *de legibus lib.* 4. *c.* 6. *à n.* 11.

3 Contraria ſententia, quæ verior eſt † probatur ex eodem Concilio d. cap. 6. vbi maior iuriſdictio Capitulo competens quam expreſſa in d. cap. 6. limitatur & reducitur ad formam in eodem decreto præſcriptam, vbi non diſtinguitur inter Cathedrale & Collegiale Capitulum, nec nos diſtinguere debemus *l. de pratio ff. de public. in rem act.* Rurſus ex verſ. ſi vero vbi cauetur quod exceptis dignitatibus & Capitularibus, reliquos Epiſcopi iuriſdictioni omnimode eſſe ſubiectos. Quis neget Dignitates & Capitulares eſſe in Eccleſijs Collegiatis *cap.* 12. *in pri. & in verſ. hortatur ſeſſ.* 24. *de reforma. in genere.* Rurſus & hæc dubitatio radicitus eſt ſtirpata in declaratione Card. ad d. cap. 6. *vbi Farina. verſ. Capitula & Marc. lib.* 4. *tit.* 7. *cap.* 20. *littera K.* ſi verum narrant, ſic interpretes reſcripſerunt. Capitula vniuſcuiuſque Eccleſiæ Collegiatæ ea omnia obſeruare debent quæ decreta ſunt in hoc Capitulo à Concilio Trident. & ſub nomine proceſſus intelligitur prima citatio. *id à perte. docet Auguſti. Barboſa in paſtorali. p.* 3. *alleg.* 73. *num.* 5. Confirmantur ſupra dicta ex deciſ. Tiraſon. coram Illuſtriſsimo Melino *quam ſpecifice refert Farina. in recollectis deciſ.* 709. vbi in cauſa iuriſdictionis Eccleſiæ Collegiatæ de Tudela declaratio proximè adducta roboratur ex traditis ibi, num. 3. & ex eo quod etiam Eccleſiæ Collegiales præſcriptione

acquirunt

acquirunt iuriſdictionem *ad late tradita in deciſ. 2. de præſcrip. in nouis.*

Non obſtant in contrarium adducta † quibus reſpondetur ſpecialem factam fuiſſe mentionem Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum maiorum non quia Cõcilium excludere voluit Eccleſias inferiores, quod eſſet abſurdum vt inferior eſſet melioris conditionis quam ſuperior *cap. cum inferior de maior. & Obed. l. 4. ff. quod vi aut clam* ſed quia lex ſemper reſpicit difficiliorem caſum *l. quod labeo ff. de carbon. edi. Monter. deciſ. 50. nu. 2. & 3. vbi plura cumulat*, & adaptatur ad ea quæ frequentius accidunt *l. nam ad ea ff. de legib.* raeddit rationem Salas *de legibus diſputa. 1. ſect. 7. à num. 43.* In Cathedralibus autem maior ſolet eſſe iuriſdictio, vt colligitur ex fundamentis q. 5. ideo ſermo Concilij principaliter meminit illarum, gratia exempli, quod legem non arctat *ad tradita per Salas de legib. diſputa. 21. ſect. 5. num. 21.* & in Concilio Triden. ſeſſ. 24. cap. 20. §. præterea vbi loquitur cum Epiſcopis, quos Synodus nominauit ob frequentiſſimum vſum, ſed intelligitur, & de quibus cumque alijs iudicibus, *vt Rota declarauit in deciſione quam commemorat Mareſ. 2. var. cap. 43. num. 2.* & quando lex loquitur in aliquo, ratione frequentioris vſus, non per hoc negat, quin idem ſit in alio caſu omiſſo *Mareſc. 2. var. cap. 136. nu. 5.* Si eadem militat ratio *late Floreſ. vari. 1. cap. 4. num. 15.* & contrarium non probatur ex declaratione Cardinal. ad d. cap. 4. *vbi Farin. verſ. Eccleſiarum & Marc. lib. 4. tit.* 4

H 2 7. *cap.*

5 7. *cap.* 2. quia ibi dictio † *etiam* includit & continuat *l. nec quicquam* 9. *ff. de offic. pro conſ. l. pupillus.* 54. *ff. de obliga. & action. not. Alber. ſuper eadem dict.*

Summaria quæſtionis vndecimæ.

IVs reſiſtere quando dicatur, num. 1.
Epiſcopus prætendens omnimodam probare tenetur, nu. 2.
Nauarrus hanc quæſtionem affirmatiue tuetur, num. 3.
Formula erigendi Cathedralem, num. 4.
Nouum Capitulum nunquã omnimode ſubfuit Epiſcopo. n. 5
Erecta Eccleſia, incompatibilia cum nouo ſtatu omnino excludit, num. 6.
Conditione mutata perſonæ extinguitur diſpoſitio prima, n. 7.
Sæculariʒationis Bulla num. 35. *declaratur, num.* 8.
Cathedralis Collegiatam Eccleſiam in multis præſtat. nu. 9.
Clauſula ſine præiuditio declaratur, num. 10.
Ius commune qui habet pro ſe agit de damno vitando, nu. 11.
Subiectio Eccleſiæ non mutatur, mutato ſtatu Eccleſiæ. n. 12.
Iuriſdictio Adiunctorum eſt limitata exemptio, num. 13.
Exemptio non præſumitur, num. 14.
Sacræ Congregationis declaratio in hoc dubio, num. 18.
Tridentinum ſeſſ. 25. *capit.* 6. *verſ. hac autem omnia declaratur, num.* 15.
Dignitas de nouo erecta intelligitur ſine præiuditio, num. 16.
Regula de iure quæſito adeſt Epiſco. qui plenũ ius habebat, n. 17
Quæſtionis reſolutio, num. 19.
Concordia Barbaſtren. & Turolen. num. 20.

QVÆSTIO

Quæſtio XI.

An Eccleſia poſt Tridentinum in Cathedralem erecta gaudeat Adiunctis?

4 VIdetur, quod ſic quia in dubio præſumitur pro auctoritate, poteſtate, & iuriſdictione Adiunctorum, quibus ius aſſiſtit, & reſiſtit omnimodę & independenti Epiſcoporum ſubiectioni vt ſupra quæſt. 1 latiſſime probaui. Tunc autem † 1
ius dicitur reſiſtere quando aliquid eſt contra legem ſcriptam, vel contra rationem ipſius legis, ſiue expreſſam, ſiue deſumptam *ad tradita per Felinum in cap. ſtatuimus n. 3. de maior. & obed. quem in propoſita ſpecie ſic ſequuntur & declarant Puteus in vna Cæſarauguſtana* 241. *lib.* 3. *& Seraphin. deciſ.* 802. *n.* 2.

Item, quia Epiſcopus prætendens omnimodam † 2
iuriſdictionem eam probare tenetur, quia habens cõtra ſe aſſiſtentiam iuris ad probandũ obligatur, *l. quoties. §. qui dolo. ff. de proba.* & qui habet pro ſe iuris aſſiſtentiam liquida probatione lætatur, & ſine onere. *Rebuf in tract. de congr. n.* 107. *vbi multos congerit.* Vnde Epiſcopus non eſt manutenendus in poſſeſſione maioris iuriſdictionis quam probauerit exercuiſſe *Verallus deciſ.* 212. *lib.* 2. quia communis eſt Epiſcopo & Capitulo iuriſdictio *Mantica in vna Conchen. deciſ.* 207. *n.* 2. *cap. Epiſcopus vbi gl. ſ.* 15. *q.* 7. *c.* 3. *de conſuet. in* 6. *& infra q.* 31. *n.* 15. Doctiſſimus Nauarrus † ſpecialius hãc queſtionẽ 3

tuetur *conſ.3.num.6.de effic. ordina.* exiſtimat enim decretum huius cap.6. ſeſſ. 25. comprehendere Eccleſias tam exemptas quam non exemptas, ſiue iam Cathedrales, ſiue de recenti in Cathedrales erectas.

4 Formula † qua concipitur erectio Eccleſiæ in Cathedralem hanc partem ſimiliter & ſuadet, nam talis eſt: Ac Epiſcopalem dignitatem, in Sede Epiſcopali omnibus & ſingulis Cathedralibus & Pontificalibus inſignijs præeminentijs, honoribus, priuilegijs, fauoribus & gratijs quibus aliæ dicti Regni Eccleſiæ Cathedrales de iure vel conſuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, & vti poterunt & gaudere poſſunt quomodolibet in futurum tenore præſentium erigimus. Hac formula erecta fuit Eccleſia Barbaſtrē. de anno 1571. formulam erectionis Terulen. de anno 1577. videre non licuit. Similis tamen clauſula omni erectioni eſt communis, niſi maior exemptio concedatur, qualis eſt illa, quæ fuit conceſſa Eccleſiæ Montis alti in Cathedralem erectæ à Santiſsimo Sixto V. *vt in eius conſtitu. 48.p. 2.*

5 Deinde pondero & † pro hac parte, id quod ponderauit & R. P. D. Sacratus, *in d. deciſ. Cæſaraug. num.* 10. *quæ habetur ſupra poſt quæſtionem* 1. ſcilicet Capitulum de nouo in Cathedrale promotum nunquā omnimodæ iuriſdictioni huiuſmodi Epiſcopi qui de nouo erigitur fuiſſe ſuppoſitum. Vnde ſi procedere permittatur Epiſcopus cum adiunctis contra ſuos Capitulares nullam iuris quæſiti patitur diminutionem,

nem, quia Eccleſia in Cathedralem erecta, nouum corpus naſcitur *capit. cum inferior de maior. & obed. vbi Hoſtien. & Ioan. Andr. num. 12. Cardi. num. 1. oppoſit. 8. Panormitan. ſuper gloſ. 3. in fine & infra num. ſequent.*

Firmior redditur & hęc pars animaduertendo inferiorem † Eccleſiam erectam in ſuperiorem, omnia 6
iura illa primęua, quę compatibilia ſunt cum recenti ſtatu, conſeruare illæſa, quæ verò de iure non compatiuntur variato ſtatu, variari & ipſa *Oldra. conſ. 267. num. 3. Rota deciſ. 1. num. 3. in fine de ſepultur. in antiquis Geminianus conſ. 125. in fine Petrus de Peruſio de mutat. Eccleſ. capi. 3. num. 3. Rota deciſ. 21. de præben. in nouis*, & generale eſt † quod mutata perſonæ con- 7
ditione, mutetur & extinguatur ius & diſpoſitio prima *Anchar. conſ. 143. num. 5.* Vnde ex ſtudio † in Bul- 8
la noſtræ Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ erectionis de regulari in ſæcularem *num.* 35. ſalua, firma, & illæſa remanent omnia & ſingula priuilegia, indulta exemptiones, & libertates dictæ Eccleſiæ, quando erat regularis competentes, prouida ſanctiſsimi diſpoſitione præuenienti; nam aliàs mutato ſtatu omnia mutata cenſerentur, & ideo cum de iure Capitulum Collegiatæ in exercitio iuriſdictionis non habeat aliquã participationem cum Epiſcopo pro vt habet Capitulum Cathedralis, vt toto titulo de his quę fiunt à Pręla. ſtatim ac Eccleſia trãsfertur ad Cathedralẽ, mutantur ex neceſſario antecedenti omnia illa quę ius cõ-

 mune

mune diuerſo modo ſtatuit in Collegiata, ac in Ca-
9 thedrali Eccleſia; nam poſterior † ſtatus Cathedralis priori in multis præſtat, vt ſi Deus permiſſerit dicemus in Canonicalo *par. 6. cap. 6. & part 2. cap. 57. & diximus ſupra quæſt. 10. num. 2. & probat expreſſe tex. in cap. requiſiſti ad finem, verſ. quoniam, de teſtam.* Præcedens conſideratio fulcitur ex deciſſione Barbaſtren. iuriſdictionis coram D. Illuſtriſsimo Lancel. *de anno 1585. die 7. Iunij* vbi diffiniuit ius ſtatuendi & exercendi iuriſdictionem poſt nouam erectionem eſſe regulandum pro vt in Cathedrali, & non pro vt in Collegiata, *& ex deciſione Seraphini. 1445. per totam, maxime tamen ex cap. cum inferior. 20. de maior. & obedien.*

Vt plenius roborata ſententia iſta permaneat animaduerto quod in omni erectione apponi ſolet clau-
10 ſula ſine pręiudicio, quę eſt pręſeruatiua iurium † *Mareſcotus 2. var. cap. 137.* ſed non operatur in his quę ſui natura præiudicialia ſunt, & in his quę exprimuntur *Mohed. deciſ. 263. deciſ. 785. num. 4. p. 1. diuer. Nauar. conſ. 1. de maior. & obed. & de regula. 3. in princip. num. 10. Gratian. diſcepta. cap. 558. num. 7. & 14.* & in his quæ iam ſunt conceſſa *Cenedo ſingulari. 100. num. 2. & optime apud Caſadorum deciſ. 1. de priuile.* niſi cauſa eſſet ignorata à Papa *deciſ. 240. num. 20. p. 1. diuerſ.* ignorantia autem non præſumitur in cauſis ſui natura præiudicium afferentibus *Gratianus ſupra à d. num. 7.*

11 Fulcitur denique † & iſta pars quia is qui habet

pro

pro ſcius commiſſione agit, de damno vitando, & maiori fauore dignus eſt, ad cumulata *per D. Monter. ex Zepha. Dec. Gom. Lanz. deciſ. 17. num. 26.* ergo Capitula Cathedralium, quæ de nouo eriguntur in dubio Adiunctorum prærogatiua gaudebunt.

Sed non multa deſunt pro contraria ſententia fundamenta, illud † imprimis, quia etiam ſi mutetur ſtatus Eccleſiæ, non tamen mutatur ſubiectio Eccleſiæ 12
Innoc. & alij in c. 2. verſ. monialium de capel. mona. celebris tex. in extrauaganti 2. de conceſſ. præben. apud Ioan. 22. Vitalinis in clem. 1. n. 31. de elect. magis in ſpecie Panor. in cap. dilectus n. 9. de cap. monachorum. Oldra conſ. 267. n. 3. expreſſe Rebuffus in praxi de erectione in colleg. verſ. & in hac erectione.

Huic fundamento reſpondit R. P. D. Sacratus *in vna Cæſaraug. de qua ſupra poſt quæſtionem 1. n. 9.* non habere locum Innocentij doctrinam quando Papa expreſſe mutat.

Sed confirmatur ex eadem deciſione Sacrati *cuius copia eſt apud Marcheſa. de commis. nullit. deciſ. 1. n. 2. verſ. non obſtat par. 3. §. 4.* ſcilicet † huiuſmodi modum pro- 13
cedendi de Adiunctorũ conſilio, & aſſenſu eſſe quoddam exemptionis genus licet limitatũ. At exemptio † 14
non præſumitur niſi probetur *Veral. deciſ. 328. n. 2. lib. ſeu par. 1. Lancel. deciſ. 631. n. 3. in recollec. ciui. Farin* quippe cum ſemper ſtandum ſit pro iuriſdictione Epiſcopi donec contrarium probetur. *Roland. conſ. 89. n. 35. vol. 2. Seraph. deciſ. 1449 n. 1.* & Epiſcopus vtatur de

iure

iure ſua iuriſdictione, etiam ſi non ſit in poſſeſſione ſubiectionis contra eum qui allegat exemptionem do nec contrarium probetur conſuetudine, vel præſcriptione acquiſitum *Francus in cap. cum perſonæ §. ſi vero notab. 2. vbi Ancharra. num. 6. & notab. 12. de priuileg. in 6. quos refert & ſequitur Rota deciſ. 145. num. 6. par. 2. diuerſ. plures congerit Riccius reſolu. practicabil. c. 54. n. 4. limita. 5. & deciſ. 211. par. 1.*

15 Similiter, & ex Concilio † Trident. d. c. 6. Seſſ. 25. verſ. hæc autem omnia vbi proteſtatur Concilium ſuæ intentionis non eſſe detrahere auctoritati, & iuriſdictioni Epiſcopis acquiſitę, *idem definijt Rota deciſ. 743. p. 1. diuerſ. & deciſ. 305. & 321. par. 2. & apud Seraphinum deciſ. 493.* detraheretur autem ſi Eccleſia prius omnimodè ſubiecta, Cathedralitatis iure limitate Epiſ-
16 copo ſuo ſubiaceret, cum dignitas data † intelligatur ſine alterius præiudicio, *l. 2. §. ſi quid à Principe, & §. merito ff. ne quid in loco publico, l. nec auus. C. de emancipa.*
17 *lib.* Epiſcopus autem † in non procedendo contra Capitulares ſuos omnimodè, magnum præiudicium accipit, *vt in deciſ. Coccini 770. par. 1. ciuil. Farin.*

Sed omnia adhuc ponderata fundamenta facile diluuntur, conſiderando Eccleſiam erectam in Cathedralem nouam eſſe, Epiſcopum ſimiliter & nouũ qui nullo modo poteſt dicere accipere pręiudicium in iuriſdictione, quam dignitas Epiſcopalis, quę non fuit nunquam habuit *ad dicta ſupra n. 5.*

Tota ergo vis huius ſententię conſiſtit in declaratione

tione Congregationis Sacrę Cardinalium † *cuius teſtimonium eſt apud Farina. verſic. Capitula, Marzilla lib. 4. tit. 7. c. 20. litera K.* huiuſmodi tenoris: Hoc decretum non pertinet ad Eccleſiam Cathedralem tanquam Cathedralem, ſed tanquam exemptam, vnde Eccleſia Collegiata erecta in Cathedralem non comprehenditur hoc decreto. Quantum deferendum ſit declarationibus Sacrę Congregationis infra latius *ad diſolutionẽ primæ dubitãdi rationis q. 17. §. contra quã. n. 30. & Barboſ. in paſt. p. 3. alleg. 73. n. 5. ponit eandẽ declarationẽ.* 18

In huius quæſtionis reſolutione illud diſcrimen † adhibebo, quod clariſſimi Aduocati Romani Merenda & Andreas poſtea Sacrę Rotę Auditor interpoſuerunt conſulti de veritate à Barbaſtreñ. iuris prudentiſſimo Epiſcopo, vt prima opinio ſit obſeruanda, niſi in erectionis indulto aliter caueatur, quia tunc Eccleſia de nouo erecta non comprehenditur ſub hoc decreto. Quod ſi interroges cur ſi ius commune eſt ſeruandum, Capitulum procedit cum Epiſcopo per Adiunctos ab illo nominatos? Reſpõdeo cũ Hoſtienſi *in c. penult. §. fin. col. 2. in fine de conceſſ. præben.* cuius doctrinam fertur cõmuniter ſecutã fuiſſe à Tridentino in hoc c. 6. verſ. poſſitque alter Epiſcopo accedere, *Iunctis his quæ docuimus ſupra q. 2. n. 7. &* 8. ſcilicet maiorem partem Capituli cenſeri, quando eſt communis iuriſdictio Epiſcopo tanquã Prælato, & Capitulo, ſi vnus ex duobus nominatis ab iſto, illi accedat. Ex quib⁹ † dubitationis reſecãdæ cauſa ſuper adiũctis 19 20

D. D.

D. D. Martinus Terrer huius Sedis olim Canonicus, Epiſcopus Terulen. vnanimi ſui Capituli conſenſu Adiunctorum confirmationem à Sanctiſsimo Paulo Papa V. *die* 28. *Iulij anno* 1614. impetrarunt eo modo quo huic Metropolitanæ Sedi Clemens Papa VIII. conceſſerat, non obſtanti Sacræ Congregationis reſponſo eiuſdem Sedis D. Iacobo Ximeno Epiſcopo miſſo *anno* 1580. *die* 6. *Octob.* & de eiuſdem mandato Capitulo Terulen. intimato *die* 23. *Octobr. anno* 1584. Notario Ioanne Vicente. Ab eodem Sanctiſsimo aliã concordiam circa Adiunctos obtinuit prudẽtiſſimus D. D. Ioannes Moriz de Salazar tunc Epiſcopus Barbaſtrenſis *de qua infra q.* 25.

Summaria Quæſtionis. 12.

Canonici ſæculares & regulares pariſicantur in multis n. 1. 2. 3. 4. 5. 8.

Canonici regulares proprium habebant. n 6.

Epiſcopis & Canonicis regularibus bona erant communia. num. 7.

Canonici regulares cenſentur minores Cathedralibus, maiores tamen Collegiatis. n. 9.

Canonicus regularis ideſt bis. n. 10.

Canonicus regularis vulgaris eſt appellatio. n. 11.

Abbas maior eſt Epiſcopo in punitione regularis. n. 12. 26. 28. & 29.

Canonicorum regularium laudes n. 13.

Petrus

B. Petrus de Arbues laudatur, num. 14.
Canonici regularis veniunt in prohibitiuis appellatione Monachorum, num. 15. & 31.
In vno grauatus in alio debet releuari, num. 16.
Exemptio regularium quomodo procedat, num. 17.
Epiſcopus eſt loco Abbatis in Eccleſijs regularibus num. 18. *tã in Collegiatis quã in Cathedralibus Eccleſijs, n.* 19.
Regulariũ obediẽ. eſt omnimoda ſic et ſuperioritas, n. 21. *et* 22
Exemptio Canonicorum regularium glorioſiſſimæ Virginis del Pilar, num. 23.
Adiuncti in Eccleſia Sanctæ Mariæ, num. 24.
Beneficiati Eccleſiæ Sanctæ Maria del Pilar an comprehendantur in Canonicorum exemptione, num. 25.
Canonici regulares & ſæculares differunt, num. 26.
Canonicorum ſubiectio filialis non ſeruilis, num. 27.
Epiſcopus contra Canonicos regulares & exemptos quando procedat, num. 30.
Canonici nouitij an admitti poſſint de gratia ad electionem actiuam, num. 32.
Intellectus cap. ex eo 32. §. 1. *de electio. in* 6. *n.* 33. & 36.
Vox in Capitulo computatur inter fructus Canonicales, n. 34.
Electionibus interſunt hi quibus de iure non competit intereſſe propter admiſſionem num. 25. *propter eligentium paruum numerum, num.* 37.
Canonici nouitij expertes ſunt electionis paſſiuæ, num. 38.
Nullum non indicitur ex lege pure prohibenti, num. 39.
Prohibita fieri facta tenent, num. 40.
Nouitij gaudent priuilegijs religionum, num. 41.

QVÆSTIO

Quæſtio XII.

An de iure competat Epiſcopo iuriſdictio omnimoda & independens à Capitulo, vel nominandis ab illo contra Canonicos regulares?

VIdetur talem iuriſdictionem Epiſcopis non competere de iure, nam contra Canonicos non competit ſæculares, vt probauimus ſu-
1 pra queſt. 1. & Canonici † regulares ſaltim Cathedralium videntur gaudere eiſdem prærogatiuis, ac Canonici ſeculares quibus cum in multis æquiparantur *Anton. Faber in praxi benef. lib. 3. tit. 6. de benef. Cathedra. n.*
2 *20.* Nam cauſæ † Sedis Apoſtolicæ delegantur iſtis, ac illis, *de quibus in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. vbi Frãcus n. 5. Panorm. in cap. cauſam quæ el 1. n. 9. & Decius n. 4. de iud. & plures congerit Riccius collectanea. 1545.* Ca-
3 nonicus regularis occupatus in ſeruitio † Cardinalis fructus groſos lucratur *Borrellus in ſumma deciſ. tit. 10.*
4 *nu. 5,* Canonicus regularis † poteſt eſſe Vicarius Epiſcopi *iuxta diſtinctionem Guidonis Papæ deciſ. 563. Sbro-*
5 *tius de off. Vicar. lib. 1. q. 37.* Contra † Canonicos regulares proceditur cum ſtrepitu & figura iudicij, *vt in deciſ. Montis Regalis coram R. P. D. Coccino, vt in nouiter eiuſdem impreßis deciſ. 157. & eius copia eſt apud Farina. deciſ. 770. in recollectis ciuilibus, & plura in propoſito congerit Gratianus diſcepta. Forenſ. c. 270. n. 25. & 26.* cum contra ſimplices regulares ſimpliciter, & de plano

proce-

procedatur *Rodericus in quæſt. regular. tomo.* 1. *q.* 3. *art.* 1. *Ghiliſerius de iudic. regular. c.* 13. *num.* 3. *Spatharius de modo cor. regulares tract.* 3. *c.* 16. Olim etiam Canouici † regulares proprium habebant, *vt conſtat ex Spondano in Epitome ad Baronium anno Domini* 1063. *n.* 6. & proprio renunciare cœperunt tempore Concilij Magontiaci, *vt refert Langhecrutius in ſpeculo Canonicorum. cap.* 21. §. *verum lib.* 1. & cuncta † inter Epiſcopum, & Canonicos erant communia tanquam inter cœnobitas, ideſt communis vitæ rerumque conſortes *Coppinus de ſacr. polit. lib.* 1. *tit.* 8. *n.* 4. Non minus Canonici † regulares quam ſæculares ad fidei profeſſionem tenentur *de qua in Triden. Seſſ.* 24. *de reforma. c.* 12. *vt Sacram Congregationem declaraſſe teſtantur Garcia de benef. par.* 3. *c.* 3. *n.* 16. *Barb. ad d. c.* 12. *n.* 10. Regulares † Canonici Cathedralibus Canonicis cenſentur minores, Collegiatis vero maiores, iuxta ordinum literæ *de qua in cap. quia ſæpe* 40. *de elect. in* 6. 6 7 8 9

Argumentum & ſimiliter nomen † præſtat, quod 10
rebus conuenire frequentius ſolet. §. *eſt & aliud inſtit. de dona.* eo enim ipſo quod Canonicos appellamus & regulares dicimus, quippe cum canon à quo Canonici nomen deriuatur *Panor. in d. cap. cauſam num.* 9. *optime in libro ſpeculi vitæ humanæ, quod propoſuit prudentiſſime Rodericus Zamoren. Epiſcopus cap.* 19. potiori iure competat Canonicis regularibus quam ſecularibus, nam idem bis dicunt, qui Canonicos regulares nominant, *vt aduertit eminentiſsimus noſter Antonius Auguſti-*

nus

11 *nus Dialogo* 1. *& lib.* 1. Licet † vulgarem iſtam introductionem in laudem conuertat Canonicorum regularium P. Cenedo *q.* 20. *num.* 19. ergo non aſsiſtit ius Epiſcopis in omnimoda poteſtate procedendi contra Canonicos regulares.

12 Secundò, quia in punitione † Regularium potius adeundum eſt ad Abbatem quam ad Epiſcopum, etiã ſi procedatur in figura iudicij *Panor. in cap. quanto* 7. *num.* 4. *de offic. ordin. Romanus conſ.* 375.

Tertiò, quia in Tridentino *ſeſ.* 21. *de reforma. cap.* 8. non aliter permittitur Epiſcopis regularium punitio, quam ſi in eis nulla regularis obſeruantia reperiatur. Sed in Canonicis Regularibus † obſeruantia regularis viget, vt multis encomijs celebrat iuriſprudentia, & modeſtia inſignis *Cenedò collectan. ad Decretum* 165. *idem poſthumus q.* 20. *n.* 22. *Nauar. commentar.* 3. *de*
14 *regular. n.* 25. vbi B. Magiſtrũ Epila, alio nomine † Petrum de Arbues religionis exemplar proponit, eumq; inter Canonicos S. Mariæ del Pilar refert, ſed vir iuriſprudentiæ ſumma cũ laude Gnarus, facti huius fuit ignarus, nam erat Canonicus huius almæ Metropolitanæ Eccleſię Cæſarauguſtañ, illiuſq; pauimentũ media nocte cum ad Matutinum ſurgeret ſanguine ſuo decorauit. Hiſtoriam perlege cõſtantia & pietate plenam apud Çuritam noſtrum *lib.* 20. *cap.* 65. & apud Concanonicum meum D. Martinum Carrillo Montis Aragonum Archimandritam in ſuo Catalogo anno 1585. cuius laudes multa ab eo monumenta man-

data

data typis, atteſtantur. Ergo Epiſcopis non competit iuriſdictio propoſita in quæſtione.

15 Quartò, quia in prohibitiuis † appellatione Monachorum veniunt Canonici regulares, vt in prohibitione poſtulandi, *probat tex. in c. 2. vbi gloſſa verbo. Item iudicium de poſtulando, notat Ghiliſerius de iudic. regul. c. 13. n. 5.* Item in prohibitione de accedendo ad curiã ſæcularem, de quo *in Clem. 1. §. quia vero de ſtatu monach. & obſeruat Nauar. conſ. 18. n. 1. ſub illo tit. plures alios caſus proſequitur Azor. inſtitu. moral. par. 3. lib. 12. c. 22. q. 5.* & per conſequens iñ fauorabilibus Monachorum appellatione comprehẽdi debent, vt in vno † grauati in alio 16 releuentur *ad tradita per Speculatorem lib. 1. par. 4. tit. de teſtam. n. 68. facit regula qui ſentit. de regulis iuris in 6.* Sed regulares † directè, ſiue per communicationem ſunt 17 exempti *deciſ. 54. n. 14. par. 2. diuerſ. late Mandoſius de ſignatura tit. de exemptis ab Epiſcop. §. verum ſuccedente tempore Nauar. commentar. 2. de regular. num. 63. Rodericus in eodem tracta. tomo 2. q. 2. artic. 6.* Ergo Epiſcopus contra Canonicos regulares dependentem non omnimodam habet iuriſdictionem. Patet conſequentia, quia Adiunctorum decretum habet locum in Capitulis exemptis *iuxta Congregationis declarationem ad hoc cap. 6. de qua teſtimonium perhibet Farina. ver. Capitula, & Marcilla lib. 4. tit. 7. c. 20. litera K. Rot. dec. 743. nu. 8. & 9.*

Sed contraria ſententia, quæ verior eſt probatur ex eo, quia quando agitur de Eccleſia Cathedrali regu-

18 lari † Epiſcopus eſt caput & loco Abbatis,& ipſi Monachi ſunt loco Canonicorum, *vt late explicat Panor. in c.cauſam quæ in 1.n.8.de iud. Sacratus in vna Cæſaraug. iuriſd.cuius copia eſt apud Marcheſanum de commiſſ. nullita. tomo. 3. dec. 1.n.2. Coccinus in vna iuriſdictionis Montis Regalis, cuius copia eſt apud Farina. in recollectis ciuil. deciſ. 770.& in nouiſsime recollectis apud eundem Farinacium par. 1. deciſ. 15. 17. & 20. Guido Papæ deciſ. 559. proſequuntur Gratianus diſcepta. forenſ. cap. 270. Riccius collectanea. deciſ. 1545.*

19 Nec in hoc verſatur diſcrimen † an Regulares ſint Canonici Eccleſiæ Collegiatæ, vel Cathedralis,omnibus enim eadem eſt regula, vnus habitus non ſericus,ſed lineus decet,vnum & idem nomẽ imponitur, & æqua lance de omnibus in iure ſcribitur *c.innotuit c. cum Vintonien.de elect.c præterea 14.de præbẽdis. c.ſane 10. de reg. Trullus de Canonicis regular. lib. 1.c.2. Cenedo dicta collectanea 165. Roder. ſupra tomo 1.q.1.art.3.*

20 Vnde Epiſcopus † Eccleſię regularis etiã Cathedralis,exceptis his quę concernunt regulam, in illos habet omnimodam iuriſdictionẽ *gloſ. verbo regular.in cap. nullus 28.de elect.in 6.quam ſequitur ibi Francus n.3. Geminianus n.7.Guid.Papæ d.deciſ.559.& plures ibi relati ſupra à Gratiano d. c. 270. n.4.*

21 Amplius neq; requiritur † pro exercitio huius iuriſdictionis,aut aſſenſus, aut conſilium monachorum,cũ enim talis Eccleſia ſit regularis & ſuperiori regulariũ ſit obediendum nullo ſpectato ſubditorum conſilio,

vel

vel aſſenſu *Roder. ſupra tomo* 1. *q.* 10. *ar.* 1. *&* 2. & Epiſcopus reſpectu monachorũ non dicatur Epiſcopus, ſed Abbas *Panor. in d. c. cauſam quæ n.* 9. ſequitur vt nullum conſilium requiratur, vel aſſenſus, quia nec Abbas requirit *gloſ. ver. tota in cap. nullam* 18. *q.* 2. *Roman. conſ.* 375. *num.* 1. *& alij quos refert & ſequitur Gratianus d. cap.* 270. *num.* 20. *pro qua ſententia facit Concilium Toleta.* 4. *c.* 20.

Hoc ipſum † firmatur ex eo nã ſi Epiſcopus qui eſt 22 vt Abbas libere non poſſet & omnimodè procedere contra Canonicos regulares, id repugnaret inſtituto regularium, qui ſuſcipiendo religionem, perpetuam obedientiam ſpoponderunt *ad tradita per Syluestrum verbo religio* 6. *q.* 6. *Nauar. & ab eo citatos commentar.* 1. *de regular. n.* 8. §. 6. *&* 7. & qui ſic ſe alterius imperio & poteſtati ſubmiſſerunt, vt omnem ſuam voluntatẽ & noluntatem in eum tranſtulerint *c. non dicatis.* 12. *q.* 1. *c.* 2. *de teſtam. in* 6. *Panor. in cap. ex reſcripto* 9. *de iureiu. n.* 1. *& alij quos ſequitur Gratianus dicto cap.* 270. *n.* 22. *&* 23. *melius omnibus ponderat Illuſ. admodum Coccin. Rotæ Decan. deciſ.* 360. *n.* 4. *in ſuis.*

Prædicta intelligo ſemota exemptione, conſuetudine, pręſcriptione, aut priuilegio munita, quibus ſtandum eſt, *vt aduertit Guido Papæ d. deciſ.* 559. *Coccinus in d. deciſ.* 770. *apud Farina. num.* 2. *Corneus lib.* 2. *conſ.* 93. *num.* 5. *Rodericus ſupra tomo* 2. *quæſt.* 63. *artic.* 1. *&* 2. *Ghiliſerius de iudic. regul. cap.* 9. *num.* 6. *& facit aliquantulum deciſ. Rotæ* 36. *n.* 11. §. 5. *par.* 2. *diuerſ.*

23 Exemplum † eſt ſupra poſitæ doctrinæ in hac vrbe in Eccleſia Sanctæ Mariæ, huius nominis, Maioris, ſeu del Pilar,cuius Prior & Canonici à Clemente VII. *anno* 1529. *die xj. Februarij*,durante vita D.D. Ioannis ab Aragonia Archiepiſcopi Cæſarauguſtani,cum quo litigabant,& ſic ratione litis *ad tradita ſupra q.* 1. *fundam.* 14. *conuenientia.* 5. *& per Mandoſ. de ſigna. gratiæ tit. de exemptione ab Epiſcop.* §. *aliquando vero*, & anno 1581. die 24. Decembris à Gregorio XIII. non facta mentione litis intercedentis inter ordinarium, & ipſos,quod priuilegium reddit inefficax, *vt in eadem cauſa fuit iudicatum coram* ℞. *P. D. Cantuccio* 27. *Martij* 1585. *ad tradita per Mareſcot.* 2. *var. cap.* 85. *num.* 8. *Menoch. de arbitr. caſu* 202. *lib.* 2. *centur.* 3. *num.* 7. *Theſaur. deciſ. Pedemon.* 255. *num.* 9. quando autem dicatur lis pendere ad hoc optimè diſtinguit Gratianus *deciſ.* 209. & tandem à Sixto V. anno 1590.die 24.Maij Sede vacante,exemptionem plenã liberam & prægnantiſſimis clauſulis roboratam impetrarunt.In huius exemptionis fauorem latę fuerunt in Rota plures deciſiones, quas referunt Seraphinus *deciſ.* 1082. *Farin.in recollectis ciuilibus deciſ.* 710. *&* 711. *Marcheſa. de commiſſ. appella. in cauſ. Dec. p.* 1. *deciſ.* 13. *& par.* 2. *de aperit. dec.* 7. *& d. par.* 2. *de reſtitu. in integ.* §. 1. *deciſ.* 9. An vero eorum Prior † contra Canonicos extra regulam de Adiunctorum conſilio,& aſſenſu procedat;Ioannes Baptiſta Valenz. radicitus diſcuſſum relinquit *conſ.* 43. *maxime num.* 69. *&* 104.

24

An eſſet amplianda † hæc exemptio ad illius Eccleſiæ Præbendarios extra clauſtrũ degentes? Sæpius fuit dubitatũ, quid in hoc tenendum videatur ex reſponſo à me poſtulato die 31. Auguſti anno 1619. *&* *corã Illuſtri. D. Mãzan. in Cæſ. iuriſd. anno* 1623. 28. *Iun.* 25

Non obſtat primũ † argumentum, cui reſpondetur *ex traditis ſupra per Gratianum d.c.* 270. *n.* 21. 22. *&* 23. longe diuerſam rationẽ militare in Canonicis regularibus, ac ſæcularibus, nã illi ſe ſe ſpeciali obedientiæ voto obſtrinxerunt, & ſerui remanſerunt *ad tradita per Angelum in l. creditor* 28. *n.* 1. *ff. de appella. per Anchar. in clem.* 2. *n.* 10. *de reſcript. Cenedo q.* 20. *n.* 27. licet † prędictorũ ſubiectio magis filialis quam ſeruilis debeat appellari, *vt pluribus confirmat Valenzuela conſ.* 43. *n.* 121. *Scatia de appella. q.* 5. *par.* 1. *n.* 54. & ſicut quidquid acquirit ſeruus acquirit Dño, *l. placet ff. de acquir. hæred.* ſic quicquid acquirit Monachus acquirit Monaſterio, etiam cõtradicente Monacho *ad tradita per Riccium collect. deciſ.* 938. & pro mortuo habetur, *l. Deo nobis in fine, C. de Epiſcop. & Cler. notat Guido Papæ deciſ.* 563. *in principio*, & licet ſæcularis dicatur habere beneficium ſuum *cap. ſi tibi abſenti de præben. in* 6. Religioſus autem non, quia cũ ipſe ab alio poſſideatur, nihil poteſt poſſidere *arg. l. ſic eueniet, ff de adulter. Staphileus de varijs modis vacat. §. ſextus n.* 2. & licet ſæculares Canonici emolumenta Sedis vacãtis ex priuilegio Apoſtolico poſſint inter ſe diuidere, non tamen Canonici regulares *Farina. d. deciſ.* 126 4. *p. diuer.* non idem militat in ſecu- 26 27

 laribus,

laribus, ideo mirum non eſt, ſi maiorem iuriſdictionem Epiſcopus exerceat in regulares, quam in ſæculares, licet & regulares & ſæculares in multis eodẽ iure cenſeantur.

28 Non obſtat ſecundum quia verior eſt ſententia † quod quando agitur in figura iuditij, & his quæ ſunt delicta quo ad omnes, ad ſolum Epiſcopum ſpectat cognitio & correctio, *vt tradit Guido Papa d. deciſ. 559. deciſio Rotæ. 78. par. 1. diuerſ. vbi teſtatur de magis communi opinione, & plures quos refert, & ſequitur Gratianus d. c. 270. à n. 27. copioſe Mareſcot 2. variar. c. 35. n. 125. & 134.*

29 vel poteſt reſponderi † cum diſtinctione prædicta ex Concilio Toleta. *quod refertur in Can. hoc tantum* 18. *quæſt.* 2. vt ea quę ad religionis regulam pertinen Abbatis caſtigationi relinquantur, quæ vero extra regulam committuntur ad Epiſcopi correctionem, & iuriſdictionem ſpectent, nec eſt nouum vnum eundemquè hominem diuerſas ob cauſas poſſe duorum iuriſdictioni ſubiacere, *l. fin. C. de iuriſd. omn. iud. proſequitur Meinar. friſ. de iuribus Epiſcopi. c. 6. num. 29. vide omnino deciſ. 15. par. 1. recentis.*

Non obſtat tertium cui reſpondetur ex d. deciſ.

30 Montis Regalis iuriſd. *n.* 5. quod loquitur † Cõcilium de Monachis exiſtentibus in locis exemptis ab ordinario, *vt & reſpondet Gratianus diſcepta. forenſ. d. c.* 270. *n.* 8. quorũ locorũ exẽptionẽ reuocat Trid. Sinodus fauore ordinariorũ quo ad eos, qui ſine regulari diſcipli na & extra Septa Monaſterij viuunt, *vt in d. deciſ.* 78.

n.2.vbi Rota hoc modo declarat Conc.Trid.c.11.Seſs. 24. de reforma.in genere.

Non obſtat quartum, cui reſpondetur † appellatione monachorum venire Canonicos regulares, ſiue in fauorabilibus, ſiue in odioſis, dummodo eadem ſit ratio *Domin. in c. 1. de temporib. ordina. in 6. fallentia 6. quem ſequitur Rodericus de regular. tomo. 1. quæſt. 1. art. 3. idemq́ tenuit Nauar. in cap. nullam 18. quæſt. 2. à num. 40.* vbi probat monachos diſtingui à Canonicis regularibus, nam iſtorum vita laxior eſt, *cap. quod Dei timorem de ſtatu monach. S. Thom. 2. 2. q. 189. art. 8. ad 2. Decius in c. Nicolao. n. 20. de appella. Nauar. commentar. 4. de regular. n. 1. Valenzuela conſ. 43. n. 40.* licet leges diſponentes de monachis habeãt locũ in Canonicis regularib⁹ circa cõcernentia religionẽ in genere, dum nõ contineant aliqua verba excludentia Canonicos, & iuxta hunc ſenſum Canonici regulares patrini eſſe prohibentur *in cap. non liceat 103. de conſecra. diſt. 4. & poſtulare in cap. 2. de poſtula. Nauarr. lib. 3. conſil. 10. de ſtatu monachorum.* 31

Quod ſi prædicta lector obſeruandi tibi ſatis nõ fecerint copioſius tã argumenta, quã fundamẽta fortaſſe inuenies *in deciſ. Cæſaraug. exemptionis de anno* 1587. & 1588. *par. 1. recentiſsim. Farin. deciſ.* 15. & 17. & *deciſ.* 20

Ex diſputatione huius quæſtionis naſcuntur coniecturę ad reſolutionem illius, quę mota fuit in Monaſterio Canonicorum regularium ciuitatis Bilbilitanæ de Menſe Auguſti, & de anno C I Ↄ. I Ↄ. C. X X I.

32 An nouitij † à Capitulo admiſſi ad actiuam vocem ibidem præſtandam, ſic debeant ad nouam Canonicorum electionem vocari, vt facta electio, ipſis non vocatis, ſit nulla?

Vocationis omiſſione, electionem irritam non manere videbatur dicendum iuxta ſententiam D.D. Gaſparis Arias de Reynoſo Capitularis in hac alma Sede Cæſarauguſtañ Orthodoxæ fidei conſulti, viri omniũ bonarum artium cognitione, & maxime iuriſprudentia inſignis, iudicandi munere expertiſſimi & ingenij perſpicacitate, & fœcunditate celeberrimi, cui ſubſcripſerunt, & alij peritiſſimi Doctores. Moueri potue-
33 runt † præfati auctoritate textus *in cap. indemnitatibus 43. & maxime in cap. ex eo 32. §. 1. de elect. in 6. vbi hæc verba,* In Eccleſijs quoque regularibus, vel Monaſterijs hi qui non ſunt tacite, vel expreſſe profeſſi non debent cum profeſſis electionibus intereſſe. Confirmatur fundamẽtum & hoc exemplo, nam ſtatu liberi medio tempore liber non eſt, *l. ſtatu liberum 9. ff. de ſta. liber. l. qui de libertate 29. ff. de liberal. cauſ.*

Sed eis non vocatis, electionem aliorum factam nullam eſſe argumento ſint tradita ſupra num. 2. cum 9. ſequentibus, quatenus docuimus, ibi regulares Canonicos eiſdem regulis, ac ſęculares cenſeri, & diuerſis à cęteris Monachis, vt num. 31. *& probat nouiſsime Campanil in diuerſorio iuris Canonici rub.* 12. *cap.* 1. *num.* 3. Hæc ſententia probatur & ex ſequentibus, quia ſicut Canonici nouitij de diſtributionibus, Veſtuario,

& alijs

& alijs fructibus profeſſorum participant, nulla eis obſtãte in capacitate, ſic & vocis † ad eligendum par 34
ticipes eſſe poſſunt, cum & inter fructus Canonicales vox computetur *gloſ. verſ. Capitulo in cap. cum olim de maior. & obed. Fabrit. in praxi de iure pat. lib. 1. tit. 11. num. 2. Grego. Tholoſa. de inſtitu. rei benef. cap. 15. num. fin. Campanil ſupra rub. 12. cap. 3. num. 8.*

Secundò quia † non eſt nouum, vt ſi perſonæ qui- 35
bus de iure non competit intereſſe electionibus ad interueniendum fuerint admiſſæ & poſtea non vocentur, irrita maneat electio, *tex. optimus in capit. Cumana 50. cap. in geneſi. 55. extra de elect. cap. cum Eccleſ. Sutrina de cauſ. poſſeſ. pondero ad hoc tex. in cap. cum cauſam 27. de elect.* vbi cum quidam non profeſſus in Prælatum regularem fuiſſet electus à Rom. Pont. quoad electum, irritatur electio ob non profeſſionem, de electoribus vero, qui nec erant profeſſi nihil dicitur, ſed in futurum cauetur, vt aut profiteantur, aut Eccleſiam dimittant.

Tertiò quia in d. cap. ex eo §. in Eccleſijs de elect. in 6. Doctores † noſtri diſpoſitionem illius textus in- 36
telligunt, niſi Nouitij admittantur de gratia *Archidiaconus ibidem verſ. cum profeſſis Anchar. n. 3. vbi Franc. n. 4. & Gemin. n. 1.* Sed limitant modo Nouitij ſint in ſacris ordinibus conſtituti, ab illorum opinione non diſcedit Innoc. *in c. 2. de æta. & qual. ſchol. 1.* docens pueros non poſſe admitti ad vocẽ in Capitulo prius quã profiteantur, vel veniant ad tẽpus quo profiteri poſſunt,

quaſi

quaſi inſinuet non tàm profeſſionem, quàm maturitatem iudicij attendi ad vocem in Capitulo. Nec diſcedit *Panor. in cap. in Geneſi n. 5. de elect.* notans ſolam Canonicatus poſſeſſionem tribuere facultatẽ dandi vocem in Capitulo ei qui non habet Canonicatus proprietatem. *Prædictorum intelligentiam & ſequitur, & exornat latius Mandagotus de elect. Prælat. cap. 8. tom. 15. par. 1. tract. fol. 411. vbi caſum noſtrum omnino reſoluit.* Poteſt & ad hoc ponderari præter ponderatos *ſupra & tex. in cap. cauſam. 8. de elect. in antiq.* vbi non nouitius, ſed ſæcularis Epiſcopus & ſolus Monialibus quibuſdam Præpoſitam elegit ex gratia ab illis ipſi Epiſcopo conceſſa.

Quartò, quia in hoc Monaſterio Bilbilitano eligentium numerus ad eam paucitatem peruenit, vt
37 Nouitij † ab vno dumtaxat fuerint electi, ſed profeſſo Canonico, cui adiectus eſt Prior eiuſdem Monaſterij ſæcularis. Vt ſincerius eligentium iudicium procedat plurimorum ſententijs confirmatum *cap. prudentiam 21. de offic. deleg.* non admittendi admittuntur in electionibus regularium *atteſtanti Panormitano conſ. 25. 2. p. num. 2. quem ſequitur Tuſchus in conclu. pract. litera E. concl. 69. num. 11.*

Quintò, hoc exemplo fulcita manet poſterior ſententia, nam coadiutores qui viuis coadiutis, ſic alieni ſunt à Canonicali iure, *vt probabo infra q. 29. à n. 25.* Si tamen ad Canonicatus iura fuerint admiſſi ſemel, redintegrantur, ſi deinde non admittantur, *vt & probabo*

babo in dict. q. 29. num. 6. 9. & 45. Quæ enim fuit ab
initio voluntas ex poſt facto redditur neceſſitas, *l. ſi-*
cut C. de obliga. & action.

Non obſtat tex. in d. c. ex eo. §. fin. quia licet ibi
præcipiatur Canonicos Nouitios non admitti ad acti-
uam electionis vocem, non tamen irritatur electio ab
eis facta, vt irritatur paſſiua † Nouitiorum electio ad 38
Prælaturam *in cap. nullus. 28. eod. tit. de elect. in 6.* &
hoc procedit ſecundum legitimam diſpoſitionem,
quia † ex ſola rei natura lex purè prohibens non ir- 39
ritat actum, niſi alio modo talis effectus, ſeu intentio
legiſlatoris ſufficienter declaretur *Innoc. in cap. ſi vere*
de ſent. excom. Felin. in cap. 2. num. 5. de conſtitu. Sua-
rez de legib. lib. 5. cap. 25. num. 22.

Vnde licet ſit prohibita admiſſio Nouitiorum ad
eligendum actiuè, ſemel tamen facta admiſſio tenet
iuxta illud axioma, etiã inter regulares receptũ, quod
multa in iure † fieri prohibentur, quæ tamen facta te- 40
nent *cap. ad apoſtolicam de regular. cap. penult. eod. tit. in*
6. vbi is qui vouit in ſtrictiori regula profiteri, ſi in
laxiori profiteatur, profeſſio valet, licet teneretur
profiteri in ſtrictiori, *cap. vnico de voto in 6.* vbi prohi-
bitus vxorem ducere propter votum ſimplex caſtita-
tis, ſi ducat, perſeuerare tenetur, *plures caſus proſequitur*
Porteles ad Molin. 4 par. verbo Rex à n. 85. pag. 309.

Non obſtat tex. in d. l. ſtatu liberum, & in d. l. qui
de libertate, quia reſpondet *Azor par. 1. inſtitu. moral. lib.*
12. c. 3. q. 2. Nouitium † cum eo qui dubiam libertatẽ 41
habet

habet non eſſe comparandum, nam Nouitius gaudet priuilegijs religionum, *cap. religioſo de ſenten. excom. in 6. Campanil. in diuerſ. iuris cano. rub. 12. cap. 3. num. 25.*

Summaria Quæſtionis. 13.

OMiſsio nominationis Adiunctorum in initio anni omnimodam iuriſdictionem non præbet Epiſcopo qui non monuit. num. 1.

Adiunctorum nominatio in Sede Cæſarauguſtana fit toties quoties opus fuerit. num. 2.

Monitio vbi requiritur intelligitur de duplici monitione. n. 3.

Quæſtio. XIII.

An Epiſcopus poſsit omnimodè procedere, ſi Capitulum in initio anni Coniudices non elegit?

IN hac quæſtione reſolutiuè affirmãdum eſt, ita demum Epiſcopũ omnimodè poſſe procedere contra Capitulares, ſi Capitulum coniudices non elegit, qui Epiſcopo conſulerent, &
1 aſſiderent, & Epiſcopi monitio † præceſſiſſet pro huiuſmodi nominatione, ſeu electione, ſicq; fuiſſe reſponſum à Sacra Congregatione Triden. Epiſcopo Gerunden. his verbis: *Piaſetius in praxi Epiſcopali par. 2. cap. 2. num. 9. ſcriptum reliquit* Congregatio Concilij cẽſuit debuiſſe Canonicos, & debere in principio anni

elige-

eligere illos duos, ſi id non fecerint Epiſcopum poſſe procedere, & ita referendum Sanctiſſimo. Sanctiſsimus audita relatione Congregationis dixit reſcribendum Epiſcopo, pro vt Congregatio cenſuit, hoc addito, vt antea Capitulum moneat, ſi à principio anni non eligant ſe ſolum eam iuriſdictionem exerciturum, non admiſſa electione quam poſtea fecerint.

In hac autem Metropolitana Sede † non eſt neceſſaria electio Coniudicum in initio anni, ſed toties quoties opus fuerit, *vt in Bulla Clementis VIII. de qua ſupra q. 1. num. 76.* 2

Circa monitionem † tamen aduertendum eſt, *quod & aduertit Tuſchus littera M. concluſ.* 347. quod vbi lex requirit monitionem, duplex monitio deſideratur, *de hac monitione dicam non nulla infra quæſt.* 16. idem de interpellationibus Iudici faciendis docet Cachera. *deciſ. 12. & ſupra quæſtio. 5. nume. 12.* 3

Summaria quæſtionis 14.

Vicarius Epiſcopi non procedit cõtra perſonas illuſtres. n. 1
Vicarius & Epiſcopus in multis non cenſentur pro vno, num. 2. 3. 4.
Induſtria electa, cenſetur prohibita delegatio, nu. 5.
Vicarij Epiſcoporum non poſſunt viſitare Capitulum, *nu.* 6.
Vicarius Epiſcopi procedit contra Capitulares, *num.* 7.
Vicarius Archiepiſcopi procedebat contra Epiſcopum ſed non ſemper, num. 8.

Vicarij

Vicarij & Epiſcopi vnum eſt Tribunal. num. 9.
Auguſta radijs corruſcat Auguſti, num. 10.
Vicarius venit nomine Epiſcopi, num. 11.
Vicarius non excluditur à competentibus Epiſcopo, niſi exprimatur, num. 12.
Lex non extenditur ad expreſſe prohibita, num. 13.
Intellectus cap. 4. ſeſſ. 6. de reforma. num. 14.

Quæſtio XIIII.

An Epiſcopus non etiam eius Vicarius poſsit procedere contra Capitulares?

NEgatiua videtur probari ex ſequentibus *ex tex. in cap.* 1. §. *Officiales de offic. ord. in 6. cuius tex. auctoritate Iaſon in l. Prætor. ait num. 6. ff. de inius vocando quem ſequitur Sbrozius de offic. Vi-*
1 *car. lib.* 2. *quæſt.* 58. *num.* 2. docet † Epiſcopum non etiam eius Vicarium iuriſdictionem exercere poſſe contra perſonas Illuſtres, ſed Capitulares pro perſonis Illuſtribus reputantur, *vt ſupra ſatis probauimus q.* 1. *fundam.* 13. *& in Canonicali 6. p. cap.* 2. ergo Vicarius Epiſcopi contra illos non poterit procedere.

Confirmatur primo nam in his quæ competunt Epiſcopo de iure ſpeciali, Epiſcopus, & eius Vicarius
2 † non cenſentur pro vno & eodem, ſicut nec Epiſcopus & Capitulum, licet alias conſtituant vnum corpus, *cap. nouit de his quæ fiunt à Præla.* tamen in cauſis iure

priuato

priuato ad Epiſcopum ſpectantibus vnum & idem corpus conſtituere haud cenſentur *Panor. in d. cap. cum olim num. 5. dubitat. 5. de offic. delega.* ſicut nec delegata iuriſdictio Epiſcopo mandata in eius Vicarium generalem tranſit *Felin. in cap. eam te num. 17. de reſcript. Decius in cap. quoniam Abbas nu. 15. de offic. delega. Roland. conſ. 39. num. 18. vol. 1.* ergo & idem erit dicendum, & circa Epiſcopo permiſſa, vt non poſsit procedere cum adiunctorum conſilio & aſſenſu contra Capitulares.

Secundò confirmatur nam poteſtas data à Tridentino *ſeſſ. 25. cap. 6. de reformatione* eſt indulgentia & præheminentia, vt qui alias talem non habebat poteſtatem contra Capitulares auctoritate Concilij cum illa limitatione exercere valeat, *vt conſtat ex d. capit. 6. §. hæc autem omnia*, ſed in præheminentia cum tertij † præ 3
iudicio, quoad iudiciaria, & actum iudicandi Vicarius & Epiſcopus vnum & idem Tribunal non conſtituunt, *Rota deciſ. 7. num. 2. de offic. Vicar. in nouis. reſoluit Picardus apud Menochiũ conſ. 52. num. 108. & 166. & faciunt quæ de tranſmiſsione primogenituræ, diſputat Ioannes Lecirier lib. 3. q. 1.*

Tertiò cõfirmatur, nam Epiſcopo committitur cognitio in criminalibus contra Capitulares, quæ res ardua eſt, & grauiſsima, *vt probauimus ſupra q. 1. funda. 4.* Sed cum grauia † & ardua mandantur cenſetur, electa 4
induſtria perſonæ *Menoch. conſ. 69. num. 58. & lib. 1. de arbitra. q. 68. num. 15. poſt Iaſſon. in l. more num. 65. limita.*

limita. 5. *de iuriſdict. omn. iud. & in l. à iudice limita.* 13. *C. de iudic. Dec. in l.* 1. *num.* 28. *de offic. eius Crauet. conſ.*
5 303. *num.* 3. & per † conſequens electus propter ſuã induſtriam prohibetur mandare id ad quod fuit electus *l. inter artifices* 31. *ff. de ſolution. cap. fin.* §. *penult. de offi. deleg.*

6 Quartò confirmatur, nam hoc videtur deciſſum † à ſacra Congregatione Trident. *vt referunt Leo in Theſauro fori Eccleſiaſt. part.* 1. *cap.* 10. *num.* 12. *Mari. Anto. libr.* 1. *var. cap.* 117. *num.* 5. *pro qua confirmatione facit tex in cap.* 3. *ſeſſ.* 24. *de reforma. in gener.* vbi facultas conceſſa Epiſcopis in viſitando non cenſetur eorum Vicarijs permiſſa, niſi Epiſcopi fuerint impediti. Item quia in *d. cap.* 6. *ſeſſ.* 25. *qui tex. ſeſe refert ad cap.* 4. *ſeſſ.* 6. *de reforma.* Cardinales declararunt facultatem conceſſam Epiſcopis non etiam eſſe conceſſam eorum Vicarijs, *de qua declaratione teſtimonium perhibent Farin. ibi verſ. à ſuis Epiſcopis & Marcilla lib.* 4. *tit.* 7. *cap.* 2. *litteræ* g. ergo negatiue in hac quæſtione eſt procedendum, quia relatum eſt in referente *ad tex. in l. à ſe toto ff. de hæred. inſtitu. Auth. ſi quis in C. de edendo deciſ.* 27. *num.* 3. & *deciſ.* 40. *num.* 2. *p.* 2. *diuerſ.*

Contraria tamen ſententia, quæ verior eſt, proba-
7 tur ex ſequentibus, primo *ex tex.* † *in d. cap.* 6. *ſeſſ.* 25. *de reforma.* in illis verbis. De quorum conſilium & aſſenſu Epiſcopus vel eius Vicarius tam informando proceſſum, quam in cæteris omnibus actibus procedere teneatur. Qua de re deciſsio Rotæ extat *part.* 1. *diuerſ. deciſ.*

deciſ.743.n.5. & deciſ.321.p.1.diuerſor. vbi refertur
Congregationis Cōcilij declaratio, & per argumentū
† ab ſpeciali colligitur ex tex. *in c.1. §. Officiales de offic.* 8
ord. in 6. vbi Vicarius Archiepiſcopi procedere prohi-
betur cōtra Epiſcopos, quibus propter reuerentiā Pō
tificalis officij deferendum eſt. Et cōfirmatur ſecundo,
quia † Epiſcopi, & eius Vicarij Tribunal vnū & idē eſt 9
cap. non putamus de conſuetud. lib. 6. c. Romana de appella.
eodem libro l.2. C. de offic. eius qui vicem alterius gerit. pro-
ſequitur Couar. pract. cap. 4. num. 4. Rolandus à Valle cōſ.
86. num. 33. vol. 1. Sbrozius de Vicar. Epiſcopi lib. 2. q.
57. & ſicut Auguſta † radijs corruſcat Auguſti, ſic & 10
Vicarius Epiſcopi ſui radijs decoratur, *Panormita. in c.*
quoniam Abbas num. 11. de offic. deleg. Cardinalis in Cle-
men. 2. num. 22. de reſcript. quos refert & ſequitur Sbrozius
de Vicario Epiſcopi lib. 2. q. 1. num. 1. Vnde non immeri-
to hanc ſententiam quaſi certiſſimam præſupponit Ioā
nes Picardus Canonicus *apud Menochium conſ. 52. lib.*
1. num. 180. Confirmatur † & tertio quia nomine E- 11
piſcopi cenſetur incluſus, & eius Vicarius *cap. 2. de of-*
fic. Vicar. in 6. cuius textus auctoritate hoc ipſum docet gloſ.
verbo per Epiſcopos in cap. vnico de capell. monach. in 6. Ar-
chidiaconus in cap. Reatina 63. diſtinct. quem ſequitur Fely-
nus in cap. ſi quis contra num. 5. verſ. ſed caſu de foro com-
pet. Quarto & confirmatur quia quoties Tridentina
Synodus vult excludere Vicarium generalem ab Epiſ
copo facultatibus conceſſis id expreſſum relinquit. E-
xemplum fit in eodem Tridentino *in cap. 6. ſeſſ. 24. de*

reforma. & in hoc cap. 6. ſeſſ. 25. de reforma. verſ. Epiſcopis vero, ibi nec ad id Epiſcopi Vicarius admittatur, *& idem eſt de iure communi, vt notat Suarez de cenſur. diſputa. 7. ſect. 3. num. 10. per tex. in cap. vltimo de offic. ordi. in 6. & in l. more maiorum ff. de iuriſ. omn. iud.* Con-
12 firmatur † & Quinto quia Vicarij generales Epiſcoporum ſpecialibus gaudent fauoribus prærogatiuis, & priuilegijs, *de quibus Abbas conſ. 21. num. 3. vol. 1. Caſſan. in catalog. glor. mund. 4. p. conſidera. 50. Hojeda de incompa. benefi. 2. p. cap. 10. n. 12. Rebu. de Vicar. Epiſ. n. 4 in praxi. & plures alij quos refert & ſeq. Cenedo q. 18.*

Non obſtat argumentum ſupra cum triplici confirmatione roboratum cui reſpondetur legem † non
13 extendi de caſu ad caſum quoties contrarium eſt expreſſum, quia expreſſum facit ceſſare tacitum, *vt notant Doctores in l. cum ex filio 39. §. filio de vulg. vbi Bart. & eſt textus in l. expreſſa. ff. de regul. iur. l. nonnunquam 52. in fine de cond. & demonſt. & facit tex. in l. his ſolis ibi ſatis tacite cautum* C. *de reuocan. dona*; quia expreſſio habet vim neceſſariæ interpretationis, & habet vim quoad omnes *ad late tradita per Salas de legibus diſp. 21. Sect. 1. nu. 2.* expreſſio autem bene colligitur ex fundamentis huius quæſtionis.

Non obſtat quarta confirmatio, cui reſpondetur quod ſi Epiſcopus velit viſitare ex decreto conſtituto
14 † in cap. 4. ſeſſ. 6. de reforma. debet id perſonaliter agere, ſecus ſi ex alijs Concilij decretis, nam tunc per ſuum Vicariũ id agere poterit, aut per alium viſitatorẽ ſi modo

ſi modo legitimè impeditus fuerit, *vt dicitur in d. c. 6. Seſſ.* 25. & hoc procedit iuxta declarationē Sacræ Cō gregationis de qua teſtimonium perhibet Farin. *in d. c.* 4. *verſ. à ſuis Epiſcopis, Marcilla lib.* 4 *tit.* 7. *c.* 2. *litera K.* & iuxta hūc ſenſum eſt accipiēda reſponſio Dñorum de Rota Sanctiſſimi mandato lata *in deciſ.* 743. *n.* 5. *p.* 1. *diuerſ. & Theſaurus in foro eccleſ. par.* 2. *c.* 16. *n.* 30.

Summaria Quæſtionis. 15.

Excommunicatio ferri non poteſt, niſi ob mortalem culpam cum inobedientia, & contumacia, n. 1.

Excōmunicatio ferri poteſt propter cauſam ciuilē n. 2. *propter culpā non mortalē, n.* 3. *propter actum ſine malitia, n.* 4.

Abſolutio reo diſpoſito negari non poteſt, n. 5.

Forus eſt triplex conſcientiæ, pœnitentiæ, & contentionis, n. 6.

Abſolutio in foro interiori quomodo conſtet, n. 7.

Abſolutio ab excommunicatione in foro conſcientiæ non requirit ſacramentum pœnitentiæ, n. 8.

Intellectus Concil. Triden. Seſſ. 24. *c.* 6. *n.* 9. & 12.

Abſolutio ſacramentalis dari non poteſt abſenti, n. 10.

Abſolutionis extra ſacramentalis forma, n. 11.

Imperium, aut merum, aut mixtum declaratur, n. 13.

Excommunicatio ferri poteſt pro cauſis meri & mixti imperij, num. 14.

Adiunctorum conſilium, & aſſenſus requiritur in cauſis criminalibus criminaliter intentatis, n. 15.

Delegatus ad cauſas criminales non cognoſcit de cauſis criminalibus ciuiliter intentatis, n. 16.

Intellectus Concilij Tridentini Seſ.25.c.6.verſ. in crim.n.17
Crimen, delictum, peccatum, diſtinguntur. n. 18.
Crimen, delictum, peccatum confunduntur. n. 19.

Quæſtio. XV.

An poteſtas abſoluendi Capitulares à cenſuris competat Epiſcopis independenter?

IN hac quæſtione videtur dicendum Epiſco-
pum non poſſe procedere ad abſolutionē ſi-
1 ne Adiunctis, quod probatur ſic. Excōmu-
nicatio maior ferri non poteſt, niſi ob culpam morta-
lem, cum inobedientia Eccleſiæ, & cōtumacia Eccle-
ſię commiſſa *cap. ſeruetur, c. nemo Epiſcoporum, c. nullus,*
c. Epiſcopi. 11. q. 3. c. reſecandæ, cap. corripiantur 24. q. 3. cap.
ſacro de ſenten. excom. c. romana eodem tit. in 6. & ex magna
& ardua cauſa, *vt nouiſsime in Triden. Seſſ. 25. de refor-*
ma. cap. 3. latiſsime proſequitur Suarez de cenſur. diſpu. 18.
ſect. 3. n. 2. nec ſufficit peccatum, ſine inobedientia, *vt*
2 *late idem Suarez diſp. 4. ſect. 5. n. 6.* Sed in criminalibus
non poteſt procedere Epiſcopus contra Capitula-
rem ſine Adiunctis, *vt probatur ex hoc c. 6. Seſſ. 25. per ar-*
gumentum ab ſpeciali in verſ. in criminibus tamen; ergo ſicut
non poteſt excommunicare ſine Adiunctis, nec abſol-
uere poteſt, quia omnis res per quaſcunq; cauſas naſ-
citur per eaſdem diſſoluitur *cap. 5. de regul. iur. in anti-*
quis. l. nihil tam naturale, ff. de regul. iur.

Sed

Sed cõtraria ſentẽtia, quę verior eſt probatur, quia
excommunicatio ferri poteſt, non ſolum propter cau
ſam criminalem, ſed † & propter ciuilem, nã imponi- 2
tur propter res deperditas *c.3. Seß. 25. de refor. iunctis
his quæ latißime ad illius textus declaratione congerit Mar-
tha de iuriſd. p. 3. c. 4. & plures alij quos refert ad illum textũ
Barboſa n.2.* Itẽ imponitur propter culpam † quę ex ſe 3
peccatũ non inducit, *vt Sylueſter verbo excommunicatio
in 1. n. 11. & clarius Suarez de cenſuris diſpu. 20. ſect. 2. per
totum, Auila eodem tractatu 2. p. c. 5. diſt. 2. dub. 3. concl. 2.
Martha de iuriſd. p. 3. c. 4. n. 35.* Imo † imponitur prop- 4
ter actum in quo nulla eſt malitia *Azor inſtitu. moral.
lib. 1. c. 7. verſ. quod ſi obijcias, quem refert & ſequitur Mari.
Ant. lib. 3. var. reſolu. 5. 11. n. 5. Auila ſupra diſpu. 2. & diſp.
1. dub. 3. § dicimus primo*, ſed in cauſis ciuilibus Epiſco-
pus procedit ſine Adiunctis, *vt probatur ſatis in q. 18.*
& in pertinentibus ad forũ conſcientiæ, & pœnitẽtiæ
deciſio Rota 740. n. 4. p. 1. diuerſ. Ergo, excõmunicatione
ligatus Capitularis propter cauſam ciuilem, vel per
viam fori pœnitentialis ab Epiſcopo ſolo poterit ab-
ſolui, maxime cũ abſolutio † reo diſpoſito, & diſpoſi- 5
tionẽ offerenti denegari non debeat *c. qua fronte de ap-
pella.* & facilius & generalius detur abſoluendi pote-
ſtas, *vt colligi poteſt ex c. cum illorum de ſenten. excommu. &
ex his quæ tradit Suarez ſupra diſpu. 7. ſect. 4. n. 7.*

Pro plena huius quæſtionis notitia obſeruandũ eſt,
triplex forũ eſſe † conſcientię pœnitẽtię, & cõtentio- 6
nis, illa prima fora conſcientię & pœnitẽtię proponũ-

tur à Nauarro *conſ.* 11. *n.* 2. *de priuileg.* omnia iſta fora declarantur à *Præpoſito in c. præterea* 12. *in.* 5. *de ſponſalibus* *Sanchez de matrimonio lib.* 8. *diſpu.* 34. *n.* 29. & prædictam diſtinctionem præalijs declarat Valerius Cartuxianus *de differentijs vtriuſque fori in prælud. n.* 2.

Ex qua diſtinctione colligitur primo abſolutũ in foro conſcientię, vel pœnitentię à iudice contẽtioſo nõ haberi pro abſoluto in foro exteriori; ſed abſolutione non obſtanti poſſe procedere ad iniungendã pœnitẽtiam, ſeu pęnam publicam, & ad declarandum abſolutionem interceſſiſſe, licet non ad iterandam abſolutionem, *vt proſequitur Suarez ſupra diſpu.* 7. *ſect.* 5. *n.* 29. *Nauarrus d. conſ.* 11. quippe cum fori ſint diuerſi *cap. quicunque* 17. *q.* 4.
7 quomodo autem † conſtare debeat de abſolutione data in foro interiori, *idem declarat Suarez d. ſect.* 5. *n.* 25. 26. *&* 27.

Secũdo colligitur abſolutionẽ ab excõmunicatione
8 poſſe dari in foro † conſcientię, cum neceſſario non requirat ſacramentum pœnitentię, *vt adſeuerat Nauar. d. n.* 2. & probatur primo, quia Vicarius Epiſcopi qui minores duntaxat ordines eſt adeptus poteſt excõmunicare, & abſoluere *gloſ. verbo presbyter in c. canonica* 50. *de ſenten. excom. S. Tho. lib.* 4. *ſenten diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 2. *Nauar. d. n.* 2. *& in Manuali c.* 27. *n.* 4. *Auila de cenſur. & plures ab eo relati p.* 1. *dub.* 6. *concl.* 3. Secundo, quia † in Cõ-
9 cilio Trid. *Seſſ.* 24. *c.* 6. *de refor. in genere.* Epiſcopis permiſſa eſt facultas abſoluendi cum ea limitatione; vt intra diœceſim abſoluant, quæ facultas extenditur ad

abſo-

abſolutionem, quę poteſt dari ſubdito extra diœceſim commoranti, vt Sacra Congregatio declarauit, *cuius declarationis copia refertur à Farina ſuper d. c. 6. verſ. diſpenſare, & Marcilla lib. 3 tit. 9. c. 30. & probat Suarez ſupra diſpu. 41. ſect. 2. n. 11.* clarum eſt, quod ibi non agitur de abſolutione † ſacramentali, quia agitur de ab- 10
ſolutione concedenda abſenti, & abſolutio ſacramentalis eſt prohibita dari abſenti, vel per nuntium, vel per epiſtolam, vel per decretum, non ſolum de iure antiquo *cap. quem pœnitet de pœni. diſt. 1.* Sed & de iure nouiori, *vt conſtat ex recentiſſimo decreto Clementis VIII. cuius copia refertur à Piaſetio in praxi epiſc. par. 2. cap. 1. n. 6. caſu 41. & in Bullario par. 3. conſt. 87.*

Formã autẽ huiuſmodi † abſolutionis dãdæ in fo- 11
ro conſcientiæ, ſed extra ſacramentalẽ confeſſionem, *require apud Cæſarem Madium de ſacris ordinibus c. 9. n. 3.*

Aduertendũ tamen eſt quod in d. c. 6. *Seſ. 24.* † *de* 12
reform. in genere, non ſolum conceditur facultas abſoluẽdi in foro conſcientiæ, ſed & in foro pœnitentiæ. Mẽtio autem ideo fit fori conſcientiæ, vt excludatur forus exterior contentioſus, *vt declarat Couar. in cap. alma mater 1. par. § 11. n. 6. Henriquez in ſumma de irregular. cap. 13. § 2. litera O. Rodericus in quæſt. regular. tomo 1. q. 61 art. 10. Nauar. in conſ. 11. num. 2. Valerius in præfatione de differentijs vtriuſque fori n. 2.*

Secundò obſeruandũ eſt imperiũ † diuidi in merum 13
& mixtum illud pertinet ad cauſas criminales, iſtud ad cauſas ciuiles, quod etiam iuriſdictio appellatur,

l. 3. ff. de iuriſd. omn. iud. quam optime declarauit. Quinta-
na Dueñas de iuriſdict. lib. 1. cap. 7. num. 10. Germonius
de ſacror. immu. lib. 3. cap. 12. nu. 1. & 1. animad. cap.
19. Caual. de brachio regio par. 1. num. 151. Maria de iu-
14 *riſd. part. 1. cap. 8. nu. 6. & 7.* Excommunicatio † mo-
do pro cauſis meri imperij modo pro cauſis mixti im-
perij fulminatur; *vt diximus ſupra in fundamento huius*
quæſtionis, & tradit Menoch. de arbitra. caſu 438. num.
36. Sbrozius de offic. Vicar. libr. 2. quæſt. 168. num. 8. &
eodem lib. 2. q. 56. nu. 2. & 6. Verum eſt quod excom-
municatio eſt meri imperij regulariter, ſecundum *Inno-*
cen. in cap. tranſmiſſam de elect. Spec. de iuriſd. omn. iud. ca.
quod ſedes & c. paſtoralis & vtrobique Panor. de officio or-
dina. quos refert & ſequitur Viuius deciſ. 93. num. 2.

His ſuppoſitis, non obſtat propoſita dubitandi ra-
15 tio † cui reſpondeo, quod in cauſis criminalibus crimi-
naliter intentatis, Epiſcopus debet procedere de con-
ſilio & aſſenſu adiunctorum contra Capitulares vel dig-
nitates, *vt in d. cap. 6.* vnde licet cauſa ciuilis habeat an-
nexam cauſam criminalem incidenter, *vt in caſu propoſi-*
to à Mareſcoto var. 2. cap. 35. num. 78. Epiſcopus pro-
cedit omnimode, ſicut ſi cauſa ſit criminalis, quæ inci-
denter ſecum trahit cauſam ciuilem, Epiſcopus expe-
ctare debet ſuorum adiunctorum conſilium, & aſſen-
ſum, *vt dicemus ſub diuinis auſpicijs infra in q. 18.* Quod
ſi huiuſmodi Adiunctorum iuriſdictio delegata confer-
tur *ad tradita per Gratianum diſcepta. forenſ. cap. 100. nu.*
49. & ad ea quæ diximus ſupra q. 4. in fine, rectius proce-

dit

dit doctrina iſta, nam delegatus † in cauſis criminalibus non obtinet aliquam poteſtatem, ſi ciuiliter ſunt tractandę, *Rota deciſ. 19. de iudicijs in antiquis, quam ſequitur Felin. in cap. meminimus n. 11. de accuſa. & Rota deciſ. 10. de appella. in antiquioribus, Menoch. de arbitra. lib. 1. caſu 82. n. 3. & 4.* Si vero ſit cauſa criminalis criminaliter intentata, ſicut & excommunicandi poteſtas pertinet ad Adiunctos cum Epiſcopo, ſic & poteſtas abſoluēdi, *l. 3. ff. de iuriſd. cum latiſsime adductis per Menochium de arbitra. lib. 1. q. 43.* Dixi cauſam criminalem † criminaliter intentatam, primo quia & Concilium in d. c. 6. loquitur de crimine, vt colligitur ex d. c. 6. per argumentum ab ſpeciali, ibi. In criminibus tamen, *& probabo infra q. 18. fundam. 1.* Secundo, vt † diſtinguam crimen à delicto, & peccato, nam delictum eſt boni derelictio, peccatum prauus actus, ſed crimen eſt peccatum accuſatione, & damnatione dignū, *vt obſeruat ex D. Auguſtino relato in c. 1. diſt. 18. gloſ. ſchol. 1. in c. 1. de reg. iur. in 6. in c. ſi peccatum 82. de pœniten. diſt. 1. Maiolus de irregular. lib. 5. c. 2. n. 4.* Verum eſt quod † hęc quandoq; confunduntur, & promiſcuo nomine ſignificātur *gloſ. verbo nomine in cap. vnum orarium diſt. 25.* & ſic argumēto reſpondetur breuiter, quod excommunicatio imponitur, nō ſolū propter crimina, ſed & propter alias cauſas, quę ad forum contentioſum, non deducuntur, *vt ſupra ſatis in hac eadem quæſtione. n. 2.* Ex ſupradictis declarata manet conſtitutio Eccleſię Valentin. *De iuriſdictione in Canonicos, fol. 15.* in illis verbis. De & ſuper

16 17 18 19

quocunque crimine, vel delicto criminaliter, aut ciuiliter. *latius infra q. 24. n. 25. & q. 25. n. 19.*

Omnia hactenus ediſerta intelligo in foro exteriori, nam in interiori arbitror, ſolum Epiſcopum poſſe abſoluere. Quod confirmo hoc exemplo. Inquiſitorum iuriſdictio in abſoluendo ab hæreſi non in quolibet inquiſitore, ſed in toto cõſeſſu eſt, & tamen vnus ſolus in foro interno abſoluere poteſt, *vt latius reſoluit Sanchez in decalogo lib. 2. c. 12. n. 2. & 4. Villalobos in ſum. vol. 2. tract. 1. diff. 12. n. 7.* recentiſſime & doctiſſime P. Blaſius de Baylo è Societate Ieſu *ad Bullam Cruciatæ diſputat. 9. dub. 6.*

Summaria quæſtionis 16.

PRoceſſus informatiuus, vel defenſiuus eſt de ſubſtantia iudicij criminalis, n. 1.

Adiunctorum conſilium, & aſſenſus non eſt neceſſarius ad morum emendationem. n. 2.

Citatio ſupponit ſubiectionem, monitio non item, n. 3.

Intimatio eſt pars iudicij, n. 4.

Monitio habet vim citationis, n. 5.

Præceptum importat monitionem, n. 6.

Proceſſus appellatione intelligitur prima citatio, n. 7.

Citatio ſucceſſit in locum vocationis in ius, n. 8.

Adiunctio facit iudicium neceſſario communicabile, n. 9.

Intellectus cap. 14. Seſ. 25. Concilij Triden. n. 10. 12. 13.

Carnis delictum quando præſumatur, n. 11.

Mo-

Monitio eſt facienda in ſpetie non in genere, n. 12.
Monitio poteſt fieri per verba reprehenſiua, n. 13.
Monitio duplex requiritur in diſpoſitionibus negatiuis, n. 14.
Monitio triplex requiritur contra Clericum negociatorem, num. 15.
Monitio quomodo conſtare debeat, n. 16.
Monitio vrbana, num. 17.
Correctio quomodo conſtet, n. 18.
Monitio alia iudicialis, alia denunciatiua, n. 19.
Capituli ſcientia requiritur ad acquirendam quaſi poſſeſſionem contra illud in incorporalibus, n. 20.
Capitulo non nocet officialium ſcientia, n. 21.
Monitio ſpecialis, an hodie ſit neceſſaria, n. 22.
Monitio Synodalis habet vim trinæ monitionis, n. 23.
Monitio ſpecialis requiritur in hoc Archiepiſcopatu præter Synodalem monitionem, n. 24.

Quæſtio XVI.

An Epiſcopus ſine Adiunctis poßit monere Capitulares, vt à ſuſpectarum mulierum conſortio abſtineant?

IN qua difficultate videtur dicendum, quod Epiſcopus, non tenetur in monitione, expectare Adiunctorum Conſilium, vel aſſenſum, quia prædicti conſulere, vel aſſentire poſſunt in proceſſu, † vel informatiuo, vel defenſiuo, qui eſt de 1
ſubſtan-

ſubſtantia iudicij criminalis, *ad late tradita per Caualca-
num de brachio regio par. 1. num. 178. cum pluribus ab eodem
relatis.*

Per monitionem Epiſcopi in hoc caſu nulla ſequi-
tur informatio, nulla defenſio, quia non omnis vox iu-
dicis auctoritatem iudicati continet, *l. ex ſtipulatu 7. C.
de ſenten. & interlocut. om. iud.* Ergo, ſolus Epiſcopus
monere poterit. Confirmatur cõſequentia, quia Epiſ-
2 copus non tenetur † de conſilio, vel aſſenſu Adiun-
ctorum mores emendare Capitularium, ſi modo ad
punitionem non procedat, *vt in deciſ. 740. num. 4. p. 1.
diuerſ. ſicque Sacram Congregationem declaraſſe refert Fari-
na. ad d. c. 6. verſ. quando Epiſcopus. §. ad 2. & §. ad 3.
Marcilla lib. 4. tit. 7. c. 20. litera L.* Confirmatur & alio
3 modo. Nã citatio † ſupponit ſubiectionem, monitio,
non ita, *Faber in C. lib. 3. tit. 12. diffinitione 23. n. 5.* Con-
4 firmatur † etiam, quia intimatio non eſt pars iudicij,
vel actorum, *l. item veniunt §. ſi petitam. ff. de pet. hæred.
Fel. in c. fin. n. 1. de foro compet. Zeuallos q. 898. n. 33.*

In contrarium vero, quod huiuſmodi monitio pro-
hibeatur ab Epiſcopo fieri independẽter nullius ſpe-
ctato, vel conſilio, vel aſſenſu, videtur probari, quia
5 monitio † habet vim citationis, vt de monitionibus
cum clauſula, ſi quas cauſas; quæ reſoluuntur in vim
ſimplicis citationis, probat Verallus *deciſ. 219. p. 2. n. 2.
Tuſchus litera M. concl. 346. n. 7.* nam & monitio impor-
tat præceptum *c. 1. diſt. 38. Oldra. conſ. 80.* & præceptũ
6 importat monitionem † *Federicus conſ. 109. n. 2. verſ.
præterea,*

Præterea, & quando huiuſmodi præceptum eſt alterna
tiuum mandans aliquid fieri vel doceri factum, aut nõ
deberi fieri, eſt, ac ſi cõtineret clauſulam, quod ſi quas
cauſas, & per comparitionem partis reducitur ad ſim
plicem citationem *Imola conſ.* 112. *num.* 3. *quem refert*
& ſequitur Tuſchus d. concluſ. 346. *num.* 14.

Sed Epiſcopus prohibetur Capitulares citare cri-
minaliter ſine adiunctis, vt in d. cap. 6. nam prohibe-
tur procedere † & nomine proceſſus intelligitur pri- 7
ma citatio *Lanfrancus in cap. quoniam contra de proba. §.*
citationes num. 1. *& ſacra Cardinalium Congregatio decla-*
rauit teſtibus Farina. ad d. cap. 6. verſ. Capitula Cathe-
dralium & Marcilla lib. 4. *tit.* 7. *cap.* 20. *littera K. vt in-*
fra q. 28. quippe cum inſtituendarum actionum initiũ
ab ea proficiſcatur parte, qua Prętor edicit, de *in ius vo*
cando, §. omnium inſtitu. de pœna temere litigan. in cuius lo
cum † ſucceſſit citatio, *gloſ. verbo citationes in clem.* 1. *de* 8
iud. Anton. Faber lib. 2. *Codicis, tit.* 2. *diffinitione* 13. *dixi-*
mus ſupra q. 2. *ad ſolutionem ſecundi*, ergo Epiſcopus ſine
Adiunctis prohibitus eſt etiam monere.

Confirmatur conſequentia, quia exercitium † iu- 9
riſdictionis ſic communicatur Adiuncto, vt vnus ſine
altero procedere prohibeatur, nec citatio, nec compa
ritio, niſi ab vtroque; & coram vtroque fieri debeat
Ruinus conſ. 5. *vol.* 5. *quem ſequitur Mandoſius de ſigna. iuſt.*
commiſſ. 8. *§. Adiunctum q.* 2. *diximus ſupra q.* 2. *fundam.* 5.

In hac difficultate priuſquam propoſita contro-
uerſia diſſoluatur animaduertendum eſt, in ſancto Tri

den.

10 den. Concilio *Seſſ.25.* † *c.14. verſ. quod ſi de reforma. in*
genere. decerni, clericos concubinarios monendos eſ-
ſe à Superiori, ne concubinas, aut alias mulieres, de
quibus haberi ſuſpitio poſsit, in domo, vel extra, deti
neant, aut cum his vllam conſuetudinem habeant, &
ſi monitis non paruerint, poterit procedi contra illos
ad pœnas *in eodem cap.14. ſtatutas*, idem ſtatuerat, &
D. Ioannes ab Aragonia Archiepiſcopus Cæſarau-
guſtanus *in conſtitutione Synodali in c.fin. de cohabita. cleri.*
& mulier. fol.21. proſequitur Nauar. conſ.1. num.5. eodem
titulo, Monald. conſ.137. num.1.2. & 3. vol.2. Mareſco-
11 *tus 2. var. c.35. à num.78.* Quæ vero requirantur † vt
præſumatur delictum carnis, late Farina. *q.136. num.*
14. & 20. vol.4. Riccius in deciſ. ſuis deciſ.361. 450. &
451. in praxi.

Secundo animaduertendum eſt, huiuſmodi moni-
12 tiones † eſſe faciendas in ſpecie non in genere, ideſt
per edictum, *vt Sacra Cardinalium Congregatio declarauit*
teſtibus Farin. in d.c.14. verſ. quod ſi & Marcilla lib.4. tit.
13 *15. c.1.* Et ſufficit † quod huiuſmodi monitiones fiant
per verba reprehenſiua, *Felinus in cap. cum non ab homi-*
ne num.12. verſ. Dominicus de iud. quem refert & ſequitur
Martha de iuriſdict. par.2. c.36. n.15.

14 Nec ſufficit vna monitio, ſed triplex monitio † re-
quiritur, nam in diſpoſitionibus negatiuis requiritur
monitio, & duplex monitio *Zabarella conſ.55. & 132*
verſ. Item præſuppono, quem refert & ſequitur Tuſchus litera
15 *M. conclu.357.* & eſt neceſſaria triplex monitio † con-

tra Clericum negociatorem, *de quo Borrellus in ſumma deciſ.tit.7.n.70.* & in excommunicationis inflictione, *c.ſacro de ſent.exc. Franciſcus Marcus p.2. deciſ.645.n.2.*

Tertiò animaduertẽdum eſt conſtare † debere de 16
huiuſmodi monitionibus per duos teſtes, vel inſtrumenta, vt de monitione neceſſaria ad ferendam excõmunicationis ſentẽtiam, *de qua in cap.ſacro de ſenten. excom. declarat Martha vbi ſupra.p.3.c.3.n.8.* & de monitione contra Clericos inhoneſtos *cauetur in d. conſtitu. Synodali D. Ioannis ab Aragonia.*

De monitione vero, quam Doctores vocant vrba-
nam † cui locus eſt maxime in cauſis ciuilibus, *& de* 17
qua tractant Doctores in d.c.ſacro, & in d. c. cum ſit romana de appellationibus, & ſignanter Franciſcus de Aretio conſ.65. & Aſſinius in praxi, §.7.cap.5.limitatione 83.n.11. præomnibus eſt videndus, Scatia de iud.lib.1.c.9. per totum, & de qua loquitur textus in l.quidam Hiberus. 12. de ſeruitu. vrba. ibi. Qua de re volo cum Hibero loquaris, ne rem illicitum faciat. In hac inquam monitione vrbana
ad eius probationem ſat eſt partis aſſertio, ſicut † & 18
in correctione ſecreta intercedenti inter corrigentem & correctum, *Barth. in extrauag. ad reprimendum verbo denunciationem num. 17. collatione xj. Baldus in authent. ad hæc. C. de vſur. & generaliter Scacia lib. 1. de iud. cap. 9. num. 3.*

His ſuppoſitis, diſtinctionis fœdere propoſita con-
trouerſia † diſſoluitur, aut agimus de monitione iu- 19
diciali, quæ eſt principium iudicij, *de qua ſupra §. in contra-*

contrarium vero, aut agimus de monitione denunciatiua, quæ tendit ad correctionem non ad punitionem criminum, quam denunciationem Euangelicam vocat Barth. *in d. §. denunciationem n. 5. & 17.* primam monitionem Epiſcopus de Adiunctorum conſilio, & aſſenſu facere tenetur, quod ſi non fecerit, reintegrari, ſeu confirmari non poteſt, quæ non eſt iuſtificata, & eſt nulla ex defectu iuriſdictionis *Anchar. conſ. 292. n. 2. & 3. verſ. & quarto, quem ſequitur Tuſchus d. concl. 346. in principio, & n. 4.* Nec acquirit Epiſcopus poſſeſſionẽ, vt ſolus deinde poſſit monere, quia ad acquirendam

20 † quaſi poſſeſſionẽ in incorporalibus, requiritur ſciẽtia Capituli *Cæſar de Graßis deciſ. 7. de teſtib. n. 9. Mantica deciſ. 207. n. 6.* vel ſaltim ſcientia deputati pro Capitulo, ſeu Adiuncti *Seraphinus deciſ. 1213. n. 5. & deciſ.*

21 *1437. n. 3.* quia cum † ſimus in Vniuerſitate non ſufficit ſcientia aliquorum etiam ſi fuiſſent citati officiales, quia ipſa & Vniuerſitas eſt citanda *deciſ. 530. lib. 3. par. 3. Afflictis deciſ. 376. n. 1. Symon conſ. 196. n. 2. quos ſe-*

22 *quitur Seraphinus deciſ. 1046. n. 5.* Hodie & † eſt neceſſaria monitio, vt poſſit procedi contra concubinarios, licet frequenter in conſtitutionibus Synodalibus moneantur, & licet lex hominem interpellet *cap. potuit de*

23 *locato,* & licet monitio † Synodalis habeat vim trinæ monitionis, *vt voluit gloſſ. in cap. ſi Epiſcopus diſt. 18. quam ſequuntur Ottero, & ab eo relati par. 3. q. 7. n. 7.* In Synodal. enim Cæſaraug. *de vita & honeſta. c. fin. fol.*

24 *21.* præter Synodalem † & ſpecialis alia monitio requi-

quiritur,& conſtitutionem noſtram magis iuri, & rationi arridere exiſtimo *ad tradita per Nauar. conſ.* 1. *de cohab. Cler. Grillenzo.conſ.* 9. Et iuxta ſupradictam doctrinam practicandam eſſe cenſeo? conſtitutionem Albarrazineñ. *in Synodal. tit.* 13.§. 7.vt monitio præcedere debeat.

Summaria Quæſtionis.17.

Capitulum non ſuccedit in ſpecialiter Epiſcopo reſeruatis, num. 1.*&* 27.

Capitulum non ſuccedit in poteſtate confirmandi Abbates, num. 2.

Capitulum an ſuccedat in poteſtate viſitãdi Moniales exemptas, num. 3.

Canonici non poſſunt incarcerari à Capitulo Sede vacante, num. 4.*&* 28.

*Capitulum Sede vacante non poteſt indicere clauſuram monialibus etiam exemptis, n.*5.

*Capitulum Sede vacante non poteſt corrigere regulares exemptos extra clauſtra degentes, n.*6.*& n.*29.

Capitulum an ſuccedat in poteſtate c. 6. *Seſſ.*24. *de reforma. n.*7.*&* 11.*& ſequen.&* 30.

Capitulum non ſuccedit Epiſcopo in ſpecialiter delegatis, n. 8.

*Relatum eſt in referente, n.*9.

Clauſula, auctoritate noſtra, ſignificat iuriſdictionem delegatam, num. 10.

*Capitulũ ſuccedit in augmentis iuriſdictionis ordinariæ, n.*12.

Capitulum ſuccedit in iuriſdictione ordinaria.n. 13.

Iuriſdictio ordinaria eſt, quæ ex ſpeciali priuilegio perpetuo datur, n. 14.

Vicarius Capituli Sede vacante eandem, ſi non maiorem habet iuriſdictionem, ac Vicarius Epiſcopi, n. 15. & 16.

Argumentum de Cardinalibus ad Canonicos valet, n. 17.

Cardinalium Collegium Sede vacante diſpenſat in reſeruatis Pontifici, n. 18.

Capitulum Sede vacante diſpenſat in neceſſarijs, n. 19. & *in iuriſdictione neceſſaria, n.* 20.

Iuriſdictio contentioſa habetur pro neceſſaria, n. 21.

Prælati inferiores non excluduntur à delegatis Epiſcopo, quæ de iure competebant, n. 22.

Epiſcopis cur delegentur, quæ de iure communi competunt, num. 23.

Capitulum ſuccedit in poteſtate exequendi pias voluntates, num. 24.

Dictio, etiam, addit. n. 25.

Ordinarij appellatione venit Capitulum *Sede vacante, num.* 26. & 33.

Cardinalium *declarationes magnam habent auctoritatem, num.* 31.

Prælati inferioris appellatione non comprehenditur Capitulum Sede vacante, n. 32. *nec Sede plena, n.* 34.

Capitulum ſuccedit in iuriſdictione procedendi cum Adiunctis, num. 35.

Quæſ-

Quæſtio XVII.

An diſcordibus Epiſcopo, & Adiunctis in electione tertij ad Capitulum Cathedrale vicinius, & paſtore vacans, tertij electio deuoluatur?

ET non ſuccedere videtur probari, quia in his † quæ priuilegio ſpeciali competunt 1
Epiſcopis, non ſuccedit Capitulum Sede vacante, *vt ex Ioanne Andrea in cap. publicato de electione, Pauino de poteſta. Capituli Sede vacante quæſt. 4. par. 2. princip. num. 5. docet Cucus inſtitu. maior. lib. 2. tit. 9. num.* 55. verbi gratia, ſi Epiſcopus habeat ſpeciale Indultum † confirmandi Abbates, vel Miniſtros generales, *vt in cap. ſi poſtquam.* 33. *de elect. in* 6. aliud exemplum eſt *in Clemen. attendentes de ſta. monachor.* vbi Epiſcopo † competit iure ſpeciali, viſitare illas moniales 3
exemptas, quam poteſtatem ad Capitulum Sede vacante non extendi opinatur Quaranta *in ſumma Bullarij verbo Capitulum Sede vacante.* §. *quibus ſic prælibatis quæſt.* 1. *& pro ſua opinione citat Zabarellam in d. Clemen. attendentes q.* 4. *Federicum conſ.* 291. *Francum in c. vnico n.* 5. *de maior. & obed. in* 6. *eandem opinionem tenet Riccius collecta.* 880. *limita.* 6. *ex Balbo deciſ.* 522. *Franciſco Marco deciſ.* 92. *par.* 1. *vbi ponit exẽplum in iuriſdictione feudali, ex Cæſare de Graßis deciſ.* 3. *de offi. Vicar. Marſco.* 2. *var. c.* 15. *n.* 16. *in fine.* Aliud exemplum *ponit idem Riccius d. deciſ.* 880. *limita.* 2. *ex Ioanne Paponio lib.* 1. *tit.* 3. *arreſto* 3.

4 Scilicet † in iure incarcerandi Canonicum, quod nõ tranſit ad Capitulum Sede vacante, cum ad huiuſmodi incarcerationem ſit neceſſarius cõſenſus Epiſcopi. Aliud exemplum *ponitur in c. vnico. §. fin. de ſtatu regular. in 6.* Vbi clauſura † Monialium etiam exemptarum ſic
5 permittitur Epiſcopis tanquam Sedis Apoſtolicę delegatis, vt omnino Capitulũ Sede vacante excludatur *Federicus conſ. 291. quẽ ſequitur Tuſchus litera O. concl. 185.* Aliud exemplũ *deducitur ex c. 3. Seſſ. 6. de reforma.* Vbi
6 Epiſcopus † auctoritate Apoſtolica poteſt viſitare, corrigere, & emendare regulares extra Monaſterium degentes, quod ad prælatos inferiores nõ extendi, Puteus ſententiat *decif. 213. lib. 3.* Et exemplo cõfirmatur
7 *ſumpto ex cap. 6. Seſſ. 24. de reform.* vbi in certis † caſibus permittitur Epiſcopis diſpenſatio & abſolutio, quibus non permittitur Capitulo Sede vacante, *vt probat Suarez de cenſur. diſp. 41. ſect. 2. n. 13.* ex declaratione Cardinalium, quæ talis eſt. In hoc decreto non cõprehendũtur inferiores habẽtes iuriſdictionẽ ordinariã, & quaſi Epiſcopalem, ſed tantum Epiſcopi priuatiuè quoad alios, *de qua teſtimoniũ perbibent Marcilla lib. 3. tit. 9. cap. 20. in princip.* Sed Epiſcopis eſt permiſſum ſpeciale iure, vt cognoſcant de articulo diſcordiæ ſibi non ſubditorum, cum ius generale ſtatuat extra territoriũ ius dicenti impune parendũ non eſſe, *l. fin. de iuriſd. omn. iud.* Ergo, hoc ius ſpeciale non deuoluitur ad Capitulum Sede vacante.

8 Secũdò, quia vbi de iure delegationis cõpetit † aliquid

Epiſcopis huiuſmodi delegata iuriſdictio ad Capitulũ ſede vacante non extenditur, etiam ſi huiuſmodi iuriſdictio perpetuo conceſſa fuiſſet præſentibus & futuris, *Federicus conſ.* 130. *quem ſequitur Felynus in cap. eam te num.* 17. *de reſcrip. Panor. in cap. ad abolendam in fine de hæret. quos refert & ſequitur Sanchez de matrimo. lib.* 8. *diſp.* 2. *num.* 10. Sed poteſtas data viciniori Epiſcopo competit ſiue iure delegationis, ſiue auctoritate Apoſtolica, quæ duo vnum & idem operantur *Federicus d. conſ.* 291. *gloſ. ſcholio vltimo in cap. ad abolendam* 12. *de hæret. quam ſequitur ibi Panor. num.* 15. *gloſ. ver. legat* §. *item circa de colla. in pragmat. S. Francus in capi. cum aliquibus num.* 4. *de reſcrip. in* 6. *Maranta in praxi* 4. *par. d.* 5. *num.* 4. *Sanchez de matrimo. lib.* 8. *diſp.* 2. *num.* 10. nam tex. in hoc cap. 6. ſeſe refert ad textum in cap. 4. ſeſſ. 6. de reforma. vbi auctoritate Apoſtolica Epiſcopi viſitant, corrigunt, & emendant, ergo diſpoſita in hoc capit. 6. competunt Epiſcopis tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, quia relatum † eſt in referente 9
Auth. ſiquis in aliquo C. de edendo vbi gloſ. 1. *deciſ.* 27. *num.* 3. & *deciſ.* 40. *num.* 2. *p.* 2. *diuerſ.* & per conſequens non extenduntur ad Capitulum ſede vante. In quo animaduertendum eſt verba illa auctoritate † no- 10
ſtra, delegatum iudicem reddere, quando in principali diſpoſitiua ſunt poſita, ſecus ſi in parte executiua vel confirmatiua, *vt docet Mandoſ. part.* 1. *de ſigna. gra. cap.* 2. *num.* 266. *ex Imol. in cap. quoniam Abbas nume.* 29. *de offic. delega. Dec. conſ.* 500. *num.* 11.

Sed cõtraria ſententia, quæ verior eſt probatur, quia etiam ea quæ Epiſcopis iure ſpeciali conceduntur, trãſeunt ad Capitulũ Sede vacante, vt Seſſ. 24. de refor.
11 c.6. Nam † facultas abſoluendi, vel diſpenſandi in d. c.6. Epiſcopis conceſſa tranſit ad Capitulum Sedevacante, & licet contrariam opinionem *cum Franciſco Suarez* Oſcæ, anteceſſoris munere fungens in Decreti Cathedra conductus, ſecutus fuerim in extraordinaria lectione, *quæſt. 4. ad dictum cap. 6. Seſſ. 24.* Sed re melius perſpecta magis iuris cõſona hæc opinio mihi videtur, *quam ſequitur Cenedo in collecta. 4. nu. 3. ad lib. 6. decretal. Rodericus in quæſt. regular. tomo. 1. arti. 9. quæſt. 61. & alij quos refert & ſequitur Sanchez de Matrimonio lib. 8. diſput. 2. num. 10. & lib. 2. in Decalogum cap. 11. num. 4. & lib. 4. cap. 38. num. 17. vbi plures alios refert. & Riccius deciſ. ſua 533. in fine, & reſolut. practi. 118. & plures alij quos refert Barboſa ad d. cap. 6. Seſſione 24. num. 5.*

Pro qua ſententia facit, primo nam quoties addi-
12 tur, † vel annectitur iure ſpeciali, iuriſdictioni ordinariæ Epiſcopi, ſimiliter, & in ea iuriſdictione ſuccedit Capitulum Sede vacante, *Butrius in d. cap. cum incunctis de electione Geminia. in cap. quamquam num. 3. eod. tit. in 6. Felinus in cap. verum num. 3. de foro compet. Quaranta ſupra. §. ſubſequenter,* ſiue hæc iuriſdictio fuerit addita conſuetudine, vel præſcriptione, vel alio modo, *Panormit. in cap. cum olim quæſt. 10. de maior. & obed. Francus in cap. vnico num. 4. ne Sedevacante in 6.*

Paui-

Pauinus ſupra p. 1. q. 9. n. 7. ſiue hæc iuriſdictio addita fuerit iure communi, *Panor. in c. 4. §. de adulterijs n. 17. vbi Dec. n. 150. extra de iud. Cenedo d. collecta. 4. num. 3.*

Secundò, quia Capitulum ſuccedit in iuriſdictione † ordinaria *Panor. in cap. verum num. 9. de for. com-* 13
pet. Felin. in d. cap. eamte. num. 17. Caſſaneus in Cathalogo glor. mund. 4. par. conſidera. 32. §. 4. ſed illa dicitur iuriſdictio † ordinaria, quæ ex ſpeciali priuilegio per- 14
petuò datur non perſonæ, ſed dignitati *Felinus in d. cap. licet num. 4. de offic. ordi. Syluester verbo. delegatus, q. 8. num. 11. Couar. 3. var. c. 20. num. 6. 9. & 10. Sanchez de matrimonio lib. 2. diſp. 40. num. 14.* Ergo Capitulum Sede vacante ſuccedit ſiue in ius nominandi tertium, ſiue in ius diſpenſandi vel abſoluēdi in caſibus expreſſis in d. c. 6. ſeſſ. 24. & in d. c. 6. de reform. ſeſſ. 25. *Nam vt notant DD. in c. quoniam, Abbas de offic. delega.* nomen dignitatis comprehendit præſentes, & futuros.

Tertiò, quia multa, quæ Epiſcopis permittuntur, & eorũ Vicarijs generalibus permiſſa cēſentur *ad tradita ſupra q. 14. funda. vnico confirma. 3. & 4.* Sed Vicarij generales Capituli Sede † vacante nō ſunt minoris dig- 15
nitatis & auctoritatis, nam vtriſlibet cauſę poſſunt delegari *de quibus in cap. ſtatutū de reſcrip. in 6. & docet gloſ. verbo Epiſcopi in Clem. 2. eodem tit. vbi Cardinal. q. 13. n. 15. Anchar. n. 1. Imola num. 20. Sanchez lib. 8. diſp. 27. nu. 32. de matrimo. licet Vital. in d. Clem. 2. num. 52. nobis ſit contrarius.* Imò † Vicarij generales Capituli, maiorem 16
habent auctoritatem, & poteſtatem, *vt argumentatur*

Federicus conſ. 30. verſ. ſpeciale eſt quem ſequitur Felinus in d. c. eam te nu. 3. & probatur, ex eo, quia Vicarius generalis Epiſcopi non poteſt abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, *Nauar. in Manuali c. 27. à n. 256. Garcia de benef. 5. par. c. 7. n. 72.* & tamen Vicarij generales Capituli Sede vacante abſoluere poſſunt *Felin. d. n. 13 Garcia d. n. 72.* ergo, & poſſunt exercere Epiſcopis permiſſa in d. c. 6.

17 Quartò, quia valet argumentum † de Collegio Cardinalium ſede Apoſtolica Paſtore deſtituta, ad Capitulum Canonicorum ſede vacante *ex rationibus conſideratis ſupra q. 1. funda. 13. num.* 30. Sed Collegium

18 Cardinalium diſpenſare poteſt † in his caſibus qui à Romani Pontificis diſpenſatione pendent, *vt per argumentum ab ſpeciali colligitur ex cap. vnico* ibi. Non poſſit abſolui, neque etiam per Collegium Apoſtolicæ ſedis eadem ſede vacante *de ſciſmaticis lib. 6. ex tex. in cap. licet 6. extra de elect.* ibi. Abſque vlla exceptione *gloſ. ver. non Apoſtolicus in capit. ſi quis pecunia diſt. 79. docet Iacobatius de concilijs lib. 8. artic. 9. & ex multis reſoluit Maiol. de irregulari. lib. 2. cap. 4. num. 3. Suarez nobis in iſto non contrarius diſp. 41. ſect. 2. num. 14. de cenſuris, quidquid contra ſentiant Capitius deciſ. 141.* ergo, & Capitulum Sede vacante poterit occurrere caſibus in vtroque c. 6. Epiſcoporum prudentiæ relictis. Argumentis contra hanc partem adductis infra fiet ſatis, *num. 30.*

Secundo noſtra ſententia confirmatur, ex traditis à

Docto-

Doctoribus *Panor. in cap. cũ olim q. 13. de maior. & obed.*
Panin. de poteſta. Capituli p. 1. q. 7. in fine, quem ſequitur Qua-
rantã d. §. quibus ſic prælibatis q. 1. Quod quando † eſt 19
neceſſaria aliqua diſpenſatio, Capitulum Sede vacãte
in caſibus ſpecialiter permiſſis Epiſcopis poteſt diſ-
penſare, tunc autẽ dicitur neceſſaria diſpenſatio, quã-
do Clericus depoſitus, ſeu ſuſpenſus eſſet populo ne-
ceſſarius, quod præſumitur ſi populus pro diſpenſatio
ne inſtaret *cap. domino ſancto, vbi gloſ. verbo neceſſe 50.*
diſt. Pan. in cap. 4. §. 1. n. 20. de iud. vbi Dec. n. 24. Sahagum
n. 73. faciunt tradita à Maiolo lib. 3. cap. 22. n. 4. de irregu-
lar. quia Capitulum † ſuccedit in iuriſdictione neceſ- 20
ſaria, *iuxta doctrinam gloſſæ ver. Capituli in Clem. 1. §. 1. de*
hæret. quam ſequitur Panor. in cap. fraternitatis n. 6. de cler. nõ
reſid. Sahagun in d. §. 1. n. 64. Sed iuriſdictio † contentio
ſa, quæ pertinet tàm ad cauſas ciuiles, quàm crimina-
les eſt maximè neceſſaria *gloſ. 1. in l. 2. de offic. proconſul.*
quam latius declarat Quintana Dueñas lib. 1. de iuriſd. tit. 2.
Martha eodem tit. par. 1. cap. 8. n. 7. Suarez ſupra diſpu. 41.
ſect. 2. n. 1. & 10. quia reipublicæ intereſt, ne delicta
maneant impunita, *l. congruit de offic. præſid.* & redditur
in inuitum, *l. inter ſtipulantem 83. §. 1. ff. de verb.* ergo,
Capitulum ſuccedit in hoc ius ſpeciale concordandi
Epiſcopum & Adiunctos.

Tertio confirmatur noſtra principalis ſentẽtia, quia
vbi aliquid in Tridentino delegatur, quod alias com-
petebat Epiſcopis † tanquam ordinarijs non propte- 21
rea excluduntur prælati inferiores, vt in caſu *c. 7. Seſ. 7.*

de re-

de reforma. Competit ordinarijs iuriſdictio cōpellendi etiam exemptos, vt cura animarũ laudabiliter exerceatur, hæc ipſa iuriſdictio conceditur Epiſcopis tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis *in c.8. Seſſ.7. & in c. 9. Seſſ.24. de reforma.* non propterea excluduntur prælati inferiores ordinariam, vel quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem exercentes, *vt Sacræ Congregationis teſtimonio deciſum reliquit Siptius in vna Piſcien. nullius iuriſdictionis cuius copia aſt apud Farina. deciſ.798. in recollect. ciuilib.*

23 Ideo enim † additur illa clauſula etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, vt Epiſcopus munus ſibi iniunctum maiori ſtudio, ac diligentia exequatur, non vt abroget iuriſdictionem ordinariam, *Zerola in praxi verbo viſitatio in addit.* §.3. *Sanchez d. lib.* 8. *diſp.* 2. *n.* 10. quod confirmatur eo exemplo, nam in *Tridentino Seſſ.* 22. *de reforma. c.* 8. præcipitur Epiſcopis tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, vt teſtantium voluntates exequantur, *quod & de iure communi competebat cap.* 3. *de*

24 *teſtamen.* Ideò hæc † poteſtas ſimiliter & competit Capitulo Sede vacante *gloſ. verbo Capituli in clemen.* 1. *de hæret.* quam male perſpexit Martha *de iuriſdict. par.* 2. *c.* 10. vbi contra hanc ſententiam ſentit, *ſed eam ſequuntur Couar. in c. Ioannes n.* 1. & 2. *de teſtamen. Matienzo lib.* 5. *recopil. tit.* 4. *lib.* 14. *gloſ.* 1. *n.* 47. *Molina de inſt. & iur. tomo* 1. *diſp.* 250. *Sanchez d. lib.* 8. *diſp.* 2. *n.* 10.

Sed ea quæ Epiſcopis permittuntur in d. c. 6. Seſſ. 25. de reforma. non ſolum eis competunt tanquam delegatis, ſed tanquam ordinarijs, *vt colligit Rota deciſ.*

ciſ. 743. num. 2. par. 1. diuerſ. ponderando dictionem, † 25
etiam, poſitam in d. cap. 4. Seſſ. 6. ad quod ſe refert
iſtud cap. 6. vt ſupra num. 9. Ergo, Capitulum Sede
vacante tertium poteſt eligi in diſcordia vicini Epiſ-
copi, & Adiunctorum. Confirmatur † conſequentia, 26
quia appellatione ordinarij maxime venit Capitulum
Sede vacante *extrauag. execrabilis*, §. *cæterum de præ-
bend. apud Ioannem* 22. Imò appellatione Epiſcopo-
rum, & eorum Superiorum, vt in caſu Capituli cum
ex eo 34. de electione, in quo licet Epiſcopis, & eo-
rum Superioribus parochis dare licentiam ſtudendi;
quod & licet Capitulo Sede vacante *ſecundum Fede-
ricum conſ.* 30. quibus ſic iactis fundamentis ante diſ-
ſolutionem contrariorum, animaduertere debes id
quod de dominis pluribus iuriſdictionem pro indiui-
ſo exercentibus, & non concordantibus *congerit Pegue
ra deciſ. Cathal.* 10. *per totam.*

Neque obſtat ſupra poſita prima dubitandi ratio
cum ſuis exemplis, quibus reſpõdetur verum eſſe Ca-
pitulum Sede † vacante non ſuccedere in his quæ pri 27
uilegio, vel cõmiſſione particulari Epiſcopis delegã-
tur, ſecus vero in his quæ competunt iure communi
licet ſpecialiter, *ita Cenedo d. collecta.* 4. *n.* 3. *Roder. d. art.
9. q. 6.* 1. *exemplum ſit in cap. vnico. §. cum vero ne Sede va-
can. in 6. c. 1. de inſtit. eod. lib. cap. verum 7. extra de foro com
pet. c.* 2. *extra ne Sede vacante.* In his iuribus ſic priuile-
giãtur Epiſcopi, vt Capitulũ Sede vacãte excludatur,
& iuxta hũc ſenſum declarãda ſunt tradita à DD. *gloſ.*

in d.

*in d.c.verum à Dyno in reg.*1*.n.*21*. in* 6*. Innoc. in c.*2*.de eo qui furtiue.Panor.in d.c.eam te.n.*5 *quam doctrinam expreſſe tradit Federicus d.conſ.*291.§.3.& ſic procedit exemplum Capituli,*ſi poſt quam* 33*.de elect. & Clem. attendentes de ſtatu monach. & c. vnici de ſtatu regular. in* 6*.*

28 Exemplum † vero de incarceratione Canonici, non obſtat, quia locum habet in Eccleſijs Gallicanis vbi non viget Concilium Tridentinum *ad tradita per Nauar.conſ.*1*.n.*29*.&* 32*.de conſtit.& inf.n.fi.*Neque etiam

29 obſtat exemplum de poteſtate † caſtigandi regulares extra Monaſterium degentes,quia verius eſt illam poteſtatem tranſire ad Capitulum Sede vacante cum cõpetat de iure communi, *vt in illa deciſ. Cæſaraug.de qua ſupra q.*12*.n.*30*.& in deciſ.*743*.par.*1*.diuerſ.n.*2*.&* 3*.& vt diximus ſupra funda.*1.§.2.quia Capitulum,quæ cõpetunt Epiſcopis iure communi, vel vt ordinarijs & Capitulo Sede vacante competere cenſentur, quia ſunt ordinarij,*vt ſupra fundam.*3 *.in fine.*

30 Neque etiam obſtat exemplum † cap. *6*. ſeſſ. 24. de reforma. quia veriorem eſſe ſententiam probaui ſupra,Capitulum ſede vacante ſuccedere in iure abſoluendi, vel diſpenſandi in caſibus ibi permiſsis. Contra quam reſolutionem non obſtat declaratio Cardinalium, cui reſpondet Sanchez ſupra num. 10. de ea non conſtare authentice, nec ei neceſſario ſtandum eſſe, licet magnam habeat auctoritatem, *ad tradita per Rodericum in quæſt. regular. artic. 6. tomo* 1*. q.*12*. Salas de leg. q.* 91*. tracta.* 14*. diſp.* 11*. ſect. 9. num.*1. quæ reſ-

ponſio

ponſio non ſatisfacit cum ex multis conſtet prædictã declarationem emanaſſe à ſacro Cardinalium conuentu, *de ea teſtimonium perhibent, & Farinacius perpetuus Curiæ Romanæ inſecutor in ſcholijs ad d. cap. 6. in initio & Marcilla lib. 3. tit. 9. cap.* 20. Tum etiam quia † declarationes illæ tantæ ſunt auctoritatis, vt ab ipſomet Romano Pontifice factæ intelligantur, quia ea noſtra facimus quibus auctoritatem noſtram impertimur *ca. 4. de reſcrip. in 6. cap. ſi Apoſtolicæ* 22. *de præben. eod. lib.* vt ipſamet Congregatio declarauit *ad relata per Zerolam in praxi Epiſco. verbo auctoritas, & in additione verbo abſolutio q.* 1. quod probatur & alia ratione, quia ſi Cardinali dicenti, placet domino noſtro, magna fides eſt adhibenda, *Seraphinus deciſ.* 493. *num. fin. faciunt cumulata per Marcheſa. de commiſſ. direct. illuſtr. Card. par.* 2. §. *vnico num.* 111. & 24. Quanto magis Congregationi Cardinalium. Quare ſecurius & modeſtius † reſpondetur appellatione prohibitiua Prælatis inferioribus facta, non comprehendi Capitulum Sede vacante, quod ſuccedit Epiſcopo, *vt optimis rationibus probat Federicus conſ.* 30. *verſ. ſpeciale eſt, & Rebuff. in tract. de congr. portio. num.* 57. *diximus ſupra hac quæſtione* §. 3. *quia multa, in fine,* & maxime quia etiam Prælati inferiores, nomine Epiſcopi comprehenduntur in materia eis adaptabili, *vt ſupra hac eadem quæſtione* §. 3. *confirmatur,* de nomine ordinarij † clarum eſt quod comprehenditur in Tridentino omnis ille qui iuriſdictionem ordinariam exercet *Pariſius de reſigna. benef. lib.* 3. *quæſt.* 11. 31 32 33

nu. 20.

34 *num.* 20. *Riccius in praxi deciſ.* 614. Et ſupra tradita † doctrina habet etiam locum ſede plena, nam appellatione collatoris inferioris, non comprehenditur Capitulum *gloſ. verb. poſtulauit in capit. cum Eccleſia Vulterana* 31. *extra de elect. vbi Abb. num.* 8. *Caſſad. deciſ.* 22. *num.* 2. *de præben. Seraphin. in Oſcen. deciſ.* 980. *num.* 10.

Non obſtat ſecunda dubitandi ratio, cui reſpondetur viciniori Epiſcopo non ſolum competere ius nominandi tertium lege delegationis, ſed & lege ordinaria, vnde quod prima via denegatur poſteriori conceditur *ad tradita ſupra in hac quæſtione n.* 22.

35 Ex omnibus † ſupra dictis infertur ad quæſtionem alteram, an Capitulum ſuccedat in huiuſmodi iuriſdictione procedendi contra Capitularem delinquentem, nam non ſuccedere videbatur dicendum, *ex his quæ tradit deciſio Pariſienſis apud Ioannem Paponium lib.* 1. *tit.* 3. *arreſt.* 3. *quem refert & ſequitur Riccius collecta. deciſ.* 880. *limit.* 2. *par.* 4. vbi fuit deciſum contra Capitulum Niuernenſe, quod non exiſtente Epiſcopo Canonicum miſit in carcerem. Sed contrarium deciſum fuit à Sacra Cardinalium Congregatione his verbis. Si Epiſcopus dum viuebat, habebat auctoritatem procedendi ſine Adiunctis, quod etiam poterit Vicarius ſin minus poterat procedere, ita nec poſſit Vicarius *de qua declaratione, teſtatur Farina. ad Trident. Seſſ.* 24. *cap.* 16. §. *dubitatum fuit, Marcill. lib.* 4. *tit.* 3. *cap.* 3. *litera K.*

Neque

Neque obſtat ſupra allegatum arreſtum Paponij, quia loquitur de ſede plena, vt conſtat ex illis verbis. Vti Curia decernat, vt Epiſcopus & Capitulum conſentiant in Vicarios.

Poteſt vero in dubium reuocari. An Capitulum poſsit procedere ſolum cum adiunctis, plena ſede, ſed Epiſcopo non conſecrato? Et videbatur reſpondendum affirmatiuè. Nam cognitio cauſæ criminalis etiā aduerſus minores clericos, ordinis eſt, ideoquè ad Epiſcopum nondum conſecratum non pertinet, quia eſt Eccleſia vidua quæ ſponſum non habet conſecratum *gloſ. ſchol. vlti. in c. tranſmiſſam* 15. *de elect. quam ſequitur Bertach. de Epiſcop. lib.* 3. *par.* 2 *princ.* §. *vltimo num.* 24. *tomo* 13. *part.* 2. *tracta. Cuchus inſtitu. maior. lib.* 2. *tit.* 6. *num.* 23.

Sed contra dicendum eſt, quia ſedes vacare deſinit vel à Sede Apoſt. confirmato Epiſcopo *deciſ.* 182. *n.* 4. *par.* 2. *diuerſ.* ſeu literis Apoſtolicis Capitulo ſaltim preſentatis *Gonzal. reg.* 8. *gloſ.* 15. §. 2. *num.* 81. *Gratianus diſc.* 127. Non obſtat *gloſ. d. ſchol. vlt. & Doctores eam ſequentes* quia locuntur in Depoſitione requirenti ordinis poteſtatem, *cap. degradatio vbi Doctores de pœnis in* 6. *Trid. ſeſſ.* 13. *de reform. cap.* 4. Capitulo vero Sede vacanti prohibita eſt deſtitutio ab ordinis poteſtate dimanantē. *Azor inſt. moral. p.* 2. *lib.* 3. *c.* 37. *q. xj. in fine.* Et ſic priuare beneficio poteſt, ordine non poteſt, *Rebuf. in praxi de deuolut. num.* 95. *Cucus inſt. maio. lib.* 2. *tit.* 9. *à n.* 43. *faciunt dicta infr. quæſt.* 18, *num.* 14.

SVM-

Summaria quæſtionis 18.

Declarationes Cardinalium circa priuationem præbendæ ob non ſuſceptionem ordinis illi annexi, num. 1.

Cauſa criminalis dicitur ſi eſt pœna ordinaria impoſita crimini, num. 2. & 23.

Reſidentiæ vel ſuſceptionis ordinum omiſſio parificantur, n. 3.

Priuationis pœna datur pro delicto graui. num. 4.

Criminalis actio datur ſi iuri publico detrahitur, num. 5.

Canonicus non reſidens priuari debet ab Epiſcopo, & Capitulo, num. 6.

Intellectus cap. 6. *Seſſ.* 25. *de reforma. num.* 7.

Correctio præſignat iuditium criminale, num. 8.

Iudex criminalium non ſe intromittit in ciuilibus vel è conuerſo, num. 9. & 24.

Priuatio Canonicatus eſt cauſa ciuilis, num. 10. & 13. 15. & 22.

Sæcularis non admittitur in teſtem in cauſa criminali contra Clericum, *n.* 11. *fallit. n.* 12.

Epiſcopus ſolus olim ordine Clericum priuare non poterat, ſed beneficio, n. 14.

Arbitrarium non eſt quod pendet ex alterius voluntate, n. 16

Priuatio Canonicatus ſuccedit ſi monitio præceſſit, n. 17.

Intellectus cap. licet canon, & cap. commiſſa de elect. in 6. *num.* 18.

Conditio priuationis ipſo iure ob non ſuſceptionem ordinis poteſt imponi à fundatore, n. 19.

Deciſiones Rotæ ſibi contrariæ, & Cardinalium declarationes

nes quomodo accipiantur num.20.& 21.

Actio ciuilis & criminalis poteſt intentari pro eodem iudicio, num. 25.

Criminalis & ciuilis iudicij diffinitiones, & differentias vide apud citatos, num. 26.

Quæſtio. XVIII.

An Epiſcopus ſolus poſsit priuare Capitularem præbenda, ob non ſuſceptionem ordinis illi annexi?

NEgatiua huius partis videtur probari ex declaratione Cardinaliũ, *cuius verba refert Garcia de benef.3.p.c.4.n.19.* his verbis. In termi- 1
nis huius decreti non potuit Epiſcopus abſq; Adiunctis procedere ad priuationem Canonicorum, ex eo quod ordines eorum præbendis annexos non ſuſceperint intra tempus à iure ſtatutũ, vel quod non reſederint, poterit tamen ſolus eas pœnas imponere ob non reſidentiã de quibus in c.12.Seſſ.24. hoc ipſum ſignificare videtur illa declaratio, *quam refert Vela de modo procedendi in cauſ. crimi. c.1.n.15.* Archiepiſcopo Burgẽſi tranſmiſſam, ſub hac forma. Non licet Archiepiſcopo ad priuationẽ procedere ob nõ ſuſceptos ordines cõtra Canonicos ſuę Eccleſię abſq; ſolẽnitate à Cõcilio requiſita. Cõfirmatur primo hæc ſententia ex eo, nam eſt pœna ordinaria, vt priuetur quis beneficio ob non ſuſceptionem ordinis illi annexi *c.2.Seſſ.23.de reform.*

vbi Epiſcopus priuatur Epiſcopatu ob non ſuſceptã intra bimeſtre conſecrationẽ:ſed quoties pœna eſt or
2 dinaria impoſita pro tali delicto † cauſa dicitur criminalis non ciuilis, *vt late docet Iulius Clar. lib. 5. recept. ſent. §. fin. q. 1. n. 3. Farina. vol. 3. q. 100. n. 27. cum pluribus ab eo allegatis.* Ergo non poterit priuare ſine Adiunctis, quia Epiſcopus non poteſt procedere ad pœnam ſine illis *vt infra q. 26. n. fin. & infra ad confirmationẽ primã in fine.*

Confirmatur ſecundo, quia parificatur, vel ordines
3 † non ſuſcipere requiſitos, vel non reſidere, *vt in c. 12. Seſſ. 24. verſ. neminem, & verſ. præterea,* quia nullus eorũ ſiue non ordinatus, ſiue non reſidens poteſt ſuo mune
1 ri reſpondere *d. cap. 12. in principio cap. 4. Seſſ. 22. de reforma.* Sed Canonicus non reſidens delictum committit, *docet Crauetta conſ. 88. nu. 18. auctoritate Oldradi conſ. 198. num. 8. in fine,* vbi interpretes docent reſidentiam ſemper præſumi, quia delictum non præſumitur, *l. merito. ff. pro ſocio*: ergo eſt neceſſarius Adiunctorum in-
4 teruentus. Corroboratur † conſequentia, quia priuationis pœna imponitur pro crimine graui, *cap. ſi inuetitum 16. q. 7. Abb. in cap. tuæ de pœnis, Bernard. Diaz in praxi cap. 122.*

Confirmatur tertio, quia hic agitur de commodo publico, ſcilicet de augmento cultus diuini per ordi-
5 nandum præſtando: ſed quoties † iuri publico detrahitur iure optimo ſuccedit actio criminalis, *ad tradita per Caualcanum de brachio regio tit. de qual. teſt. par. 1. num. 30.*

Confir-

Confirmatur & quarto † quia Canonicus ob non 6
reſidentiam priuari debet ab Epiſcopo & Capitulo
gloſ. verb. Canonicis de tab. penden. in Chor. in pragma. ſanct.
optime Puteus deciſ. 15. lib. 1. in nouiter correctis.
Sed contraria ſententia, quę verior eſt, probatur imprimis, quia textus † in d. c. 6. Seſſ. 25. de refor. Loqui- 7
tur de proceſſu criminali, vt probatur ex verſ. in criminibus tamen, vbi exceptio proponitur de criminibus incontinentiæ, & alijs vbi de fuga timetur, quæ neceſſario debet eſſe de regula. *l. nam quod liquide. §. fin. ff. de pen. lega. l. 1. ff. de reg. iur. & quia textus in d. c. 6. ſeſe refert ad textum in cap.* 4. *Seſſ. 6. de reforma.* vbi agitur de correctione & emendatione criminum, ponderando, quod nomen † correctio præſignat iudi- 8
cium criminale, *l. ex omnibus, ff. de off. præſ. l. 1. C. vt omnes iud. docet Mar. Ant. Mazer 3. var. reſol. cap. 4. num. 2. & expreſſe probatur in celebri & omnino videnda Seraphinus deciſ.* 710. & Auditor † cauſarum ciui- 9
lium & criminalium diuersè conſideratur & deputatus ad criminales non ſe intromittit in ciuilibus, vel è conuerſo, *l. ſolemus. §. latrumculator. ff. de iud. Creſcen. deciſ. 5. alias 167. de iudic. Seraphinus deciſ. 377. num. 9.* Sed priuatio † Canonicatus reputatur pro cauſa ci- 10
uili *cap. per tuas 32.* ibi. Cum ageretur non criminaliter, vt deponeretur ab ordine; ſed ciuiliter, vt ab adminiſtratione amoueretur tanquam immeritus & damnatus *extra de Symonia.* Vnde teſtis ſæcularis † qui 11
non admittitur in cauſa criminali contra Clericum;

cap. cum Petrus 10. *extra de accuſa. c. de cætero* 14. *de teſti-*
12 *bus*, niſi in proſecutione † ſuæ, vel ſuorum iniuriæ, *ad latiſsime cumulata per Monaldum conſ.* 162. *num.* 8. *vol.* 2.
13 admittitur tamen in cauſa † priuationis beneficij *cap.* 3. *c. tam literis.* 33. *de teſtibus*, & Clericus qui ab ordi-
14 ne † à ſolo Epiſcopo remoueri non poteſt *c.* 1. 15. *q.* 7. à beneficio per ſolum Epiſcopum deijcitur *c. inuentum.* 38. 16. *q.* 7. *c. ſi quis Abbas*, *vbi notauit gloſ. verbo arceantur* 18. *q.* 2. idque non alia ratione procedit quã ex eo, quod cauſa priuationis ſit cauſa ciuilis, *vt te-*
15 *nent* † *Federicus de Senis conſ.* 23. *§. contra quilibet*, *Panormitanus & Imola in dict. cap. per tuas notab.* 1. *Felinus in d. c. ſuper his num.* 2. *Farina. vol.* 3. *quæſt.* 100. *num.* 27. *& plures alij quos refert; & ſequitur Garſia de benef.* 3. *par. cap.* 4. *num.* 20.

Secundò probatur, quia Epiſcopus pro deſignatione ſingulorum ſacrorum ordinum ſingulis Canonicatibus, conſilium non etiam conſenſum expoſtulat ſui Capituli *d. cap.* 12. *Seſſ.* 24. *verſ. Epiſcopus autem*, quod licet teneatur requirere, non tamen tenetur ſequi, *vt latius ſupra quæſt.* 1. *ad.* 7. *num.* 64. Ergo, ad priuandum eum Canonicatu, qui ſacros ordines illi annexos non ſuſcepit non tenebitur expectare Adiunctorum conſenſum, quia omnis res per eaſdem cauſas diſſoluitur per quas naſcitur *cap.* 1. *de reg. iur. in antiquis l. ferè quibuſcumque. ff. eodem tit.*

Tertiò probatur ex c. 4. Seſſ. 22. de reforma. vbi in fine relinquitur Epiſcopi arbitrio ſtatuere grauiores

pœnas

pœnas contra nõ ſuſcipientes ſacros ordines ſuę præbendæ annexos non obſtante quocumque priuilegio, *vt notat Fuſchus de viſita.lib.2.cap.15.num.12.*

Non autem eſſet arbitrarium † ſi ex alterius volun 16
tate penderet, *vt optimè ex Seneca lib.3.de benef. proba. Menoch.de arbitra.iud.lib.1.q.2.n.* 17. ſicut non dicitur voluntas libera, quæ ex alterius voluntate pendet, *l. cum quidam 24. de lega. 2. diximus ſupra quæſt.1.n.2.*

Quartò, probatur ex Congregatione Cardinaliũ, quæ Archiepiſcopo Burgeñ. *die 29. Maij anno* 1590. ſic reſcripſit. Sine diſtinctione, verum eſt amplitudinem tuam poſſe per ſe ipſam ſolam, pœna etiam priuationis compellere Canonicos, & Portionarios, vt ordines Canonicatui, vel Portioni annexos recipiãt, quam declarationem teſtimonio ſuo confirmant Garcia *d.3.par.cap.4.n.19.&.21.*Riccius *in praxi eccleſiaſtica deciſ.566.n.2. &* 3. qui ſibi eſt contrarius nam ampliat d.c.6.Seſſ.25. de reforma. vt procedat etiam in priuatione Canonicatus ob non ſuſceptionem ordinis, & tamen prædictam declarationem Burgenſem ſequitur, hanc ſententiam veram eſſe in praxi, ſed non in puncto iuris exiſtimat Vela *ſupra n.* 17. Poſſunt & prædicta confirmari, ex his quę tradit Garcia *de benef. 5.par.c.4 n.*120.ex Sacra Congregatione his verbis. Si pœnitentiarius vigore huius decreti deputatus renuęrit confeſſiones audire puniri poteſt ab Epiſcopo & priuari quod intelligit ſine Adiunctis.

Non obſtant in contrarium adducta argumenta,

17 Ante quorum † diſſolutionem obſeruandum eſt obtinentes Canonicatus, vel Portiones, quibus ordo ſit etiam præsbyteratus annexus non eſſe priuatos ipſo iure ſi intra annum nõ receperint ordines requiſitos, ſed monitionem præcedere debere, vt Sacra Cardinalium declaratio reſcripſit, his verbis. Monitus ad ſuſcipiendum ordinem, quem eius dignitas, aut Portio requirit, ſi non receperit, priuatus poterit denunciari auctoritate capit. 12. Seſſ. 24. de reforma. vbi huius declarationis teſtimonium perhibet Farina *verſic. ordine ſacro, & Marcilla lib. 2. tit. 8. cap. 12. litera M.* idem dicendum eſt, & de priuationis pœna *ad tradita per Leon. in theſauro fori Eccleſ. par. 3. cap. 21. num. 14. & 30.*

18 Neque obſtat textus in cap. licet † canon, & in cap. commiſſa. 35. de elect. lib. 6. vbi non ſuſcipiens ordines beneficio annexos ipſo iure cenſetur priuatus, quia procedunt in parochialibus *gloſ. verbo parochialis in d. c. licet canon glo. 1. in cap. ſtatutum 22. de elect. in 6. Rebuff. in praxi tit. de non promo. num. 9. & 28. Graffis deciſ. 97. num. 47. Salzedo in praxi criminali cap. 53. n. 5. Garcia ſupra num. 10. Riccius ſupra deciſ. 564. num. 9.* & iuxta hunc ſenſum eſt accipienda declaratio illa quã ex Bela retulimus ſupra *num. 16. quicquid inuoluat Bela dict. num. 15.*

19 Sed ſi Canonicatus, † Portiones, vel Capellaniæ habent in fundatione legem priuationis ipſo iure ob non ſuſceptionem ordinis requiſiti, illi ſtandum eſt

per

per omnia, *vt Rebuff. ſupra num.* 17. *Ricelius & plures ab eo allegati deciſ.* 202. *Farina. deciſ.* 570. *cap.* 5. *Seſſ.* 25. *de reforma.*

Hoc ſuppoſito non obſtat declaratio † Cardina- 20
lium, quæ cum prior ſit manet derogata per poſterio-
rem, *vt aduertit Garcia d. cap.* 4. *num.* 23. vel ſaltim ma-
net declarata per declarationem poſteriorem, cum le-
ges poſteriores trahant ad ſe priores declaratiuè *l. non
eſt nouum* 26. *l. ideoque* 27. *vbi Dionyſius Gottifredus &
Cumanus lib.* 1. *commentar. cap.* 8. *col.* 6. *ff. de legib.* Gar-
ciæ ſententia confirmatur ex ſimili de † Rotæ deciſ- 21
ſionibus, nam ſi contrariæ reperiantur, poſterioribus
ſtandum eſt *Franciſcus Rauinus in præfatione ad extrauag.
Ioannis* 22. §. *deciſiones Rotæ.* Non obſtat ſecunda de-
claratio, de cuius intellectu actum eſt ſupra ad nu. 17.

Non obſtant 1. 2. & 3. confirmatio † quibus pro- 22
batur cauſam non ſuſceptorum ordinum intra legi-
timum tempus eſſe cauſam criminalem non ciuilem,
quibus reſpondetur, quod licet agatur de crimine nō
tamen eſt cauſa criminalis, ſed ciuilis *cap. ſuper his.* 16.
extra de accuſa. vbi Felinus num. 2. ait, quod vbi non
imponitur † pœna delicti naturalis, non videtur agi 23
criminaliter, & quod ſolam ſententiam ſpectamus
non criminis genus, *l. quod ad ſtatutum* 12. *ff. de pœ-
nis*, & ideo iudex deputatus pro appellationibus in
cauſis criminalibus non cognoſcit de ſententia † pe- 24
cuniaria, licet actum eſſet criminaliter, *vt in Rota de-
ciſ.* 10. *de appella. in antiquioribus, quam ſequitur Menochius*

*de arbitra.lib.1.quæſt.82.num.4.Aceuedo ad Curiam Piſanam lib.4.c.6.n.13. Gutier. quæſt.ciuil.lib.1.q.107.n.4. & fuit ſententia Abbatis in rubr.de iudic.n.5. & aliorũ quos refert & ſequitur Farinacius in praxi criminali volum.3. quæſt.*100.*num.*27.

25 Item reſpondetur, quod pro vna, & eadem cauſa poteſt agi criminaliter † & ciuiliter, & vnum iuditium ab altero non impeditur, *tex. eſt in §. in ſumma. inſtitu. de iniurijs* exemplum ſit in vſura, *vt latius proſequitur Martha in deciſionibus Piſan. voto.* 52. *& nos latius diſputauimus q.* 15. *num.* 15. *&* 16. ad ſolutionem argum. ſi hæc cauſa agatur criminaliter, Epiſcopus non poteſt procedere ſine Adiunctorum conſilio, & aſſenſu, ſecus ſi ciuiliter; tunc autem cauſa agitur criminaliter, quando proceditur per viam accuſationis non per inquiſitionem *cap. ſuper his.* 16. *c. qualiter & quando verſi. ad corrigendos de accuſationibus, vt cum Abb. & alijs in cap. fin. in fine reſoluit Vela ſupra num.* 19. Differentias quam
26 plures † inter cauſas ciuiles & criminales cumulat Caualcanus *de Brachio regio par.* 1.*à num.*49. *& de qualita. teſt. part.* 1. *c.* 30. Diffinitiones vero & diſcrimina cauſę ciuilis, criminalis, & mixtæ nullus ac Cauedo *deciſ.* 14. *& Farin. conſ.* 85. *par.* 1.

Non obſtat vltima conſideratio, quæ procedit vbi ius commune eſſet in viridi obſeruantia, vt Epiſcopus conſuleret Capitulum pro grauibus *ad latius conſiderata in quæſt.* 1. *ad ſolutionem* 7. *argum. num.* 66.

Summaria quæſtionis 19.

Nigrum debet conuenire rubro, n. 1. ſed non ſemper, n. 2.

Intellectus Concilij Triden. Seſſ. 24. c. 12. verſ. neminem, n. 3. 7. & 13.

Oppoſitio ad Canonicatus graduatorum quam requirat ætatem, num. 4.

Intellectus Concilij Tridentini c. 3. Seſſ. 7. de reforma. n. 5.

Dictio præſertim, num. 6.

Promoueri ſtatim poſſe, vel infra annum poſſe promoueri parificantur, n. 7.

Intellectus Concilij Tridentini Seſſ. 22. c. 4. verſ. nec alijs, n. 8.

Ætas ad ordines, num. 9.

Dictio integre, num. 10.

Ætatis attingentia ſufficit ad ordines, n. 11.

Archidiaconi etiam ſine cura debent habere ætatem completam 22. annorum, n. 12.

Quæſtio XIX.

An qui intra annum immediate ſequentem poteſt initiari ſacris requiſitis ad præbendam, ſed non qualibet parte anni ſit admittendus ad illam?

HÆC quæſtio non videtur conuenire rubro de iuriſdictione Adiunctorum; contra id quod adnotari ſolet *per tex. in l.* † *Imperator* 1
de in diem addictione Panor. in cap. bonæ n. fin. de confirmatione.

2 *tione.* Sed non ſemper † hæc regula vera eſt, ſi conſideres nigrum & rubrum *in cap. ex parte 12. de offic. delega. l. Titia 85. ff. ad legem falc. & ea quæ ex Cuiatio obſeruat Quintana Dueñas lib. 2. Eccleſ. num. 94. & quæ ex Bardaxi noſtro in tit. quod Ripa Curtis n. 1.* & quando libri titulo quæſtio non conueniat, proximè tamē accedit, & quæſtionem præcedentē non extra rē exornat.

Quid in propoſito diſſeratur, exēplo patefiet, Canonicatum præsbyteralem quis impetrat, qui habet 23. annos cum dimidio iſte in rigore intra annum ſequentem poteſt ordinari, ſed non in qualibet parte anni. *Hoc exemplum proponitur à Zerola in praxi Epiſcopali verbo beneficium. §. 1. verſic. ad dignitates.*

Videtur in hac quæſtione dicendum, ſine dubio ætatem ſufficere huiuſmodi viro talem vt intra annum poſſit ordinari ordine requiſito, licet ſtatim nō poſſit
3 ordinari, quod videtur expreſſum *in Tridentino* † *Seſs. 24. de refor. c. 12.* verſ. neminem, in illis verbis. Ad dignitatem Canonicatum, aut Portionem neminem recipiant, niſi qui in tali ſit ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum initiari valeat. quorum verborum auctoritate hoc ſentire videtur *Azor. inſtitu. moral. lib. 6. c. 5. q. 5. §. 2.* nam ait, quod in Canonicatibus in quibus requiritur Sacerdotiū eſt neceſſarius annus vigeſimus quintus incœptus, aut certè ea ætas, vt infra annū ad Sacerdotiū poſſit promoueri. *Hoc ipſum expreſsius ſentit Laſius de iuſt. & iur. lib. 2. c. 34. n. 110.*

Eadē ſententia corroborabilis eſt, ex declaratione

Cardi-

Cardinalium, quam commemorant Doctores. *Gonz. reg.8. gloſ.5.num.95.edit.2.ſequitur Gratianus diſcep.591. n.7. par.3.* Ex qua conſtat ingreſſum 21.annum poſſe Canonicatum in Cathedrali obtinere in qua non eſt facta deſignatio ordinum, vel vbi eſt facta deſignatio ingreſſum 23. vel 24. annum diaconilem, vel præsbiteralem Canonicatum reſpectiue poſſe obtinere.

Sed contrariam ſententiam ſcilicet quod in promouendo ad dignitatem, Canonicatum, aut portionē, requiritur talis ætas, vt ſtatim ordine requiſito poſſit initiari, ſequuntur *Mulolus lib.1.de irregular.c.30. n.12. Pariſius de reſign.benef.lib.4.q.9.n.13.& 14. Zerola in praxi ſupra dicto verſ.ad dignitates, Dynus & Panor. allegati infra in 1.& 2.funda. Leo in theſauro fori eccleſ.2. par.c.3. n.18.& 22. Hugolinus de offi.Epiſcop. c.19.n.2.verſ.quare, Nauar.conſ.8.n.2.de præbend.* ibi: modo habeat ætatem iuſtam ad ordines *Garcia de benef.7.par. c.4. n.22. Ricccius reſolu.prac.c.239.hoc ipſum innuit Vitalinis in clem. 1.n.54.& ſequenti de æta.& qualita.* nam ait eſſe neceſſariam habilitatem à principio pro beneficio requirenti ordinem.

Ex quo ſequitur quod ad graduatorũ † Canonicatus non debeant admitti oppoſitores ij qui vel Canonicatui annexo Ordine non ſint innitiati, vel Ordini neceſſariæ ætatis non ſint. Salua diſtinctione adhibenda inter Subdiaconilem, & reliquos Canonicatus *de qua infra num.12.* 4

Pro qua facit imprimis Tridentina Synodus † cap. 5

3. de

3. de reforma. Seſſ. 7. vbi cauetur inferiora beneficia præſertim curam animarum habentia conferri debere perſonis habilibus iuxta conſtitutionem editam in Concilio Lugdunenſi, quæ incipit,licet canon, ſed in cap. licet canon 14. de elect. in 6. beneficia conferri prohibentur perſonis quæ non ſint talis ætatis, vt ſtatim poſſint ordinari ordine ad curata beneficia neceſſario: ergo dum Tridentina lex poſtulat ætatem ordinis beneficio annexi,poſtulat,& vt talis ſit quod ſtatim illum obtinere valeat.

6 Vt hoc magis firmum remaneat † pondera dictionem illam, præſertim, de qua in d. cap. 3. cuius natura eſt exprimire caſum minus dubitabilem, *vt de dictione maxime notat gloſſa verbo maxime in cap. auditis 29. de elect. & de dictione præſertim Panor. in cap. per tuas in 1. num. 5. de ſymonia Menochius de arbitra. lib. 2. caſu. 543. num. 12. centu. 6. Sanchez lib. 8. de matrimonio diſputa. 22. num. 17.*

Vnde non immerito Dynus *in reg. non firmatur 18. n. 3. in 6. Panor. in cap. cum in cunctis §. inferiora num. 1. & 3.* docuerunt ætatem requiri in prouidendo ad beneficium, quæ eſt neceſſaria pro annexo ordine beneficio *argum. tex. in d. §. inferiora, & in d. c. licet canon, & in c. cum ex eo. 34. de elect. lib. 6.*

7 Secundo pro hac ſententia ponderatur,quod iure † paria ſunt, vt infra annum quis poſſit promoueri, vel quod ſtatim poſſit promoueri, *vt patet in c. ei cui 29. de præbend. in 6.* vbi ſimpliciter dicitur prouiſum in beneficio

ficio Sacerdotali vel debere eſſe Sacerdotem, vel in ta li ætate conſtitutum, vt poſsit ad Sacerdotium promoueri, vbi conſidera Romanum Pontificem non appoſuiſſe illam qualitatem, vt infra annum Sacerdos poſſet ordinari, ſed ſimpliciter dixiſſe, vt poſſet ad Sacerdotum promoueri, quod magis confirmatur ex declaratione gloſæ in verbo ætate in d. cap. ei declarante, id eſt, vt attingat vigeſsimum quintum annum *ex deciſ. 1. Rotæ num. 1. de præbend. in nouis quæ ſe referens ad. d.c. ei cui* 29. declarat id eſt vt infra annũ poſsit promoueri *idem declarat & Rebuffus in praxi titulo forma nouæ proniſsionis §. & qualibet alia fol. mihi* 146. *allegatque dictam deciſsionem* 1. *& deciſsionem* 41. *de conceſſ. preben. in antiquis.*

Tertiò, quia illa verba *Trident. ſeſſ.* 22. † *cap.* 4. *de reforma.* nec alijs impoſterum fiat prouiſio, niſi his qui iam ætatem & cæteras habilitas integre habere dignoſcũtur. Significant quod requiritur ætas legitima actualis ad ordinem annexum, non enim dicitur idoneus ille, qui non habet actualiter omnes qualitates requiſitas *vt ex Mohedano deciſ.* 7. *de præbend. Puteo deciſ.* 337. *n.* 2. *&* 3. *lib.* 1. *& Selua. de beneſ.* 3. *p. q.* 52. *num.* 1. *reſoluit Gonzal. reg.* 8. *gloſſa* 5. *num.* 105. Sed ætas † legitima ad ſubdiaconum eſt attingentia anni vigeſimi ſecundi, ad Diaconatum attingentia vigeſimi tertij; ad presbyteratum attingentia vigeſimi quinti anni; *vt in eodem Triden. Seſſ.* 23. *de reforma. cap.* 12. ergo non ſufficit habere ætatem, vt intra annum quis poſsit ordinari,

nari,ſed ætas illa eſt neceſſaria,vt ſtatim poſsit ordinari *ad tradita per Vitalinis in d. Clemen. 1. de æta. & qual. num.* 54. & 55. *Nauar. conſ.* 8. *num.* 2. *de præbend. & alios quos refert , & ſequitur Garcia d. par. 7. capit.* 4. *num.* 25.

10 Pro qua ſententia ponderanda eſt dictio † illa integre *dicti cap.* 4. *Seſſ.* 22. non enim integre eſſet qualificatus qui diminutam non integram haberet ætatem ad ordinem ſui beneficij neſſariam *argum. tex. in capit. non eſt & in cap. commiſſum de decim capit. dilecto de præbend. cap. cum inter de verb. ſignifi. proſequitur Rebuffus in l. Sylua.* 30. §. *integre ff. eodem titulo.*

11 Ideo autem dixi ſufficere † attingentiam 22. 23. & 25. annorum, quia annus cæptus requiſitus ad ordines habetur pro completo, *vt docent Nauarrus in Manuali cap.* 25. *num.* 116. *& Gutierrez lib.* 1. *canonicar. q. cap.* 26. *à num.* 8. & ſic Congregationem ſacram Cardinalium declaraſſe refert Garcia *d. cap.* 4. *num.* 21. *Vbameſius conſ.* 47. *num.* 4. Hoc fallit in Archidiacona-
12 tu, † qui licet curam animarum non habeat,ætatem Viceſimi ſecundi anni debet habere completam , *vt ſacram Congregationem declaraſſe pro Triden. Seſſ.* 24. *cap.* 12. §. *Archidiaconi, teſtis eſt Garcia d. cap.* 4. *num.* 67. *& Marcilla lib.* 2. *tit.* 8. *cap.* 11. *littera G.* & ſane optimo iure,quia in d. cap. 12. cauetur Archidiaconos nõ debere eſſe minores 22.annis,minor autem dicitur annis, qui illos non compleuit *l.* 1. *l.* 3. §. *minorem l. minor.* 32. *ff. de minoribus gloſ. verſ. in decimo octauo anno in*

clem. 3.

clem. 3. de æta. & qual. Mandoſ. de minor. ætate cap. 5. num. 105. quidquid dicat Zerola in praxi verbo beneficia §. 1. verſ. ad dignitates, & ali relati ſed non ſecuti à Garcia d. cap. 4. num. 69.

Quartò, pro eadem ſententia facit *deciſ. 26. de reſcrip. in nouis*, vbi hæc verba. Cũ de Canonici ætate in regula agitur annus inceptus pro completo non habetur quia ex augmento temporis, reip. fauor attenditur. Item facit doctrina Garciæ 7. part. cap. 4. de benef. num. 29. vbi cum dicatur omnes Canonicatus ſaltim requirere ordinem ſacrum, affert declarationem Cardinalium his verbis. Congregatio cenſuit quod etiam in Eccleſia vbi non fuit facta diſtributio ſacrorum ordinum requiritur quod prouiſus de Canonicatu ad minus attingat 22. annum & collationem factam habenti 20. tamen, non valuiſſe. Et confirmatur *ex deciſ. 269. num. 3. lib. 3. p. 3. diuerſ.* vbi auditor qui debet eſſe ſacerdos ſaltim debet eſſe in tali ætate vt ſtatim poſſit ordinari.

Non obſtant pro contraria parte conſiderationes factę, nam falſę ex neceſſaria interpretatione apparent ex iuribus, ex ſacris declarationibus & tot tantiſq; & deciſſionibus & Doctoribus contrariũ tenentibus & decidentibus, quæ omnia in fundamẽtis ſatis ſunt perpenſa.

Summaria quæſtionis 20.

INtellectus Concilij Trident. Seſſ. 25. cap. 6. verſ. in criminibus, num. 1, & 6.

Suſpectus

Suſpectus de fuga comprehendi poteſt à iudice incompetenti. num. 2.
Suſpectus de fuga quando quis dicatur, num. 3.
Incontinentia quomodo probetur. num. 4.
Concubinatus pœna an requirat monitionem. n. 5.
Carceratus quam cautionem, & quando dare debet, n. 7.
Carcerari Sacerdotes de facili odioſum eſt, n. 8.
Sacerdotum delicta non ſunt publicanda, n. 9.
Carcer non fuit inuentus ad pœnam, n. 10. fallit n. 11.
Carcerandus quando non ſit delinquens, n. 12.
Appellatio ab indebita carceratione recte interponitur, n. 13.

Quæſtio XX.

Quando Epiſcopus poßit ſine Adiunctis ad neceſſariam Capitularium detentionem procedere?

1 CONcilium † Tridentinum in hoc cap. 6. verſ. in criminibus tamen Seſſ. 25. de reforma. ſtatuit. In criminalibus ex incontinentia prouenientibus (de quibus cap. 14. ſeſſ. 25.) & in atrocioribus delictis depoſitionem, aut degradationem requirentibus vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, quod Epiſcopus poſſit initio ſolus ad ſummariam informationem procedere, & detētionem neceſſariam, quod decretum & iuri communi conſonat, *c. vt famæ de ſenten. excommu.* in tantum vt de fuga † ſuſpectus
2 capi poſſit etiam à iudice incompetenti *ex Myſingerio*

centu.

centu. 2. obſerua. 65. notat Aloyſius in collectan. deciſ. 260. late Farin. de carcer. quæſt. 27. num. 76. tomo 1. Foller. in praxi criminali, canonica cap. 14. nu. 4. Quando dicatur quis ſuſpectus † de fuga tradit *Cancer. var. reſolu. capit. 10. num. 13. Saluſtius in praxi iud. lib. 2. cap. 23. Phœbus deciſ. Portugaliæ 54. par. 1. idem tradit* & D. Seſſe *de inhibitionibus cap. 9. §. 2. num. 44. & 46.* tractans de iudice in competenti qui poteſt de fuga ſuſpectum clericum captione detinere. 3

Ad iuſtificationem autem capturæ quæ debeant precedere Hypolitus *in l. 1. num. 15. ff. de quæſtionibus,* quomodo † probetur in continentia late tractatur maxime in materia Concubinatus *à Farin. 4. par. q. 136. ab eodem conſ. 38. 78. & 85. par. 1. Riccius deciſ. 76. p. 1.* An vero requiratur † monitio vt incurratur Concubinatus nouiſsime tractat Grillenzonius *conſ. 19. & Ottero par. 3. diſputa.* Quod ſi Epiſcopus ſit in poſſeſſione † vt ſolus procedat ad ſummariam informationem, & ad capturam in caſibus non expreſsis in preſenti verſiculo. In criminibus tamen, illud ius Epiſcopo ſeruandum eſt, *ad tradita per Rotam proponente Illuſtriſſimo Mantica deciſ. 180. num. 6. & deciſ. 207.* 4 5 6

An vero captus † propter ſuſpitionem fugæ debeat cauere vt extrahatur à carcere, & quod iudicio ſiſtet, & quod iudicatum ſoluet, *late diſputat Riccius deciſ. 61. part. 1.* 7

Non abs re alicui videbitur ſi quidem in hac quæſtione de incarceratione Capitularis egimus, breuiter ad-

8 monere, iuri non eſſe † conſonum, aut rationi, Sacerdotes aliosve Clericos pro leuiſſimis culpis in carcerem conijcere, nam Concilium Tridentinum d. c. 14. Seſſ. 25. conſtituit Clericum conuictum de crimine incontinentiæ, primo tertiam partem reddituum beneficij amittere, ſecundo à beneficio eſſe ſuſpendendum, tertio tandem eo eſſe priuandum, at in fine ſubdit, Clericos vero qui non habent beneficia carceris pœna, & alijs pœnis eſſe puniendos, quæ in iure Canonico ſunt præſcriptæ, plane ſignificans Clericos habentes beneficia pro crimine incontinentiæ non eſſe in carcerem conijciendos ante ſententiam, vt patet per argumentum à contrario ſenſu, quod valet in iure, *l. 1. ff. de offi. eius, id etiam declarandi dictum Tridentinum diſponit conſtitutio Eborenſis Archiepiſcopatus tit. 16. à princip. vt refert Baſconcellos diuerſ. iur. argum. lib. 1. cap. 5. num. 21. qui in propoſito latius digreditur*, prædictorum ratio eſt, nam quando Clerici in iudicio de ſimi-
9 libus delictis publicè accuſantur † infamiæ notam aliquam incurrunt *argumen. cap. fin. de cohabita. Cleric.* Sed & publicatur magis ſi Clerici carceribus mancipantur, ex quo ſequitur populi ſcandalum, dignitatis Clericalis dedecus & contẽptus, diuini cultus ſubtractio, ipſis delinquentibus alimonia, quam præcipuè celebratione comparant. *Id ipſum, & ius commune comprobat, ſi Bernardum legas in praxi criminali cap. 6. num. 7. vbi*
10 *Salzedo.* Huc ſpectat, quod de iure ciuili, carcer † non fuit inuentus ad pœnam, ſed ad cuſtodiam. *l. aut damnum*

num. §. *in ordine, &* §. *ſolet l. mandatis 35. ff. de pœnis*, de quo puncto plures diſputantes congeſtos, *vide apud Valenzuela conſ. 43. num. 159.* quod & ius Canonicum admittere clarum eſt *iuxta regulam cap. 1. & 2. de nou. oper. nunc.* Et regulariter verum eſt, nam † aliquando 11
Iudices pronunciant carcerem ſuccedere loco pœnæ, *vt pluribus teſtimonijs ſententiauit Viuius deciſ.* 628. *num.* 2. & aliquando criminis exceſſus & enormitas coniectionem carceris perſuadent, vt in dicto verſic. in criminibus, *cap. Clericos de ſenten. excommun. d. cap.* 14. *Seſſ. 25. cap. tuæ de pœnis, cap. quamuis eodem tit. in 6. proſequitur Segura in directorio Iud. eccleſia. 2. par. cap. 13. num.* 4. Hæc vero Carceris † coniectio minime erit ne- 12
ceſſaria, quando pœna corporalis non ſit imponenda reo, quando ſatis dederit reus, vel diues fuerit, *l. 1. ff. de cuſtod. reor. vbi Barth. notat Boſsius in praxi crimin. tit. de carcerato fideiuſſoribus committendo, Iulio Claro in praxi quæſt. 46. num. 7. Panormitan. in cap. legebatur de maior. & obed. num. 1. vbi Felin. num. 2. Segura d. c. 13. num. 11. & 13.*

Ex his licita † erit appellatio ab indebita carcera- 13
tione cuius grauamen inter ea connumerantur, quæ per appellationem à diffinitiua reparari nequeunt, *vt Cardinales interpretes declararunt ad cap. 1. Seſſ. 13. de reforma. vbi Farina. §. per diffinitiuam, & ſuo more repetit Marcilla lib. 4. tit. 10. cap. 5. plures huius ſententiæ authores congerit Barboſa, Seſsio. 24. capit. 20. de reformatio. num. 10.*

Summaria Quæſtionis. 21.

INtellectus cap. 4. Seß. 6. de reforma, n. 1. *&* 8.
Relatum eſt in referente, num. 2.
Capitularium appellatione veniunt Canonici, n. 3.
Dignitates & Capitulum ſunt diuerſa, n. 4.
Dignitates non veniunt appellatione Capituli etiam ſi de conſuetudine ſint Capitulares n. 5. *&* 18.
Maior non venit appellatione minoris, n. 6.
Optio Canonicis permiſſa, non etiam Dignitatibus conceditur. num. 7.
Dictio, vero, eſt aduerſatiua. n. 9.
Exceptio præponderat generi, n. 10.
Dignitates ſine Adiunctis non poſſunt carcerari in Eccleſia Conchen. n. 11.
Dignitates accipiunt dotem ex menſa communi, n. 13.
Maior honore, & maior eſſe debet prærogatiua, n. 14.
Dignitates nomine & fine præſtant, n. 15.
Canonicorum officium n. 16.
Dignitates gaudent Adiunctis ex declaratione Cardinalium, num. 17.
Dignitates comprehenduntur appellatione Capituli in multis, n. 18. *&* 5.
Canonici veniũt appellatione Clericorũ in fauorabilibus, n. 19
Dignitatibus & Canonicis multa conueniunt, n. 20. *&* 22.
Canonici veniunt appellatione Dignitatum, n. 21.
Dignitas ſuperueniens auget non minuit, n. 23.
Dignitates Collegiatarum non gaudent Adiunctis, n. 24.

QVÆS-

Quæſtio XXI.

An Epiſcopus ſolus poſſit procedere contra Dignitates non Capitulares?

AFfirmatiua videtur probari nam textus † in hoc cap.6.Seſſ.25.de reforma.ſeſe refert ad textum in c.4.Seſſ.6.de reforma.Sed textus in d. c.4. agit de modo procedendi contra Capitulares, ampliat & reſtringit: ergo Epiſcopus contra Dignitates non Capitulares abſque Adiunctis poteſt procedere. 1

2 Dicta ſigillatim probātur, primo quia relatum † eſt in referente *iuxta vulgaria iura Athentica ſi quis in aliquo. C. de eden. vbi gloſ. 1. deciſ.27.n.3.& deciſ. 40. n.2.p.2. diuerſ.* Secundo, quia † Capitularium appellatione nō 3 veniunt alij quam Canonici, *Panor. in c. cum olim n.7.& 8. de re iud.& in c.1.n.13. in c. ſcriptum n.4 de elect. Felinus in proœm.decretal.§.Gregorius nu. 16.Rota deciſ. 411. n.6.par.1.diuerſ.Oranus in vna Calagurritana iuris votandi apud Farina. in recollectis deciſ.658.*

4 Quinimo diuerſa † cenſentur Dignitates & Capitulum *cap. ex parte Decani, ibi Decanus & Capitulum, de reſcriptis c. bonæ in prin. ibi, Præpoſito & Capitulo de poſtula. præla. c. dilecti. 13. de maior.& obed. vbi Panor. notab.1.* obſeruat Dignitates, Capellanos, & Beneficiatos carentes Canonicatu non eſſe de Capitulo *c.2. de inſtitu. vbi Innoc.* docet quod Clerici qui præbendantur in

Eccleſijs,ſi nõ habent ibi ius Canonicatus,nullo mo do ad electionem,vel ad alia facta Capituli vocantur.
5 Ex quibus † *Genuenſis in praxi Archiepiſcopali,c.85.n.21* appellatione Capituli Dignitates cõprehendi, etiã ſi de cõſuetudine vocẽ habeãt in Capitulo,expreſsè negat,*vide infra q.23.*& quod Canonicorũ appellatione Dignitates nõ veniant probatur,quia maioritate præſtant Dignitates Canonicis, *c.ſtatutũ de reſcript.in 6.vbi notarunt omnes,late Conſilium Paduanum apud Franciſcum Zabarellam n.59.Lancello.in templo iud.lib.2.c.7.nu.18.*
6 Sed † minoris appellatione non venit maior, *c.fin.de præbend.c.cum in illis eod.tit.in 6.deciſ.343.n.2.deciſ.592. num.etiam 2.par.1.diuerſ.*Ergo, non veniet dignitas Ca
7 nonici appellatione. Vnde & optio † Canonicis permiſſa,Dignitatibus non conceſſa creditur. *Calder.conſ. 5.de conſtitu.Gonzal.reg.8.gloſ.34.n.91.Moneta de optione canonica q.1.c.4.n.2.*

Nihilominus contraria ſententia,quæ verior eſt efficacioribus nititur argumentis, primo ex d.c.6. Seſſ. 25.verſ.qui vero,vbi hæc verba. Qui vero nõ obtinẽt Dignitates,nec ſunt de Capitulo,hi omnes Epiſcopo ſubijciantur: ergo,qui obtinent Dignitates etiã ſi Ca pitulares non ſint,Adiunctorum prærogatiua gaudẽt.
8 Si replices deductionem † iſtam colligi per argumentum à contrario ſenſu, cui non eſt locus, quoties interpretatio fit contra ius, *l.nec emere, C. de iure delib. gloſ.2.in c.ſignificaſti de for.compet. quam ſequitur ibi Panor. n.24.*Reſpondeo aſſiſtere potius quam reſiſtere ius,vt

Epiſco-

Epiſcopus in membrorum ſuorum cauſis, de mem-
brorum ſuorum conſenſu procedat, *vt ſupra q. 1. fun-
dam. 2. 3. 6. 9. & 13. probauimus.*

Rurſus reſpondeo dictum verſiculum, qui vero, eſſe exceptionem regulæ propoſitæ, vt Epiſcopus de Adiunctorum conſenſu procedat in cauſis ſuorum Capi-
tulariũ, vt patet ex dictione † illa *vero*, quę eſt aduer- 9
ſatiua, *l. cum filius in principio, ff. de verbor. cap. at ſi Clerici, §. de adulterijs vbi Decius n. 2. extra de iud. notat Bart. in l. ſi ita ſcriptum de liber. & poſthum. vbi Alex. & Iaſ. n. 4. & plures alij quos refert & ſequitur Cenedo ſingulari. 99.* Ex-
ceptio † vero cum ſit caſus ſpecialis, generi præpon- 10
derat, *l. 1. l. in toto iure ciuili, ff. de reg. iur. c. generi eodem tit. in 6.* Vnde & Illuſtriſſimus Cardinalis Mantica
deciſ. 207. num. 8. Deciſum † relinquit in cauſa Adiun- 11
ctorum Sedis Conchen. iuriſdictionem carcerandi, vel Dignitates, vel Capitulares in illa Eccleſia, quæ Adiunctorum reſeruatione gaudet eſſe communem Epiſcopo, & Capitulo.

Secundò fundatur hæc ſententia, quia non eſt no-
uum vt diuerſæ profeſsionis reperiantur clerici † in 12
vna Congregatione, & tamen omnes ſint exempti
cap. fin. §. pen. in fine de ſtatu Menoch. & quod † dig- 13
nitates dotem accipiant ex bonis Capituli, *vt præſuponit Felynus in cap. cum acceſsiſſent num. 14. 15. & 16. de conſtitu.* vnde ſuccedit illud Pauli 1. ad Corinth. cap. 10. num. 17. vnum corpus, multi ſumus, qui de vno pane participamus.

14 Tertiò, fundatur hæc ſententia, quia qui † maiori-
bus fulgent honoribus maioribus, & debent gaudere
prærogatiuis, *vt ſupra q.1. fundamẽto 13. latius.* Sed Dig
15 nitates † honore præcellunt, vt colligitur primo ex
nomine, nam Papa vocatur dignitatum apex, Epiſco-
pus dignitatum culmen, & dignitates ſimpliciter qui
in Cathedralibus, & Collegiatis ad decorem, & ſplen
dorem Eccleſiæ ſunt inſtituti, *vt ex Oldra. conſ. 259. n. 3.*
obſeruat Tuſchus litera D. concl. 428. Secũdo ex fine pro-
pter quem fuerunt inuentæ id eſt non ſolum ad conſer
uandam, ſed etiam augendam Eccleſiaſticam diſcipli-
16 nam, c. 12. *Seſſ. 24. de reforma.* At Canonici † conſeruã-
dæ Eccleſiaſticæ diſciplinæ miniſtri, *ad late tradita per*
Rodericum Zamoren. Epiſcopum in ſpeculo vitæ humanæ c.
19. Adiunctorum prærogatiua lætantur, ergo & dig-
nitates à fortiori qui eccleſiaſticam diſciplinam &
conſeruant, & augent.

17 Quartò, quia Sacra † Cardinalium Congregatio
apud Marcillam lib. 4. tit. 7. c. 22. hoc ipſum inſinuat, cu-
ius verba ſunt. Cap. 6. Seſſ. 25. verſ. qui vero non obti-
nent dignitates præſeruare, nedum quæ habent admi-
niſtrationem cum iuriſdictione, ſed etiam illas digni-
tates, quæ pro talibus habentur in Eccleſia.

18 Quintò, quia in fauorabilibus appellatione † Ca-
pituli comprehenditur Archipresbyter, Decanus &
ſimiles, *vt docet gloſ. verbo nullatenus per tex. ibi in cap. poſt*
electionem. §. cum igitur de conceſſ. præbend. Felinus in proœ-
mio decretal. §. Gregorius num. 16. per textum in cap. fin. de
Symo-

Symonia, vt ſimili appellatione Clericorum in fauorabilibus † comprehenduntur Canonici, *vt ex Card. Alex. in c. Cleros diſt. 21. & Panor. in c. 2. n. 5. de cohabita. cler. & mulier. obſeruat Lancellotus in templo Iudicum lib. 2. c. 1. §. 4. n. 3. c. per exemptionem de priuileg. in 6. Franciſcus Marc. q. 1122. n. 3. proſequimur latius in Canonicali par. 6. cap. 2.* 19

Sextò a ſimili, nam † ſicut Canonici fidem profiteri tenentur, & coram Epiſcopo, vel eius Vicario generali, *& in Capitulo c. 12. §. prouiſi Seſſ. 24. de reforma.* Sic & dignitates, vel perſonatum obtinentes, *vt Farina. ex Sacra Congregatione atteſtatur in d. §. prouiſi & repetit Marc. lib. 1. tit. 2. c. 14. §. 1. in fine*, & ſicut Dignitates, & Canonici vno eodemque habitu decorantur, ſic vno eodemque exemptionis genere potiri debent, *vt argumentatur Zabarella conſ. 2. Paduano num. 25.* 20

Item, quia † in cap. 4. Seſſ. 22. de reforma. in Triden. cauetur, vt Dignitates perſonatus, & officia obtinentes muneri ſuo ſatisfaciant, ibi. Canonicorũ nulla mentio fit, quis dubitet? de eis & intellexiſſe Tridentinum eos tamen non nominaſſe, quia cum loqueretur de Dignitatibus, perſonatibus, & officijs de omnibus etiam Canonicis intellexit. 21

Item, & à ſimili † aſſociationis quam facere compelluntur Epiſcopo ſuo non ſolum Canonici, ſed & Dignitates *d. c. 12. Seſſ. 24. §. omnes vero*, etiã dũ ſacros ordines cõfert *Seſſ. 23. de refor. c. 8.* etiam extra Sedẽ, ſed intra ciuitatem, vt Sacram Congregationem declaraſſe 22

claraſſe in illis capitibus referũt *Farina.Marcilla.Barboſ. n.61.Zerola in praxi, verbo Capitulum.* §.11.

23 Septimò, & pro hac † ſententia ponderari debet textus *in l. falſa demonſtratio.* 33. §. 1.*ff. de cond.& demonſtra.* in illis verbis. Non idcirco legatum amittit, quia poſtea anulos ab Imperatore acceperit, nam honor eius auctus eſt, non conditio mutata, *l.per adoptionem, ff. de adoption. l.* 1.§.*ſed videndum, ff.de ſucceſſ. edic. l. creditores* 12. §. *Papinianus. ff. qui potior in pigno. & in Codice Fabriano lib.* 1. *tit.* 3. *diffinitione* 13. *num.* 7. vbi Dignitas non minuit, ſed auget, minueret vero ſi poſſeſſio maioris qualitatis ex Dignitate prouenientis Adiunctorum prærogatiua priuaret. Supra dicta

24 † intelligit *Langhecrucius de vita & honeſta. Cano.lib.6. cap.* 8. de Dignitatibus in Cathedralibus conſtitutis, nam in Collegiatis Eccleſijs, & contra Canonicos & contra Dignitates ſolus procedet, niſi Collegialis Eccleſia maiorem acquiſiuerit iuriſdictionem, quia tunc huius Capituli 6. decreto ſubiecta remanebit, *ad tradita in hoc eodem tractatu q.*2.10.*& q.*11.

Non obſtant ſupra poſitæ dubitandi rationes, quibus reſpondetur ex traditis *in fundamen.* 1.3.4.*&* 5.

Summaria quæſtionis 22.

INtellectus legis penult. verſic. mulieres, ff. ad municipal, num. 1. 11.*&* 28.

Intellectus cap. 1.*de priuileg. in 6.n.*2.*&* 16. *&* 29.

Capitularis delinquens extra corpus Eccleſiæ punitur cum Adiunctis

iunctis, num. 3. & 33.
Intellectus Concilij Triden. Seſſ. 14. c. 8. n. 4. & 35.
Collectores ſi delinquant extra Diæceſim, an gaudeant exemptione? n. 5. & 27. & 36.
Exēptus poteſt prorogare iuriſdictionē Iudicis ordinarij, n. 6.
Delinquens in loco prorogat iuriſdictionem Iudicis loci, n. 7.
Culpam committens voluntarie pœnæ ſeſe ſubijcit, n. 8.
Exemptus, ratione Curæ ſubijcitur, n. 9. ratio n. 10.
Cardinalis in Curia maiorē habet ſplendorem quā extra n. 12
Epiſcopi iuriſdictio in Capitulares eſt limitata. n. 13.
Salmantini Scholaſtici deciſio explicatur circa eius exemptionem. n. 14. & 31.
SalmātinæVniuerſitatis priuilegia à quib⁹ Pōtific. cōceſſa n. 15
Exemptio ratione loci & perſonæ, vel perſonæ duntaxat latius patet, n. 17. & 30.
Correctum ius præſtat argumentum ad declarationem, n. 18.
Metropolitanus delinquens in Diæceſi ſuffraganei ab illo puniebatur, n. 19.
Toletani Archiepiſcopi excōmunicati ab Aragonū Epis, n. 20
Crucis delatio Patriarchis ſolis permittitur extra Prouinciā, n. 21
Eps in Collegio cōſideratur nō vt dignitas, ſed vt collega, n. 22
Archidiaconus extra Diæceſim cenſetur vt priuatus, n. 23.
Praxis eſt attendenda, n. 24.
Abbas S. Ioannis punitus ab Archiepiſcopo Cæſaraug. n. 25.
Oſcēſis Cātor & Canonicus punitur ab Archiepō Cæſar. n. 26
Exēptus ratione perſonæ, in ciuilib⁹, vbi res eſt cōuenitur, n. 32
Delinquens in aliena Diæceſi, & ibi non punitus, punitur in propria, n. 34. Et abſolutus iniuſtè, an poſſit puniri? ibidē.

QVÆS-

Quæſtio. XXII.

An Epiſcopus cum Adiunctis procedat contra Capitularem alterius Diæceſis, ſed in ſua delinquentem?

1 RAtio dubitandi ſumitur ex tex. in l. penult. verſ. mulieres. ff. ad municipal. vbi mulieres, quæ legitimè non contraxerunt, non in domicilio viri, ſed in originario muneribus funguntur, & *additio ad Panor. in cap. vltimo n.* 11. *de for. compet. allegat Vbaldum in ſua Margarita verbo conditiones in fine* affirmantem delinquentem extra originem eſſe puniendum iuxta ſtatutum originis; ergo, & delinquens extra Dioeceſim erit puniendus cum Adiunctis, ſi eorũ conſilium, & conſenſus in delinquentis Diœceſi deſideratur.

2 Secundò, quia aut exemptio † circumſcribitur loco, aut perſona, ſi loco, extra locum delinquens punitur, ac ſi exemptus non eſſet *cap.* 1. *de priuileg. in* 6. *c.* 11. *Seſſ.* 24. *de reforma. in Triden. docet Couar. pract. c.* 11. *verſ. igitur, vbi ſic interpretatur textum in cap. tuarum, & in cap. cum capella de priuileg.* Si exemptio circumſcribitur perſona vbiuis perſona exempta delinquat, exemptione gaudet *Panor. in d. c. tuarum num.* 8. *Butrius n.* 19. *verſ. in prædicta, Socin. in d. c. cum capella num. etiam* 8. Sed hæc exemptio videtur conceſſa in fauorem perſonæ; ergo, huius quæſtionis affirmatiua clare patet; minor videtur probari ex Sacræ Congregationis reſ-

ponſo

ponſo *ad d. c. 6. vbi Farina. §. contra aliquem* † *ex contentis & Marcilla lib. 4. tit. 7. cap. 20. litera N.* vbi atteſtantur Illuſtriſſimos reſpondiſſe dictum Capitulum habere locum, ſiue intra corpus ſuæ Eccleſiæ, ſiue extra ciuitatem deliquerint Capitulares. 3

4 Tertiò, & pro hac † parte ponderari poteſt textus *in Concilio Triden. Seſſ. 14. de reforma. c. 8.* vbi Epiſcopus qui ratione priuilegij poteſt contra ſibi non ſubditos alias procedere in delictis atrocioribus, quandò deueniat ad pœnę inflictionem, eam debet imponere cum interuentu proprij Epiſcopi, vel perſonæ ab eo deputatæ.

Quartò, quia Subcollector † delinquēs extra Diœceſim in qua ſubcolligere mādatur & exemptione ibi gaudet, ſi verum teſtatur Zerola *in praxi verſ. exempti. §. 6. 2. par. qui eodem verbo. §. 5.* huiuſmodi exemptiones reuocatas à Sixto V. fuerat atteſtatus *in 1. par.* 5

Contraria nihilominus ſententia, quę verior eſt, probatur efficacioribus argumentis, primo quia hi qui † ſunt exempti taliter quod non ſint immediatè ſubiecti Apoſtolicæ Sedi, poſſunt prorogare iuriſdictionem Iudicis ordinarij, & ei ſe ſubmittere, *vt per Federicum de Senis conſ. 14. Felin. in c. cum omnes n. 8. de conſtitu. Iaſ. in l. ſi vnus. §. pactus ne peteret n. 9. de pactis, Seraphinus deciſ. 595. num. 7.* dummodo prorogatio non contineat alterius præiudicium quam prorogantis, *Geminian. conſ. 83. nu. 9. Corneus conſ. 214. n. 8. lib. 2. Ferretus conſ. 102. n. 18. Doctores in cap. ſi diligenti de for. compet.* 6

pet. Pro qua ſententia eſt textus in cap. cum tempore de arbitr. & in l. ſicut §. 1. ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. ſed
7 delinquens † prorogat iuriſdictionem Iudicis illius loci in quo delinquit, *vt Matheis de prorogatione iuriſdictionis 1. par. à num. 27. tomo. 3. inter tractatus*; & de-
8 linquendo ſe † voluntarie pœnæ ſubmittit *gloſ. verbo honorari in l. 1. §. denique ff. de poſtulan.* ergo Capitularis de quo agimus bene potuit exemptioni renunciare in hoc caſu, quo, adiuuatur à prorogatione legis non alias, *vt q. 7.*
9 Secundò quia † Canonicus qui eſt & curatus, ratione curæ Animarum ſubeſt Epiſcopo ſine obſtaculo exemptionis *cap. cum capella. 29. de priuileg. innouato à Tridentino Seſſ. 24. cap. 11. de reform.* ſicut & regularis qui quantumcumque exemptus, ratione curæ, manet in ſubiectione Epiſcopi *cap. 11. Seſſ. 25. de regular. in Triden. docet Panor. in cap. fin. num. 11. §. ſi vero de for. compet. Couar. d. cap. 11. num. 5. docet Rota in vna Salmantic. deciſ. 736. num. 2. par. 1. diuerſ. cuius doctrinæ rationem aſignat Illuſtriſsimus Seraphinus in vna Burgenſi deciſ. 1058. num. 4.* Dicens & loquens de Cano-
10 nico exempto, quod † quotieſcumque ſuperuenit aliqua qualitas in qua aliud ius ſtatutum reperitur, prior illa qualitas non impedit, quominus reſpectu alterius qualitatis, non ſit ſeruãdũ ius de ea ſpecialiter loquẽs; ergo, Canonicus quantumcũque exemptus ratione illius nouæ qualitatis, delicti ſcilicet in alieno territorio cõmiſſi, à ſolo eiuſdẽ territorij Epiſcopo puniri poteſt.

Tertiò,

Tertio,& pro hac ſententia eſt † textus in l. ſunt 11
quædam ff. de extraordinar. crimin. vbi pro corrigendo delicto non priuilegium delinquentis attenditur, ſed mos Prouinciæ in qua deliquit *textus in l. 3. C. vbi ſenator. vel Illuſtres ibi crimen publicum priuatumuè in alma Vrbe vel in Prouintijs ingeratur vbi Senatores exemptionis priuilegio fruantur modo in Vrbe, vel in Prouintijs Vrbi ſubiectis deliquerint, textus in Authen. qua in Prouintia C. vbi de criminibus agi decidens*, vt in qua quis Prouintia deliquerit ibi omni priuilegio ceſſante expediatur. Corroborantur & dicta in hoc fundamento ex celebri † Baldi dicto *in rub. de offic. Proconſ. quem ſequitur* 12
Felynus, & declarat in cap. paſtoralis num. 12. *de offic. deleg. Petrus Gamb. de offic. lega. lib. 2. num.* 102. ſcilicet quod licet omnis ordo accipiat ſplendorem à Principe, non tamen æqualiter reſplendet ille qui abeſt, ac ille qui eſt in præſentia, & ſic Cardinales in Curia digniores ſunt quam extra. His iungenda ſunt quæ de comparatione Canonicorum cum Illuſtriſsimis Cardinalibus diximus *ſupra q. 1. fundam.* 13.

Quartò, quia forma præſcripta † à Tridentino Seſ. 13
25. cap. 6. vt Epiſcopus vel eius Vicarius contra Capitulares non poſſint procedere niſi de aſſenſu, vel vnius, vel duorum Capitularium, eſt limitatiua duobus modis, primo quatenus dictum Capitulum ſeſe refert *ad cap. 4 Seſ. 6. de reforma* vbi Congregatio Sacra Cardinalium declarauit, *teſtibus Farin. ſuper eodē & Marzilla lib.* 4. *tit.* 7. *cap.* 2. loqui de Epiſcopo reſpectu ſuorũ

Capitula-

Capitularium. Item eſt limitatiua poteſtatis Epiſcopis conceſſæ *in d. cap.* 4. vt ex declaratione Cardinalium ſuper eodem Tridentino teſtimonium perhibet *deciſ.* 743. *num.* 5. *par.* 1. *diuerſ.* ergo limitatum debet producere effectum, vt loquatur de forma procedendi dũtaxat ab Epiſcopis cum Capitularibus ſuarum Cathedralium, ne limitatio in limitato recipiat extenſionem contra ea quæ notarunt Doctores *in l. age cum Geminiano C. de tranſactio facit regul. textus in l. in agris* 16. *ff. de acquiren. rer. domin. exornat Surdus conſ.* 287. *num.* 18. *Decianus conſ.* 78. *num.* 43. *vol.* 3. quod procedit etiam ſi limitatiua conceſſio fiat propter publicam vtilitatẽ, *vt probat Achiles Pedrocha conſ.* 37. *num.* 65. *&* 66. *fol.* 241. *& in materia iuriſdictionis arguit Burſa. lib.* 1. *conſ.* 108. *num.* 25. & confirmatur per argumentum à ceſſatione rationis de quo per Doctores *in cap. cum ceſſante extra de appellatione* quia delinquẽs iſte in aliena Diœceſi eiuſdem Epiſcopi, non eſt conſiliarius, non eſt membrum, non eſt frater, quæ Adiunctorum aſſociationem ſuadent, *vt ſupra d. q.* 1. *fundamento* 6. *&* 13.

14 Quintò, pro hac ſententia pondero † triplicem Rotæ deciſsionem in cauſa Scholaſtici Salamantini, *quem Seraphinus deciſ.* 595. *num.* 1. fatetur eſſe exemptum ratione perſonæ in his quæ tangunt conſeruatoriam, ſed ſubditum Epiſcopo ratione Dignitatis, & Canonicatus. Altera eſt contraria ſed non omnino & auctorem habet D. D. Franciſcum de Penia principalem huius ſedis Archidiaconum & Rotę ſacræ Decanum, is enim

in

in eadẽ cauſa die 5. Iunij de anno 1591. probat Scho-laſticum eſſe exemptum omnimodè, quia priuilegia † 15
conceſſa Vniuerſitati Salmantinæ, & Scholaſtico ab Eugenio IIII. Innoc. VIII. & confirmata à Iulio II. Leon X. & Clemente VII. non ſunt reſtricta ad Scholaſticum tanquam conſeruatorem Vniuerſitatis: ſed generaliter ſunt enunciata, & tertia auctorem habet *Seraphinum deciſ.* 1022. *num.* 2. vbi hæc verba. Iuriſdictio, quę ob delictum acquiritur in non ſubditum, acquiritur ſine vlla limitatione, *repetit & Farina. deciſ.* 93. *in recollectis criminalibus*: ergo, & ſimiliter illa exẽptio de qua ſermo noſter eſt reſtringetur ad qualitatem illam, vt ſit Canonicus, & Capitularis iſtius ſui Epiſcopi, & non extendetur ad alienum Epiſcopum, cuius nec eſt Canonicus, nec Capitularis.

Sextò, & pro hac ſententia † *eſt textus in cap.* 1. *de* 16
priuileg. in 6. in illis verbis. Nec coram ordinarijs ipſis dummodo in loco exempto ſit commiſſum delictum conueniri poſſunt aliquatenus, qui textus innouatur à *Tridentino Seſſ. 6. cap.* 14. *de reforma quem textum intelligit Couar. pract. c.* 11. *n.* 5. *de priuilegio certo loco circumſcripto, & ſequuntur Riccius pract. reſolu. cap.* 269. *& Mart. deciſ. Piſ. voto* 159. *num.* 4. Panor. vero *in c. cum Capella nu.* 11. *de priuileg. vbi Felin. n.* 5. *quos reprobat Couar. ſupra verſ. tametſi,* latius accipit de priuilegio locali & perſonali, ergo ſiue Abbatem, ſiue Couar. ſequamur, ſemper erit verum dicere, exemptum puniri vt talem ſi delinquat in loco exempto, niſi priuilegium † eſſet 17

conceſſum,& loco & perſonis,vel perſonis,quia tunc delinquens etiam extra locum exemptum,exemptione gaudet *Mari. Anton.3.var.c.& n.4. Martha d. deciſ. 159.n.5.optime in deciſ. 145.par. 2.diuerſ.*

18 Septimò,& pro hac ſententia † ius commune licet correctum poteſt allegari ad ſimilitudinē inducendā, & declarationem legis nouæ *proſequitur Sarnen.cum pluribus ab eo allegatis reg.1.q.9.* Sed de iure cōmuni Metro

19 politanus † qui eſt Iudex ſuperior ſuorū ſuffraganeorum,cui ſuffraganei ſubſunt *c.inferior diſt.21.c. per ſingulas,c.ſi autem 9.q.3.* imò & ordinariam in prophanis & ſpiritualibus ſupra Epiſcopos iuriſdictionem exercet, *vt diſputans reſoluit ex multis Marcellus Megallius in inſtitutionibus Confeßariorum lib.& par.1.c.8.q.2.num.3.* ſi in ſui ſuffraganei territorio delinquat ab illo punitur,nō obſtanti ſui honoris qualitate *gloſ.celebris verbo cauſa in c.1.3.q.6.* licet hodie ſecùs ſit, *vt in Triden.Seß.24.de reforma.c.5.vt vtrumque proſequitur Riccius reſol. pract.c.211.* Ergo, ſi qualitas Metropolitani non iuuat delinquentem apud ſui Epiſcopi territorium, minus iuuabit Canonicatus, ſiue Capitularis qualitas eum, qui apud alienum Epiſcopum delinquit.Illud aduerte *cum Innocentio in c.ſtatuimus de maior. & obed.& Guido Papa q.328.* quod non eſt tuta prædicta opinio reſpectu ſui Archiepiſcopi à ſuffraganeo puniendi, ſi in eius Diœceſi delinquat, ſed nec iure antiquo Archiepiſcopum delinquentem in Diœceſi ſuffraganei illius effici ſubditum, *ex Calder. in cap. 1. de reſcript. probat Granat.*

uat. ad Veſtrium in praxi lib. 3. cap. 9. num. 20. Sicut reſpectu Archiepiſcopi alieni, quem etiam primatem in non ſua Diœceſi delinquentem ab Epiſcopo poſſe puniri, experientia docuit in hoc noſtro florentiſſimo Regno † vbi D. Petrus Lopez de Luna primus 20
huius Sedis Cæſarauguſtanæ Archiepiſcopus cenſuris compulit D. Ioannem ab Aragonia Archiepiſcopum Toletanum ne erecta cruce coram ſe vteretur in hoc Archiepiſcopatu, & D. D. Dalmatius de Mauri & Cerbellon, & Ioannes de Baltierra ille Cæſarauguſtanus Archiepiſcopus, iſte Epiſcopus Tiraſonen. eadem conſtantia propter eandem cauſam contra D. D. Ioannem de Contreras Toletanum Archiepiſcopum proceſſerunt *referente Çurita noſtro lib.* 14. *Annal: cap.* 8. Crucis namque † delatio extra Prouinciam ſo- 21
lis Patriarchis competit, *Bouad. lib.* 3. *polit. cap.* 2. *n.* 18. *litera F. Stephanus Gratianus diſcepta. Forenſ. cap.* 467. *num.* 62.

Confirmatur & hoc fundamentum *ex l.* 3. *ff. de offic. præſ. gloſ. fin. in cap.* 1. *de raptoribus, gloſ. verbo procedant in Clemen. vnica de for. compet.* vbi Præſes extra † 22
ſuum territorium delinquens, vt priuata perſona conſideratur; & Epiſcopus in Collegio conſideratur, non vt dignitas Epiſcopalis, ſed dignitas Collegialis, *Abbas in cap. poſtulaſtis. num.* 8. *de conceſſ. præb. Caſſaneus in Catalogo glor. mund.* 4. *par. conſidera.* 45. *gloſſa in cap. à collatione, vbi Geminianus num.* 6. *Franc.* 4. *de appella. in* 6. *Seraphinus deciſ.* 1058. *Gratianus diſcepta.*

Forenſ. c. 198. n. 48. Boerius de auctorita. magn. conſil. num. 65. vt in deciſ. Seguntin. 288. par. 1. recoll. apud Farina.
23 & Archidiaconus † cuius dignitatis præſtantiam extollit Duarenus *de benefi. lib. 1. cap. 12. Lancellotus 1. inſtitu. tit. 24. Moſconius de maieſta. eccleſ. lib. 1. cap. 12.* Si in alia Diœceſi delinquat, vt priuatus reputatur *Caputaquen. deciſ. 307. par. 1. Capic. deciſ. 27. num. 26. Franc. deciſ. 138. quos refert & ſequitur Riccius reſolu. pract. cap. 211. num. 3.*
24 Octauo, quia praxis † huius Archiepiſcopatus, quæ conſiderabilis eſt in deciſione cauſarum, *Cotta in memorabilibus verbo lege iudiciaria pag. 428. Montan. de auctorita. magn. conſil. num. 170. Paz in praxi in initio nu.*
25 11. Sic ſeruauit *anno* 1485. in quodam † Abbate Sancti Ioannis de la Peña, qui à Curia Iuſtitiæ Aragonum fuit remiſſus D. Archiepiſcopo Cæſaraug. quia in eius Diœceſi deliquerat, non obſtanti exemptione ab eo allegata, *vt atteſtatur Molin. in reporto. fol. 220. §. manifeſtatus fuit colum. 2. & anno* 1616. in cau-
26 ſa criminali contra Cantorẽ † & Canonicum Oſcenſem, contra quem venientem contra Pragmaticam Illuſtriſſimi Principis Don Petri Gonzalez de Mendoza Archiepiſcopi Cęſarauguſtanę Sedis pietate, honeſtate, & manſuetudine inſignis, eiuſdẽ tũc Vicarius Generalis nobilitate & doctrina celebris Licenciatus D. Petrus de Molina Granateñ. Eccleſię Metropolitanæ Prior, omnimoda iuriſdictione iuridice & intrepide
27 proceſſit. In cauſa † ſimiliter Subcollectoris Apoſto-
lici

lici qui deliquit in alia Diœceſi quam in ea, in qua ſubcolligebat idem praxis Neapolitana cenſuit apud *Ricciùm deciſ.* 178*:par.* 1.

Non obſtat primum † argumentum cui reſponde- 28
tur falſo ab additione Panormitan. allegari dictum Vbaldi in Margarita, qui contrarium dicto in additione tenet, his verbis Florentinus delinquens in ciuitate Senen. gaudebit beneficio ſtatuti Senenſium, *l. ſunt quædam ff. de extraordin. criminib.*

Non obſtat ſecundum argumentum † quia reſpon 29
deo in materia, de qua agimus exemptionem principaliter eſſe conceſſam in fauorem loci cum illa qualitate, vt ſit Capitularis illius Epiſcopi, in cuius Diœceſi deliquit *ad ponderata ſupra funda.* 5. *& probatur aperte ex deciſione Seraphini in cauſa Burgenſi quæ eſt* 1058.*n.* 1.
Vbi agens † de exemptione Canonicorum in corre- 30
ctione, deciſum teſtatur, caſum Capituli *cum capella de priuileg.* nõ aplicari caſui ſuo, quia in *d. c. cum capella*, agitur de priuilegio perſonæ conceſſo, quæ exemptio poſſet eſſe adeo plena, vt plus tribuat, & ita limitata, vt reſtringat, *iuxta gloſam verbo nunquid vbi Ioan. Andr. n.* 2. *in cap.* 1. *de priuileg. in* 6. *& in d. deciſ. Domini Peniæ* † 31
de qua in dicto fundamento 5. vbi deciditur, quod ſi Scholaſticus Salmantinus fuiſſet exemptus ratione qualitatis Conſeruatoriæ, non extenderetur eius priuilegium ad Dignitatem, & Canonicatum, quem in illa Sede obtinebat. Hanc deciſionem in fine operis huius ſubnectam, & eius exacta diſputatione accenſus

& amore inſignis illius Salmantinæ Academiæ omniũ ſcientiarum matricis, apud quam iuriſprudentiæ per
32 nouennium vacaui. Aduerte † tamen opinionem illã Couar. & aliorum, de qua in argumento procedere in cauſis criminalibus, non etiam in ciuilibus in quibus exemptus perſonæ ratione, vbi res eſt, conuenitur, *vt Rota cenſuit apud Aldobrandinum deciſ.* 702. *p.* 1. *diuerſ. & Seraphinus dicta deciſ.* 1058. *num.* 1.
33 Neque obſtat † ſi replices de Cardinalium declaratione in argumento allegata, quia Illuſtriſſimi non reſpondent delictum à Capitularibus patratum extra Diœceſim eſſe puniendum de Adiunctorum conſilio, & aſſenſu, ſed patratum extra Eccleſiam, vel ciuitatẽ.
34 Illud certum † eſt, quod ſi in aliena Diœceſi Capitularis deliquiſſet, & ibi non fuiſſet punitus ab alieno Prælato, à ſuo poſſet Epiſcopo cum Adiunctis caſtigari, ſicut & quilibet Clericus poteſt puniri propter delictum extra Diœceſim commiſſum, iuxta magis cõmunem ſententiam quam plurimorum teſtimonio cõfirmat Riccius *deciſ.* 111. *par.* 1. *& pleniſsimè Farina par.* 1. *q.* 7. *à num.* 19. *diſputat Fachineus controuerſ.* 9. *c.* 20. An autem ſemel punitus poſſit iterum puniri, *optime Farina.* 1. *par. q.* 4. *&* 5. An vero abſolutus ſemel in loco delicti poſſit rurſus inquiri in loco domicilij? *idem Farina. d. par.* 1. *q.* 7. *n.* 26.
35 Non obſtat tertium † *ex cap.* 8. *Triden. Seſſ.* 14. *de reforma.* quia loquitur de priuilegio particulari, quod habet Epiſcopus procedendi contra non Subditos,

vt

vt conſiderat Burſatus conſ. 446. n. 11. lib. 4. optime Sacra Congregatio quam refert Guillemart, ibi in prætermiſsis pagina 692. nos loquimur de facultate à iure communi conceſſa, vt quis poſſit delinquentem in ſuo territorio punire, *cap. fin. de for. compet.* Diſcriminis ratio ea eſt, vt ius commune ampliari, priuilegia conueniat reſtringi, *vt vtrumque probat Sarnen. & pluribus confirmat in regula de Idiomote q. 1. in prin.*

Non obſtat quartum, quia † contrarium ſeruari recentius Aloyſius teſtatur *dicta deciſ. 178. parte 1.* 36

Salmantina exemptionis CORAM D. D. Penia 5. Iunij 1591.

IN ciuitate Salmantina eſt celebris & antiqua Vniuerſitas, multis Romanorum Pontificum donata priuilegijs, innumeris Regum Hiſpaniæ munita præſidijs, quia in ea ſpeciali quadam prærogatiua litteratorum omnium videtur conſidere domicilium litterarum muſæum & quaſi commune liberalium artium & ſcientiarum emporium ac linguarum Hebraicæ, Græcę, Arabicę, & Chaldeæ florere peritia *Clemen. 1. §. vt igitur de magiſtr.* & non immerito Leo Papa X. reſcripto quodam ſtudio Salmantino priuilegia tribuente enunciauerit prædictam Vniuerſitatem inter

alias totius orbis Vniuerſitates peritiſſimis cuiuſque profeſſionis linguarum, & iuris Doctoribus, quos in notabili numero indies producit eximio ſplendore innoteſcere, & per eam fidem orthodoxam non ſolū conſeruari, verum illius vndeque diffuſa doctrina amplius extolli & amplificari, cui propterea decuit excellentem aliquem virum quaſi gymnaſiarcham præficere, quem tunc reſcripta Pontificia tū eiuſdem Vniuerſitatis conſtitutiones, imprimis vero xxij. xxiij. & xxxiij. Scholaſticum appellarunt. Is vt ad eam dignitatem & præfecturam aſſumatur, vt xxxiij. Conſtitutione cauetur, aut in iure Canonico, vel Ciuili Doctor, vel in Sacra Theologia Magiſter idoneus bonæ vitæ & conuerſationis honeſtæ, & ſufficientis literaturæ, ac talis denique probitatis eſſe debet, vt nulla apud eum exceptio perſonarum habeatur. Magnam habet Scholaſticus iuriſdictionem, nam ſicut xxij. cōſtitutione definitur ad prædictum Scholaſticum pertinet audire, examinare, decidere, & determinare omnes & ſingulas cauſas ciuiles & criminales Doctorū & Magiſtrorum, Licenciatorum, & Bachalaureorum & ſtudentium in quacumque facultate, officialiumq; omnium Vniuerſitatis & familiarium, & continuorū commenſalium, vt declaratur Conſt. lxviij. lib. 1. tit. vij. nouæ recopila. legum Hiſpaniæ. Vnde factum eſt, vt tanquam Conſeruator priuilegiorum, immunitatū, & exemptionum omnium perſonarum & executor conſtitutionum, ordinationum, & ſtatutorum Vniuer-

ſitatis

ſitatis eiuſdem, Iudex ordinarius conſtitutus, cui ipſa Vniuerſitas immediatè poſt Sedem Apoſtolicam ſubijcitur in eadem ciuitate Salmantina publicum Tribunal cum Iudicibus à ſe ſubſtitutis Locumtenentē executorem, Apparitores & Nuntios, Notarios, & alios neceſſarios miniſtros & carceres teneat, vt teſtes art.8. vigore remiſſoriæ examinati conformiter teſtificantur, eam porrò iuriſdictionē Scholaſticus priuatiuè quoad Epiſcopum Salmantinum, & quemlibet alium Iudicē exercet, nam conſtitutione xxiij. cautum extat, ne quis de gremio Vniuerſitatis ratione ſubmiſsionis, delicti, vel rei ad cuiuſvis inſtantiam coram quocumque Iudice eccleſiaſtico, vel ſæculari, ſed ſolum coram Scholaſtico Salmantino, vel eius Vicario ciuiliter, vel criminaliter conueniri poſsit, aut quo quomodo trahi, permiſſa tamen iuriſdictione Epiſcopo Salmantino, vt xxij. conſtitutione docetur, quantum ad ſibi Subditos Clericos ſuę ciuitatis & Diœceſis, nam quantum ad dictos locus eſt præuentioni iudicij, cũ poſsint, vel corã Epiſcopo, vel corã Scholaſtico cõueniri. Tametſi verò qui in tã inſigni Vniuerſitate contra tã innumeras & egregias ad eã vndiq; ſtudiorũ gratia confluentes, tàm latè patentem exercet poteſtatem, ab Epiſcopali iuriſdictione meritò foret cenſendus immunis, nihilominus ante paucos annos Reuerendiſsimus Dominus Epiſcopus Salmantinus licet fateretur præfatum Scholaſticum ratione officij & Conſeruatoriæ eſſe exemptum & penitus liberum, ſibi tamen ſubiectum fore putauit ratione

Scholaſtriæ, quæ eſt illuſtris dignitas in Cathedrali Eccleſia Salmantina; cum iure conſtitutum extet exemptum ratione certę rei vel loci, non cenſeri exemptum reſpectu alterius rei, vel loci, vt in terminis de quibuſdam Canonicis Capellæ Ducis Burgundiæ exemptis ratione Canonicatuum, ſubiectis tamen ratione Eccleſiarum parochialium quas ab Epiſcopo Lingonień. obtinebant, *decreuit Innocentius III. in cap. cum Capella de priuileg.* quo potiſsimum fundamento, cum ad fauorem Reuerendiſsimi domini Epiſcopi Salmantini ſuperioribus annis R. P. D. Seraphinus Oliuarius Sacræ Rotæ nunc Decanus pronunciaſſet, ſed domino ſcholaſtico remiſſoria conceſſa fuiſſet; ea re producta ad inſtantiam Doctoris Franciſci Gaſca Salazar moderni ſcholaſtici viri omni virtute & literarum ſcientia præſtantis. Ego in hac ſecunda inſtantia præſupoſitis teſtibus vigore remiſſoriæ pro parte ſcholaſtici legitime examinatis, & priuilegijs, & conſtitutionibus Vniuerſitatis, dubitaui *an textus in d. cap. cum Capella de priuileg. obſtaret in hoc caſu*; ita vt Scholaſticus non poſsit dici exemptus à iuriſdictione Reuerendiſsimi domini Epiſcopi Salmantini. Et quia pars domini Epiſcopi ſæpius citata non comparuit antea ad informandum inſtante procuratore dicti Scholaſtici, cauſa diu dilata, tandem propoſita Sabbato die 5. Iunij præſentis anni 1591. Domini Auditores concorditer tenuerunt *prædictum cap. cum Capella*, nō obſtare quo minus Scholaſticus Vniuerſitatis Salmantinæ dicatur plene exemptus

ptus à iuriſdictione Epiſcopi Salmantini. Fuit enim primo conſideratũ Apoſtolica reſcripta Eugenij IIII. Innocentij VIII. ſucceſsiue per Iulium II. Leonẽ X. & Clementem VII. confirmata tribuentia Scholaſtico Salmantino, vt nullus de Vniuerſitate poſsit coram quoquam alio Iudice, quam coram eo conueniri, non enunciari conceſſa, tanquam Conſeruatori, vel contemplatione alicuius alterius particularis qualitatis, ſed Scholaſtico ſub nomine, & qualitate Scholaſtici, ita vt fateri oporteat ipſum non vti Conſeruatorem, vel in ſolis negotijs Vniuerſitatem reſpicientibus, ſed ſimpliciter & abſolute etiam vti dicta dignitate Scholaſtriæ præditum, exemptum eſſe, nam cum priuilegium conceſſum alicui eſt proportionabile ſub omnibus qualitatibus in eo concurrentibus, & eſt conceſſum ſub nomine appellatiuo, tunc potius cenſetur abſolute quã contemplatione alicuius certæ qualitatibus conceſſum *Abbas in cap. quoniam Abbas nu.* 8. *verſ. ſi autem ex verbis, & nu.* 13. *verſ. quid ſi duo de offic. delega. quem ibidem ſequuntur Decius num.* 41. *verſ. tertio Abbas concludit, & Beroius nu.* 88. *verſ. ex verbis Abbatis*, illa enim expreſſio dignitatis & qualitatis Scholaſtici operatur, vt diſpoſitio cenſeatur facta de illo, velut de tali qualis enunciatur *Abbas conſ.* 115. *nu.* 1. *verſ. præterea vbicumque lib.* 1. ſicut de eo qui ſe procuratorem nominauit, vt cenſeatur etiam ſi id non exprimat intuitu eius qualitatis actũ geſiſſe *traditur in l. quacumque. ff. de procura. Bart. in l. fin. ff. de inſtitu. Siluanus conſ.* 8. *incipit quoniam ſolet nu.* 3. *&*

ſequent.

ſequent. idem iudicium fit de eo, qui heres, qui tutor, qui nepos nominatur, aut de quo ſub certa qualitate fit mentio, *Romanus conſ.* 88. *in principio Alberi. conſ.* 42. *num.* 3. *Alciatus conſ.* 3. *nu.* 14. *lib.* 2. *Purpuratus conſ.* 14. *nu.* 11. *Egidius deciſ.* 5. *& deciſ.* 423.

Præterea eadem reſcripta Apoſtolica perſonis Vniuerſitatis priuilegia exemptionum tribuentia; poſt expreſſos Rectorem Scholaſticum, Doctores & Magiſtros continent illa verba, aliaſque Vniuerſitatis perſonas. Vnde patenter infertur, Rectorem, Doctores, & Scholaſticum, qui eſt Conſeruator & Iudex ordinarius ſtudij Salmantini eſſe perſona eius Vniuerſitatis.

Nec prædictis obſtat textus in d. cap. cum Capella *de priuileg.* in quo potiſsimum eſt fundata deciſsio R. P. D. Seraphini *ſub die* 13. *Decembris* 1582. quia termini illius textus à caſu propoſito ſunt diuerſi, nam ibi exemptio tributa Canonicis Capellæ Ducis Burgundiæ erat reſtricta ad illam qualitatem, quod eſſent Canonici eius Capellæ, & ideo non eximebat illos reſpectu alterius qualitatis, quatenus ſcilicet ab Epiſcopo Lingonien. Eccleſias parochiales obtinebant, vel alias eius iuriſdictionem reſpiciebat, *vt apertiſsime indicat textus ibidem in* §. *quo circa, vbi reſcriptum eſt ita. Quo circa mandamus quatenus in quantum exempti ſunt eiuſdem ratione Capellæ Apoſtolicis priuilegijs deferas reuerenter; ſed in quantum ratione parochialium Eccleſiarum, vel alias iuriſdictionem tuam reſpicere dignoſcuntur, officij tui debitum in eoſdem libere proſequaris, hactenus ibi.* At in caſu propo-

propoſito, exemptio, ſeu conceſſo exemptionis non eſt reſtricta ad Scholaſticum Vniuerſitatis, nec reſtringi rationabiliter potuiſſet cum vniuerſitas nullam talẽ habeat Scholaſtriæ Dignitatem, & cum illa dignitas in Eccleſia Salmantina conſiſtat, potius debuiſſet ad eam Dignitatem in præfata Eccleſia conſiſtentem reſtringi, *ſicut apparet reſtricta in priuilegio Eugenij IIII. relato per Clementem VII. ibi. Ac Scholaſtico Eccleſiæ Salmantinæ.* Minus vrgens viſum fuit aliud eiuſdem deciſionis fundamentum, quod Scholaſtico Salmantino Salmanticæ moranti non videatur applicari ratio conſiderata in priuilegio Innocentij VIII. relato per Clementẽ VII. quod Rector, & Scholares literarum ſtudia ſæpius pro rebus ſuis in partibus remotis defendendis intermittere cogebantur, tum quia idem Innocentius in expreſſione eius rationis facit mentionem de Scholaſtico, ſed & illa quoque differentia difficultatem tollere videbatur, quia in d. cap. cũ Capella, illi Canonici ratione parochialium non poterant dici à iuriſdictione Epiſcopi exempti, eo etiam nomine quod parochiales ab eodẽ Epiſcopo obtinebant, vt indicant illa textus verba, qui parochiales Eccleſias à te tenent, &c. Hic autem Scholaſticus non habet Scholaſtriam ab Epiſcopo Salmantino; ſed eius tanquam dignitatis Eccleſiæ diſpoſitio, vt xxxiij conſtitutione ſancitur, Sedi Apoſtolicæ, ſub hac forma reſeruatur. Vt occurrente illius vocatione, viro idoneo per diffinitores negotiorum ipſius Vniuerſitatis, aut maiorem partem eorum eligendo conſera-

feratur, & ſic electus per Archiepiſcopum Toletanum pro tempore exiſtētem auctoritate Apoſtolica, aut per Sedis Apoſtolicę Legatum, vel Nuntium ab ipſa Sedę poteſtatem Legati de latere habentem, infra tempus à iure ſtatutum confirmetur. Illo addito, quod propterea dicto Archiepiſcopo nulla poteſtas, vel iuriſdictio, aut ſuperioritas ſupra Scholaſticum conceſſa, vel tributa eſſe cenſeatur. Multo ergo minus talem iuriſdictionem Reuerendiſsimus Epiſcopus Salmantinus prętendere poterit, & verbis exiſtētibus claris, ceſſant ſubtiles interpretationes *Aymon conſ. 4. n. 2* i. tum quia Innocentius loquitur de reſcriptis delegatorum, quorum vigore omnes æqualiter ad diuerſas partes, & Tribunalia trahebantur, quæ ratio Scholaſticum etiam comprehēdit. Tum poſtremo quoniam illa non fuit finalis priuilegiorum cauſa, ſed aliæ in alijs Pontificum reſcriptis narratę. Poſtremo obſeruantia ſubſecuta, quæ omniū dubiorum diſpoſitionum ſolet eſſe fidelis interpres, *l. ſi de interpretatione. ff. de legibus cap. cum dilectus. §. dictus vero de conſuetudine cap. certificari de ſepulturis.* Dominos etiam mouit, vt pro Scholaſtico ſentirent, nam licet in caſu propoſito verſaremur in dubio, teſtes vigore remiſſoriæ examinati illud tollunt, cum iuxta acta uum & nonum interrogatorium, & ſuper quarto articulo conformiter deponant, ſemper Scholaſticum fuiſſe in hac poſſeſſione exemptionis, & Epiſcopos Salmantinos, nunquam contra Scholaſticos proceſſiſſe, imo occurrentibus caſibus, in quibus erat con-

tra Capitulares procedendum ſemper ab Epiſcopis exemptos fuiſſe Scholaſticos, id quod teſtes propoſitis aliquibus actibus & exemplis ſatis patenter oſtendunt. Ex quibus longa obſeruantia roboratis, reſpectu Scholaſtriæ probatur exemptio *Aymon conſ.* 101. *num.* 3. *& conſ.* 201. *num.* 11. *& conſ.* 274. *num.* 7. *Siluanus conſ.* 63. *num.* 18. *& conſ.* 65. *num.* 17. *& conſ.* 98. *num.* 18. *Menochius conſ.* 37. *num.* 97. *Riminaldus Iunior conſ.* 102. *num.* 5. *& ſequen. Gabriel. conſ.* 89. *nu.* 17. *&* 18. *lib.* 1. *Barth. Socinus conſ.* 145. *num.* 2. *lib.* 1. Stantibus itaque Apoſtolicis priuilegijs, quorum tenore inſpecto ſub die 27. Iunij 1582. fuit concluſum pro manutentione ad fauorem Scholaſtici, & conſtitutionibus Vniuerſitatis, & obſeruantia per teſtes remiſſoriales legitime probata. Domini à pręfata deciſione ſub die 13. Decembris 1582. recedentes Scholaſticum etiam reſpectu Dignitatis Scholaſtriæ in Eccleſia Salmantina reſidentis à iuriſdictione Reuerẽdiſsimi Epiſcopi Salmantini pro tempore pręſidentis, exemptum cenſuerunt, ac minime mutanda, quę eandem interpretationem ſemper habuerunt, *l. minime. ff. de legibus.*

Summaria Quæſtionis. 23.

Portionarij licet de iure non ſint Capitulares, de conſuetudine tamen ſolent eſſe num. 1.

Capituli Sede vacante appellatione veniunt Capitulares de conſuetudine, nu. 2.

Vocem

Vocem habere in Capitulo, non eſt eſſe Capitularem, num. 3. & 4. & 5.

Vocem habens in Capitulo in aliquibus habet, & in aliquibus non num. 6.

Tiraſonen. Portionarij ſunt de Capitulo, & habent vocem in Capitulo ſed non ſunt Capitulares num. 7.

Quæſtio. XXIII.

An Epiſcopus procedat cum Adiunctis contra Portionarios Capitulares?

AFfirmatiuè concipiendam eſſe hanc quęſtionem videtur probari ex his, quę congerit Barboſa *ad Tridentinũ Seſſ. 25. c. 6. n. 1. Aloyſius collectan. deciſ. 751. Item in verſ. qui vero non obtinẽt Dignitates dicti cap. 6. item ex deciſ. 713. n. 5. par. 1. diuerſ. Veral. deciſ. 91. par. 1.* Vbi licet † verum ſit quod de iure Portionarij non ſunt de Capitulo, ſtante verò conſuetudine benè poſſunt eſſe Capitulares & perconſequens ad eos pertinere actus & facultates Capitularibus conuenientes. Vnde & appellatione † Capituli Sede vacante; veniunt omnes, qui ex conſuetudine vel ſtatuti ſunt Capitulares *Farin. ex Orano in recollectis ciuilibus deciſ. 658. n. 5.* Vnde & Portionarios in Coniudices eligi poſſe affirmat *Barboſa d. n. 1. & Riccius diſputat reſolu. practicab. cap. 39.*

1

2

Negatiuè verò conciPiẽdam eſſe quęſtionem iſtam videtur

videtur probari ex Sacræ Congregationis declaratio-ne *ad c.6. cuius copiam recitat Farina. ibidem verſ.quando Epiſcopus viſitauerit in fine & Marcilla lib.4.tit.7.cap.20. littera N. in fine*; vbi etiam † ſi Portionarij habeant vo- 3
cem in Capitulo, Epiſcopus omnimode contra eos procedit.

Sed affirmans & negans pars ſic deueniet ad con-cordiam diſtinguendo, aliud eſſe † eſſe Capitularem, 4
aliud habere vocem in Capitulo, *prout gloſſa diſtinguit verbo in eiſdem in Clem. 2. de æta. & qualita. Farina. & Marcilla ſupra & facit textus in cap.cum Eccleſia Sutrina de cauſ.poſſeſ.ita diſtinguit & Rota apud Achillem de Graſſis deciſ.1.de his quæ fiũt à maior.par.Capitul.* Pars affirmãs eſt intelligenda de Capitularibus, & negans de his qui non ſunt de Capitulo, ſed habent vocem in Capitulo, quia non ſequitur, habet quis † vocem in Capitulo; 5
ergo eſt Capitularis *Geminianus & Franc. in cap.fin. de præben.in 6.Felinus in cap.cum olim de re iud. quos refert & ſequitur Genuenſis in praxi. Archiepiſcopali c.85.num. 21.*
Vnde † licet Portionarij & dimidij Portionarij habeãt 5
vocem in Capitulo in Eccleſijs Corduben. Carthagi-nen.Hiſpalen. Calagurritã.& Calciaten.& in alijs Hiſ-paniæ. Tamen in † Electionibus, prouiſionibus, & ad 6
effectum coniudicum pro Capitularibus non habētur, *vt multis deciſionibus conſtat, maximè deciſione Hiſpalen. 416.nu.6.p.1.recentiſ. & pluribus alijs confirmat Gonzalez regula 8.gloſ.43.nu.45. & Farina.deciſ.55.4.p. Congregationem Concilij cenſuiſſe. 22. Iunij anno. 1593.* tunc Por-

P tio-

tionarios integros, vel dimidios inter Capitulares adnumerari, non cum vocem habent in Capitulo, ſed cum ex Apoſtolico priuilegio, vel ex conſuetudine aut Eccleſiæ ſtatuto interCapitulares connumerantur, ideo ſi ipſi talibus facultatibus non potiantur, Epiſcopus poterit ſine adiunctis contra illos procedere, & nouiſsime † licet Portionarij Tiraſoneñ. fuerunt
7 manutenti in votandi iure, quia pro Capitularibus ſunt declarati, non tamen quoad omnes actus, ſed quoad alienationes dumtaxat, & lites, *vt coram domino Manzanedo deciſ. 640. par. 2. recentiſsim.* & è conuerſo in Eccleſia Calciateñ. vbi Portionarij ſunt de Capitulo, deciſum extat in Coniudices poſſe elegi, vt & per Sacram Congregationem fuerat declaratum, *vt refert & ſequitur Rota deciſ. 708. num. 2. par. 2. recentiſsim.* ea ratione quia licet Decanus, & aliæ Dignitates non cenſeātur de Capitulo, tamen ſecus vbi ſtatutum, vel conſuetudo diſponit quod ſint de Capitulo, *Abbas in c. cum inter vniuerſas not.* 1. *in c. auditis not. 3. num. 3. de elect. & alij quos refert, & ſequitur Valentinus Andreas d. deciſ. 708. num. 3.*

Summaria Quæſtionis. 24.

Conſuetudo immemorialis habet vim priuilegij maximè ſi concurrit fama à num. 1. *&* 4. *&* 21.

Viſitationis exemptio conceditur priuilegio num. 2.

Epiſcopus qui iurauit non procedere contra Capitulares tenetur

netur ſeruare iuramentum, num. 3. & Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. de reforma. cap. 14. declaratur, num. 5. & 23. & 26.

Viſitatio ſumma ratione roboratur, num. 6.

Viſitationis ius cenſetur reſeruatum, num. 7.

Conſuetudine damnata contra viſitationem cenſetur damnata immemorialis, quia eſt contra bonos mores non viſitare. num. 8.

Conſuetudo immemorialis nõ viſitandi hodie eſt ſublata n. 9.

Viſitandi facultas intelligitur conceſſa cumulatiue non priuatiue, num. 10.

Viſitatus ſemel poteſt & viſitari dũ punitus nõ puniatur, n. 11

Viſitatio pendet à iuriſdictione ordinaria, num. 12.

Adiunctorum aſſociatio de iure communi pendet à voluntate Epiſcopi viſitantis niſi procedat ad punitionem n. 13.

Viſitatio ſolemnis & ſpecialis, vel non ſolemnis & generalis, num. 14.

Immemorialis conſuetudo contra viſitationẽ eſt ſublata, n. 15.

Cathedralium viſitatio præcipue eſt neceſſaria, nu. 16.

Iaccẽ. prætenſa immemoriales cõſuetudo in viſitatione, n. 17.

Immemorialis quomodo ſit probanda, num. 18.

Viſitationis Notarius debeat ne eſſe Clericus? nu. 19.

Adminiſtrationes viſitandæ ſunt, nu. 20.

Ratio ſemel reddita quando repoſci poſſit, nu. 21.

Iuramentum ſequitur naturam actus, intellige vtnu. 23.

Iuramentum ſuum tenet auctorem num. 24.

Epiſcopus iuramento ſe poteſt obligare tribuendi plus Capitulis in iuriſdictione quam Concilium tribuit, nu. 25.

Quæſtio. XXIIII.

An Epiſcopus poßit viſitare Capitulares ſine Adiunctis, vbi contraria conſuetudo immemorialis viget?

NON poſſe ſine Adiunctis Capitulares viſitari ab Epiſcopo videtur probari, nā huiuſ-
1 modi conſuetudo † habet vim priuilegij, *c. nouit de iudic. c. ſuper quibuſdam, §. præterea, vbi gloſſa verbo non extat de verb. ſignif.* maximè ſi concurrat cũ immemoriali fama priuilegij, *iuxtá celebrem deciſionem*
2 *Putei. 365. lib. 1.* Sed priuilegio Romani † Pontificis quis poteſt omnimodè à viſitatione liberari, *Achilles de Graßis deciſ. 15. de priuileg.* Ergo, & immemoriali conſuetudine poteſt quis liberari.

Secundò, quia ſi immemorialis conſuetudo eſſet ſublata per Tridentinum *Seſſ. 6. c. 4. & Seß. 25. c. 6. de reforma.* Iuramentum præſtitum ab Epiſcopo de nō pro
3 cedendo † contra Capitulares delinquētes in quacũque correctione ſine Adiũctis, nihil valeret tāquam ſuper actum nullũ *l. final. C. de non numera. pecun. c. veniens, c. venientes, c. quinta vallis de iure*, quippe cum in hac generalitate comprehenderetur & viſitatio, *vt in vna Legionen. iuriſdictionis cauetur apud Seraphinum deciſ. 475.* Sed huiuſmodi iuramentum obſeruare compellitur Epiſcopus, qui illud præſtitit, *vt in vna Palentina iuriſdictionis Rota cenſuit apud eundem Seraphinum deciſ. 205. & cenſuerat in eadem cauſa apud Cæſarem de*

Graßis

Graſsis deciſ. 2. num. 3. de iureiuran. Ergo, quod poteſt introduci ſtatuto iuramento firmato, poteſt & introduci & immemoriali, quæ tanti eſt † ponderis & mo- 4
menti, *vt deciſum reliquit Rota in vna coram Decano 9. Ianuarij de anno 1597. quam refert Farina. in recollect. ciuilibus deciſ. 642. num. 3.* quia conſuetudo immemorialis ſufficit ad acquirenda etiam ſpecialiter reſeruata Principi *per textum in d. §. præterea. Panor. in c. cum nobis num. 11. §. quædam de præſcri. Iaſ. conſ. 208. num. 2. §. 3. volum. 2. Balbus de præſcriptionibus. 2. par. tertiæ partis q. 6. §. hinc eſt*, & quilibet titulus de mundo allegari poteſt ab eo qui immemoriali conſuetudine nititur *Felinus in cap. cauſam quæ num. 1. de præſcriptionibus.*

Tertiò, quia & Concilium Triden. *Seſſ. 25.* † *de re-* 5
forma. in genere cap. 14. in fine, prohibet ne Decani & Archidiaconi de concubinatu cognoſcant, & tamen Illuſtriſſimi Cardinales ibidem declararunt talem prohibitionem non extendi ad eos quibus cognitio cõpetit ex immemoriali, *vt declarationem perhibent Farina. ad illum textum verſ. ad Archidiaconos, & Marcilla lib. 4. tit. 15. cap. 1. in fine, & in c. 20. Seſſ. 24. de reforma. vbi Barboſa num. 20. Gonzal. regula 8. gloſſa 33. num. 5. Seraphinus deciſ. 583. n. 2.*

Contraria tamen ſententia, quæ verior eſt efficacio-
ribus nititur argumẽtis, primo quia ſumma † eſt ratio 6
quæ pro viſitatione facit, eſt enim introducta pro bonis moribus emendandis, & prauis corrigendis *c. irrefragabili de offi. ord. c. 1. §. ſane de cenſib. lib. 6. Conc. Trid. Seſ.*

24.*de reforma. c.*3. & vt ea quæ pertinent ad Sacramẽ-
ta,ad Baſilicas earumque redditus reparentur,*c.Epiſco-
pum 10.q.*1.*proſequuntur Socin.de viſita.n.*28.*Seraphin.de-
ciſ.*475.*n.*2. *vt late proſequitur Paulinus de viſitationibus q.*
7 8.*par.*1. Propter quã † cauſam ius viſitãdi cẽſetur ſpe-
cialiter reſeruatum Epiſcopo, ſi ſpecialiter non eſt cõ-
ceſſum,*Rota deciſ.*186.*n.*4.*par.*1.*d uerſ.Matthæi ad Gui
donem Pap.deciſ.*18.*Gratianus diſcepta.forens. c.*481.*n.*15.
8 *& ſequentibus.* Propter eandem † rationẽ damnata cõ-
ſuetudine contra viſitationem,cenſetur damnata con-
ſuetudo immemorialis, quia eſt rationi,& bonis mori-
bus contraria,*ad cumulatos per Mareſcotum lib.* 2. *var.c.*
9 101.*n.*6.Propter † eandem rationẽ hodierna die ceſſat
conſuetudo immemorialis Epiſcopum comprimens à
viſitatione etiam eorũ quos alius inferior iure ad id ſpe
cialiter competenti viſitauerat,*vt in d.c.*3.*Seſſ.*24. quia
10 eo caſu cenſetur acquiſitum ius viſitandi † cumulati-
ue non priuatiue *deciſ.*30.*& deciſ.*33.*par.*2.*apud Farin.
in cauſa Abulen.refert & Riccius collectan.*1228.Illuſtriſ-
ſimi verò Cardinales *d.c.* 3. declararunt,vt procederet
prȩfata doctrina dummodo punitos non puniret, aut
non cogeret abſolutos ad ſuam innocentiam demonſ-
trandam, *vt ibidem Farin.* §.*ſed non ideo Marcilla lib.*4.
11 *tit.*7.*cap.*13.Ratio ea eſt quia non eſt † veroſimile Cõ-
cilium voluiſſe ſubditos grauare duplici onere viſita-
tionis *Gratianus diſcepta. forens. cap.* 212. *num.* 39.
Secundò, quia de facili res reuertitur ad ius com-
mune *cap.ab exordio diſt.*35. *l.ſi vnus* §. *pactus ne peteret*

ff.de

ff.de pactis, & Epiſcopis demandatur viſitatio Cathe-
dralium in forma iuris communis *d.cap.4.Seſſ.6.ibi iux-*
ta Canonicas ſanctiones Rota deciſ. 328. num.2. par.2.di-
uerſ. † quia viſitatio pendet à iuriſdictione ordinaria, 12
cap. 1. §.hanc autem de cenſibus in 6. Socin. de viſitatione
num.4. verſ. Decimo quæro, Seraphinus deciſ. 615. num.2.
Sed de iure communi † nullibi expreſſum reperitur, 13
quod Epiſcopus debeat viſitare Capitulares cum ad-
iunctis, ſed ſolus vel his quos ſibi ſocios adiungere vi-
debitur *cap.conquærente 16.de offic. ord. cap.cum Venera-*
bilis.21.de cenſibus cap. 1. eodem tit. in 6. Vnde Illuſtriſ-
ſimi declararunt quod in viſitatione ſolus Epiſcopus,
in cogitationibus cauſarum cum voto vnius, vel duo-
rum Canonicorum contra Capitulares procederet *de-*
ciſ.321.par.2.diuerſ. Vel ſic quod in viſitatione non te-
netur adhibuiſſe Adiunctos, nec aliquod crimen pœ-
na ordinaria corrigere, ſed ea quæ ad morum magis
enmendationem quam punitionem reſpiciat, *vt la-*
tius apud Farina.in d. cap. 6. Seſſ. 25. §. quando Epiſcopus
viſitauerit verſ. ad ſecundum, & Marcilla lib.4. tit.7.cap.
20. & in deciſ. Ilerden.483.par.1.recentis, vbi † latiſsimè 14
de inquiſitione generali, & non ſoleni & ſpeciali ad vi-
ſitationem, ergo nihilmirum ſi conſuetudo immemo-
rialis non obſtet; quam Concilium *d. cap. 6. Seſſ. 25.*
verſ. qui vero expreſſe ſuſtulit.

Tertiò, quia quælibet immemorialis † conſuetudo 15
contra viſitationem eſt ſublata in genere *cap. 8. Seſſ. 7.*
cap. 8. Seſſ. 21. cap. 3. & 9. Seſſ. 24. de reforma. optime in

16 *deciſ.Salmant.* 744.*nu.* 1.*par.* 1.*diuerſ.* Etiam † circa faciendam viſitationem Cathedralium cum adiunctis,*vt in d c.*4.*ſeſſ.* 6.*& in d.c.*6.*ſeſſ.*25.*vbi Farinac.*§.*etiam im memorabilibus Marcilla lib.*4.*tit.*7.*c.*22.*quod Rota ſæpius declarauit, vt in deciſionibus quas in ciuilibus colligit Farina. deciſ.*715.*nu.*4.*&* 709.*num.*3.*& in deciſ.*743.*n.*4.*par.*1.*diuerſ.& in recentiſsimis Farina.in vna Illerden. deciſ.* 62.*par.*1.aliàs magnum ſequeretur abſurdum quod in viſitatione non ederetur ratio â capite, & qui alios eſſet correcturus non prius ſe,& ſuos corrigeret,*cap.*1.*vbi gloſ.verbo prius de cenſibus in l.argentarius.ff.de edendo c.iudicet.*3.*q.*7.*c.ea quæ.*§.*ſi vero de ſtatu regular. & illud Petri epiſtola* 1.*c.*4.*iudicium incipiat à Domo Dei.*

17 Quarto fundatur hæc ſententia in praxi † huius Archiepiſcopatus,quæ quanti ſit ponderis, & momenti dixi ſupra *q.*22.*fundamento.*8.*& diſponit Guido Papæ in præfatione deciſ.per textum in* §.*fin.inſtitu. de ſatiſda:* nam in cauſa Iaccen. iuriſdictionis, tempore recordationis fœlicis D.Don Petri Manrique RituumEccleſiaſticorum obſeruantiſsimi cultoris,& Euangelicæ prædicationis diffamatoris eloquentiſſimi, cum prætenderent Decanus,& Capitulum Iaccen.non poſſe viſitari a ſuo Epiſcopo,abſque aſſenſu Canonicorum nominandorum à Capitulo, & id adſtruere conarentur ex Bulla Innocentij VIII. & immemoriali fuit iudicatum prædictam Bullam de Adiunctorum aſſenſu,nihil diſponere,& immemorabilem † non fuiſſe probatam cum re-
18 quiſito,&qualitate per teſtes,adſeuerātes ſcilicet,quod

nec

nec ipſi, nec eorum maiores aliquid audiuerint, vel vi derint in contrarium *gloſ. verbo memoria in c. 1. de præſcript. in 6. Couar. in regula poſſeſſor 2. par. §. 3. n. 7. Seraphinus deciſ. 1102. n. 2.* nec probarunt ſimiliter intentionem ſuam præſcriptione, vel enunciatiuis antiquis, *quod pro bandi genus optimum cenſuit Rota apud Puteum deciſ. 209. lib. 2. apud Seraphinum deciſ. 717. lib. 1.* & quando, vel il-lo, vel iſto modo ſua immemorialis fuiſſet probata cõ ſuetudo, prædictis Decano, & Capitulo nihil præſta-ret *ad tradita ſupra fundamento præcedenti*, vt bene officia lis Cæſarauguſtanus D.D. Petrus Ezmir iuris pruden tiæ aſſiduus ſectator poſtea Canonicus Iaccens. ſenten ciauit. In alio vero articulo Epiſcopum † idem Petrus 19
condemnauit, ſcilicet circa obligationem qua tenetur Epiſcopus Capituli Notarium ex Innocentiana adhi bere in viſitatione.

An iſte Notarius debeat eſſe Clericus Piaſetius *in praxi Epiſcopali par. 2. c. 4. n. 17.* affirmatiuè reſoluit, *per textum in cap. vt iuxta de offic. ordinar.* At Couar. *practi-car. cap. 19. n. 8. & Boetius de iure ſacro in declara. c. ſicut 8. qui cler. vel vouen. per textum, ibi, Maſtrillus deciſ. 139. Farina. in fragmentis verbo clericus n. 212. Carolus de Graſ-ſis de effectibus clericat. c. 8. omnium latiſsimè*, vix caſum re periunt quo Clericus Notarius eſſe poſſit.

Quintò, quia † etiam res rerumq; adminiſtratores 20
poteſt Epiſcopus viſitare, & negligentes & bonorum vſurpatores caſtigare, ne inutilis maneat viſitatio, *vt Sacram Congregationem declaraſſe refert Farina. in d. c. 4.*

verſ.

verſ. illorumque perſonæ, Marzilla lib.4.tit.7.c.12.latius in deciſ. Illerden. quæ habetur inter recentiſſimas Farinacij par. 1. deciſ. 355. vbi Rota intelligit hoc de viſitatione formali, quæ qualis ſit ibi ſimiliter declarat, plura circa viſitationem rerum inuenies apud Fuſchum de viſitatione lib. 1. cap. 15. num. 30.

21 An vero † ratio ſemel reddita iterum ſit reddenda *diſputat Riccius in praxi deciſ. 610.*

Non obſtant in contrariũ propoſita argumenta, non
22 † primum, cui reſpondeo quod licet immemorialis habeat vim priuilegij, nõ tamen eſt verũ priuilegiũ *Socin. conſ. 260. n. 22. lib. 2.* cũ multa, vt ipſe inquit, poſſint acquiri per viã priuilegij, quæ non poſſint acquiri per viam immemorialis, *proſequitur Caſſaneus conſ. 34. num. 13. Aymon de antiquita. tempor. par. 4. §. abſolutis differentijs num. 10. & 51. quos Rota ſequitur deciſ. 744. num. 6. p. 1. diuerſorum.*

Non obſtat ſecundum, cui reſpondeo, quod iuramẽ
23 tum † ſequitur naturã actus, cui adhæret, vt in iuribus allegatis in argumento, & ſuperat naturam actus cui adhæret, *vt in cap. cum contingat. 28. de iureiuran. c. quamuis pactum de pactis lib. 6. Authen. ſacramenta puberum, C. ſi aduerſus vend. vt latius proſequitur magiſter meus Sahagum in c. debitores de iureiuran. ad ſecundũ argumentũ*, ſequitur naturam actus cui adhæret, propter ius iurandi põteſtatem, & excellentiam, dummodo ex obſeruantia nõ ſequatur iniquitatis vinculum, *ita colligitur ex Couar. in dict. cap. quamuis pactum 1. par. §. 3. num. 9. 10. 11. & ex*

Bardaxi

Bardaxi de iuramento venditionum for. vnic. num. 5. & 6. Sahagum ſupra cum pluribus ab eo relatis. In iuramento de quo agimus ceſſat iniquitatis vinculum, & alterius præiudicium, quàm Epiſcopi iurantis, quia iuramentum † ſuum tantum tenet auctorem, quia eo defun- 24
cto ſucceſſor ſolus viſitabit, & ipſe in vita ſua bene potuit ſibi præiudicare, *ad notata per Moheda. deciſ. 250. num. 2. Panormitan. in cap. cum veniſſent num. 4. de inſtitu. Felinum in cap. fin. num. fin. de præſcriptionibus, Aretinum conſ. 114. num. 3.* Ceſſat & iniquitatis vinculum, cum viſitatio in hoc caſu non euellatur radicitus, ſed moderamen accipiat, *ad tradita ſupra in propoſitione primi argumenti.* Ex ſupradicta reſolutione infertur, quod ſi † Epiſcopus iuret ſeruare ſtatuta Ca- 25
pituli in quibus Capitulo maior indulgentia concedatur, quàm expreſſa, in dict. cap. 4. & dict. cap. 6. ſiue in viſitatione, ſiue extra viſitationem huiuſmodi iuramentum ſeruandum ſit. Neque obſtat quod in dict. cap. 4. cauetur quod exemptiones, conſuetudines, ſententiæ, iuramenta, & concordię ſuos tantum tenent auctores, quia reſpondetur, quod ſi derogatio Concilij in dict. cap. 4. intelligitur de futuris, ſic & pręſeruatio intelligitur de futuris, *vt latius quæſtionem iſtam proſequitur Achilles de Graſsis deciſ. 3. de pactis, vt infra quæſt. 25. num. fin.* Ex his declarata manet conſtitutio Valentina *de iuriſdictione & eius exercitio in Canonicos Præbendatos Eccleſ. Valentin. delinquentes,* & eius additio *fol. 15. & 16.*

Non

26 Non obſtat tertium; quia Tridētinum † in d.c.14. Seſſ.25. non aufert cōſuetudinem immemorialem; ſicut expreſſe ſuſtulit circa viſitationem *in c. 6. Seſſ. 25. verſ. qui vero, & declarat Rota deciſ. 744. num. 1. par. 1. diuerſ.* nam vt cenſeatur ſublata conſuetudo immemorialis eſt neceſſarium, quod fiat expreſſa reuocatio de ea in lege, vel conſtitutione, *Flores variarum 2. q. 10. n. 44. Emmanuel quæſt. regular. tomo 1. q. 9. art. 5. Gonçal. reg. 8 gloſſa 33. n. 2. quos refert & ſequitur Barboſa ad Triden. Seſſ. 24. cap. 12. n. 30.* nec ſufficiunt ad reuocationem verba quantũcumq; generalia, *vt multis Doctoribus comprobat Mareſcotus 2. var. c. 101. n. 4. diximus ſupra funda. 3*

Illud verò animaduertendum eſt ad declarationē Concilij Trid. Seſſ. 24. de reform. c. 20. §. Ad hæc Sacram Congregationem ibidem declaraſſe, quod dum cognoſcitur ſuper immemorabili poſſeſſione (in qua prætendit eſſe inferior cognoſcendi de matrimonialibus, vel criminalibus cauſis) per tres conformes, Ordinarius debet manuteneri. Si tamen inferior doceat non ſolum de poſſeſſione, ſed priuilegio, tunc ſtatim eſt manutenendus inferior, *vt cenſuit Rota coram R. P. D. Coccino Decano dec. 447. p. 1. recentis. quam deciſionem miror non fuiſſe typis mandatam inter impreſſas eiuſdem de anno 1623.*

Summaria quæſtionis 25.

GEneralis diſpoſitio non trahitur ad caſus deciſos ſententia, vel tranſactione, *num. 1.*

Viſi-

Viſitatio comprehenditur appellatione iuriſdictionis, n. 2.
Epiſcopus poteſt viſitare Capitulum ſæpius in anno, n. 3.
Viſitatio non tollitur ſtatutis, num. 4.
Clauſula, *nulla concordia, extenditur ad concordias confirmatas, n. 5.*
Intellectus ad cap. 4. Seſſ. 6. de reforma. num. 6. & num. ſeq. & 19.
Sententia & priuilegium non tollitur à cap. 4. Seſſ. 6. n. 7.
Geminati vinculi potentia, n. 8.
Duplex eſt confirmatio, n. 9.
Co*nfirmatio ex certa ſcientia quæ, n. 10.*
Co*nfirmationis faciendæ cautela, n. 11.*
Burgenſis concordiæ confirmatio, n. 12.
Barbaſtrenſis concordiæ confirmatio, n. 13.
Priuilegium cuius tenor non narratur, ſi habet clauſulam ex certa ſcientia dicitur confirmatum in ſpecie, n. 14.
Confirmatio generalis ex certa ſcientia non trahitur ad illicita, num. 15.
Pactum de confirmando intelligitur de confirmatione ex certa ſcientia, num. 16.
Confirmatio ex diuturnitate temporis præſumpta, intelligitur in forma communi, num. 17.
Concordia ex certa ſcientia confirmata non tollitur à Concilio Tridentino, num. 18.

Quæſ-

Quæſtio XXV.

An ſint ſublata ſtatuta, vel Concordiæ à Sede Apoſtolica confirmatæ, quibus decernitur Epiſcopum ſine Adiunctis Capitulares non poſſe viſitare?

VIdetur dicendum generalem diſpoſitionem Concilij non tollere poteſtatem inferiori tributam *iuxta ea quæ habentur in gloſſa 1. in fine in l. ſciendum, ff. qui ſatisdare cogantur, vbi Iaſ. nu. 5.*
1 ſicut & generalis diſpoſitio † non extenditur ad caſus deciſos ſententia, vel tranſactione *ad l. cauſas, C. de tranſaction. & ad Put. lib. 3. deciſ. 213. num. 4.*

Secundò, videtur probari ex deciſione Seraphini 475. & 1008. vbi in cauſa Legionen. & Burgen. deciſum fuit concordiam eſſe ſeruandam etiam circa
2 viſitationem † quæ appellatione iuriſdictionis comprehenditur *cap. conquærente, vbi notarunt Doctores de offic. ordinar.* Aliàs poſſet Epiſcopus procedendo per
3 modum viſitationis eludere Concordiam † ipſam, cùm poſſit Capitulum ſuum arbitrio ſuo viſitare multiplicatis vicibus, nam textus *in cap. decernimus 10. q. 1. & in cap. 3. Seſſ. 24. de reforma. in Tridentino*, licet dicant quotannis debere Epiſcopum viſitare, ſed non prohibet quin poſſit pluries ex cauſa id facere.

Sed contrarium innui videtur, ſcilicet, vel ſtatuta,
4 vel concordias non tollere † viſitationem omnimodam, & independentem ab Adiunctorum miniſterio,

quod

quod probatur primo ex d.c.4.Seſſ.6.ibi nullis exem
ptionibus,conſuetudinibus,ſententijs,iuramentis, cō
cordijs ſe tueri poſſint,quo minus à ſuis Epiſcopis vi
ſitari poſſint,nam aduertēdum eſt,quod generalitas † 5
illa nullis concordijs, trahitur etiam ad concordias
cōfirmatas *Vitalinis in Clemen.dudum,§.nos etenim n.* 14.
de ſepulturis. Secundò, & ex Sacræ Congregationis
declaratione *quam refert Farina. ad dictum c.6.§.qui non*
obtinent, & Marzilla lib.4.tit.7.cap.22.& deciſ.Rotæ co-
ram D. Pamphilio cuius copia habetur impreſſa in recollectis
ciuilibus apud Farinacium deciſ. 715.

In hac difficultate ſciendum eſt, primo in Congre
gatione Cōcilij fuiſſe propoſitum. An textus † in cap. 6
4. Seſſ. 6. & in cap. 6. Seſſio. 25. de reforma. in Tri-
dentino comprehenderent in ſuis derogationibus
concordias confirmatas ex certa ſcientia,& cum cau-
ſæ cognitione, & licet primo fuiſſet reſponſum com-
prehendere , ſed poſtea Sanctiſſimus excitantibus
Dominis de Rota ex Congregationis Sacræ ſenten-
tia declarauit in hoc textu, & dict. cap.4. Seſſ. 6. eſſe
præſeruatas dictas concordias, *ut atteſtantur Farina.in*
d. cap.6. verbo etiam immemorabilibus, verſic.fuit propoſi-
tum, & Marzilla lib.4. tit. 7. cap. 22. Gonzal. regul. 8.
gloſſ. 25. num. 14. quem refert & ſequitur Barboſa in dict.
cap. 6. in fine, & latius habetur in cauſa Oſcenſi coram R.
P. D. Blanchetto & in eius deciſione, quæ reperitur apud
Marcheſanum de commiſſ. part. 1. §. 1. de appellatione
ab interlocutoria deciſ. 4. Maxime tamen hæc lector
aman-

amantiſſime rimari non dedigneris in vna Illerden. *co-*
ram R. P. D. Iuſto in recentiſſimis, Farina. deciſ. 57. &
168. par. 1.

Secundò ſciendum eſt ſimiliter non fuiſſe deroga-
7 tum per dicta capitula, † ſententiæ & priuilegio, nam
cum Cōcilium faciat diuerſas derogationes, his ſimul
iunctis non videtur voluiſſe derogare, *vt Sacram Con-*
gregationem declaraſſe referunt Farina. in c. 8. Seſſ. 7. de refor
ma. §. priuilegijs, & in cap. 20. §. ad hæc de reforma. Seſ. 24.
& Marcilla lib. 4 tit. 7. c. 4. & tit. 5. c. 7. & ſecundum hanc
declarationem deciſum extitit in Rota in vna Palentina iu-
riſdictionis apud Achillem de Graſſis deciſ. 3. de pactis. Pro
8 qua ſententia facit, quod de geminati † vinculi poten
tia dicitur *in §. ſed hodie inſtitu. de adoption. & referunt*
Doctores in l. ſi ſeruum, vbi Salicetus num. 9. verſ. exem-
plum, dicit ſtatutum, de nou. Alexan. conſ. 118. num. 5. in
fine lib. 5. Decius conſ. 599. num. 3. Gozadinus conſ. 14.
num. 22.

Tertio ſciendum eſt *cum Panor. in cap. penult. n. 3. de*
confirma. vtil. Alexan. conſ. 59. lib. 1. num. 8. Burſato conſ.
208. num. 25. lib. 1. maxime tamen cum Cauedo deciſ. 1. n.
9 *2. & 3.* quod confirmatio duplex eſt † altera quæ fit
in forma communi, & dicitur illa quæ fit ſine cauſæ
cognitione *de qua in c. vlti. de elect. in 6. Rebuff. in con-*
cordata de regia ad Prælatu. verbo confirmationes, verſic.
nota, quæ confirmatio nihil noui iuris tribuit *Vital. in*
tracta. clauſularum, clauſula quatenus ritè & rectè num. 7.
actumq; nullum validum non efficit, ſed actui valido
robur

robur præſtat *Boſsius in tractatu de Principe num.* 348. *Molina de primogen. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 7. Confirmatio ex certa ſcientia quæ † & ſpecialis dicitur, illa eſt 10
quando Princeps ſeu Superior plene informatur de facto, atque eiuſdem facti circumſtantijs perpenſis confirmat cum cognitione cauſæ *cap. examinatâ*, *vbi Abbas de confirma. vtil. Alex. conſ.* 1. *num.* 38. *& ſequen. lib.* 3. *Molina ſupra*, quando etiam apponitur clauſula ex certa ſcientia hunc habet effectum, vt actum inualidum confirmet *Anto. Gabriel commun. opinion. tit. de clauſulis concl.* 1. Quare † ad maiorem cautelam ſtatuti con- 11
firmandi tenor, vel illius ſubſtãtia ſaltim cõpendioſe in confirmatione narratur, *Panor. conſ.* 102. *n.* 3. *lib.* 1.

Ex quo ſequitur concordiam initam inter † Ludo- 12
uicum Epiſcopum Burgenſem, & Decanũ & Capitulum eiuſdem Sedis *de anno* 1492. *die* 10. *Aprilis*, & confirmatam ab Alexãdro Romano Pontifice *eodem anno*, *die vero* 29. *Septembris*, cum ibi cõfirmata ſpecifice narrentur, eſſe concordiam confirmatam ex certa ſcientia. Item † eadem ratione dicendũ eſt, de concordia inter- 13
poſita à D. Epiſcopo Barbaſtrenſi cũ Decano & Capitulo ſuis cõfirmata per ſanctiſſimũ Paulũ V. *die* 1. *Decẽbris, anno* 1615. erat tunc Epiſcopus DD. Ioannes Moriz de Salazar vir pietate, prudentia, liberalitate, & literarum ſcientia inſignis, & nunc Oſcenſem Eccleſiam ſumma illius fœlicitate gubernans.

Secundò, ſequitur quod ſi confirmatorium † priui- 14
legium habeat clauſulam ex certa ſcientia, etiam ſi à

Principe ſtatuti tenor non narretur nihilominus ſtatu
tum dicitur confirmatum ex certa ſcientia, *vt cũ multis*
15 *DD. reſoluit Rota deciſ. 36. n. 5. p.2. diuerſ.* Si vero † cõ
firmatio fiat omnium ſtatutorũ generalis etiam ex cer-
ta ſcientia, non eſt referenda ad ſtatuta inhoneſta, & illi
cita *Alex. conſ. 59. n. 14. & 15. li. 1. Rolã. conſ. 29. n. 32.
lib. 1. quos ſequitur Rota deciſ. 21. p. 1. in recentiſsimis* alios
modos cognoſcẽdi cõfirmationes ſpecificas, ſiue ex cer
ta ſciẽtia inuenies apud Ludouicum à Caſanate propin
quũ meũ ingenti acumine, & iuriſprudẽtiæ notitia in ſæ
culo noſtro celeberrimũ, in tractatu de immunitate ga-
bellæ *n. 312. plures cumulat nouiſsime Aug. Barbo. in paſtora
li p. 1. tit. 3. c. 8. n. 76.* An vero Cardinali cõfirmãti, & aſſe
rẽti ſe cõfirmare de mãdato ſedis Apoſtolicæ credatur
in deciſ. Segũti. 339. p. 2. recẽtiſsimarũ affirmatiuè reſoluitur.
16 Tertiò, ſequitur quod ſi pactum † interponatur de
petendo confirmationem à Sede Apoſtolica, intelligen
dũ eſt de petenda confirmatione ex certa ſcientia, quæ
manet pręſeruata à dictis cap. 4. & cap. 6. ſupra, non
de confirmatione in forma commune, quę parum vel
nihil operatur *Cardina. conſ. 44. nu. 6. Imol. in d. c. pænult.
in fine de confirma. vtil. vel inutil. Curtius Iun. cõſ. 312. n. 6.*
Quartò ſequitur † quod illud axioma inter noſtros
17 receptiſsimum ſcilicet ex diuturnitate temporis pręſu-
mi confirmationem, *de quo per Archidiaconum in c. nemo
de conſecr. diſt. 1. Put. deciſ. 354. lib. 1. Rolando conſ. 99. nu.
27. li. 3. quos refertet ſequitur Rota deciſ. 638. in recollectis ci
uilibus apud Farin. n. 2. nouiſsimè Ludouis. deciſ. 52.* decla-
rat

rat *Coccinus deciſ.* 340.eſſe intelligendum neceſſario de cõfirmatione in forma communi, nam ſi intelligeretur de confirmatione ex certa ſcientia non derogaretur à *Trident.in d. c.* 4. *& in d. cap.* 6. conſuetudo immemorialis, *vt derogari probauimus ſupra q.*24.

Quintò ex in his intelliges † celebrem illam deciſionem Achilis de Graſis *quæ eſt tertia ſub titulo de pactis* volentẽ conciliũ non ſubſtuliſſe concordias confirmatas, nã loquitur de confirmatione ex certa ſcientia, vt patet quia ſe refert ad gloſ. *verbo pacta in §.nos enim in Clemen. fin de ſepultur.* vbi gloſſa loquitur de confirmatione Sedis Apoſtolicæ ad rẽ ſuper quã ſententiam tulerat, cuius ea vis eſt, vt reſcriptũ contra eam obtentum in limine iudicij reiciat *l. fin. C. ſenten. reſcind. non poſſe, & diximus ſupra obſeruatione* 2. ſententia enim lata cõcurrit ſciẽtia, & cauſæ cognitio, quæ confirmationẽ reddunt ſpecificam, *vt ſacram Congregationem referens indicauit Rota deciſ.* 743. *num.* 9. *par.* 1. *diuerſorum.* 18

Quibus ſuppoſitis † diſſonantia ſupra poſita conſona manebit, ſi diſtinguas inter confirmationem communem, & ſpecificam, illam poſt Concilium in d. c. 4. & d. c. 6. defendendo non durare, ſed iſtam irreuocatã manere, quod nulla declaratio ſic adſtruere videtur quam ea quã reſcripſit Sacra Cõgregatio 28. *Aprilis anni* 1593. his verbis, Concordiæ cõfirmatę à Papa in forma communi cum qua concurrat conſuetudo, immemorialis fuiſſe *à Tridentino cap.* 6. *Seſſ.* 25. derogatum. 19

Obſerua tamẽ pro coronide verba illa Cõci. ſeſ. 6. c. 4

(quæ tantum ſuos obligent authores) non eſſe referen da ad concordias, ſed ad iuramenta, *vt Sacram Congregationem declaraſſe teſtatur Guillemart ad dictum caput. 4. pag. 681. vt ſupra quæſt. 24. num. 25.*

Summaria Quæſtionis. 26.

VIſitans non poteſt recuſari quando non procedit in figura iudicij, n. 1.

Dictio, tantum, eſt taxatiua, n. 2. & 7.

Appellatio à viſitatione ſuſpendit ſi exceditur modus, n. 3.

Appellatio in viſitatione regulariter non ſuſpendit, n. 4.

Confraternitates laicorum à viſitatione non poſſunt appellare ſuſpenſiue, n. 5.

Magiſtratus in Sicilia viſitati nullo modo audiuntur appellantes, n. 6.

Modus exceditur multis formis, num. 8.

Quæſtio. XXVI.

An interpoſita appellatio in viſitatione ſuſpendat, vel deuoluat?

ET quod vtrumque effectū appellatio in hoc caſu repellat, videtur probari, ex his quæ cō ſiderat Baſconcellos *diuerſ. iur. arg. lib. 1. c. 19. num. 9.* ſcilicet non eſſe veroſimile Tridentinum voluiſſe, vt in quacumque cauſa viſitationis appellationis

effe-

effectus ſuſpenſiuus tolleretur vnico verbo, quem ius Pontificium introduxit *in cap. Roma. §. ſi vero c. non ſolum de appella. in 6.* & ſic de facili ſuſtuliſſe non eſt credendum, maxime & deuolutiuum *argumento tex. in l. ſi quando. C. de inoff. teſtamen. c. cum expediat de elect. in 6.* Hoc confirmatur per argumentum ab ſpeciali, nam quando agitur de correctione morum Tridentina Synodus voluiſſe videtur appellatione viſitationem non ſuſpendi. Sic enim reſpondit Epiſcopo Abulen. Amplitudinem † tuam, non poſſe recuſari ſi modo ſine fi- 1
gura & ſtrepitu iudicij procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, ſed eas tantum quæ morum emendationem reſpiciunt. Pondera dictionem illam taxatiuam, † tantum, quæ alios caſus excludit, *l.* 1. C. *de* 2
patri. poteſt. Dec. conſ. 183. *num.* 1. *& plures quos refert, & ſequitur Cenedo ſingulari* 21. *declarationem vero Cardinalium inuenies apud Farinac. in d. cap.* 6. §. *quando Epiſcopus viſitauerit verſ. ad* 9. *apud Marzillam lib.* 4. *tit.* 7. *cap.* 20.

Secundò, quia ſi modus † exceditur in viſitatione, 3
quantumcunque appellatio prohibeatur ſuſpendere, vel deuoluere & deuoluet, & ſuſpendet, *vt obſeruat Nauarr. conſ.* 2. *de appella. Cauedo ſupra lib.* 1. *cap.* 19. *n.* 9. §. *cum igitur Scatia. de appella. q.* 17. *limita.* 26. *nu.* 12. *Zeuallos de violent. q.* 27. *n.* 2. *alios nõ allegatos, vide apud Valenzuelam conſ.* 43. *nu.* 153. quæ ſententia iure fulcitur in cap. irrefragabili *de offic. ordinar.* vbi cum ageretur de reformatione morum (quod proprium viſitationis munus eſt

vt in Tridentino ſeſſ. 13. *cap.* 1. *de reforma. & cap.* 10. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 1. §. *ſane de cenſibus lib.* 6. *diximus ſupra quæſt.* 24. *fundamento* 1. hæc verba ſubijciuntur. Nulla appellatio valeat impedire, niſi formam in talibus exceſſerint obſeruandam, idem probatur in cap. nouit 43. *extra de apella.* ibi ab executoribus appellari non poſsit, niſi forſan modum exceſſerint in exequendo. Contraria tamen ſententia † in genere ſum-
4 pta verior eſt, & probatur in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 22. *cap.* 1. ibi nec appellatio executionem hanc quæ ad morum correctionem ſpectat ſuſpendat & ſeſſ. 24. cap. 10. & tam appellatio quam inhibitio caret effectu quoad impediendam viſitationem *cap.* 1. *ſeſſ.* 13. *c.* 3. *ſeſſ.* 24. *de reforma. in Tridentino proſequitur, Reſta in directorio par.* 1. *c.* 1. *&* 5. *latiſsime Scatia de appella. d. q.* 17. *limitat. principali* 26. Per prædicta etiam † non fuit ad-
5 miſſa appellatio interpoſita per confraternitatem laicorum à decreto Epiſcopi illam viſitantis, *vt Sacram Congregationem cenſuiſſe teſtatur Gratianus deciſ.* 188. *n.* 10. *quod eſt conforme iuri communi in cap. ad noſtram.* 3. *vbi Felin. num. fin. de appella. & Francus in cap. reprehenſibilis nu.* 9. *&* 13. *eodem titulo in* 6. *Gratianus ſupra num.* 2.
6 Id ſic † rigurofe in Sicilia obſeruatur, vt à ſententijs latis in Supremo Conſilio contra Magiſtratus viſitatos in generali viſitatione, nulla detur appellatio, neq; reuiſio ex mandato Regio expreſſo *de quo meminit Bouadilla lib.* 5. *polit. cap.* 1. *num* 122. *&* 129. *Maſtril. de magiſtra. lib.* 6. *cap.* 12.

Neque

Neque contrarium probant conſiderationes ſupra poſitæ,non prima,quia ſatis conſtat ex ſupra dictis locis Concilij,de eius voluntate ad impediendam appellationem in viſitatione. Rurſus declaratio Sacræ Congregationis per dictionem † illam,tantum, non exclu- 7
dit ſimiles caſus *Iaſon in l. 1.nu.10.ff.ſi quis iusdicenti non obtemp. Sebaſtianus Medices de diffinition. par. 2. cap. 1. num.6.*

Non obſtat ſecundum quia eſt ſpeciale, caſu quo modus † exceditur,modus autem excederetur, ſi viſi- 8
tatio non fieret ea pompa & ſolemnitate, quam commemorat Siluester *verbo viſitatio.§.4.& Zerola in praxi eodem verbo.§.ad 5.par.1.Farina.in d. cap. 6. §. quando Epiſcopus, & Marzilla lib. 4. tit. 7. cap. 20. verſic. ad* 8. Item ſi aliquid præciperetur contra ſtatutum, vel inueteratam Eccleſiæ conſuetudinem *Cardinal. in cap. 3. de appella. vbi Decius num. 6. verſ. ſed conſiderandum eſt.* Item ſi caſus damnum irreparabile contineret, *caſus iſtos enumerat Riccius in praxi. deciſ. 503. 504. & 505. & Barboſa, & ab eo relati in cap. 20. ſeſſ. 24. num.* 8. Item ſi Epiſcopus procederet in exemptos, ſeu aliàs priuilegiatos contra eorum priuilegium *Lancelot. de attenta. par. 2. cap. 12. limita. 18. n. 2. Marcheſa. de appella. extra Rom. curiam. par. 1. cap. 6. num. 127. quos refert & ſeq. Riccius reſolu pract. cap. 7. nu. 3. amplia. 3. §. 1.* Itē ſi Epiſcopus in viſitatione procederet cōtra Capitulares ſine adiūctis,quod facere poteſt dūmodo pœnā nō imponat ordinariā,ſed eam quæ morū correctionē

reſpiciat *ad tradita in deciſ. 321. par. 2. diuerſ. & ad declarata per Illuſtriſsimos, teſte Farina. d. c. 6. Seſſ. 25. §. quando Epiſcopus, verſ. ad ſecundum, & Marzilla lib. 4. tit. 7. c. 20.* & tamen ſub prætextu correctionis, procederet ad capturam, excluſionemq; ab actibus canonicalibus, quod magis conuenit iudiciali cognitioni, quam correctionali, *l. quod ad ſtatum, ff. de pœnis, Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 82. Gonzal. reg. 8. gloſ. 9. à n. 17. Valenzuela conſ. 43. num. 104. & 144. & 156.* vel ſi indebitè carceraret, *vt ſupra q. 20. num.* 13. & tandem ſi finis principalis viſitationis deeſſet, qui eſt potius emendatio, quam punitio *Guillemart ad Triden. Seſſ. 6. cap. 4. in prætermiſsis pag.* 681.

Summaria quæſtionis 27.

INtellectus *Concilij Triden. c. 8. & 9. Seſſ. 22. n. 1.*

Oropeſani Comitis patronatus, n. 2. & 20.

Fundandum beneficium plures conditiones admittit, quam fundatum, n. 3.

Panormitanus in cap. cum dilectus notab. 5. de conſuetudine, n. 4. & 21. declaratur.

Epiſcopus vnam Eccleſiam poteſt eximere à viſitatione de conſenſu Capituli, n. 5.

Viſitationis exemptio non poteſt concedi ab Epiſcopo, num. 6. etiam de conſenſu Capituli, n. 7.

Viſitatio in limine fundationis tolli non poteſt, n. 8.

Viſitatio cur tolli non poßit, n. 9.

Epiſco-

Epiſcopus non poteſt præiudicare Eccleſiæ in quærendis, n. 10.
Viſitatio & procuratio inpræſcriptibiles ſunt, n. 11.
Viſitatio & procuratio in parte tolli poteſt, ſed non radicitus, n. 12. & 18.
Calataiubij Vicarius generalis, n. 13.
Epiſcopus permittit collationem inferiori, n. 14.
Parochiarum permutatio Epiſcopis non permiſſa, n. 15.
Epiſcopus præſumitur nihil ignorare de ſua Diœceſi, n. 16.
Capellæ Regiæ viſitatio, n. 17.
Conditio, vt ordinarius nullo modo ſe intromittat, n. 19.
Epiſcopus viſitat quando aliàs eſt prohibitus ſi datur negligentia illius, cui de iure competit viſitare, n. 22.
Vnitum beneficium deſinit eſſe tale, n. 23.

Quæſtio. XXVII.

An Epiſcopus poßit ſubditos eximere à Viſitatione?

ET quod poſſit eximere, videtur probari ex Concilio Tridentino † *c. 8. & 9. Seſſ. 22. de reformatione*, cuius textus auctoritate docet Garcia *de benef. par. 1. c. 2. n.* 98. fundatorem poſſe in limine fundationis iubere, ne Epiſcopus ſe intromittat in viſitatione operis pij etiam Capellaniæ collatiuæ, *vt in cauſa Capellaniæ, & Hoſpitalis de Olmedo Sacrã Congregationem declaraſſe refert & Farina. ad d. c.* 8. *& repetit Marcilla lib. 2. tit. 6. c. 2. & eſt in ſpecie deciſſum per Ludouiſium, nunc Greg. XV. deciſ. 4. &* 8. Et in caſu Capellania- 1

pellaniarum † patronatus domini Ioannis Aluarez de Toledo Monroy & Ayala, Comitis de Oropeſa & Deleytoſa, Herois pietate prudentia, modeſtia, diuitijs, in pauperes miſericordia, & in omnes liberalitate ſumma ſæculi illius admiratione præſtantiſſimi, *idem*
3 *Garcia d.n.98. proloquitur*, quod abſque dubio † procedere videtur in beneficio fundando, nõ etiã fundato, per regulã illã, quod fortius eijcitur, quã non admittitur hoſpes, & facilius abdicatur à nobis ius quærẽdũ, quã quæſitum *c. quemadmodum in fine de iureiurando, Clemen. gratiæ de reſcriptis, l. qui autẽ, ff. de his quæ in fraud. cred.* docet Lambertinus *de iure patro. q. 9. art. & lib. 1. n. 115.*
4 *fol. 71.* cuius ſententiæ authorẽ exiſtimat eſſe † Panormitanum *in c. cum dilectus notab. 5. de conſuetud. Felinus in cap. cum venerabilis n. 33. de exception. Rochus de Curte de iure patronã. verbo pro eo quod n. 26. ad med. Gutier. in l. nemo poteſt de lega. 1. n. 451. Gonzalez regula 8. gloſ. 5. n. 48. quod melius comprobabis ex declaratione Sacræ Congregationis, quàm refert Guillemart ad Tridentinum in prætermiſſis pag. 686. §. antep.*
5 Secundò, quia Epiſcopus † de conſenſu Capituli cõcurrente cauſa legitima poteſt vnã Eccleſiã à viſitatione immunem reddere *Caldrr. conſ. 267. Put. deciſ. 115 lib. 3. Ricciùs collect. 1228. Tuſchus litera V. concl. 221. n. 5.*
6 Contraria tamen ſententia, quæ verior eſt, † probatur ex multis docentibus Epiſcopũ nõ poſſe concedere alicui pio loco, ne illum poſsit viſitare, & corrigere *Federicus de Senis conſ. 111. n. 2. & 3. Tuſchus verbo viſitatio*

tatio concl.218.n.24. Etiã ſi huiuſmodi † cõceſſio facta 7
fuiſſet de conſenſu Capituli *Abbas in cap.cum venerabi-
lis n.3.de cenſibus*,etiam ſi patronus in fundationis † li- 8
mine exemptionem peteret ab Epiſcopo,nam nec tũc
Epiſcopus poſſet concedere *Quintilia Mandoſius de
ſigna.gra.titulo de exemptione ab Epiſcopo, §. exemptio ab
ordinario, Federicus de Senis conſ.247.Tuſchus dict. concl.
221. litera V. num. 2. optimè Mari.Muta deciſ.58.Sicula
num.29.* quia Epiſcopus, † nec expreſsè, nec tacitè 9
viſitationem poteſt renunciare, *vt tenuit Rota deciſ. 2.
de cenſibus in antiquis per tex. in cap.paſtoralis 7.de dona.
vbi gloſ. verbo Cathedraticum.* Ratio redditur ab Imo-
la *in cap.cum ex officij n.1. & 7.de præſcript.*Scilicet;quia
viſitatio pertinet ad vtilitatem publicam,cui priuato-
rum pactionibus non poteſt derogari, *cap. ſi diligenti
de for.compet.& facit deciſio Achillis 15. num. 3.de præſ-
criptionibus*, & ex omiſſione viſitationis ſequeretur im-
punitas, contra quam riguroſa ſit interpretatio *Alex.
in lege 1. num. 25. de verbor. quem ſequitur Seraphinus de-
ciſ. 393. num. 13.* Et generale † eſt Prælatum qui po- 10
tuit quærere Eccleſiæ,& non quæſiuit teneri ad inte-
reſſe, *argumento textus in l. quicquid C. de arbitr. tut. Re-
buff. in compend.alien. num. 31. & 32. Doctores relati &
ſecuti à Mandoſio ſupra §. amplio etiam.* Ex quibus † hæc 11
duo ſubiectionis ſigna in præſcriptibilia reputantur,
ſcilicet viſitatio,& ſolutio procurationis, *Roman.conſ.
371.incipit in propoſitæ n.6. in fine*, quod intelligendum
eſt de præſcriptione totalis † procurationis omnium 12
Eccle-

Eccleſiarum *Calder.conſ.6.de offic. delega. & conſ. 5. de rebus Eccleſ. Lapus allega.30.num.9. verſ.licet.Tuſchus litera V.concluſ.221.n. 3. 6. & 7. & de præſcriptione totalis viſitationis Calder. conſ.453.aliàs 11. de cenſibus*; nam vt Panormitanus *ex Ioanne Andrea docet in cap. venerabilis n.5. de cenſibus*, Epiſcopus poteſt per modum cuiuſdã Vicariæ perpetuæ concedere inferiori, vt recipiat nomine ſuæ dignitatis iura viſitationis, vel viſitationem faciat *Zabar.conſ. 131.n.2. verſ. ad ſecundum Taſchus d. concluſ.221.n.4.*

13 Rei huius optimum † exemplum eſt in Epiſcopatu Tiraſonen; vbi Calatajubij Vicarius generalis diuturnitate temporis, ſic priuatiuè de cauſis ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus per viam cōtẽtioſam, vel voluntariam, cognoſcit, vt abſque magno populi ſcandalo,& inhibitionis obſtantia Iuſtitiæ Aragonũ, Vicarius principalis Tiraſonenſis, ſiue in rebus iuſtitiæ,ſiue gratiæ illius Archidiaconatus non procedat, qui Vicarius generalis,quod poſſit eſſe executor mixtus Apoſtolicus,*nõ obſcure colliges ex traditis à Flores var. lib.1.q.4.n.7. & ſequent.* An vero iſtius Vicarij introducta iuriſdictio firmo teneat pede, Paulus Emilius narrat *deciſ.306.n.4.par.1.*& dominus meus Don Michael Martinez del Villar Supremi Aragonum conſilij celebris Conſultus, & ſuorum anteceſſorum integritate literis & nobilitate meritiſſimus ſucceſſor *in lib. de patro.Bilbil. 2.p. art.* 8. Similiter modo † & Epiſcopus inferiori permittit collationẽ, poſtulante ſic fundatore

14

in erectione beneficij *Macerat. 1. var. c. 12. Riccius in praxi deciſ. 163. n. 81. in fine, & vt latius in Canonicali par. 2. c. 36.* è conuerſo contra totalem † abraſſionem iu- 15
riſdictionis alicuius Eccleſię, Riccius *in praxi deciſ.* 542. exemplum proponit cuiuſdam Epiſcopi, qui cum per mutare voluiſſet parochiā ſuę Diœceſis cum alia Neapolitani Archiepiſcopi non fuit permiſſus ex ſupra dictis, & ne reſidentiæ ſuę, per obliquum, fraudem faceret ad quam de iure diuino directo obſtringitur *cap. 1. Seſſ. 6. de reforma, in Tridentina plures allegat Riccius d. deciſ.* 542.

Pro ſuperiori noſtra ſententia facit, quod Epiſcopus
† præſumitur nihil ignorare ex his quæ pertinent ad 16
ſuam Diœceſim, quia reſidere & viſitare tenetur *Anchar. conſ. 117. circa finem, Alexan. conſ. 94. n. 13. lib. 5. Aymon. conſ. 128. n. 1. Rota deciſ. 6. n. 3. de iure patrona. in nouis. Seraphinus deciſ. 337. n. 6. Farina. deciſ. 638. n. 3.* Si viſitatio in hoc caſu radicitus euelleretur, cogeretur ignorare, quod ſcire tenebatur, quare etiam Capella † Re- 17
gia Epiſcopi ſubiectioni ſubeſt quoad generalia, licet quoad particularia libera ſit *iuxta ea quæ tradit Rota deciſ. 744. par. 1. diuerſ. pro declaratione textus in cap. cum Capella, de priuileg. & Tridentini Seſſ. 24. c. 11. de reforma.*
Et quod † totalis exemptio à viſitatione pro iniqua 18
reputetur, colliges, ex traditis à Lambertino *de iure patrona. lib. 1. par. 1. q. 9. art. 1. n. 25. & ex his quæ diximus q. 24. fundamento* 1.

Non obſtat prima dubitandi ratio, † quia verius eſt 19
in

in Capellanijs collatiuis, quę iam ſpiritualizatę ſunt omnino reijciendam eſſe illam conditionē, vt ordinarius nullo modo ſeſe intromittere poſſit, quia non poterit facere, quin leges in ſuo teſtamento valeant, *l. nemo poteſt, ff. de lega. 1. vbi Gutier. n. 450. & ſequentibus, Rota deciſ. 10. de teſtamentis in antiquis, Rochus de Curte de iure patrona. verbo pro eo quod num. 25. Gonzal. reg. 8. gloſſa 5. in principio num. 42. Mandoſ. de ſigna. gra. cap. de exemptione ab Epiſcopo, §. amplius etiam, & melius præalijs Fuſchus de viſitatione lib. 2. c. 11. à n. 13. & plures quos congerit deciſio. 30. num. 5. par. 2. recentiſſimarum.*

20 Nec contrarium probant † caſus propoſiti à Garcia *ſupra d. nu. 98. & ſequent.* non ille Comitis de Oropeſæ, nam in breui *S. D. N. Pauli Papæ V.* in fauorem illius conceſſi, Hoſpitale, & Collegium non etiam Capellaniæ collatiuæ eximuntur à viſitatione, nec dictum Hoſpitale, & Collegium eximerentur, niſi concurrente illa ratione, quam refert ex breui Pauli, Garcia *num. 101.* ſcilicet, quia itineris difficultate præpeditus Epiſcopus Abulen. raro in dicta Villa perſonalem reſidentiam exercet. Alter caſus Hoſpitalis de Olmedo de miſſis in quadam Capella celebrandis, non de Capellania collatiua loquitur. Vel aliter reſponde quod Epiſcopus ibi non fuit ſpecialiter excluſus, *vt requiritur à Concilio Tridentino Seſſ. 22. cap. 8. & eius interpretibus,* ideo viſitationem competere Priori cumulatiuè ad Epiſcopum non priuatiuè, *vt ad hunc ſpecialem caſum deciſum fuit à Rota deciſ. 33. par. 2. recen-*

recentiſſ. caſu prius diſputato, vt in deciſ. 30. dict. par. 2. Nec Doctores † Panormitanum ſequentes, diuerſi ſunt ab hac ſententia, cum intelligendi ſunt iuxta mẽtem Panormitani, quem referunt, & quem ſequuntur hunc vero colligendæ ſententiæ alterius Doctoris modum amplectitur Rota *deciſ. 52. num. 36. par. 2. diuerſorum, Couar. 2. variar. cap. 6. num. 4. Menoch. de retinend. remedio. 3. num. 270.* At Panormitanus loquitur de Epiſcopo qui poteſt in fundatione Eccleſię, ad petitionem patroni, transferre in alium ius ſibi specialiter competens, *vt & ſe ſpecificius declarat in cap. cum venerabilis n. 5. de cenſibus*, quo caſu non viſitatio radicitus euellitur, ſed moderamen accipit, *vt dixi ſupra.* 21

Quicquid autem ſit † in caſibus quibus Epiſcopus excluditur à viſitatione, data negligentia eorum quibus conceſſa erat viſitatio, ſuccedit Epiſcopus in poteſtate viſitandi, *vt probat textus in cap. tua nobis de teſtamen. & latius Stephanus Gratianus diſcepta. Forenſ. cap. 481. num. 15. & ſequentibus, optime Seraphinus deciſ. 611. num. 6.* 22

Nõ obſtat illud, quod adducebamus *ex conſilio 267. Calderini, & aliorum*, quia loquũtur in caſu ſpeciali quãdo Eccleſia vnitur Monaſterio exempto, quo caſu vnitum deſinit eſſe iam beneficium, & incipit eſſe prædiũ alterius loci cui fuit vnitum, & vt tale iudicatur *Mandoſius reg. 19. q. 10. n. 2. & 3. & regula 22. q. 13. à nu. 18. & quam plurimi alij quos refert, & ſequitur Garcia de benef. par. 12. cap. 2. num. 12.*

Quod

Quod ſi (Lector amantiſſimè) dicta ſupra, tibi ſatis
15 non faciant, recurre ad *deciſ. 30. par. 2. recentiſſ. vbi caſus viſitationis de Olmedo diſcutitur plene.*

Summaria Quæſtionis 28.

PRoceſſus appellatione intelligitur prima citatio, num. 1.

Citatio perpetuat iuriſdictionem, num. 2.

Proceſſus fit quomodocumque perueniatur ad cauſam, n. 3.

Quæſtio XXVIII.

An in leuibus Epiſcopus poſſit contra Capitulares procedere ſine Adiunctis?

HÆC quæſtio reſoluta manet ex traditis ſu-
1 pra quæſt. 2. argumēto 2. illud † nota quod
ad primam citationem venire non poteſt Epiſcopus ſine Adiunctorum conſilio, & aſſenſu, quia non poteſt procedere, *vt in hoc cap. 6. Seſſ. 25.* & appellatione proceſſus intelligitur prima citatio, *vt Farina ibidem ver. an Capitula; Marcilla lib. 4. tit. 7. c. 20. lite-*
2 *ra K*: quia perpetuata † iuriſdictio intelligitur per citationem, *cap. gratum. cap. relatum de offic. delega. c. cum plures, vbi gloſſa verbo incohante eodem titulo in 6.* Sed ad-
3 uerte † quod quomodocumque cauſa incohetur dicitur perueniri ad proceſſum *gloſ. verbo proceſſum in cap. ſi à Subdelegato 14. de offic. delega. in 6.*

SVM-

Summaria Quæſtionis. 29.

Coadiutoria ſpecies eſt Beneficij, n. 1.
Coadiutori congrua datur, n. 2.
Coadiutoriæ expeditio precum veritatem requirit, n. 3.
Coadiutor an penſum ſeruitutis ſoluere teneatur, n. 4. & 24.
Coadiutor liberam habet adminiſtrationem, n. 5.
Coadiutor reſtituitur poſſeſſioni quam accepit n. 6. 9. & 45.
Coadiutor eaſdem debet habere qualitates quas coadiutus, n. 7.
Coadiutores, ac expectantes comparantur, n. 8. 10. & 32.
Coadiutor & non coadiutus infirmus, vel impeditus lucratur diſtributiones, n. 11.
Clauſulæ, ex nunc pro vt ex tunc, virtus n. 12. & 46.
Coadiutores annatam ſoluunt, & ingreſſum, n. 13. 16. & 48.
Annatarum ſolutio fauorabilis, n. 14.
Annatis ſuccedunt quindenia, n. 15.
Ingreſſus varia ſunt nomina, n. 16.
Ingreſſus ſunt odioſi, n. 17.
Coadiutores an ſedem acquirant per gradus antiquitatis, num. 18. & 40.
Cæſarauguſtanæ Sedis ſtatutum par. 3. *c.* 1. *declaratur, num.* 19. & 50.
Iuriſdictio præuenitur citando, capiendo, vel informando. num. 20.
Coadiutorum vſus an improbandus, num. 22.
Coadiutoribus ſtylus multa tribuit, n. 23. *quia ſunt introducti ab illo, num.* 39.
Coadiutor non tenetur publicare, n. 25.

Coadiutor non conſequitur fructus ex beneficio coadiuti, n. 26.
Coadiutor an teneatur reſidere præciſè an cauſatiuè? num. 27. & 29.
Coadiutoria non inducit incompatibilitatem, n. 28.
Tiraſonenſis Coadiutor priuatus, n. 30.
Coadiutores ſibi non optant, ſed Coadiutis, n. 31.
Coadiutor eſt Canonicus fictus, n. 33. & 44.
Coadiutoria non præiudicat nominationi Regiæ, n. 34.
Regibus in dubio non cenſetur derogari, n. 35.
Coadiutor non tenetur facere profeßionem, n. 36.
Coadiuto excommunicato, Coadiutor non lucratur diſtributiones, num. 37.
Senator honorarius prior poſſeßione poſtponitur poſteriori qui adminiſtrationem proprio iure habet, n. 41.
Dignitate minori ſed propria fulgens, dignior eſt quam qui maiori, ſed aliena dignitate fulget, n. 42.
Archiepiſcopus Coadiutor quibus prohibeatur. n. 43.
Fictio non eſt potentior veritate, n. 47.
Ius ad rem, vel in re quomodo diſtinguatur, n. 49.

Quæſtio. XXIX.

An Epiſcopus poßit procedere ſine Adiunctis contra Capitularium Coadiutores?

1 NON poſſe ſuadent ſequentia, Coadiutores † ſcilicet iſtos eſſe Beneficiatos, ſicut Coadiutos, nam Coadiutoria ſpecies beneficij

neficij vocatur *apud Archidiaconum in cap. quamuis. 7. q. 1.argumento textus in cap.de Rectoribus iuncta gloſſa verbo curant de clerico ægrotan. vbi.* † & ſimiliter congrua da- 2
tur Coadiutori, ſicut beneficiato, *idem & docuit gloſſ. verbo curam omnem in cap. 1.7.q.1.*Non † minùs preces 3
veritate niti debent in Coadiutoria, ac in cæteris beneficijs *deciſ.652.par.3.diuerſ.*Sicut beneficium patronatus conferri non poteſt ab ordinario ſine conſenſu patroni, *Lamber. de iure patrona. par. 1.lib.2. q.& art.6.*
nec † Coadiutori commendari,*idem Lambertinus d. q.* 4
*6.art.20.*Coadiutor pẽſum ſeruitutis ſoluere tenetur, ſi vera ſunt argumẽta,quæ non ſequitur, ſed proponit Nauar.*de ora.c.20.n.*18. quod proprium onus eſt beneficiati *cap.1.de celebra.miſſar.* Nõ minus Coadiutor † 5
quàm Coadiutus liberam habent adminiſtrationem, vel conferendi poteſtatem, *Oldra.conſ.44.num.2.& 3.* poteſt Coadiutor titulo Coadiutoriæ ordines ſacros accipere *de quo non dubitat Nauar. d. c. 20.n.*18. Accipit † poſſeſſionem ad quam reſtituitur ſpoliatus,*vt in* 6
vna Vlixi.Coadiutoriæ quæ habetur apud Marcheſanum 2. volum. inter ommiſſas pag. 564. & expulſus à Capitulo reſtituitur ad vocem in illo *Riccius reſolu.pract.cap.263.* Qualitates requiſitę ad obtinendam præbendã requiruntur ad conſequendã Coadiutoriam † exẽplo reſig 7
nantis & reſignatarij *Staphil.de mod.proced.fol.146.num.23.Paris.de reſigna. lib.4.quæſt.9.num.19.Garcia de benef. par.7.cap.4.num.fin. Gonzal. regula 8.gloſ.5. §. 9. num.6. & 90. Monet. de optione Canon.cap.4.num.* 151.& 155.

Si ſupernumerarij & expectantes Canonici cum qui-
8 bus † iure optimo Coadiutores comparantur *argu-
mento Capituli 19. Seſſ.24.& cap.7.Seſſ.25.de reforma.in
Triden. cap. ex parte 12. de offic. delega. cap. dilectus. 19.
de præbend.cap.2.de conceſſ. præbend. Paulus Pariſ. conſ.83.
vol. 4. Vuameſius conſ. 16. num. 13. & 15. de elect.* ex
patientia Capituli ad iura Canonicalia admittantur
9 † audientur ad redintegrationem ſi eis fuerint dene-
gata, *Franciſcus Marcus par. 1.quæſt. 16. Anton. Fabritius
in praxi benef. de titulo num. 32. vbi additio litera M.* &
10 maximè redintegrabuntur Coadiutores † præ expe-
ctantibus, nam iſti vagam & incertam, illi certam, &
determinatam expectant præbendã, *vt conſiderat Rota
deciſ. 17.de præbend.in nouis, & vna Burgen. deciſ. 27.p.1.
de appella.ab executor.breu par. 1.apud Marcheſa.* Coadiu
11 tor infirmus, † vel legitimè impeditus ſi ſanus & expe
ditus ſolitus erat intereſſe, diſtributiones lucratur, ſed
non eius principalis, ſi ſeruitij fuit deſertor, *Leo in the-
ſauro for. Eccleſ. p.2.c.6.n.65.* & merito quia fictio natu-
ram imitatur. *§. minorem inſtitu.de adoption. Bart.in l. is qui
pro emptore num.2. de vſucap. Veral. deciſ. 289.num.9.par.*
2. Coadiutor ad beneficium Coadiuti per Pontifi-
12 cem vocatur cum clauſula † ex nunc pro vt ex tunc,
cuius natura eſt non ſuſpendere, etiam in beneficio
vacaturo, ſed à principio effectum ſuum ſortiri, *vt in
deciſ. Salman. apud Garc. de benef. 4. par. cap. 5.nu.133.
plures congerit Martha clauſula. 54.par. 1. num. 9.* In hac
13 † Sede Cæſaraugustana Coadiutores, & annatam
ſoluunt

ſoluunt iuxta breue Pauli V. de anno 1608. die 23. Octobris conceſſum, cuius † ſolutio eſt fauorabilis 14
rationibus ad id ponderatis à Tihpma Campegio *de annat.n.*5. & in ipſo breui, ideſt, ne diminuantur diſtri butiones, quibus diminutis, cultus diuinus minuitur *cap.*3.*Seß.*21.*cap.*3.*Seſſ.*22.*de reforma.in Triden.* & *in ſpe cie deciditur à Rota deciſ.*139.*n.*2.*par.*2.*diuerſor.* Dixi † 15
coadiutores annatam ſoluere, cum ſoluat quindenia, quia annatis ſuccedunt quindennia, *ad tradita per Sera-phimum deciſ.*1401.*n.*2.*ex Antonio Maſſa in tracta.de an-natis.* In eadem Sede † ſoluunt, & Coadiutores ingreſ 16
ſum iuxta decretum D. Alphonſi ab Aragonia, & Capituli Cæſaraug. *de anno* 1495.*die* 19.*Februarij* alio no mine cappam, ſeu paſtelum *de quo in cap. præſenti.* §.*niſi de offic.ord.in* 6. ſeu deportus, *vt in* §.1.*de annatis in con-cordata,* & *ibi gloſſa verbo conſuetudinis, de quibus plura pro ſequuntur Doctores in cap. Iacobus, vbi Hoſtien.* & *Socin. n.* 6.*de Symon.Felin.in cap. cum M. n.*19.*de conſtitu. Cucus maior. inſtitu.lib.*2.*tit.*14.*n.*22. *Garcia de benef.par.*8.*c.*1. *à num.*85.*Fabricius in praxi de annatis lib.*1.*cap.*9. *à n.* 15. *Riccius in praxi deciſ.*2-7. & 567. & *facit textus in l.*1. *de ambit.* & *quæ tradit Azeuedo ad curiam Piſanam lib.* 1. *cap.*14. *quibus in locis † contra hos ingreſſus multa ſcribuntur,* 17
*quia ſunt odibſi Concil. Triden. Seß.*24.*cap.*14. & *in conſti-tu.*104.*par.*2. *Pij V.* Coadiutores † Sedem per gradus 18
antiquitatis acquirunt, ſi vere Rota cenſuit coram bonæ mem. Penia Salmantinis & Tiraſonenſibus, *quas deciſiones reperies apud Marcheſa. tomo* 1. *de appella. ab*

 execu.

execu. breu. §. 1. *deciſ.*28.*&* §. 2.*deciſ.*46.*apud Garciam d. cap.*5.*num.*78. *&* 138. Rotæ ſententiam ab ſtatuto
19 Sedis noſtrę par. † 11. cap. 3. admiſſam fuiſſe videtur, nam in illo ſic cauetur; y ſi alguno entrare por Coadjutor, de Dignidad, Canonigo, o Racionero, o Beneficiado tiene lugar del dia de ſu poſſeſſion, como eſtà
20 dicho. Coadiutorum † vſus non videtur omnino improbandus, ſi non ſolius ſucceſſionis & ſanguinis, ſed meritorum & probatæ vitæ habita ratione vtilitatis Eccleſię introducatur. *Thom. Campeg. de Coadiutore Epiſ*
21 *cop. n.* 12. Neque obſtat votum † captandæ mortis cōſideratum *in cap. 2. de conceſſ. præben.* quia deſiderium malum conuertitur contra machinantē, *iuxta illud Num. cap.* 22. & vt ait Seneca *epiſtola* 10. turpiſſima vota Dijs inſuſurrant, ſi quis admouerit aurem, conticeſcent. *Pluribus conatur defendere Coadiutorum ſtylum Ioan. Baptiſta Valenzuela conſ.* 98. *à num.* 37. Et ſi prauus ſequatur euētus, is diuerſus omnino eſt ab intentione concedentis, cui non debet imputari, *vt conſiderat Maſtrillus de magiſtra. cap.* 25. *num.* 4. *vbi multa congerit circa conceſſionem officij poſt mortem Vacaturi.*

Vltimò, quia ſine dubio videtur Epiſcopum debere procedere cum Adiunctis contra Coadiutores, ſiue Gartiam ſequaris *d. c.* 5. *par.* 4. *num.* 95. dum ait Epiſcopum contra actu ſeruientem Coadiutorem ſolum &
22 independenter procedere ſi modo † citando, capiendo, vel informando præuenit ſeruitium actuale *ad Maſcardum de proba. par.* 2. *concluſ.* 1232. Siue ſequa-

ris

ris † declarationem Sacræ Congregationis ab eo re- 23
latam *in dict. cap. 5. vbi additio num. 96.* quæ cenſuit
procedendum eſſe cum Adiunctis contra Capitula-
rium Coadiutores ſi ex forma Coadiutoriæ colliga-
tur, Coadiutori conceſſa fuiſſe priuilegia, quæ habent
Coadiuti; nam ſtylus obtinuit Coadiutoribus conce-
di plenam, liberam, omnimodam facultatem, & au-
ctoritatem in ſpiritualibus, & temporalibus ea facien
di, quæ poterant facere Coadiuti. Si ergo in honori-
bus, & oneribus Coadiutores iure principalium cen-
ſentur, quid mirum ſi criminaliter acti de Adiuncto-
rum conſilio & aſſenſu cenſeantur?

Contraria tamen ſententia verior mihi ſemper vi-
ſa fuit, *vt nouiſſime multis declarationibus defendit addi-
tio ad Garciam* 4. *par. cap. 5. num. 96.* Nam Coadiuto-
ria beneficium non eſt. Ideo † Coadiutor non tene- 24
tur ad officium Canonicum recitandum, ſed proprie-
tarius, *Nauar. in cap. ſi quando præludio. 5. num. 10. de
reſcript. Campeg. de Coadiutor. Epiſcop. num. 8. Gambarus
de offic. legati lib. 4. num. 285. Redoanus de Symon. 2.
par. cap. 28. cap. de rectoribus, & ſequentibus, vbi Abbas
de cler. ægrot. cap. grandis vbi communis de ſupplen. ne-
glig. præla. Suarez de religione tracta. 4. lib. 4. num. 19.*
vbi aduertit nihil obſtare quod illa iura, & eorum
interpretes loquantur de Coadiutore ſine futura ſuc-
ceſſione, quia futura ſucceſſio non dat ius in re, ſed
ad rem, & filius Regis non eſt Rex, licet futu-
ram habeat ſucceſſionem. Beneficium † Coadiuuati 25

non vacat vſque ad eius mortem, & ideo nõ ſubiacet
publicationi. *Puteus lib. 3. deciſ. 225. & deciſ. 236.* Coad-
26 iutor † non conſequitur fructus ex beneficio coadiuti
deciſ. 285. lib. 3. par. 3. diuerſ. Nauar. conſ. 2. n. 3. de cleric.
27 *ægrotan. Garcia de benef. 4. par. c. 5. n. 78.* Coadiutor † nõ
tenetur ad reſidentiam præciſam, ſed cauſatiuã, ideſt,
vt de bonis ſuis ſatisfaciat pro intereſſentia non ſolu-
ta *Mendez lib. 4. diuerſ. iur. argum. c. 1. n. 8. Fabricius in pra-
xi de offic. lib. 2. cap. 8. n. 21. Gonzal. reg. 8. gloſſa. 5. §. 9. nu.
63. Barboſa ad Tridentinum Seſſ. 24. c. 07. n. 13.* Coadiuto-
28 ria † non inducit incompatibilitatem ex eiſdem Do-
29 ctoribus. Illud autem quod dicitur † coadiutorem nõ
teneri ad reſidentiam prçciſam, intelligendum eſt, niſi
in coadiutoria ſit impoſita neceſſitas inſeruiendi, ſi e-
nim ſit impoſita, vel per verbum debeat, vel teneatur,
præciſſe tenetur reſidere, & ob non reſidentiam pote-
rit priuari, ſeruata tamen iuris forma, *de qua in c. ex tua
de cler. non reſiden. gloſ. verbo Canonibus in cap. quoniam fre-*
30 *quenter, vt lit. non conteſta.* vt † & fuit priuatus Franciſ-
cus de Sylos muſicç prçfectus in hac alma Sede, Co-
adiutoria portionis in Eccleſia Tiraſonen. *die 14. Ia-
nuarij anno 1611. vt latius in deciſ. Rotæ 276. par. 1. recen-*
31 *tiſſ. Farina.* Coadiutores † ſibi non optant, ſed coad-
iutis *Monet. de optione Canon. c. 4. q. 8. n. 152.* Coadiuto-
32 res olim vocabantur † curatores *Quintana Dueñas lib.
2. Eccleſ. c. 1. n. 21. & 30.* curator autem in bonis pu-
33 beris nihil proprium habet. Coadiutores ſunt † ex-
pectantes, vt ſupra in argumentis, & probatur, quia
coadiu-

coadiutoria eſt conditionalis gratia, *vt Paulus Pariſ. conſ.83.vol.4.quem ſequitur Vbames.de elect.conſ.16.n.13 & 15.* quæ tribuit ſpem debitum iri. §.*ex conditionali inſtitu.de verb.* ſiue effulgens ſpes, *vt ex Caſſador. deciſ. vnica de pactis, colligit Vbameſius ibidem n.12.* at Canonici expectantes præbendam dicuntur Canonici in herbis, & habentes ius ad rem, & non ſunt veri Canonici *gloſ. verbo receperit in c.1. de cler. non reſiden.lib.6. Hoſtienſis in cap. ſuper inordinata n. 9. de præb. & in cap. conſtitutus n. 10. de reſcript. & plures alij quos refert & ſequitur Maſtrillus deciſ.130.n.27. Leo in theſauro 2.par.c.4.n.63. Farina. in recentiſ. 1.par.deciſ.456.& 637.Marcus deciſ.1043.n. 3. qui num.6.* Ex communi † praxi probat Canonicum 34
ſupernumerarium nihil accipere debere, quia eſt Canonicus fictus *Marcheſan.de appella.ab execu.breuis par.1. cap.1.num.169.* Si vacet † coadiuti beneficium de mēſe, quo nominatio pertineat ad Regem non cenſetur 35
derogata eius nominatio præuentione iſta Pontificia, *quam ſic appellat Marc.q.16.num.2.& 8.& q.384.* vt de expectantibus poſtponendis nominatis à Rege Franciæ docet Fabri. *in praxi de titulo n.21.fol.262. vbi additio litera L.* & ſecundum ius † eſt vt Regibus patronis 36
Pontifices non præſumantur moliri, tentare, vel conari in derogationem *cap. dilectus 24. de præbend. proſequitur Boetius berbicarum quæſt.lib.1. de regalibus n.16.* quod ſpecificius confirmo ex his quæ de concordatis Germaniæ per dationem Coadiutoriæ non derogandis cenſuit Caſadorus deciſ. vnica de pactis, confirmatur

ex

ex his, quæ de non admiſſa à Carolo V. Imperatore Philippi Vrries creatione in Epiſcopũ Oſcen. Coadiutoris dati cum futura ſucceſſione D. Ioanni ab Aragonia & Nauarra, ſine Caroli adſenſu enarrat Iriarte *de excellentijs Oſcæ lib. 3. cap. 23. anno 1526. in fine.* At concordiam illam Germaniæ lucidatam obſeruande lector perlege apud Hieronymum Gonzal. *regula 8. gloſ. 51. num. 99. & per totam gloſſam 25. de qua concordia loquitur conſt. 18. Gregorij XIII. in Bullario, de præſeruatione iurium regum, congerit Gonzal. reg. 8. gloſ. 2. in proœm. à num. 36. Cenedo quæſt. 22. num. 26.* Proſequitur illuſtris admodum D. D. Auguſtinus Morlanes Fiſci Regij Strenuiſſimus Aduocatus, paternæ iuriſprudentiæ heres & pater D. D. Didaci de Morlanes ingenio, prudentia, nobilitate & diuturna in vbere librorum ſuorum copia expilanda aſſiduitate *in alleg. ad proceſſ. Proc. Fiſc. contra reſign. & Coadiu. Sed. Metrop. maxime §. 4.* Coadiutor fidem profiteri non te-
37 netur † *vt contra Acoſtam de Andrada ad Bullam Cruciatæ quæſt. 73. docet Garcia de benef. par. 3. cap. 3. vbi additio num. 16.* Cæteri Capitulares fidei profeſſionem, & coram Epiſcopo, vel eius Vicario & in Capitulo facere tenentur, *vt in Trident. Seſſ. 24. cap. 12. §. prouiſi de reforma. de qua latiſſime Sanchez de præcept. De-*
38 *calo. lib. 2. cap. 5. maxime num. 7.* Coadjutor † non lucratur diſtributiones, excommunicato coadiuto, quia excommunicatus ſi per ſe non poteſt aliquid agere, nec poterit per procuratorem *cap. fin. de procura. vbi*

Imola

Imola num.6. & ſatis eſſet indecorum alienum à communione fidelium ex ſuffragijs Eccleſiæ, cui non paret, alimoniam recipere *Leo dict. 2. par. cap. 4. num. 68. Gonzal. dict. §. 9. num. 124.* Coadiutoria † res eſt 39 valde odioſa & reſtringibilis *cap. 2. de conceſſ. præben. ibi turpe eſt ſi in Eccleſia Dei locum futuræ ſucceſſionis expectatio habeat cap. dilectus 19. de præbend. ibi vacaturam expectare præbendam Lateranenſi Concilio non ſit dubium obuiare cap. 5. Seſsio. 25. de reforma. in Trident. Mobeda. deciſ. 333.* Gambar. *de auctor. lega. lib. 5. cap. de Coadiutoribus num.* 13. vbi conquæritur Coadiutores hodie potius eſſe heredes pedagogo indigentes *proſequitur Theſaur. dict. cap. 4. num. 69.* multis rationibus in officijs ſæcularium hoc ipſum comprobat loquens de futura ſucceſſione promiſſa, Maſtrillus *in tracta. de magiſtra. part. 1. capit. 25. à numer. 10.* Coadiutorias † 40 ſtylus introduxit *Caſſador. deciſsio. 2. num. 2. de reſtitu. ſpolia. Mandoſ. de ſigna. gratiæ tit. de Coadiutor. plura congerit ad propoſitum Gonzal. regul. 8. gloſ. 5. §. 9. à numer. 42.* Coadiutores ancianitatem † non à die 41 eorum admiſſionis, ſed à ceſſationis Coadiutoriæ die adipiſcuntur, nam Coadiutor viuente Coadiuto ex perſona propria non habet poſſeſſionem beneficij, actus quos facit non ſibi, ſed Coadiuto facit, nihil aliud poſſidet quam adminiſtrationem Coadiutoriæ, quæ poſſeſſio ceſſat ceſſante Coadiutoria, non capit poſſeſſionem, niſi poſt mortem Coadiuti, *quas omnes rationes iuribus, & Doctoribus confir-*

confirmat duplex deciſio Hiſpalēſis ſcilicet 456. *&* 637. *p.* 1. *recentiſsimarum Farina.* Vnde ſi Coadiutor prætenderet prælationem, non audiretur, niſi poſſeſſionem & adminiſtrationem proprio nomine habitam probaret *Fabricius in praxi de alijs quib. iuribus n.* 19. *&* 21. *pag.* 158. Quod confirmatur ex generali cōſuetudine Hiſpaniæ, quę obtinuit Coadiutores Canonicis nouiſſime receptis in Sede poſtponi, *de qua conſuetudine teſtimonium perhibent Garcia d.* 4. *p. c.* 5. *n.* 73. *Gonzal. d. gloſ.* 5.

42 §. 9. *num.* 98. Item ex † conſuetudine iuri innixa Luſitaniæ, ſecundum quam Senator honorarius prior data & poſſeſſione, præceditur à Senatore honorario, poſteriori poſſeſſione & data, actu tamen ſeruienti & adminiſtrationem habenti *argum. tex. in l.* 2. *C. vt dign. ord.*

43 *ſeru. atteſtatur Cauedo p.* 1. *deciſ.* 4. *n.* 7. & generale eſt † vt qui aliena dignitate fulget, non præferatur ei qui propria dignitate coruſcat *Dec. in c. ſane in* 2. *n.* 12. *de offic. delega. quod contra Coadiutorum precedētiam allegat Leo in theſauro for. Eccleſ. par.* 2. *c.* 6 *n.* 58. *&* 60. *Garcia d.* 4. *p. c.* 5. *nu.* 133. Omnia ſupra dicta confirmantur ex Sacra Rituum Congregatione *de qua deponunt Quaranta in ſumma Bullarij verbo Archiepiſcopi auctoritas num.* 12. *vbi additio litera b. & Garcia in addition. d. c.* 5. *n.* 96. Vbi cen-

44 ſuit Archiepiſcopo † Coadiutori etiam cū futura ſucceſſione non licere ciuitatem ingredi pontificaliter, vti Cruce, circulis Canonicorum, largitione indulgentiarum, neceſſaria non etiam vrbana Canonicorū aſſociatione, his rationibus quia non habet ius in re, ſed

ad rem, poteſt eſſe, vt præmoriatur coadiutor antequã ſit Archiepiſcopus, quia caret iuriſdictione, & dignitate, & quia non eſt caput Canonicorum *idem ex breui Pauli V. 16. Septembris anno 1606. cuius copiam reperies apud Franciſcum Suarez de religione tracta. 4. lib. 4. par. 2. cap. 22. num. 19. Garcia ſupra p. 3. cap. 1. num. 109. & d. cap. 5. num. 96.* & ex Sacra Rituum congregatione *d. deciſ. 456. num. 9. par. 1. recentiſſ.* † vbi declaratum fuit 45
Canonicorum Coadiutores viuentibus coadiutis non eſſe habendos pro veris Canonicis, etiam ſi Coadiutores ſint cum futura ſucceſsione, quia non habent ius in Canonicatu, ſed ad Canonicatum, vnde non ſunt Capitulares, ideo & non datur tempus recreationis trimeſtre vnum coadiuto, & aliud trimeſtre Coadiutori *Stephanus Gratianus diſcepta. forens. cap. 166.* quæ omnia aperte probant Epiſcopum non reſtringi de Adiunctorum conſilio & aſſenſu contra Capitularium Coadiutores procedere. Id tamen ea conſideratione radicitus fulcitur nam Synodus Tridentina nihil ſic ante oculos ſibi propoſuit quam Epiſcorum iuriſdictionem in Capitulares, illæſum, & intactam conſeruare, vt probaui ſupra q. 2. in fundam. quod ſi adiunctorum vſum ad non capitulares Tridentina Synodus voluiſſet prorogare, ſibi contraria videretur exiſtere.

Neque obſtant ex aduerſo † conſiderata ideſt Coad 46
iutorem ad poſſeſsionem reſtitui, *quia vt dicitur in deciſ. 456.* reſtituitur ad poſſeſsionem, quam habet non in beneficio, ſed in ſeruitio Coadiutoriæ.

Non

Non obſtat quod Coadiutores admittantur cum
47 clauſula ex nunc † pro vt ex tunc, nam clauſula hæc nõ operatur, vt tempus præſens coniugatur cum futuro vel è conuerſo. *Felinus in cap. licet cauſam num. 6. de probation. Pariſ. conſ. 91. num. 66. vol. 2. Neguſantius de pignor. part. 2. membro. 2. num. 6. Tiraq. de retract. conuention. §. 2. gloſ. 1. num. 85. Marcheſa. de. Iacta. part. 3. §. 2. num. 90.* nec rurſus coniungitur tempori præterito,
48 ita vt præualeat veritati, nam hæc † retrotractio fit per fictionem, & fictio non eſt potentior veritate, & naturalitate, niſi ſpecialiter ſit cautum per habentem poteſtatem *l. filio quem pater ff. de liber. & poſth. Bart. in l. 3. §. hæc verba ff. de nego geſt. Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 17. verſ. verum hoc non eſt, & in dicta deciſ. 456.*
49 *num.* 13. Non obſtat quod in hac † Sede Coadiutores quindemnia ſoluant, ſoluunt enim ex ſpeciali clauſula quæ in Pauli V. gratiá ſeu Breui reperitur, qua ſoluere compelluntur habentes ius, vel in beneficio, vel ad bene-
50 ficium, diſcrimen † habendi ius, vel in vel ad beneficium Abb. docet *in cap. litteris 39. num. 5. de reſcrip. Molina de iuſt. & iur. par. 1. tracta. 2. diſpu. 2.*
51 Non obſtat † ſtatutum Cæſaraug. Eccleſiæ circa Sedem à die poſſeſſionis habendam, quia poſſeſſionem non capit niſi poſt ceſſationem Coadiutoriæ, *vt in d. deciſ. 456. num. 6. & ſequentibus.* Non obſtat conſideratio Garciæ circa Coadiutorem actu ſeruientem, & Epiſcopum præuenientem, quia eſt ridicula cum ſit in poteſtate Epiſcopi reijcere informationem, captionem

vel

vel citationem ad tempus, quo actu non ſeruiat, *vnde ſuccedit regula tex. in l. ſub hac de obliga. & action.* Non obſtat quod Coadiutor admittatur ad prærogatiuas quas habet Coadiutus, *nam vt ipſe Garcia d. num. 96. reſpondit*, illæ prærogatiuę non extenduntur ad iuriſdictionem adiunctorum. Non obſtant alię conſiderationes, quæ ex fundamentis pro hac parte adductis facile diluuntur ſi diligenter perſpiciantur.

Summaria Quæſtionis 30.

Recurſus à quibus Doctoribus foueatur, num. 1.
Recurſus à deciſionibus publicis admittuntur, num. 2.
Rurſus à deciſionibus Romanis comprobantur, n. 3. & 15.
Recurſus exemplis confirmantur, n. 4.
Laicus cognoſcit inter eccleſiaſticos ex delegatione Apoſtolica, num. 5.
Siciliæ lai clericalis iuriſdictio, n. 6.
Conſuetudo immemorialis vim tituli habet, n. 7.
Priuilegium & præſcriptio differunt, n. 8.
Regalibus detrahere alienum eſt à mente Pontificis, n. 9.
Conſtitutio Martini contra trahentes clericos ad Tribunalia ſecularia, n. 10.
Quis primum Bullam in cœna publicarit, n. 11.
Pontifices multi recurſus diſſimularunt, n. 12.
Recurſus ratione temporalitatis licitus in iure, n. 13.
Recurſus ſæculi legibus roborátur, n. 14.
Iudex poteſtatis limites excedens, vt priuatus agit, n. 16.

Iudici

Iudici vt priuato impune reſiſtitur, n. 17.

Recurſus in defenſionem poſſeſſionis & appellationis licitus, num. 18.

Patroni pro re Eccleſiaſtica licitè recurrunt, n. 19.

Recurſus licitus vbi eccleſiaſtici eccleſiaſticis remittuntur, num. 20.

Recurſus iuſte deprecantibus non eſt denegandus, n. 21.

Conſtitutio Eccleſiæ legibus ſæculi adiuuatur, n. 22.

Vim vi repellere licet, n. 23.

Vis multis modis fit, n. 24.

Violentia triplex, n. 25.

Interdicta pro rebus ſacris redduntur, & reddebantur, n. 26.

Pontificia Regiaque poteſtas ab eodem fonte dimanant, n. 27.

Sacerdotium, & Regnum olim in vno, n. 28.

Spiritualis & temporalis gladius mutuo ſe adiuuant, n. 29.

Periculi ratione multa alias non permiſſa permittuntur, n. 30.

Recurſus, vbi eſt periculum in mora, licitus, n. 31.

Reges ſunt executores Tridentini, n. 32.

Intellectus ad Concilium Trident. Seſſ. 25. cap. 3. num. 33. & num. 47.

Regia Tribunalia non comprehenduntur in prohibitione, n. 34.

Recurſus videtur licitus vbi eſt cleri laica iuriſdictio, n. 35.

Recurſus vbi eſt licitus, & citari & inhiberi, n. 36.

Recurſus à multis Doctoribus deteſtantur, n. 37.

Recurſus defenduntur, ignorantia, neceſſitate, conſuetudine, concordia, priuilegio, & defenſione, n. 38.

Recurſus improbantur à Rota Romana, n. 39.

Sequeſtrum Iudicis laici in rebus Eccleſiæ nullum, n. 40.

Recur-

Recurſus improbatur ab antiquis Canonibus, num. 41. à recentioribus, num. 42.
Recurſus quomodo recentiſſimè deteſtentur, n. 43.
Recurrentes multis pœnis afficiuntur, n. 44.
Iudex ſecularis non ſupplet iuriſdictionem eccleſiaſtici, n. 45.
Maior eſt Iudex eccleſiaſticus, quàm ſæcularis, n. 46.
Conſuetudo immemorialis à Regibus etiam inducta, eſt ſublata, n. 47.
Clericus maieſtatis reus ab eccleſiaſtico punitur, n. 48. idem de perturbatore pacis.
Actor ſequitur forum rei, n. 49.
Brachium ſæculare ab ordinarijs & delegatis Iudicibus inuocatur, n. 50.
Intellectus cap. 20. Seſſ. 25. Concilij Tridentini, n. 51.
Non recipientes legem primi, peccant mortaliter, n. 52.
Defendendi munus proprie Eccleſiaſtici Iudicis eſt, n. 53.
Eccleſiaſticus ſæcularem non poteſt inhibere, n. 54.
Priuilegium non præſumitur, n. 55.
Immemorialis quomodo probetur, n. 56.
Recurſus admittendi, vel non admittendi reſolutio remittitur, num. 57.
Argumentis impiorum non eſt vtendum contra Sedis Apoſtolicæ poteſtatem, n. 58.
Abuſus Eccleſiaſticorum recurſibus anſam dederunt, n. 59.
Hieronymi locus expenditur, n. 60.
Recurſus differt à querela reclamatione & alijs, n. 61.
Recurſus nō eſt licitus quando violentia falſo allegatur, n. 62.
Recurſus purificantur duabus conditionibus, n. 63. & 64.

Doctores recurſibus applaudentes quibus excuſentur, n. 65.
Sæcularis eccleſiaſtico Iudici quando par iudicetur, n. 66.
Intellectus cap. paſtoralis, §. quia vero de offic. delega. n. 67.
Declaratoria facti requiritur ad incurrendam pœnam ipſo iure, num. 68.
Pœnæ impoſitio requirit concludentem probationem, n. 69.
Recurrentibus remedium attentatorum competit. n. 70.

Quæſtio XXX.

An licitus ſit recurſus ad Regium Tribunal pro defenſione iuris Adiunctorum?

VT caſus propoſitus innoteſcat, in diſputationem venire debet, an ſit licitus recurſus ad iudicem laicum contra eccleſiaſticum, maximè in eccleſiaſticis cauſis?

Adſtruitur.

Doctoribus. *num.* 1. Deciſſionibus varijs. *nu.* 2. Deciſſionibus Romanis. *num.* 3. & 15. Exemplis. *num.* 4. Iuribus & rationibus *à num.* 5. *ad* 36.

Deſtruitur.

Doctoribus. *num.* 37. Deciſſionibus Sacris *à num.* 39. Iuribus antiquis. *num.* 41. Recentioribus. *num.* 42. Recentiſſimis. *num.* 43. & diuerſis argumentis *à num.* 44. *ad* 61.

Conſ-

Conſtruitur.

num. 62. 63. 64. 70.

In primis ex † Theologis Illuſtriſſimus Caietanus *cap. 27. apologiæ de poteſtate Papæ*, dum conſulens permittit Imperatori & Principibus Chriſtianis reſiſtere tyrannidi Pontificum, & Epiſcoporum beneficiorum collationibus abutentium, (quam permiſsionem, ſeu conſilium reprehendit Boetius Epo *heroicarum quæſtionum in rubrica de immunita. eccleſ. n.* 14.) Caietanum ſequitur, & Victoria *de poteſtate Papæ & Concil. propoſitione* 22. vbi docet Concilium Prouinciale, vel Epiſcopos ad Regem recurſum habituros, contra Romanum Pontificem mandantem contraria conciliorum decretis, *vt pagina* 275. *Dominicus Bañes* 2. 2. *q.* 67. *dub.* 2. *artic.* 1. *concluſ.* 6. *Frater Michael Agia de exhibendis auxilijs fundamento* 27. *per totum*, *& ex noſtris Antiſignanus Couar. pract. cap.* 35. *num.* 3. *Guillelmus Benedictus in cap. Raynutius de teſtamentis, verbo Adelaſiam num.* 349. *& num.* 455. Molinus *verbo firma fol.* 148. *col.* 3. §. *die* 21. *vbi* ſcribit Epiſcopum & Capitulum Tiraſonen. ad Aragonum Iuſtitiam conuolaſſe prætendentes ſe nimium eſſe grauatos in impoſitione ſubſidij ab Archiepiſcopo Cæſaraugustano, & de ab eius carceribus manifeſtato quodam Abbate Sancti Ioannis Pinaten. idem Mol. *fol.* 220. §. *manifeſtatus fuit*, caſum refert *& proſequitur* Portoles *cum multis ab eo relatis, verbo firma num.* 101. *Canonicus Cenedo collectanea* 5.

ad Decretum & collectanea 17 *ad Decretales, idem poſthumus ne dicam ſuppoſitus canon. quæſt. c.* 45. *vbi huius opinionis auctores quam plurimos congregat, Salzedo in praxi criminali cap.* 102. *Nauar. in cap. cum contingat remedio* 1. *de reſcript. licet non ita conueniat in Manuali cap.* 27. *num.* 70. *Menoch. de retinenda poſſeßione remed.* 3. *quæſt.* 52. *num.* 354. Hoſtienſis *in ſumma de foro compet. num.* 13. *verſic. ſed nunquid* docens in realibus eccleſiaſtici negligentiam poſſe ſuppleri per Iudicem laicum *Bobadilla cum pluribus ab eo relatis lib.* 2. *politic. cap.* 18. *à num.* 139. *Pacianus conſ.* 164. *maximè num.* 38. *Dominus Regens Seſſe de inhibitionibus. cap.* 8. §. 3. *ex num.* 129. *& deciſ.* 114. *& in epiſtola Regia, quæ deciſiones præcedit ſecundæ partis maximè num.* 70. *ſeſe tamen limitans in modum dubitationis in dict.* §. 3. *num.* 200. *Zeuallos multis in locis maximè de violen. in proœm. cap.* 10. *plures non inculco Doctores, quia eos citatos inuenies apud ſupra dictos, & eos congerit Crauetta conſ.* 268. *& infra plures referam.*

2 Sunt & multæ † deciſiones hanc recurſuum facultatem definientes *apud Oſaſchum deciſ. Pedemont.* 30. *num.* 7. *&* 14. *& deciſ.* 116. *num.* 4. *apud Theſaurum deciſio.* 82. *vbi* additio litera A. multos congerit tenentes in cauſis eccleſiaſticis retinendæ, vel recuperandæ laicum Iudicem inter eccleſiaſticos legitimè procedere, *& deciſ.* 111. *n.* 3. *& deciſ.* 131. *& deciſ.* 117. Doctiſſimus Faber *lib.* 3. *Codicis titulo* 12. Clericū docet turbantē Clericum in ſequeſtro per Iudicem laicum eſſe puniendum. De Clerico vexato in beneficio

per

per aliuni Clericum, quod adiuuetur à Rege, ſi eius auxilium imploret, media conſtitutione illa. Finis præcepti charitas. *Viuius tradit deciſ. 30. n. 5.* Clericus depoſitarius Iudicis officio compellitur depoſiti rationem reddere, *Bald. in l. cum pro quo ff. de in ius vocando, Afflict. deciſ. 24. n. 3. Aufrer. deciſ. Tholoſ. 167. Iaſ. in l. ſi fideiuſſor, § fin. ff. qui ſatisd. cogan.* & tanquam verior opinio recenſetur Doctorum multitudine corroborata, vt Clericus ſuccedens laico ligetur inſtantiá coram Iudice ſæculari inchoata, *vt atteſtatur Gratianus diſcepta. forenſ. c. 16. n. 31.* Equites Hieroſolymitani qui Religioſorum numero continentur, occupationem fructuum ex beneficijs ſub manu Regis facere debent, vt primã propoſitionem deciſam fuiſſe Maynard. *lib. 1. deciſ. 17.* & ſecundam *deciſ. 18.* atteſtatur, & *deciſ. 28.* arreſtum repreſentat quo fuit iudicatum iudicem laicum competentem eſſe quoad poſſeſſorium rerum ſpiritualium. Et legati Apoſtolici poteſtas, quæ examinari ſolet in Hiſpania apud Iudices ſæculares, *Couar. pract. cap. 35. num. 4.* in Francia ſolet apud Regia tribunalia limitari. *Mayn. deciſ. 47. 48. 49. & 50. dict. lib. 1.* In Cathalonia quoque vbi parcius Iudex laicus mittit manum in meſſem Eccleſiæ, *teſte Peguera deciſ. 27. par. 2.* adhuc tamen contra eccleſiaſticos ad laicos recurſus admittitur *idem deciſ. 92. p. 1.* Sunt & multæ Romanæ deciſiones † ab huiuſmodi recurſu non alienę 3 *eas refert & ſequitur Lancellotus de attenta. 2. p. c. 4. declara. 4. poſt limitationem 30. n. 44. celebris eſt in hac materia illa*

Salmantina Canonicatus coram D. Blanchetto, cuius copia eſt apud Farina. 1. par. conſ. 68. n. 13. & quia eas ſtatim ſpecialius inducam, in præſenti non repeto.

4 Prædicta † poſſunt confirmari ex diſcurſu quodam Ludouici de Caſſanate reſcripto ſuper non admiſſione cuiuſdam in Canonicum Pacenſem Regalis Auditorij ope & auxilio, quem adſtruit iuribus, Doctoribus & exemplis. Illud eſt celebre quo Dominus Rex Ferdinandus Andream Martinez in Epiſcopum Tiraſonen. promotum ab Apoſtolica Sede, non ſua tamen præuia nominatione bonis temporalibus, & regni incolatu priuauit, *de quo Çurita noſter annal. part. 4. lib. 20. cap. 31.* Si prælatus Regi eſſet ſuſpectus, quod ab illo poſſit non admitti etiam ſtante Romani Pontificis decreto, obſeruat Petrus de Baiſio *in directorio electionum par. 1. cap. 6. fol. 382. thom. 15. par. 1. num. 4. & 5.* Sed his non obſtantibus Alexander VI. Valent. Caurien. & Elnen. Epiſcopos creauit, nulla preuia Ferdinandi Regis nominatione anno 1499. *eodem atteſtante Çurita lib. 3. par. 5. c. 39.* Aliud memoriam noſtram lugubrem oſtentat de anno M. DC. XI. quando hæc Metropolitana Sedes, & ante omnes eius Decanus D. D. Franciſcus Martinez Marcilla de la Mata ingenij acumine, Deidicæ ſcientię cognitione, & nobili pietate conſpicuus magnam in temporalibus paſſi ſunt iacturam. Caſum enarrabit (permittente Deo) Concanonicus meus Bartholomęus de Leonardo & Argenſola Aragonum Regni eiuſque Coronę Chro-

nologicus

nologicus in proſecutione Annalium Çuritæ noſtri, illius hiſtoriæ fide ſucceſſor iure optimo, meliori tamen iure anteceſſor, dulci blandoque ſermone, contextu, & eloquentia. De ſupplantationibus Bullarum in Hiſpania frequentibus *Verallus deciſ.247.num.1.p.1. Marcheſ.de penſ.p.1.§.1.num.76.* Quod pendente apprehenſione ſileat eccleſiaſtica iuriſdictio; *Portolés 1.p. verbo apprehenſio in 2.num.97.*

Pro iſta ſententia inducunt † tex. *in cap. prædia 12. quæſt.2.* vbi indiſtinctè Pius Papa 2. epiſtola ſcribit 5
prædia eccleſiaſtica ab omnibus de irruentium vexatione liberãda. Inducunt, *& tex.in c.19.concilij Mileuit. de quo in cap placuit 11.q.1. & tex.in c.71. Concilij Affricani,* vbi nihil obeſt ei qui iudicium Epiſcopale ab Imperatore poſtulauerit, in cap. *filijs vel nepotibus 31.16. q.7.* vbi Concilium nonum Toletanum c.1.ſic decernit. Si Epiſcopus talia agere tẽtet, Metropolitano eius hæc inſinuare procuret, ſi autem Metropolitanus talia gerat. Regis hæc auribus intimare non differat, *vbi & gloſ. quæſtionem affirmatiuè reſoluit.* Allegant textum *in cap. Principes.20. 23.quæſt.5.* vbi Iſidorus 3.ſenten.de ſum. bon. c.53. Principes ſæculi adeundos eſſe ſen- 8
tit, vt quod non præualet Sacerdos efficere per doctrinæ ſermonem, hoc impleat poteſtas per doctrinæ terrorem; & tex *in cap regum. 23.ead, cauſa & quæſt.* vbi Hieronymus in Hieremiam c.22. ſcribit Regum officium eſſe liberare vi oppreſſos de manu calumniantium, & textum *in cap. adminiſtratores d. cauſ. & quæſt.*

Vbi Ioannes VIII. adminiſtratoribus ſæcularium dignitatum iubet, vt conuenti ab Epiſcopis & eccleſiaſticis perſonis, eorum quærimonias attentius audiant, & diligentius corrigant.

6 Secundò hoc argumentò † vtuntur. Romanus Pontifex laicò, vel etiam fœminæ potuit cognitionem demandare inter clericos *cap. præter verſ. ſcribit diſt. 32. c. Mennam 2. q. 5. c. petimus. 19. c. iſtud 20. 11. q. 1. cap. poſtu-*

7 *laſti 21. de homicid.* Vt & † Vrbanus II. Laici clericalem iuriſdictionem Rogerio Siciliæ Comiti, & eius heredibus demandaſſe creditur *de quo in ſpecie ſcribit Spondanus ad Baronium anno 1097. à num. 4. plura de hoc dominio ſcribit Marta de iuriſdict. 1. par. c. 26. num. 8. & in genere proſequuntur Decius in cap. præterea num. 8. de offi. delega. & in c. 2. de iudic. Alex. conſ. 74. num. 9. vol. 4. Roland. conſ. 25. lib. 2. num. 18. Menoch. de retinen. remed. 3. n. 5. D. Seſſe d. §. 3. n. 46.* Quinimò & beneficiorum collatio laico ex Papæ priuilegio competere poteſt *Vital. in clemen. ſtatutum n. 14. de elect.* De multis regibus ius conferendi beneficia habentibus ſcribit Ludouicus *Gom. de mandatis de prouid. n. 20. §. tertio. Boe. deciſ. ſeu q. 32. n. 2.* Er-

8 go, conſuetudine † immemoriali induci poterit hæc cognitio, aut præſcriptione quæ vim tituli habet *c. paſtoralis, §. præterea de verb. ſignif. cum latius à me congeſtis ſupra q. 24. n. 1. 4. & 21.*

Quod ſi replices cum Alterio *de cenſur. lib. 5. diſput.*

9 *20. c. 2. col. 4. litera D.* priuilegium † & præſcriptionem non à pari procedere in hoc caſu, quia laicus non po-

teſt

teſt poſsidere,& ſine poſſeſsione præſcriptio non pro
cedit *cap.cauſam 7.de præſcrip.* Tunc reſpondetur Ro-
manum † Pótificem præoculis ſemper habuiſſe Reg- 10
num acquiſitis iuribus non detrahere,*cap.cauſam 7. qui*
filij ſint legitimi,& in ſpecie Martinus *Papa V.anno* 1429
Natiuitatis Domini, & ſui Pontificatus 12. ſuæ intentio-
nis declarauit non eſſe Reges comprehendere,qui cõ-
ſuetudine immemoriali ius acquiſiuiſſent in certis ca-
ſibus procedendi contra clericos quippe cum diffici-
lius ſoleat Papa iuri competenti laico derogare, *argum.*
cap.cum dilectus de iure patrona. deciſ. 48. *par.* 1. *reſcentiſſ.*
num. 9. Huius conſtitutionis copia eſt apud Guidon.
*q.*1. *quam ibi Ranchinus,& Ferretius commentarijs luſtrãt.*
Eiuſdem conſtitutiones memores ſunt, Boetius Epo de rega-
lib.num. 30. *qui num.* 292. *&* 293. *dictam Bullam nullũ*
dare Regibus priuilegium probat, Seſſe d.§. 3. *num.* 43. *&*
48. *& in d. epiſtola reg. à num.* 72. *Zeuallos de violent. in*
*proœm.cap.*10.*nu.* 36. Ad dictæ conſtitutionis † maio- 11
rem notitiam ſuppone eundem Martinũ V.*anno* 1428.
die 1.*Februarij*, conſtitutionem feciſſe riguroſiſsimam
contrahentes clericos ad Sæcularium tribunalia , *vt in*
1.*par.Bullariij conſtitu.*10.quem Martinum V. primum
fuiſſe arbitrantur,qui promulgauerit Bullam,ſiue pro-
ceſſum in cœna Domini , *ſi bene argumentatur Soto in* 4.
*ſenten.diſt.*22.*cuius opinioni adhæret Penia in directorio* 2.
*part.ſchol.*18. ſed huiuſmodi proceſſum initium iam ha
buiſſe tempore Clementis V. qui floruit anno 1305.
colligitur ex *clem.*1. *de iudic.* cuius ipſe auctor, eſt, *ad-*

uertit

uertit Alterius de cenſur. lib. 5. diſputa. 1. cap. 3.

12 Confirmatur ex Romanorum † Pontificiũ diſſimulatione qui ſcientes prudentesque laicalẽ iuriſdictionẽ intra terminos eccleſiaſticæ in multis caſibus eſſe dilapſam, diuturno ſilentio annuebãt, & diſsimulabant, quos ignorantia non excuſabat, erant enim oriũdi à Frantiã vbi mos iſte præcipue viget. Hi erãt Benedictus XII. Clemens V. & VI. Gregorius XI. Vrbanus V. & Ioãnes XXII. *De eorum diſsimulatione, & origine atteſtatur Guillelmus Benedictus in c. Raynuntius verbo, & vxbrem in 2. nu. 349. De origine teſtatur Laertius Cherubinus 1. par. conſtitu. pontif. in proœm. conſtitu. vniuſcuiuſque Pontificis.*

13 Confirmatur & † hoc fundamentum, quia ratione feudi iudex laicus inter eccleſiaſticos cognoſcit, quia ab eo temporale accipiunt, *vt ait Celeſtinus in cap. nimis. 30. de iure iur. eandem rationem aſsignat gloſ. verb. iure in cap. Romana §. debet de appella. in 6. gloſ. verbo ſuſcipiunt in cap. ſolitæ de maior. & obed.* ergo cum omnes temporale accipiamus à domino Rege nihil mirum ſi ad eum tanquam ad iudicem recurramus.

14 Tertiò quia & ius ciuile † hoc ipſum ſtatuit, vt non valentis, vel non volentis Epiſcopi ius reddere impotẽtia, vel negligentia ſuppleatur à ſæculari, *in authen. vt cler. apud pro. epiſ. tit. 11. col. 6. §. ſi vero. De iure noſtri Regni videatur ſupra Mol. & Portoles. De iure Caſtellæ eſt lex 39 tit. 5. lib. 2. quam ad longum explicant D. Seſſe d. epiſto. Regia n. 73. & lariſsime Zeuallos per totam 1. par. de violent.*

15 Quartò prædicti † ſentẽtiam ſuã fulminant ex multis

tis Sacræ Rotæ deciſionibus ex Achille *de Graſsis deciſ.36.de appella.cuius verbis & vtitur Seraphin. deciſ.Tarraconen.*1003.*n.*1. vbi vrbanius agere exiſtimat eũ clericum,qui cum poſſet de facto reſiſtere procedenti de facto,recurſum habuit ad tribunal ſęculare, *vt in conſ. vltimo Pariſij lib.4.quod ſequitur ibidem Achilles.Mandoſ. de inhib.q.*21. Nam iudex † qui ſuæ poteſtatis limites 16
excedit,vt priuatus agit, *Menoch. de recuperan. remedio* 8.*num.*13.& 17. *cum pluribus relatis à Sanchez de matrimonio lib.3. diſpu.5. nu.2.*& 4. Et ei † impunè reſiſtitur 17
armis ſpiritualibus, & materialibus, *Maria Socin. in cap. perpendimus num.* 123.*de ſent ent. excommun. Cuchus inſtitu maior. lib.2. tit.6. num.*352. *Caual.de brachio Regio par.* 1. *num.*99. & 255. *ad ſatietatem declarat Farinac.part.* 1. *q.* 32. *à num.* 88. Item ex deciſ. *Salmant. canon. die* 14. *Maij de anno* 1595.*coram Illuſtriſsimo Blãcheto, cuius copia eſt apud Farinac..conſ.* 68.*num.*13. *apud Dom. Seſſe d.* §. 3. *num.* 174. Vbi licitus recurſus † cẽ 18
ſetur ad Regia Tribunalia in defenſionem poſſeſsionis, & appellationis interpoſitæ ad Superiorem. Ex *deciſ.*191 *num.*5.*par.*2. Vbi Patroni † in re eccleſiaſti- 19
ca ad auditoria publica recurrere permittuntur. In deciſ. 179. *num.*5.*par.*2.*crimin. Farina.* Exiſtimatur † tri- 20
bunal regium nullum præiudiciale decretum facere iuriſdictioni eccleſiaſticę,imo fauorabile,ſi remiſſerit partes ipſas ad Iudices competentes.

Quintò,quia † Eccleſiæ ipſi hoc recurrẽdi genus ma 21
ximè intereſt,põderat D.R.Seſſe *in d.epiſt. Regia n.*65.

leg.2.iuncta gloſſa verbo derogetur,ff.de his qui ſunt ſui, ibi. Dominorum intereſt ne auxilium contra ſæuitiam, vel famem, vel intolerabilem iniuriam denegetur his qui iuſte deprecantur.

22 Sextò; quia ſtatutum † laicorum in adiutoriū cōſtitutionis eccleſiaſticæ ab ipſis ſacris Canonibus comprobatur, verbi gratia, ſtatutum laicorum, vt obſeruetur dies feſtus à laicis, decretus ad obſeruantiam per Eccleſiam, vt colligitur ex cap. *ſi in adiutorium diſt.* 10. vbi Auguſtinus hæc verba. Si in adiutorium veſtrum etiam terreni imperij, leges ſumitis, non reprehendimus, fecit & hoc Paul. *Actor. c.2.* cum aduerſus iniurioſos, ciuem Romanum ſe eſſe teſtatus eſt, *propoſitionem iſtam pluribus comprobant Bald. in l. nemini, C. de ſacroſanct. eccleſ. Benedictus Capra reg.* 15. *& præſuppoſuit hanc doctrinam Federicus de Senis conſ.*44. *quem refert & ſequitur Viuius lib.*2. *commu. opinion.*67. *Cauedo deciſ.*87. *nu.* 9. *par.* 1. quomodo autem hoc ſit intelligendum bene Gratianus *diſcepta. forenſ. cap.*212. *n.*3. *&* 63. Ergo, eccleſiaſtica ordinatio mediante recurſu iure à laicali diſpoſitione robboratur.

23 Septimò, quia naturale ius docet vim vi † repellendam eſſe, *l. vt vim. ff. de iuſt. & iur. c.* 2. *c. ſignificaſti* 18. *de homicid.* quod omni animantium generi commune eſt, hinc bruta dentibus, cornibus, vnguibus, teſtis, cruſtis, ſcammis, ſpinis, & id genus alijs rebus armata munitaq; ſunt, vt vim propulſare, aut quomodocunq; ſe tueri valeat *Manutius in Ciceron. lib.* 1. *de offic. pag. mihi*

20.

20. *Ciceroniane proſequitur*, Sed his † qui modum exce- 24
dit, legem non ſeruat, vel quicquam iniuſte mandat
vim facit c. quoties 16. ibi. Romanam appellent ſedem
& nullus eos excommunicare, eorum ſedes ſurripere,
res eorum auferre, aut aliquam eis vim inferre præſu-
mat 2. q. 6. quem textum ponderat ad hoc Zeuallos
de cogni. gloſ. 6. num. 33. & 34. Tu pondera textum in l.
lege Iulia ff. de vi publ. vbi vim facit, qui non obſtanti
prouocatione aduerſus ciuem Romanum ad vlteriora
procedit, *& faciunt quæ diximus ſupra q. 25. ad ſolutionem
ſecundi argumenti, & quæ cõgerit Magon. deciſ. florent. 120.
num. 1.* De triplici † violentia ablatiua, expulſiua, & 25
compulſiua diſtingue, *pro vt Caſtrenſis conſ. 27. in prin.
lib. 1. quem refert & ſequitur Tuſchus littera V. concl. 214.
num. 23. & 101.* ergo licebit reſiſtere inferenti vim per
iniuriam, ad reſiſtendum enim, & ad ſe defendendum
non eſt opus, vt ille qui reſiſtit auctoritatem habeat,
vt conſiderat Michael Agia fundam. 27. pag. 115. quod ſi
priuata auctoritate hoc intentare licet, potiori iure, re-
gia poteſtate hoc intentare licebit, nam vt Paulus Fuſ-
chius Epiſop. Sarnen. conſiderat. Rex ſolet dici con-
ſeruator ſuorum vaſſallorum, vt nemini iniuria fiat, &
quiſque ſuum libere poſsideat, quippe cum & Rex in
vaſallis & vaſalli in rege viuant *proſequitur Fuſchus 2. de
viſitatione cap. 33. num. 16.* Confirmãtur hæc dicta quia
recurſus vim appellationis habet, *Magonius deciſſ. luc.
23. num. 1.* & appellatio eſt defenſio, *vt Doct. in rub. de
appel.* quæ aliquando à iudice maiori, qualis eſt eccle-

ſiaſticus

ſiaſticus ad Dominum Regem qualis eſt ſæcularis inter ponitur *Scat. de appell. q. 8. num. 92.*

Octauò, quia multi ſunt caſus, quibus & olim, & hodię inter dicta reddebãtur pro rebus ſacris à publi
26 cis Magiſtratibus † *hos congerit Ferrer in additionibus ad Guidonem Papa. q. 1.*

27 Nonò quia Pontificia † Regiaq; poteſtas faternitatis vinculo inter ſe copulata, & mutuo pacis fœdere inter ſe connexa à Deo noſtro procedit, iuxta illud Prober; c.8. Per me Reges regnant, & legum conditores iuſta decernunt, vt & Daniel *c. 2.* Regi Nabucodonoſor re præſentauit dicens. Deus cœli regnũ & fortitudinẽ, & imperiũ dedit tibi, *proſequitur Zeuallos de cognit. in proœm.*
28 *c. 7.* Æthnicis † quoq; hoc in propatulo fuit, nã Sacerdotiũ, & Regnũ in vno, & eodẽ cõſtituebãt, quia ab vno, & eodẽ proficiſcebãtur, vnde de Annio cecinit Virgil.

Rex idem hominum Phœbiq; Sacerdos.

Et è cõuerſo idẽ *Virgil. 1. Æneydos de Ioue ſic modulatur*

Diuum Pater atque hominum Rex.

Et Diuus Ambroſius *ſermone 18. in Pſalmum 118.* Plato inquit, eruditionis gratia profectus eſt in Ægyptum, vt Moyſi geſta legis oracula, & Prophetarũ dicta cognoſceret. Inter alia autem didicit apud Ægyptios, non licere Regem abſque Sacerdotio imperare, quinimò ſi ex alio genere quiſpiam regnum vſurparet, cogebatur ſtatim initiari ſacris, vt ſimul Rex eſſet, & Sacerdos. Ideo & Mercurius Ægyptius Trimegiſtus appellatus fuit, quia ter magnus erat ſapientia regno, & Sacer-

dotio,

dotio, hinc & Romani Imperatores Pontifices appellabantur, *c. clerus. §. Pontifex in fine diſt.* 21. Ideò † 29
& ſpiritualis & temporalis gladius exigente neceſſitate conſueuerunt ſibi adinuicem ſuffragari, & in iuuamen alterius ſubuentione mutua, frequentius exerceri, *vt conſiderat Innocen. IIII. in cap. dilecto filio de ſenten. excommu. in 6. vbi gloſ. ſchol. vlt.* Ideo & Marcellus Papa, Maxentij Imperatoris tuitionem erga Sacerdotes deprecatur *in cap. fin. diſt.* 96. Res enim humanæ aliter tutæ eſſe non poſſunt, niſi quæ ad diuinam confeſſionem pertinet, & Regia & Sacerdotalis auctoritas defendat, *vt reſcribit Leo Papa ad Pulcheriam Auguſtam de quo in cap. res autem* 23. *q.* 5. Ideò & vna poteſtas ab altera ſemper coadiuuari conuenit, maximè cõtra hæreticos, *vt in cap. præſidentes de heret. lib. 6. vt ad eius intelligentiam conſiderat Gundiſaluus de hæret. quæſt.* 19. *num.* 9. quia & D. Auguſtinus hæreticorum pertinaciam retundi poſſe à Magiſtratibus laicis epiſtola. 48. ad Vinc. ſcribit, *vt & commemorat Sponda. ad Baronium anno* 398. *num.* 6. Perplacet admodum Beati Thomæ Theologorum facile Principis interpretatio, cum exponit Imperatores olim diuos appellatos fuiſſe, ideſt diuinæ prouidentiæ miniſtros, *vt ſecunda ſecundæ quæſt. 99. art. 1. & ex eo deſcripſit B. Antoninus 2. par. tit. 1. cap. 21.* Neque quod ad Regij faſtigij ſanctitatem plurimum facit omittendum exiſtimo, videlicet aliquem publicè excommunicatum ſi Regis menſa, & cõuiuio honeſtatus fuerit nõ amplius vitan-

vitandum; ſed impone cæteros citra noxam cum illo verſari poſſe, vt Concilium Toletanum 12. *cap.* 13. hiſ verbis decernit. Quos Regia poteſtas, aut in gratiam benignitatis excepetit, aut participes menſæ ſuę effecerit, hos etiam Sacerdotum, & populorum conuentus ſuſcipere in Eccleſiaſticam communionem debebit; vt quod iam principalis pietas habet acceptum, neque à Sacerdotibus Dei habeatur extraneum. Sic B. Anſelmus *epiſtola ad Ernulphum Priorem.* Audiſtis quibus ex pręcepto Apoſtolico communicare non poſſum, ſine animę meę periculo, quorum communionem, Regi communicans, dum ipſe eis communicat, vitare non valeo. Lege apud Gregorium *Turonenſ. lib.* 7. *cap.* 16. Prætextatum Epiſcopum Rhothomagen. in exilium pulſum, ei indicta pœnitentia ab Epiſcopis Gallicanis à Rege Gumtranno ſuſceptum, & conuiuio exceptũ, ad ſuos Rhothomagenſes ſine vlla alia venia rediiſſe. Sed illud notatione dignum. Regem ipſum excommunicandi vim & facultatem habere, *id teſtatur Ricardus Angliæ Rex, in illo contractu inito cũ Valtero Rhothomagen. Archiepiſcopo, ad cuius calcem,* ita Rex loquitur: Nos autem, quantum Rex poteſt, excommunicamus & concedimus quod incurrat indignationem omnipotentis Dei, quicumque contra hoc factum venerit. Contractus huius exemplar refert Innocentius Tertius P. R. in epiſtolis, & eam non damnat formulam. Epiſtola hęc ſcripta ad Valterum Rhothomagenſem Archiepiſcopum; *proſequitur latiſſime Ioãnes Fileſacus Pariſienſis Theologus*

logus in operibus varijs cap.de idolatria politica.pag.73.in fi.

Decimo,quia † vbi inſtat mortis periculum,vel ne- 30
gotij diſpendium cõminatur non eſt nouũ multa permitti,quæ alias minime forent permittẽda, *c.baptizari diſt.5.cap.vltimo de pœnit.& remiſſ.c.cum ab Eccleſiarum, vbi gloſ. Schol.vlt.de offi.ordin.l.de pupillo. §. ſi quis riuos, ff.de nou.oper.nunc.vbi Iaſ.multa exempla congerit,gloſ.verbo periculo moræ in cap.ſacro 48. §. caueant de ſent. excommu. Abb.in c. non minus, n.19.& 20. verſ.puto de immu. Eccleſ.*& Diui Pauli exemplo confirmatur, qui Act.c. 23.timens à Iudæis occidi miſſit adoleſcentẽ ad Tribunum qui ei,Iudæorum conſilium indicaret: Ergo † 31
vbi diſtantia loci,vel difficultas interceſſerit in copia habenda ſuperioris Iudicis,Eccleſiaſticus iure ad ſæcularem Magiſtratum recurret pro ſui iuris defenſione,vt in hoc caſu recurri poſſe exiſtimat Martha eccleſiaſticæ iuriſdictionis perpetuus defenſor *lib. 1. de iuriſdict.c.48.n.26. cum ſequent.*

Vndecimo,vt propoſitæ quæſtioni proprius accedamus,& in genere videtur permiſſum cuilibet Eccleſiaſtico inuocare auxilium ſæcularis, *ex reg.tex.in c.administratores 23. q. 5.* vt ſignificare voluit Franciſcus Molinus *de brachio ſæculari lib.1.c.6.n.4.* Sabaudię praxi hoc comprobatur,vbi beneficiatus qui vult exequi Bullas ſuæ prouiſionis aſſociatũ petit à Iudice laico, vt literas citatorias exequatur ne partes veniant ad rixam,& arma, *l.æquiſſimum, ff de vſufru. docet Theſaurus deciſ.111.n.3.* & ſpecialius contra non admittentem

T Adiun-

Adiunctorum conſilium,& aſſenſum,nam admitti decernit Concilium Tridentinum in hoc cap.*6. Seſſ.*25.
32 Et ad † executionem Decretorum Concilij Tridentini Pius Papa IIII. in fine Concilij Imperatorem, Reges, & omnes Principes Chriſtianos per viſcera miſericordiæ Dei noſtri obteſtatur, *vt conſtat ex Bulla ſua de anno* 1563. *die* 26. *Ianuarij.* Vnde Concilij Tridentini defenſorem & tuitorem Regem noſtrum appellant, ad quem pro defenſione contentorum in Tridentino recurſum legitimum interponi poſſe exiſtimant *Paz in praxi tomo* 1.*prælud. vltimo*, *Flores lib.* 1. *variar. quæſt.*4.*num.*35. *melius tamen.num.*62.*vbi allegat conſtitutiones Pij V. & Gregorij XIII. Bouadilla lib.* 2.*polit.c.*18.*n.*135.*&* 194.
33 Neque obſtat textus † *in eodem Concilio Triden.Seſſ.* 25. *cap.* 3. vbi nefas eſſe intimatur cuilibet magiſtratui ſub prætextu,quod non obſeruentur decreta Tridentini prohibere Eccleſiaſtico Iudici,ne quem ex-
34 communicet, quia non † comprehenditur Regium tribunal propter celſitudinem dignitatis ſuæ, *vt non quibuslibet prohibitionibus comprehendi probauimus ſupra quæſtio.*29.*num.*36.*in fundamentis.* Confirmatur ex eo quod Boetius *Epoſ. de reg. num.* 284. atteſtatur apud Belgicas Prouincias Tridentinam Synodum cum reſeruatione fuiſſe receptam omnium iurium Regibus illarum partium in Eccleſiaſticis rebus competentium, & quod Tribunal Regium defendens ad ipſum appellantes non comprehendatur in dict. cap. 3. verſ. ne-

fas

fas tenent, *Barth. Humada lib.* 13 *gloſſa.*4. *tit.* 13.*par.*2. *Viualdus in candelabro par.* 2. *caſu* 16. *num.* 114 *in explicatione Bullæ, Azeuedo in.l.* 2. *tit.* 6. *lib.* 1. *recopila. fundam.* 14. *vbi latiſsime proſequitur, quos omnes refert & ſequitur Barboſa ad d.c.*3.*num.*10.

Duodecimò, recurſus iſtos maximè † licitos eſſe 35 in hoc noſtro Aragonum Regno, vel ex eo comprobatur, quia parlamenta in eo componuntur ex Cleri laica cognitione, vnde magis admittendi *ad tradita & congeſta per Antonium Fabricium in praxi benef. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 6. *litera A. optime Gramma. deciſ.* 100. Quod ſi † laicus Iudex applaudere poſſit recurren- 36 tibus ad ſe, quod poſſint eos turbantes citare, & eis inhibere & comminari conſequens eſt, nam cui iuriſdictio conceſſa eſt ea quoque conceſſa videntur, ſine quibus iuriſdictio explicari non poſſit. *cap. præterea de offic. delega. l.* 2. *ff. de iuriſdict. omn. iudic.* Vnde ſi Capitulo conceditur auctoritas ad faciendum Capellanos deſeruire & coertio conceſſa creditur *Rota deciſ.*62.*n.*5.*par.*2. *recentiſs.*

Decimo tertio, conſiderat Maynar. (vtinam ſic pius quam elegans) Eccleſiaſticum Iudicē iuriſdictionem ſuam non tantum quoad perſonas Eccleſiaſticas, ſed etiam laicas ſibi vindicare, *vt Deo duce in p.* 1. *Canonicalis cap.*11.*cumulabo*, non obſtante quod Chriſtus Cæſari quæ ſunt Cæſaris, & Deo quę ſunt Dei reddi iubeat, *Matth.c.*22.& Poeta moduletur *diuiſum Imperiū cū Ioue Cæſar habet.* Ideò & vicisim Magiſtratui ſæculari

incumbere tuitionem, conſeruationem,& defenſionē non tantum laicorum,ſed & Clericorum,vel eorū qui Eccleſiaſtico ordini addicti ſunt,*ita Carond.in Pandect. c.13 tit.de iuriſprud & iuſtit.& Maynar lib.2.deciſ.4.*

Contraria tamē ſententia lucidiſſimis nititur fundamentis,& plures non contēnendę auctoritatis viri recurſus iſtos in rebus Eccleſiaſticis ad Regia Tribunalia

37 lia enixè deteſtātur.Vnus eſt †Caietanus *in ſumma verbo excommunicatio cap.*3. Vbi recurſus iſtos inter ſacrilegia commemorat *Ioannes Andreas, Abbas antiquus n.*1. *Panor.Imol.n.*7.*Card.n.fin.Barb.n.*4.*in c.qualiter & quando de iudic.* Defendentes illius tex. auctoritate Eccleſiaſtici Iudicis defectum patratum in exhibenda iuſtitia non poſſe ſuppleri per ſæcularem, *Boetius Epo in libro heroicar. quæſt. in rubr. de immun.eccleſ. num.*14.*Cardinalis* Bertrandus *in reſpon. art. contra laicos* referens prælatos Franciæ excommunicationi perpetuò tradidiſſe laicos intra Eccleſię iuriſdictionem ſeſe interponentes,non obſtantibus eorum prætenſionibus, *Quintilia. Mandoſ. commiſſ.*14. §. *reuocandi q.*4. *Azor.præ alijs lib.*5.*inſtitu.moral.p.*1.*c.*14.*q.* 2. *Sayrus in theſauro caſuum lib.*3.*c.*18.*n.*6. Gratianus *diſcepta.forenſ.*2.*par.c.* 238. *à num.*74.*qui diſcepta.*8.*n.*28. & 29. probat *ex Tiraq. & Surdo* Clericum fideiuſſorem, vel depoſitarium non coram Iudice laico, ſed Eccleſiaſtico neceſſario eſſe conueniendum. Neque Clericus heres laici tenetur proſequi cauſam incœptam corā Iudice laico, *Boerius deciſ.* 69. *in fine*, *Seraphin. deciſ.* 957. *num.* 5. *Farina. in*

recol-

recollectis criminalibus deciſ. 81. nu. 5. & generaliter ſententiam iſtam tenet Genuenſis in praxi Archiep. c. 21. à n. 15. Antonius Atrian Concanonicus meus ſacrorum Canonum praxi conſpicuus *in diſertatione iuris & facti pro Mar eta pag. 29 i eplum. 1. Alterius de cenſur. lib. 5. diſputa.* 20. *cap.* 2. Sed acerrimè hanc ſententiam defendit ante alios doctiſſimus Franciſcus Suarez *contra Regem Angliæ lib. 4. cap. 34.* vbi labefactat † radicitus ſex excogitatas excuſationes quibus recurſus iſti defendi poſſe videbantur; ſcilicet ignorantiam, neceſſitatem, conſuetudinem, concordiam, priuilegium, & defenſionem, & Mar. Ant. *var. reſolu. lib. 3. c. 9.* vbi multa ſcribit contra obtinentes res Eccleſiaſticas ſequeſtrari apud Iudicem laicum. 38

Rota Romana † iuris Canonici obſeruantiſſima cultrix huiuſmodi recurſus teterrimè deteſtatur, *vt deciſ. 10. de conſuetud. in antiq. & deciſ. 2. in antiquioribus Beſigneti, & in vna Oſcen. Pœnitentiariæ coram Illuſtriſſimo Blanchetto 10. Aprilis de anno 1591. cuius copia eſt apud Farina. 1. par. conſ. 68. num. 10. & in alia Oſcen. Canonicatus coram Domino Penia de dicto anno 1595. die 1. Decebr. cuius copia breuis eſt apud Farina. deciſ. 103. par. 2. criminal. & D. Seſſe de inhibitionibus d. §. 3. n. 109. & integra apud Marcheſa. de commiſ. nullita. par. 3. §. 3. deciſ. 51. & in alia Tuden. beneficij coram eodem Penia de anno 1604. die 5. Aprilis, cuius copia eſt apud Marcheſa. d. par. 3. §. 2. deciſ. 14. & apud Farina. deciſ. 212. par. 2. crimin. & in vna Pacen. coram D. Marchomontio de anno 1610. die 1.* 39

Febru. cuius copia eſt apud Farina. deciſ. 281. *par.* 2. *crimin.*
Ludouicus quoque Gomez *olim Rotæ Auditor in regu-*
la de annali q. 46. Multis Rotæ deciſſionibus compro-
40 bat † ſequeſtrum appoſitum per Iudicem laicum non
impedire pacificam poſſeſſionem, quia eſt actus nul-
lus ex defectu iuriſdictionis.
41 Quorum fundamentum † primum illud eſt, per
multa Concilia ab Eccleſia Romana approbata, &
perpetuo vſu recepta prohibitum eſſe laicis Clericos
trahere ad iudicium ſæcularium, *vt conſtat ex Concilio*
Agathenſi c. 32. quod refertur in c. Clericum nullus 47. 11. *q.*
q. 1. Et multo magis Clerici qui ſi de iudicio ſæculari
poſcunt auxilium, inique de Eccleſiæ conſortio iudi-
care cenſentur, *vt in Concilio Cathag. 3. c. 9. relato in cap.*
placuit 43. 11. *q.* 1. Vnde inolita præſumptio, & illici-
tus curſus talis recurſus appellatur quo Clericus cō-
tra Clericum coram ſæculari cauſam examinat *in Con*
cilio Toletano cap. 13. relato in cap. inolita 42. 11. *q.* 1.
42 Præterea extant † recentiorum Pontificum conſti-
tutiones eandem ſententiam confirmantes *Marcelli-*
nus Papa in c. Clericum 3. Bonifacius in cap. nullus 8. *Ge-*
laſius in c. Chriſtianis 12. *Gregorius in cap. peruenit.* 39. *in c.*
fratris 40. *& in cap. Sacerdotibus* 41. 11. *q.* 1. vbi refert
quod cum Conſtantino Principi oblatę contra Epiſ-
copos accuſationes fuiſſent, in eorum conſpectu libel-
los quos acceperat incendit dicens. Vos Dij eſtis à ve
ro Deo conſtituti, ite & inter vos cauſas veſtras diſ-
cutite, quia dignum non eſt, vt iudicemus Deos, *idem*
& re-

& refertur in cap. 5. ead. cauſ. & queſt. & repetit Alex. conſ.8.n.9.lib.1. Innocen.III. *in cap. qualiter & quando,* hoc recurrendi genus omnino prohibet *in tit.de iudic.* Honorius III. declarat Iudices violantes Eccleſiaſticam libertatem prætextu legis, vel conſuetudinis excommunicationem incurrere *in cap. nouerit, & in cap. grauem de ſenten. excommun.* Paulus Papa V. † *xv. ſui* 43
Pontificatus annum hodierna die fæliciter agens conſtitu. ſua 41. §. 15. & 16. Id ipſum nouiſſimè confirmat, declarans ſententiam excommunicationis incurrere omnes qui Prælatos Eccleſiæ impediunt, quo minus ſua iuriſdictione vtantur, quique illorum, & delegatorum iudicia eludentes ad Cancellarias & Curias ſeculares recurrunt & ab illis prohibitiones, & mandata contra IudicesEccleſiaſticos obtinēt,& aduerſus eoſdem exequi procurant, aut id vt faciant dant auxiliũ, conſilium, patrocinium, & fauorem.

Secundò,quia multa † ſunt ſtabilita de iure & ſtylo 44
contra huiuſmodi recurrentes, nam imprimis, recurſum realiter attentans quouis quæſito colore poſſeſſorij & petitorij caducitate multatur de iure *in c. ſi diligēti 12 de for.compet. vbi notant DD. & expreſſius in conſtitutione 14.aliàs 17.Innocentij VIII. in 1.par.Bullarij.* Quando conſtat de impedimēto executionis literarũ Apoſtolicarũ,non tamē de perſona ad cuius inſtantiã huiuſmo 45
di impedimentum interceſſerit, ſubintrat iuris præſumptio impedimentum fuiſſe interpoſitũ ab eo cuius intererat impediri, *vt docuit Rota coram D. Vualdo*

*deciſ.*529.*n.*4.*par.*1.*recentiſſ.allegat ad hoc doctrinam Bartholi in l.fin. n.*5.*verſ. Item illa res ff. de quæſt. & regulam Campegij de teſtibus num.* 394. *verſ.* 6. *ille præſumitur alios refert & ſequitur Farina. conſ.* 26. *n.* 8.*par.* 1. dummodo ille ſolus intereſſe habeat *Ludouiſius deciſ.* 96. In odiũ recurrentium ſolent haberi acta pro trãſportatis, quæ non fuerunt tranſportata, *vt cum Gabriele de appella. concl.* 5.*n.*5. & 9.*iudicauit Rota deciſ.* 751. *n.* 2.*par.*2.*recentiſſ.* minus legitimę probationes admittuntur contra recurrentes *deciſ.*348. *n.*3. *par.*2.*crimin.Farina.* Copię ſimplici fides adhibetur contra ipſos *Seraphin. deciſ.*1094. quando pars latitat recurrendo ad Iudicem laicum citari ad videndum iurare teſtes, teſtes iure recipiuntur abſque citatione propter latitantis contumaciam *c.*2. *de dolo & contum. tradit Alexan. in l. de vnoquoque n.*16.*ff. de re iud.Gabriel de cita.concl.* 1.*num.* 299.*d.deciſ.*1094. & *deciſ.* 99. *par.* 1. *crimin.Farina.* Et Capitulum non tenetur de fructibus reſpondere recurrenti *deciſ.*121.*par.*1.*crimin.Farina.* Sicut nec excõmunicato, *Put.deciſ.*28.*lib.*1. *Doctores in cap. paſtoralis* §. *verum de appella.* & generale eſt Rotam fidem adhibere contra recurrentes iuribus minus firmiter extractis *Gratia.diſcep.*238.*num.*78.

Tertiò, quia etiam deficienti eccleſiaſtico in miniſ-
45 trando iuſtitiam, ſiue quia deeſt, † ſiue quia deſes eſt, Clericus nõ eſt trahendus ad Iudicem laicum, *c.ſi quis Clericus, c.placuit, c. Chriſtianis, c. Clericum* 11.*q.*1.*c.qualiter & quando* 12.*de iudic.* Neque obſtat, quod Eccle-

ſiaſticus

ſiaſticus Iudex ſupplet defectum ſæcularis, *cap. ex tranſ miſſa, cap. licet, c. ex tenore de for. compet.* quia maior ſupplet defectum minoris, *cap. cum ſimus 9. q. 3. cap. Romana de ſupplen. negligen. probauimus latius ſupra q. 5. confirma.* 5. Maioritas † vero eccleſiaſtici probatur, *ex c. denique diſtin. 96. cap. ſolitæ de maior. & obed. Clem. Romani de iure dicemus infra fundamento* 8. Ex quibus derogatæ manent omnes leges ciuiles contrarium diſponentes, *vt aduertit Azor dicto lib. 5. c. 14. q. 2.* 46

Quartò, quia † etiam conſuetudo immemorialis, vel preſcriptio, quę hos recurſus introduxit nulla ſemper fuit iudicata à Doctoribus *in d. c. qualiter de quibus ſupra num.* 7. Et patenter hodierna die in proceſſu, ſeu Bulla in cœna Domini Sanctiſſimi Pauli *d. conſtitu.* 63. *aliàs* 41. §. 25. & §. 16. vbi conſuetudo immemorialis introducta etiam ad Imperatorem, & Reges recurrendi, irrita decernitur & inanis, vnde ceſſat argumentum xj. ſupra poſitum. 47

Quintò, quia negligente Epiſcopo, cauſa ad Archiepiſcopum, & iſto non curante ad Nuntiũ, & deficientibus his omnibus ad Sanctiſſimum, quod ſi & Sanctiſſimus, ſoli Deo iudicium reſeruatur, qui nouit bene maiorem diligentiam reperiri in Eccleſiaſticis, quàm in Sæculi Iudicibus ad iuſtitiam exhibendam, *vt conſiderat Azor. dicta quæſt. 2. in fine.*

Sextò, quia nec † Clericus pacem publicam perturbans à Regno expelli poteſt *Nauar. in Manuali, c.* 27. *n.* 67. *Martha latiſſime de iuriſdictione 2. par. c. 34. n. 24* 48

vbi

vbi num. 39. de pragmatica reuerentiarum nonnulla ſcribit, & de clerico perturbatore 4.par. centu. 2.caſu.101. num.4. & Clericus etiam læſæ maieſtatis reus, Eccleſiaſtico Iudici eſt tradendus, vt in Regno Neapolitano traditus fuit cum aſsiſtentia Magiſtratus Regij ab illius Prouintiæ legato Sanctiſsimi *ſi vere referunt Vincent. de Franchis deciſ.691. Ponte deciſ.9. Aloyſius collectan. deciſ.1446. vt & hoc ſequenti fundamento ſolidabitur.*

Septimò, quia quando Clericus turbat poſſeſsionē laicalem, vel Clericalem innouat, impedimentum præ-
49 ſtat, vel violentiam committit, turbatus † quicumq; is ſit forum tenetur ſequi rei incuſati, tam de iure Canonico quam ciuili *cap. ſi Clericus cap. cum ſit generale de for. compet. l. in criminali C. de iuriſd. omn. Iud. l. vltima. C. vbi rem actio*, quomodo ergo ſine iniuria, violatione, & contemptu Eccleſiaſticæ iuriſdictionis fiet, vt excellentior iudex id eſt Eccleſiaſticus *ad cumulata ex ſanctorum patrum teſtimonijs per Michaelem Agia de exhibendis auxilijs fundamento* 20. *pag.* 80. ſit deterioris conditionis, quam quilibet, vel viliſsimus reus, nam iſte ad ſuum Iudicem, ille coram alieno trahitur *hoc argumento vtitur* Cardinalis *Bertrandus ſupra allegatus num.* 37.

50 Octauò, quia ſolis † iudicibus ſiue ordinarijs, ſiue delegatis ſuperioribus, vel inferioribus brachij ſecularis auxilij inuocatio competit, & in ſubſidium, & in caſu neceſsitatis, *vt Archidia. notat in cap. adminiſtratores. 23. q. 5. Roland. à Valle conſ.37. lib.1. n.5. Martinus de*

Fano

Fano de inuocatione brach. ſæcular. num. 2. Franc. Mol. *in eodem tracta. lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 4. vbi in initio generaliter loquens de inuocatione ſæcularium cuilibet Eccleſiaſtico competenti, poſſe Iudicibus competere ſe declarat. Etſi attente perſpiciatur Bulla Pij Papæ IIII. Tridentinam Synodum ſubſequens, auxilium ſæculariũ pro Eccleſię Prælatis nõ contra illos ab Imperatore & Regibus deprecatur: ergo alij recurrentes præter iuris Canonici diſpoſitionem facient, ne dicam contra.

Nono Alterius, *in tracta. de cenſur. diſp.* 20. *lib.* 5. *ca.* 2. §. *tandem* argumentũ retorquet † ex Tridentino *Seſ.* 51
25. *cap.* 20. vbi ſancta Synodus grauiſſimis verbis obteſtatur Imperatores, & Reges vt patrocinio tecta venerentur omnia quæ Eccleſiaſtici iuris ſunt, nihil autem Eccleſiaſtico iuri ſic expedit, quam vt Eccleſiaſticus iudex, & non alius Eccleſiaſtica negotia tractet *cap.* 2. *de iudic.*

Decimo, quia non excuſantur recurrentes ex eo quod dicant non eſſe receptam Bullam in cœna Domini *quoad* §. 15. *&* 16. tum quia mandata Apoſtolica hãc exceptionem non patiuntur, *vt Doctorum ſcripta nouiſſime congerens probat Alterius ſupra diſpu.* 1. *cap.* 7. tum quia † & primi non recipientes peccatum mortale con 52
trahunt non recipiendo *iuxta ingentem Doctorum multitudinem congregatam à Gartia de benef. p.* 11. *cap.* 5. *num.* 150. Omnes autem admittentes hos recurſus dicentur primi non recipientes, quia omnibus annis in proceſſu promulgato feria 5. in cœna Domini lex ſtatuitur contra-

contra trahentes Eccleſiaſticos ad publica ſæcularium auditoria.

Vndecimo quia ſi turbatæ iuriſdictionis prætextu, vel violentiæ commiſſæ & ſæcularis Eccleſiaſticum, & Eccleſiaſticus Iudicem Sæcularem ad ſuum poſſet trahere Tribunal, vniuerſus mundus confuſione plenus remaneret, ſuis vnicuique non ſeruatis terminis, & ſuos vnoquoque limites excedente *ad congeſta per Gratianum 9. quæſt. 2. per totam cap. peruenit.* 11. *q.* 1.

53 Duodecimo, quia Eccleſiaſticus † cui munus defendendi innocentes magis incumbit, & cui officium eſt iudicare de peccatis omnium ouium ſuarum *cap. ſi quis de potentibus* 24. *q.* 3. *cap. nouit de iudic. cap. ex tenore de for. compet. notauit glo. in d. cap. regum* 23. *q.* 5. *& col-*

54 *ligitur ex multis decretis diſt.* 87. non poteſt † ſecularem iudicem inhibere *Anchar. conſ.* 234. *&* 236. *Oſaſcus deciſ. pedemon.* 30. *num.* 3. cap. nos ſi incompetenter 41. §. ſed notandum. 2. q. 7. vbi in cauſis ſæculi Sacerdotes & Prophetę non ſe intromittebant *Mandoſ. de inhibit. q.* 4. *num.* 10. ergo multo minus ſæcularis iudex Eccleſiaſticum inhibere debet. Dixi in cauſis ſæculi, nam in concernentibus animæ periculum & Eccleſiaſticus ſæcularem inhibet *Mandoſius ſupra de inhibi. q.* 10. *D. Seſſe ibidem cap.* 9. §. 2.

Decimotertio, omnibus in contrarium allegatis Rota ex ſtudio reſpondit autore D. D. Franciſco Penia Archid. Cæſaraug. & eiuſdem ſacrę Rotæ Decano in vna deciſ. Tuden. benef. *quæ eſt apud Marcheſa de ſa-*

nat.

nat. nullita. par. 3. §. 2. *deciſ.* 14. *vbi n.* 8. *refertur* deciſſionē Achillis & IlluſtriſſimiBlanchetti de quibus ſupra n. 15. illam cum formidine fuiſſe receptam, & ſemper habitam fuiſſe pro ſuſpecta, *vt Quintilianus Mandoſ. ſupra com.* 14. §. *reuocandi q.* 4. *Theſaur. in foro Eccleſiaſtic. par.* 3. *cap.* 7. *num.* 99. Deciſsionis verò Blancheti in cauſa Salman. nullam prorſus habitam fuiſſe rationem & pœnitus fuiſſe reprobatam.

Item & reſpondet in vna Oſcen. Canonicatus 1. *Decem. de anno* 1595. *cuius copia eſt apud Marcheſa. ſupra d. p.* 3. §. 3. *deciſ.* 51. *num.* 6. 9. 11. 18. 20. & 22. priuilegium † quo poſſet ſuſtentari hæc recurrendi licentia, non præſumi niſi probetur quia eſt quid facti *cap. fin. de ſciſma. l. in bello* §. 1. *ff. de capt.* & quando extaret reliquum erat inſpicere, an eſſet, locale, temporale, generale, vel perpetuum immemorialem vero † conſuetudinem plene non probari aut concludenter, *vt requiritur in gloſ. in cap.* 1. *de præſcriptio. in* 6. *iunctis his quæ congerit Caſtillo deciſ. Sicul.* 12. & *Valenzuela conſ.* 93. *num.* 33. & *conſ.* 100. *num.* 25. & quando probaretur cōſuetudo, omnino ſublata eſt *in conſtitu.* 63. *aliàs* 41. *Pauli V.* & nullus derelictus locus magiſtratibus ſæcularibus ſe intromittendi quomodo libet in cauſis Eccleſiaſticis. An hæ reſponſiones ſatisfaciant? Superiorum iudicium eſto.

55 (margin, beside "priuilegium †")

56 (margin, beside "ro † conſuetudinem")

Ex rationibus & fundamentis pugnantium & impugnātium Doctorum; aliquas propoſitiones colligā quibus cōſonant, tàm prioris quàm poſterioris ſentētiæ

tiæ ſequaces illi quia plus recurſibus tribuunt, & in maiori ſumma in eſt minor, iſti quia defenſionem à iure naturali deſcendentem radicitus abolere poſſe non arbi-
57 trantur. Vtinam totum † hoc cedat ad maiorem Eccleſiæ Romanæ laudem & gloriam, cuius definitioni remitto, an illud iure muniatur? *cum pijſsimo & prudentiſsimo Martino Nauarro in Manuali cap.* 27. *num.* 70.

58 Imprimis valde † doleo cum ſcripta quædam legerem quorundam qui cùm inſigniter catholici eſſent, decepti tamen, vel propria vtilitate, vel Duareni & ſimilium ingenioſis, & ſubtilibus, non tamen pijs firmis, & ſanis argumentationibus, pro iure Regio ea argumenta proferunt, quibus hæretici abutuntur ad labefactandã Summi Pontificis auctoritatem, & introducendam ſæcularium Principum iuriſdictionem ſuper Eccleſiam, id ipſum Nauarrus ſignificare voluit *de reditibus q.* 1. *monit.* 38. *num.* 7. qui Philippum II. magnis laudibus prædicatum ibi ex animo deprecatur ne aliquos permittat ſub ſpecie maioris iuſtitiæ vtilitatiſque publicæ indirecte laicam poteſtatem intrudere intra Eccleſiaſtices fines *Nauarrũ amplectitur, & Ricardo Hallo de quinq. parti. conſcien. præfat.* 2. *pag. antep.*

59 Deinde animaduerto † cum eodem Ricardo & in eodẽ loco, abuſus qui in his rebus per homines noſtri ordinis irrepſerunt eô Reges catholiciſsimos coegiſſe, vt pro reipublicæ tranquillitate auctoritatem ſuam interponerent tantiſper, quoad Pontifex Maximus conſuleretur, & bene informatus aliter ſtatuiſſet, vt conſide-

rat Didacus *practi. cap. 35. maximè num. 3.* quę praxis ſecundum eum eo tendit, vt tam Eccleſia, quam res publica conſeruetur, nec altera alteram deſtruat.

Pręmiſsus vero † abuſus nec nouus eſt, nec in ſolens 60
nam D. Hieronymus *epiſtola ad Neopotianum de vita cler. cap. 7. de legibus Imperatorum Chriſtianorum* ſic ſcribit. Pudet (inquit) dicere Sacerdotes idolorum mimi, & aurigæ & ſcorta hęreditates capiunt, ſolis clericis, & monachis hoc, lege prohibetur, & prohibetur non à perſecutoribus ſed à Principibus Chriſtianis, nec de lege conquęror, ſed doleo, cur meruerimus hanc legem. Cauterium bonum eſt, ſed quô mihi vulnus, vt indigeā cauterio? Prouida ſeueraq; legis cautio, & tamen nec ſic refrenatur auaritia. Per fideicommiſſa legibus eludimus, & quaſi maiora ſint Imperatorum ſcita quam Chriſti leges, timemus, Euangelia contemnimus *adhuc Doctor Maximus.*

Similiter † conſtituo inter ſe diſcęrni recurſum, ap- 61
pellationem, ſupplicationem, quęrellam ſeu reclamationem, *vt docent Menoch. de arbitra. q. 70. num. 18. lib. 1. Lancellotus de attenta. 2. par. cap. 19. num. 7. & 21. Rolan. conſ. 94. lib. & num. 1. & plures alij quos refert & ſequitur additio ad deciſ. 27. 2. par. crimin. Farin. verbo ſuppli-*
catio. Illud quoque † moneo *cum Nauarro in Manuali* 92
cap. 27. num. 71. Corduba in ſumma q. 35. quos ſequitur Zeuallos 4. part. commun. quæſt. 897. num. 247. non damnari in Bulla cœnę Domini cognitionem laicorum inter Eccleſiaſticos, data violentia, ſed quod prætextu

violentiæ

violentię Eccleſiaſtica libertas diminuatur, & quod violentia admiſſa per laicum Iudicem, appellatio interpoſita ab alleganti violentiam, coram ſuperiori Eccleſiaſtico proſecutionem non accipiat. Vnde Franciſcus Suarez *contra Regem Angliæ lib.4.cap. 34. num.33.*
63 ad excuſandos † huiuſmodi recurſus, duas conditiones imponit; vna eſt quod ſit manifeſta vis, altera eſt quod defenſio ſubſequatur cum moderata tutela, qualis hęc ſit moderata tutela ex deciſ. 14.*n.7.coram D.Penia ſtatim allegandæ* colligitur. Sex vero conditiones proſequitur nouiſsimè Leonardus Duardus *ad Bullã in cœna Domini lib.2.can.14.q.13.n.6.& 7.* vt recurren-
64 tes cenſuris præfatę Bullæ afficiantur. Id ſane omni † dubitatione caret in Sacra Rota illos recurſus pro licitis ſuſtineri ad publica tribunalia, ſi per ea Eccleſiaſticus non citetur, non inhibeatur non cominationem patiatur, ſed violentiam paſſus nudum auxiliũ ab illis tribunalibus accipiat, ſicut à priuato homine per vias, vel per vicos tranſeunti auxilium accipitis, qui de domo propria ab aliquo potentiori expellitur, *vt cenſuit Rota in dicta deciſ. Tuden. cuius copia eſt apud Marcheſanum ſupra deciſ. 14. num.7.& apud Farinatium deciſ. 212. par.2. crimin.* Et hoc ipſum ſignificauit Suarez *ſupra d. c.34.num.32.* dum ait Clericum vim paſſum à laico Iudice poſſe defendi contra Eccleſiaſticum, licet non iuriſdictione, qua contra Eccleſiaſticum caret, *id quod & adnotauit D. Seſſe d.§. 3.ex num.129.melius in epiſtola Regia nu.77.84.87.& 89.& plures relati à Concanonico*

meo

meo Atrian in cauſa de Mareca pag. 29. col. 2. & pag. 28. §. ſecundum. Inculpata tunc demum erit tutela ſi non alia ſit Eccleſiaſtici ſuperioris commoditas adeundi, *vt obſeruauit Rota in vna Oſcen. Pœnitentiariæ cuius copia eſt apud Farina. conſ. 68. par. 1. num. 6.* Idem Farinatius recurrenti conſulit, quomodo excuſet cenſuras, *in addit. ad deciſ. crim.* 103. Si nil aliud à Iudice laico petat, quam ſimplex & nudum auxilium non tanquam à Iudice, ſed tanquam à priuata perſona potente iuuare precibus, licet ex hac ſupplicatione Iudex ſæcularis occaſionē ſumat ſe intromittendi in cauſis Eccleſiaſticis. Ad Principem autem infidelem pro ſua ſuorum ve tutela recurrere, nec ipſis Principibus permittitur ſalua conſcientia, *vt latiſsime diſputat Cachera. in fine deciſ.* niſi Iunonē imitari velint, quæ Æneydos lib. 7. apud Virgil. ſic deplorat.

Flectere ſi nequeo ſuperos, Acheronta mouebo.

65 Supradictis † conſequens eſt animaduertere, quod ſi multi Doctores habenas in recurſibus plus debito laxant, excuſationem tamen merentur, tum quia plurimos ſocios habent, tum propter auctoritatem multorum canonum, quos in illo ſenſu grauiſſimi Doctores perceperunt, tum propter ſtylum, & conſuetudinem multarum Prouinciarum feruoroſè Catholicarum, & quod in illis Prouincijs Bulla in cœna Domini non ſolet publicari, *vt eos excuſat R. P. D. D. Penia in d. deciſ. Oſcen. n. 31. § penultimo.*

66 Sed in caſu † quo Iudex Eccleſiaſticus laici Iudi-

cis auxilium imploret, par quodammodo eſt ſæcularis cum Eccleſiaſtico quoad hoc, vt ſæcularis examen faciat de aliquibus, quæ præcedere debent præſtationem auxilij, ſcilicet de commiſſione Iudicis implorantis, quod huiuſmodi imploratio fiat in ſubſidium, quod conſtet per aliqualem cauſæ cognitionem, an valida ſit ſententia, cuius petitur executio, an legitima prouocatio interceſſerit, an conſtet de nullitate, *vt firmant Nauar. in cap. cum contingat num. 7. & 8. de reſcript. cum Innoc. & Doctorib. in cap. 1. de offic. ord. Anchar. conſ. 382. num. 8. & 9. Rolando conſ. 37. volum. 1. n. 4. & 8. Genuenſ. in praxi Archiepiſ. c. 44. Riccio in praxi deciſ. 319. & ſequent. Marcheſ. de appella. in Rom. Cur. par. 1. cap. 5. à num. 235. Michael Agia de exhibend. auxil. pag. 166. Molinus de brachio ſæculari lib. 1. cap. 7.*
67 *Tuſcho litera B. concl. 125.* Neque obſtat tex. † *in cap. paſtoralis, §. quia vero de offic. deleg.* Vbi executoribus videtur prohibita ſupra conſiderata aliqualis cognitio, quia ex multis reſponſionibus, vna eſt *quam reddit Michael Agia vbi proximè concluſ. 8. caſu 2. pag. 154.* Quod textus ille loquitur de ſcientia priuata, non de ſcientia publica.

Poſtremò, vt huic quæſtioni manum imponam, illud notitia digniſſimum eſt, quod licet recurrens ad auditorium ciuile, ſit excommunicatus ipſo iure, & priuatus Eccleſiaſticis beneficij, *vt in conſtitutione Martini V. quæ eſt 10. in par. 1. Bullarij & conſtitu. 63. alias 41.*
68 *Pauli. V. p. 3. Bullarij §. 15. & §. 16.* Nihilominus † tamen

men requiritur declaratoria facti propter quod incurritur talis priuatio, *gloſ. verbo conſtiterit in Clem. præſenti de cenſib. Felinus in cap. Rodulphus verſ. declaratoria ſententia de reſcript. & argumento tex. in cap. cum ſecundum de hæret. in 6. definit Rota deciſ. 179. num. 9. in vna Valent. apud Farina. par. 2. crimin.* Item eſt neceſſarium conſtare de mandato ad recurſum à declarando dato *deciſ. 534. num. 2. & deciſ. 751. num. 3. par. 2. recentiſſ.* Nec ſufficit probatio præſumptiua *d. deciſ. 534. num.* 8. Sed eſt † neceſſaria probatio concludens, quia 69
agitur de impoſitione pœnæ, *l. 1. C. de his quæ pæn. nom. Baldus in l. ſed etſi num. 60. ff. ſi quis caut. d. deciſ.* 179. Niſi ſi adeſſent vehementes, & vrgentes præſumptiones ex quibus poſſet oriri probatio concludens, *Aymon. conſ. 73. nu. 19. & 178. num. 1. deciſ. 181. num. 6. & deciſ. 216. par. 2. crimin. Farina. Ludouiſius deciſ. 96.* Vnde actus facti ab huiuſmodi recurrentibus donec non declarentur incidiſſe, ſuſtinentur maxime ſi officia publica gerant, *vt in vna deciſ. laccen. 167. num. 2. & 4. par. 2. crimin. Farina.* Et remedia † atten- 70
tatorum illis ſimiliter & competent, quia excommunicatis conceduntur, *ad late congeſta per Lancellotum de attenta. 2. par. cap. 12. amplia. 13. & 3. par. cap. 24. quæſt. 3. num. 10. quem ſequitur Rota deciſ. 586. num. 6. par. 2. recentiſſ.*

Recurſus noſter tibi omnipotens Deus dirigatur à quo bona cuncta procedunt, & cui ſine te placere us.non poſſum

Summaria Quæſtionis. 31.

SVſpectus Iudex ſi aliquid fecerit valet, ſed venit reuocandum, n. 1. & 22.

Irritum, vel irritandum differunt, n. 2. & 8.

Dictiones, aliàs, vel aliter pro eodem, n. 3.

Nullus quid ſignificet, n. 4. 2. & 5.

Clauſula, ipſo iure, quid ſignificet, n. 6. & 7.

Verba imperatiui modi quid operentur, n. 9.

Nullum nullos producit effectus, n. 10.

Expreſſum magis operatur, n. 11. & 12.

Dictio, alias, habet vim decreti irritantis, n. 13.

Dictio, nullatenus, habet vim decreti irritantis. n. 14.

Decretum irritans quando inficiat poſſeßionem, n. 15.

Dictio, ſi aliter, inducit formam, & decretum irritans, num. 16.

Forma, alia ſubſtantialis, alia accidentalis, n. 17.

Forma ſubſtantialis operatur ipſo iure, n. 18.

Adiunctus facit ceſſare iuriſdictionem Ordinarij, vt Ordinarius ſolus procedat, n. 19.

Conſilium inducit præceptum ſi dicitur de conſilio, ſi dicitur cum conſilio admonitionem, n. 20.

Epiſcopi ſententia cum ſola vnius ex duobus Adiunctis aſsiſtentia non valet, n. 21.

Quæſ-

Quæſtio. XXXI.

An geſta per Epiſcopum ſine Adiunctis, ſint irrita, vel irritanda?

RAtio dubitandi eſt quia Adiuncti dantur
ob ſuſpitionem, *vt vberius probaui ſupra q. 1.
num. 40. & probat Gratianus diſcepta. forens
cap. 4. p. 1. num. 16. Theſaur. deciſ. 255. num. 5. & pro-
bat tex. in l. apertiſsimi vbi Authen. ſi vero C. de iudic.*
Sed facta à iudice ſuſpecto, mero iure † valent, ſed ve- 1
niunt reuocanda, *gloſ. verbo recuſationes in cap. quoniam
contra num. 11. de probat. Innocen. in cap. cum ſpeciali, vbi
& Doctores num. 6. verſ. illud autem non memini extra de
appella. quem ſequitur & Hoſtienſis ibidem, communem opi-
nionem dicit Oſaſchus deciſ. pedemon. 84. num. 5.* ergo fa-
cta per Epiſcopum ſine adiunctis ſunt irritanda, & me-
ro iure valent.

Contraria ſententia verior eſt ad cuius corrobora-
tionē præmitto; illud † verſari diſcrimen inter irritum 2
vel irritandum, nullum vel annullandum, nam in annul
lando ſupponitur validitas reſcindendi, ſed non in eo
quod debet declarari nullum. *Calder. conſ. 14. aliàs 37.
num. 3. de reſcript. Peruſius conſ. 36. num. 3. quos & re-
fert & ſequitur Tuſchus littera N. conclu. 141. vbi &
proſequitur aliàs differentias.*

Secundò præmitto ſententiam noſtram fundari in
illis verbis Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 6. de refor-*

ma. ibi. Aliàs proceſſus & inde ſecuta nulla ſint nulloſque producant iuris effectus. Cuius clauſulæ dictiones ſingillatim ſunt explicandę. Imprimis dictio † illa,
3 aliàs, idem operatur ac dictio, aliter, *vt Doctorum multitudine comprobat Cenedo ſingulari.* 62. vbi & docet vtram libet dictionem formam inducere & conditionem.

4 Tertiò præmitto dictionem † illam, nulla, eſſe vniuerſalem negatiuam, & excludere principale, & acceſſorium, primarium & ſecundarium *Tiraq. in l. ſi vnquam verſ. reuertatur num.* 93. *C. de reuocand. dona. Cenedo & ab*
5 *eo allegati ſingulari.* 67. & diſpoſitio loquens † cùm hac clauſula operatur ipſo iure, *vt Tiraq. d. verſ. reuertatur*
6 *nu.* 243. vbi & alios congerit. Clauſula vero, † ipſo iure, in praxi idem ſignificat atque latam ſententiam, *vt ex Bald. Ægid. & Romano confirmat Martha de clauſulis, clauſ.* 291. *num.* 3. alias ſignificationes ſi curioſius velis perſcrutari recurre ad Didacum *in regula poſſeſſor.* 2.
7 *part.* §. 6. *num.* 6. Hæc autem † dictio, ipſo iure, operatur præuia declaratione, *vt Martha de clauſ. clauſula.* 291. *num.* 4. *Tiraq. ver. reuertatur num.* 10. & 39. *Ripa*
8 *obſerua.* 290. *num.* 3. & idem eſt † dicere aliquid irritum eſſe ac dicere ipſo iure non valere. *gloſ. ſchol. penult. in Clem ſæpe de verb. ſignifi.*

9 Quartò præmitto verba † imperatiui modi inducere diſpoſitionē ipſo iure vel diſpoſitionem nullam, dūmodo ſint præſentis temporis, *gloſ. verb. infamia in l. ſi quis maior C. de tranſact. Tiraq. in l. ſi vnquam ver. reuertatur n.* 21. *C. de reuocan. dona. Suarez de cenſur. diſpu.* 40. *ſect.* 8. *num.*

8.*num.* 3. *Doctores in cap. at ſi clerici num.* 34. *&* 35. *ex-*
tra de iudic. vnde cum Concilium loquatur per verbũ
illud, producat, clarum eſt, quod diſponit ipſo iure.

Quintò præmitto de iure actum nullum non pro- 10
ducere effectum *cap. non præſtat. de regul. iur. in 6.* vn-
de ex actu nullo non inducitur iuriſdictionis præuen-
tio *Iafred. deciſ.* 71. *quem ſequitur Riccius collect.* 623.
& generale eſt ex actu nullo nullũ ſequi effectum, *vt*
exornat Cotta in memorabilibus ver. actus nullus pag. 10. *Scac-*
tia de iudi. lib. 1. *c.* 57. *n.* 6. & licet ſufficiens fuiſſet expri-
mere in Cõcilio actũ contra formã datam eſſe nullum,
nihilominus expreſsũ fuit, quod nullũ produceret iu-
ris effectũ quia expreſsũ † magis operatur quã tacitũ 11
Martha de clauſ. clauſ. 69. *p.* 2. *n.* 2. & aliquãdo nõ † ope- 12
ratur tacitũ idẽ quod expreſsũ *dec.* 519. *n.* 4. *p.* 2. *recentiſſ.*

Sextò, præmitto dictionem † illam, aliàs, æquipara- 13
ri decreto irritanti, vt multis Doctoribus confirmat
Martha p. 4. *clauſ.* 19. *n.* 7. Similiter, & dictionẽ illã nul-
latenus, vel † ſimilẽ eidem, vt ſunt verba illa, nulla ſint 14
& cætera, quę annullant actum ipſo iure, *vt copioſiſſime*
Gonzal. reg. 8. *gloſ.* 67. *q.* 5. *n.* 65. *&* 66.

Vnde ſequitur, quod cum verba † iſta habẽtia vim 15
decreti irritantis apponantur ſuper certo corpore, in-
ficiunt poſſeſſionẽ & titulum, *vt poſt longam diſputatio-*
nem Gonz. d. glo. 67. *q.* 4. *n.* 46. Hoc poteſt † & cõfirmari 16
ex traditis à Gratiano *diſcepta. forenſ. c.* 208. *n.* 22. 23.
& 24. *ex Roma. Iaſſ. Felin. & Mandoſ.* docenti verba
iſta, ſi aliter fiat actus, ſint nullius roboris, vel momẽti,

vel illa, non aliter, nec alio modo inducere formam & decretum irritans.

17 Septimò pręmitto, quod † duplex forma dari ſolet in diſpoſitione. Alia ſubſtantialis. Alia accidentalis *Salas de legibus q. 96. tracta. 14. diſ. 16. ſect. 9.* Suarez *ibidem lib. 5. cap. 31. num. 2. vbi num. 14. ex Barth. in l. vltim. C. de vend.* colligit eam eſſe formam ſubſtan tialem quando à Principe aliquid mandatur cum ea clauſula non aliter, vel ſi dicatur, quod actus ſit irritus, aut inutilis, vel quid ſimile *gloſ. verbo ipſo iure in c. 1. & verb. committantur in cap. ſtatutum de reſcrip. in 6. Felinus in cap. cum dilecta nu. 6. eodem titulo in antiq. quos refert &*
18 *ſequitur Suarez d. lib. 5. c. 32. n. 1.* Et adiecta forma † diſpoſitioni, diſpoſitio operatur ipſo iure *Tiraq. in d. l. ſi vnquam ver. reuertatur n. 67.*

His ſuppoſitis noſtra ſententia clariſſimis nititur
19 fundamentis & apertius probatur, quia dato † Adiũcto ceſſat iuriſdictio ordinarij qui ſolus nõ poteſt procedere *textus optimus in l. ſi vnus §. 1. & l. ſi in tres, ff. de recept. arbitr. Ruinus conſ. 5. col. 4. lib. 5. Mandoſ. de commiſſ. §. Adiunctum col. 3. quos & refert & ſequitur Theſaur. deciſ. Pedemon. 255. n. 7. idem docet & Gemin. conſ. 24. n. 12. verſ. Item eſt nulla* Tuſchus *litera I. concl. 4. n. 17.* obſeruans *num. 5.* quod ſi Cardinalis detur alicui Cardinali Adiunctus, iſte poterit procedere ſolus ſine eo cui adiungitur non e conuerſo, *vt dicemus infra q. 32. num. 17.*
20 Tum etiam † confirmatur ex verbis d.c. 6. *Seſſ. 25 de reforma.* ibi. De quorum conſilio & aſſenſu procedere

teneatur.

teneatur. Nam tāta eſt vis dictionis illius, de, vt etiam ſi ſolum conſilium, & non aſſenſus requireretur, quia diſpoſitio vteretur illis verbis de conſilio, inducere-tur præceptum annullans facta contra ipſum, ſecùs ſi diceret cum conſilio, *Marcheſa. de iud. ſuſp. par. 2. §. 2. num. 33.*

Tum denique & per argumentū ab ſpeciali noſtra ſententia comprobatur *ex tex. in cap. coram. 34. de offic. deleg.* Vbi ſi Epiſcopo non fuiſſet datus Adiunctus cū clauſula, quod ſi omnes intereſſe non poſſent, ſenten-tia data à ſolo Epiſcopo, nulla eſſet, ex cuius textus ſe rie colligitur diſpoſita *in hoc c. 6. Seſſ. 25.* iuri commu-ni eſſe conſonantia.

Quinimò ſi † Epiſcopus & vnus ex duobus Adiū-ctis ſine tertio pronunciarent, ſententia eſſet nulla *d. c. coram, c. cauſam matrimonij, cap. cum cauſa de offi. delega. l. duo ex tribus, ff de re iud. Gemin. conſ. 24. n. 11. verſ. ſuper ſexto, Ruyn. & Mandoſius quos refert & ſequitur noſter Plebanus. §. Adiunctus. par. 1. n. 4. pag. 123.* 21

Non obſtat propoſita dubitandi ratio, quia non ſo-lum ob ſuſpitionem dantur Adiuncti, ſed & propter alias rationes † *de quibus ſupra quæſt. 1. n. 28. & ſequenti,* 22 quin potius de iure Ciuili etiā facta à Iudice ſuſpecto ſine Adiunctis ipſo iure ſunt nulla, *Bart. in l. quia poterat 4. num. 3. ff. ad Trebellia. per textum in l. vnica, C. ſi qua. præd. poteſt* ſicut & geſta à Notario ſuſpecto ſunt nulla ſi pro tali datus examen fecerit *Gratianus diſcepta. fo-renſ. cap. 100. n. 53.*

SVM-

Summaria Quæſtionis 32.

ADiuncti & Epiſcopus eodem iure cenſentur. n. 1.
Iuriſdictio alterata quando faciat delegationẽ. n. 2. & 18
Verba in potentiori ſignificatu interpretanda, n. 3.
Adiuncti quando ſunt Iudices delegati. n. 4. & 20.
Ep̄s quando ſit ordinarius, & quando delegatus n. 5. 7. & 21
Ordinaria iuriſdictio eſt, quæ competit perpetuô dignitati etiã ex ſpeciali priuilegio, num. 6.
Iuriſdictio in dubio cenſetur ordinaria potius quã delegata. n. 8
Adiuncti non poſſunt habere ſportulas, n. 10. & 9.
Adiunctorum ſententia eſt appellabilis ad ſuperiorem immediatum, n. 5. & 11.
Adiuncti ſolo iure iurando recuſari non poſſunt, ſed eſt neceſſaria cauſa, n. 12.
Adiunctorum iuriſdictio eſt fauorabilis. n. 13.
Delegati iuriſdictio eſt odioſa, n. 14.
Intellectus cap. 4. ſeſſ. 6. n. 16.
Ep̄s quando cenſeatur procedere, vt delegatus n. 20. remiſſiuè.
Auditor Rotæ coauditori quandò inhibeat. n. 15. & 17.
Adiunctus ordinario poteſt inhibere, n. 16.
Cardinalis adiũctus ſine Cardinali cui adiungitur poteſt procedere. n. 17.

Quæſtio XXXII.

An Adiuncti ſint Iudices delegati, vel Ordinarij?

ET videtur, quod ſint Iudices delegati, quia
1 quoad iuriſdictionem cenſentur † eodem iure, ac Epiſ-

ac Epiſcopus, *vt probaui ſupra quæſt. 3. num. 11. 12. 13. 14.* & durat Adiunctus quandiu durat is cui adiungitur, *Tuſchus pract. concluſ. litera A. concluſ.* 200. Sed Epiſcopus eſt in hoc caſu, vel Iudex delegatus, vel delegatus & ordinarius ſimul ergo & Adiuncti.

Minorem probo ſic, quia iuriſdictio Epiſcopi alteratur per Adiunctos *deciſ. 321. n. 2. par. 2. diuerſ.* Similiter & alteratur iuriſdictio Capituli, *vt probaui ſupra q. 2. num. 7. & 8.* Vnde ſuccedit regula tex. in l. 3. ff. de offic. eius, vbi hæc verba. Si Prætor ſit is qui alienam iuriſdictionem exequitur; non tamen pro ſuo Imperio agit: ſed pro eo cuius mandato ius dicit, quoties partibus eius fungitur. Ex † cuius textus verbis colligunt, *Dec. ibi num. 4. Iaſ. in l. ius ciuile per tex. ibi num. 2. ff. de iuſt. & iur. Boer. deciſ. 151. num. 5. & comuniter Doctores, vt apud Viuium lib. 1. commun. tit. 22. num. 9. optime Achilles de Graßis deciſ. 2. de reſcript.* Ordinarium alterata ſua iuriſdictione quoad aliquem caſum, in illo delegatũ remanere. Probo minorem † & alio modo, quia verba ſunt accipienda in potentiori ſignificatu, *l. 1. §. qui in perpetuum, ff. ſi ager. vectigal. Bart. in l. Lutius ff. de cond. & demonſtra. Cagnol. in rubr. ff. ſi quis ius dicenti non ob. num. 13. verſ. quæ tamen, quos ſequitur, Menoch lib. 2. de præſump. cap. 16. num. 10.* At in potentiori ſignificatu accipietur iuriſdictio, ſi vel delegata, quia eſt maior, *cap. ſane de offi. delega.* vel vtraque & delegata & ordinaria interpretetur, *vt conſiderat Decius in rubr. ff. de iuriſd. omn. iud.*

2 (margin, at "Ex † cuius textus")
3 (margin, at "Probo minorem †")

Confir-

Confirmatur præfata minor, quia iuriſdictio conceſſa in hoc cap.6. *Seſſ.*25. eſt eadem quæ conceditur in cap.4. *Seß.6.de reforma.*ad quem tex.ſe refert, *vt probaui ſuprà quæſt.*10.*num.*1.*& quæſt.* 17. *num.* 9. Sed iuriſdictio conceſſa in d.c.4. eſt delegata, vt colligitur ex illis verbis dicti cap.4. auctoritate noſtra: ergo Epi
4 ſcopus & Adiuncti ſunt Iudices delegati, † maxime ſtanti doctrina Bart.*in l.duo iudices* 28. *de re iudic.ſcribentis* Adiunctos eſſe Iudices delegatos, non ordinarios.
5 Corroboratur & aliter ſæpe fata minor: nam † ſi cauſa committitur Epiſcopo à lege, vel canone, aliquid addendo, vel immutando ordinariæ iuriſdictioni, quã non habebat, talis commiſſo eſt delegata, quod ſi iam habebat, eſt excitatiua commiſſio iuriſdictionis ordinariæ, dummodo non alteretur iuriſdictio, & primo caſu appellatio ad Sanctiſſimum, ſecũdo vero ad Metropolitanum, & reſpectiue ad alios interponitur appellatio, *vt hoc vltimum probat Cenedo ſtatim citãdus, & reliqua omnia Maranta in ſpeculo par.* 4. *diſt.* 5. *num.* 77. *Mandoſ.in gloſſa facultatis.§.ſitque, verſ. ordinarius in fine, fol.*68.*latius Cenedo quæſt.cap.*34. *num.* 7. quem fideliſſime tranſcribit Riccius *reſolu.pract.ca.*449. Fulcitur, & tandem hæc ſententia, quia ſi Adiuncti eſſent ordinarij, ſentẽtiæ datæ à maiori parte ſtandum eſſet, *l.duo ex tribus.ff.de re iud.notat Curia Piſana lib.*2.*cap.*18.*num.*20. Sed non ſtatur, *vt conſiderauimus ſupra quæſt.*2.*n.*8.

In contrariam ſententiam ex infraſcriptis declino Primo, quia Capitulum Sede vacanti ſuccedit in hac

præhe-

præheminentia procedendi cum Adiunctis contra Capitularem delinquentem, vt probaui ex *Sacra Congregatione ſupra q. 17. n. 35.* Ergo, eſt iuriſdictio ordinaria, & non delegata, quia ſi eſſet delegata non ſuccederet, *vt dicta quæſt. 17. n. 8. 12. & 13.* quia eadem eſt iuriſdictio illis, ac Epiſcopo.

Secundò, quia iuriſdictio † ordinaria eſt etiam ea quæ ex ſpeciali priuilegio deſcendit, ſi perpetuò dignitati, vel officio aſſignetur, *vt probaui ſupra d. q. 17. nu. 14.* hoc ipſum docet Lapus *allega. 84. n. 4. §. in Chriſti nomine*, vbi talis aſſignatio pro excitatione accipitur ab eodem, argumento tex. in l. ſæpe, ff. de offic. præſ. excitare vero iuriſdictionem idem eſt, ac iuriſdictionẽ ordinariam concedere, *vt ſupra numero 3.* 6

Tertiò, ex communi † *de qua per Menochium de præſump. lib. 2. cap. 16. num. 31. per Viuium libr. 1. commun. tit. 22. num. 9. Caſtillo deciſ. Sicul. 87. num. 1. cum pluribus ab eiſdem allegatis* diſtinguenti quod ſi Iudex adiungatur à Principe alicui ordinario, dicitur delegatus, ſi à lege, ordinarius: ergo cum à Concilio Triden. Capitulares iſti adiungantur Epiſcopo, non delegati ſed ordinarij cenſebuntur, *vt infr. n. 18.* 7

Quartò, quia in dubio † potius ordinaria quam delegata iuriſdictio conceſſa præſumitur, *Faber lib. 3. tit. 12. diffini. 17. vbi additio n. 3. gloſ. verbo ipſa lex in l. & quia 6. ff. de iuriſd. omn. iud. gloſ. ſchol. vltim. in l. vni. C. ne liceat potentior. Aliciat. reg. 3. præſump. 36. n. 2. Menoch. de præſump. lib. 2. c. 16. à n. 8.* Et merito, † quia iuriſdictio 8 9

dele-

delegata tãquam extraordinaria magis præiudicialis, temporalis,& ſpecialis non præſumitur,quælibet autem harum ſpecies in iure exoſa eſt, *vt Menoch. à d.n. 8, atque hanc ſententiam ſequitur Caſtren. in Authen. ſi vero, C. de iud. Curia Piſana lib. 2. c. 18. n. 20.*

10 Ex qua reſolutione ſequitur, Primo quod iſti † Iudices tanquam ordinarij nullo modo poſſunt habere Sportulas *Viuius. d. lib. 1. commun. tit. 22. n. 9.*

11 Secundò, quod appellatio † poterit interponi ad Superiorem immediatum, *vt Viuius. d. n. 9. & Gratianus diſcepta. forenſ. cap. 100. num. 50. vt & ſupra num. 5.* quia ſunt ordinarij.

Tertiò,& ſequitur, quod non poterunt tales Iudi-

12 ces recuſari ſolo † iureiurando,ſed erit neceſſaria cauſa ſufficiens, quod ſi præfati Adiuncti eſſent Iudices delegati ad eorum recuſationem, partis iusiurandum ſufficeret, *vt ex Annan. ſingular. 15. Imol. Franc. & Bertach. docet Caſtillo deciſ. Sicul. 87. num. 4. Gratianus d. cap. 100. num. 49.* Et ſic intelligo quod dixi ſupra *q. 9. n. 3.*

13 Quartò,& ſequitur Adiunctorum † iuriſdictionẽ, vtpote ordinariam eſſe fauorabilem *ad tradita ſupra quæſt. 1. & per Valaſcum par. 2. conſulta. 152. nu. 4.* Si vero eorum iuriſdictio † eſſet delegata,& per conſequẽs eſſet reſtringibilis ſtricta,& odioſa *cap. P. & G. de offi. delega. Gail. lib. 1. obſerua. 35.*

Deniq; & ſequitur ex ſupradictis ad alteram quæſtionem, an Adiũcti poſſint inhibere ordinario, nẽ ſine

ipſis

ipſis procedat,vel Adiunctus Adiuncto,& ordinario?
Videbatur dicendū,quod non,quia delegatus delega-
to inhibere non poteſt,cū par in parē non habeat im-
perium,*c. innotuit de electione,l. ille aquo,§.tēpeſtiuum,ff.ad*
Trebel.l.4.ff.de arbitr.docet Mandoſ. de inhibitionibus q. 8.
*n.2.Portoles verbo competētia p.1.n.7.pag.*429.Item,quia
Collegæ † & coauditori Auditor Rotæ non inhibet 15
deciſ.29.& deciſ.30.de dol.& contu. deciſ.6. & deciſ.66.
*de appella. in antiq.*Scilicet poſt concluſionem in cauſa.
Nihilominus contraria ſententia verior eſt, *quam ſe-*
quuntur Doctores Staphileus de ſign.iuſtitiæ, cap. 23. incipit
procommiſſ.pag. 332. in paruis, Mandoſius de inhibit. q.6.
n. 2. Theſaur. deciſ. 255. nu. 7. Aſſeuerantes † Adiun- 16
ctum datum ordinario, vel etiam delegato, maximè
ad Vniuerſitatem cauſarum,poſſe illis inhibere.Et iu-
ra in contrarium adducta loquuntur in delegatis, in
quibus datur omnimoda æqualitas, ita vt vnus alteri
& è conuerſo adiungatur, at nos loquimur in Iudice
conſtituto, cui adiungitur & alius,diſcrimen verſatur
nam in illis vnus ſine altero procedere non poteſt,*vt*
cap.cauſam matrimonij,& cap.cum cauſa de offi. delega. At
in Adiuncto eſt diſſimilis ratio, quia ipſe ſine eo, cui
adiungitur procedere poteſt,ſed non † è cōuerſo iux- 17
ta ſtylum inter Cardinales receptum,*de quo Gemi.conſ.*
24.n.12.verſ.Item eſt nulla.Tuſchus litera I.concl.417.n.5.
Hic tamen ſtylus inter Epiſcopum,& Adiunctos non
ſeruatur,*vt diximus ſupra q.5.à nu.5.& faciunt d. ſup. q.*
31.n.19. Item eſt aliud diſcrimen generalius,nam illic
eodem

eodem tempore naſcitur & datur omnium delegatio, hic iudici nato, adiunctus datur. Quod ſi replices auditorem Rotæ coauditori poſſe inhibere ante concluſionem in cauſa, *vt dicta deciſ. 29. & deciſ. 30. de dolo & contum. in antiq.* Reſpondeo, *cum Mandoſio de inhibit. q. 4. num.* 11. inhibitionem illam procedere vigore poſterioris reſcripti derogantis primæ commiſsioni *cap. 3. de reſcrip.*

18 Neque obſtant in contrarium † adducta, non allegata *ſupra num.* 1. & 2. nam licet alteretur iuriſdictio ibi, tam competens Epiſcopo quam Capitulo, non tamen alteratur ad tempus, & à Principe ſolo, ſed à lege & in perpetuum quæ faciunt iudicem ordinarium, *vt ſupra num. 7.* De huiuſmodi alteratione plura proſequitur Maſtrillus *deciſ. 292.*

Non obſunt adducta *num.* 3. quia ſi ordinaria iuriſdictio eſt potentior, *vt ſupra num. 8. 9. &* 14. iam verba potentiori ſignificatione interpretantur, *vt conſiderat Menoch. d. lib. 2. præſumptio. 16. num.* 10.

19 Nec adducta d. num. 3. in fine quia † delegatio facta in d. cap. 4. Seſſ. 6. dirigitur ordinario viſitanti, vt poſsit libere procedere etiam contra exemptos, *vt tradita per Ceneda d. q. 34. num.* 4. Sed nec iure hoc probatur, nec ſacra Congregatio aliquid dicit de exemptis. Quare verius dicēdum eſt delegationem fieri ibi, vt appellatio interpoſita ab Epiſcopo viſitāti, licet deuoluat, non ſuſpendat, *vt & declaratio, quam Zerola, refert. 2. par. §. viſitatio n. 3. habet, quam refert & Farin.*

ad

ad Seß. 24. cap. 10. §. appellatio verſic. 2. vbi Barboſa num. 4. & Marcilla lib. 4. tit. 7. cap. 17. litera Q.

Ad dicta ſupra *num.* 4. ex Bart. reſpondeo loqui de † Adiuncto dato à Principe, *vt & intelligit Tuſchus in pract. concluſ. 427. litera I. num. 3. citans Ioannem Andream in cap. fina. de re iudic. & Barth. in dict. l. duo Iudices.* 20

Denique allegata ſupra † *num.* 5. potius confirmant noſtram ſententiam, quia delegatur in Concilio Epiſcopis id quod de iure communi competebat, vt Sacram Congregationem declaraſſe Zerola Farina. & Marcilla atteſtantur his verbis. Caput hoc decimum non ſuſtulit appellationem deuolutiuam, ſed ſuſpenſiuam tantum, licet Epiſcopus id faciat tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus *prout dicitur hoc cap.* 10. Cum tamen hæc iuriſdictio iure ſuo ordinario etiam ante Concilium Tridentinum competeret, nec impediret deuolutionem appellationis ad Metropolitanum, *& probatur apertè ex tex. in dict. cap.* 4. Ibi iuxta Canonicas ſanctiones, ſupponendum eſt ad prædicta; quod tex. in dict. cap. 4. *Seß.* 6. *& cap.* 10. *Seß.* 24. loquitur de viſitatione. Alia proſequere, *vt in quæſt.* 5. *ſupra n.* 10. 21

Quando vero † Epiſcopus cenſeatur procedere, vt delegatus, vel ordinarius diſputant Doctores, *quos congerit Barboſa ad Seß. 24. cap. 10. num. 2. de reformation.* Quando vero ordinario per reſcriptum Principis cauſa committitur, quomodo cognoſcatur ſi facta eſt delegatio, vel excitatio iuriſdictionis: *tractat* 22

X *Clape-*

Claperijs deciſsionum, cap. 8. quæſt. 1.

Non obſtat vltimo loco facta conſideratio ex dictis ſupra quæſt. 2. num. 8. quia eſt ſpeciale in fauorem iuriſdictionis Epiſcoporum ordinariæ *pro qua tot ſunt ſtabilita in iure deciſ. 745. num. 7. par. 1. diuerſ. Veral. deciſ. 306. par. 1.*

Summaria Quæſtionis 33.

Clerici primi gradus & ſecundi qui ſint. n. 1.
Canonici Eccleſiæ Collegiatæ ſunt clerici gradus ſecundi. n. 2.
Rotæ Sacræ Auditores diſtinguebantur primo, & ſecundo gradu. n. 3.
Iuriſdictio, alia ſuprema, alia modica, alia infima, n. 4.
Iuriſdictio, alta, media, Baſſa. n. 5.
Iuriſdictio diuiditur in Imperium merum, mixtum, & iuriſdictionem. n. 6.
Iuriſdictio alia maxima, maior, magna, parua, minor, minima. num. 7.
Iuriſdictio, alia grauis, alia leuis. n. 8.
Vniuerſitates, an iuriſdictione careant. n. 9. & 19. 40.
Capitulo non eſt territorium, n. 10.
Epiſcopo & Capitulo *iuriſdictio ſimul competit. n. 11.*
Epiſcopo tanquam capiti omnia referuntur. n. 12.
Capitulum an poſsit incarcerare Canonicum. *n. 13.*
Capitulum an habeat iuriſdictionem in Decanum. num. 14. 16. & 42.

Archie-

Archiepiſcopus delinquens non punitur à Concilio Prouinciali, num.15. 44.

Capitulum acquirit iuriſdictionem præſcriptione, conſuetudine, & priuilegio. num. 17.

Capitulum non diſpenſat contra Canones, n.18.

Capitulum in quibus ſtatuat. n. 20.

Legem qui condit, an habeat coactionem.n.21.& 24.

Legis diffinitio. n. 22.

Tyrannus legem ferre non poteſt. n. 23.

Iurati habent coercitionem in ſubditos. n.26.

Capitulum compellit Capitulares intrare & ſtare in Capitulo. num. 28.

Rector compellit Beneficiarios ire ad Capitulum.n.29.

Nutuales ſine cauſa & cum malitia poſſunt deſtitui à Capitulo. num.30.

Capitulum priuat fructibus & diſtributionibus aduocantem contra illud, num. 31.

Synodalis conſtitutio permitens Capitulis, & eorum præſidentibus punitionem, declaratur. n. 32.

Coercitio modica quæ ſit, & quando habeat locum. n.33.

Mulcta quid ſit? n. 34.

Iuriſdictio propria quando competat Capitulis. n.35.

Tridentinum Seſſ.25. de reforma. cap. 6. §. cæteris explicatur. n. 36.

Capitulum quando indicat ceſſationem à diuinis.n.37.

Aßiſtentes quando nominentur à Capitulo. n.38.

Parochus Capitulo quando ſubijciatur, n.39.

Iuriſdictio ſine territorio eſſe poteſt. n. 41.

Capituli coactio de iure ad Canonicum antiquiorem expectat. num. 43.

Quæſtio. XXXIII.

An Capitulo ſit iuriſdictio aliqua, in Decanum, in Capitulares, vel in Præbendarios ſuos?

Conueniens eſt huic tractatui propoſita quæſtio, Adiunctorum enim iuriſdictio initium ſumit à Capitulo; *vt ſupra quæſt.* 2. *num.* 7. Oportet ergo perſpicere, qualis iuriſdictio reſideat in capite, vt confirmata maneat, quæ membris eſt atributa.

1 Ante omnia † ſupponendum eſt Cathedralium Eccleſiarum Canonicos, nominari Clericos primi gradus, & reliquos Clericos dici ſecundi gradus, *vt Sarnen. in Proemio regularum.* §. *nam ſatis*, *Lanzellotus in*
2 *templo Iudicum lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 2. Adeò † vt etiam ſi ſint Canonici, ſi ſint Eccleſię Collegiatę, appellentur Clerici ſecundi gradus. *Boerius de auctoritate magni con-*
3 *ſilij num.* 83. Simili modo † & Sacræ Rotę Auditores duplici, primo & ſecundo gradu diſtinguebantur, nam Iudex aquo Auditor gradus primi, & Iudex ad quem Auditor gradus ſecundi, *ad Sarnen. d.* §. *nam ſatis*, appellabantur.

Deinde ſuppono *ex Eguinario Duareno & Goueano, quos refert & ſequitur Quintana Dueñas lib.* 1. *de iuriſdict. tit.* 6.

*tit.6. n.*14. Iuriſdictionem † dici alteram ſupremam, 4
quæ ciuiles omnes, criminaleſque cauſas, priuatas &
publicas complectitur. Alteram modicam, quæ iudi-
cationem de negotijs ciuilibus interpoſitam, modera-
tur. Alteram infimam, ſiue anguſtiſſimam, quæ non
iuriſdictionem, ſed notionem comprehendit. † Aliàs 5
vocatur iuriſdictio alta, media, Baſſa, *vt declarat Coppi-
nus de ſacr. pol. lib. 3. cap. 6. n. 9. Maynardus deciſ. 19. lib. 2.
Borrellus in ſumma p. 1. tit. 41. nu. 68.* Et † aliàs dicitur 6
hæc poteſtas merum imperium, mixtũ, aut iuriſdictio.
*l. 3. D. de iuriſd. omn. iudic. declarat Fachineus controuerſ.
9. cap. 94. 95. 96.* Aliàs † vocatur maxima, maior, mag- 7
na, parua, minor, minima, *vt idem Borrel. d. tit. 41. n. 59.*
Iuriſdictio † vero, alio ſimpliciori modo diſtinguitur, 8
& declaratur à Pontificijs in leuem, & grauem, *Panor-
mit. in cap. cum ab Eccleſiarum n. 9. de offi. ord. Idem in c.
cum contingat. n. 28. & 29. de for. comp.* vbi, leuis, & mo-
dicæ iuriſdictionis, plura referuntur exempla, & in-
fra. n. 33.

His ſuppoſitis videtur dicendum capitulo nullam
eſſe iuriſdictionem, quia † omnes vniuerſitates iuriſ- 9
dictione carent, *teſtimonio Innocentij in c. cum acceſſiſſent
n. 3. de conſtitut. argumento, tex. in l. ſi duas 6. §. eſt autem
verſ. ſupra hunc. D. de excuſ. tut.* Et Capitulo † non eſt 10
territorium, *Innocentius in c. cum contingat de for. compet.
Cucus inſtit. maior. lib. 2. cap. 7. n. 16.* Et quando † aliqua 11
eſſet iuriſdictio cõpetit Epiſcopo & Capitulo ſimul.
c. cum conſuetudinis 9. de conſuetudine. c. Epiſcopus nullus

cauſam audiat. 15. *q.* 7. *cap. ſcitote 6. q.* 3. *cap. non eſt de conſuetud. in 6.* & vulgare eſt Capitulum non habere iuriſdictionem ſine Epiſcopo. *Lanzelot. de attentat* 2.
12 *p. in præfat. lim.* 1. *num.*77. Et † cum Epiſcopus ſit caput, ad illum tanquam ad principale membrum omnia ſunt referenda *proſequitur Petrus Gregorius in repetitione. cap. conquerente de offit. ordin. cap.* 11. *num.* 16. ſicuti dicimus de lege condita à Principe de conſilio ſuorum procerum, *l. humanum. C. de legibus diximus ſupra. q.* 1. *num.* 7. & 8. Ex his cenſuit Paponius *lib.* 1. *tit.* 3.
13 *arreſto.* 2. Capitulum † etiam Paſtore deſtitutum non poſſe in carcerare Canonicum quia id non licet ſine Epiſcopo. Quid in hoc tenendum? Docui ſupra. *q.* 17. *num.* 35. & *q.* 32. *num.* 5.

Id autem maximè videtur procedere in iuriſdictio
14 ne quam Capitulum † prætenderet in Decanum ſuũ, nam rationis ſiue iuris tramite rectè penſato inferior nulla iuriſdictione vti debet in ſuperiorem. *c. inferior de maiorit. & obed.* At Decanũ caput eſſe Capituli, & per cõſequẽs ſuperiorẽ probabo, *infr. q.* 34. *n.* 6. & 44.
15 Sed corroboratur exemplo Archiepiſcopi † cuius delictum non punitur à Concilio Prouinciali, licet eius caput ſit, ſed à Synodo denuntiatur ſuperiori puniendum *cap. graue nimis.* 29. *ver. Metropolitani de præb. vbi & notauit Hoſtienſis num.* 16. *Ioannes Andreas. nu.* 8. *Anton. num.* 4. *q.* 2. *Ancarr. num.* 10. *Sanchez de matrimonio p.* 3. *lib.* 8. *diſp.* 17. *nu.* 35. *Sala de legibus. q.* 97. *tract.* 14. *diſp.* 20. *ſect.* 4. *num.* 46.

Sed

Sed magis † in ſpecifica forma id quod de Decano 16
proſequimur, adſtruitur in cap. ex parte 8. de cleric. nō
reſident, vbi agebatur de priuando Decano, & ex illo
tex. colligunt. *Panormit. ibi num. 5. quem ſequitur Coppi-*
nus de ſacra politia. 1. cap. 1. n. 12. & eius additio. Capitulū
propriè non poſſe citare Prælatum, neque inferiorem
neque parem, quia in parem non habet imperium. *cap.*
cum inferior de maiorit. & obedientia. cap. innotuit de electio-
ne. l. ille à quo. §. tempeſtiuum D. ad trebellianum.

Corroboratur hæc pars † ſi conſideremus Capitu- 17
lum poſſe præſcribere iuriſdictionem corrigendi ſin-
gulos de Capitulo ſine Epiſcopo: ergo ceſſante præſcri
ptione, ſecus eſt, *vt hanc conſequentiam ponderat Maria-*
nus Soccinus. in cap. cum contingat num. 4. de foro compet. &
antecedens probatur ex traditis à Staphileo de ſpectatiuis tit.
de modo & forma num. 12. pag. 87. à Doctoribus in cap.
irrefragabili de officio ordin. Vbameſio de conſuetud. conſil.
14. n. 6. & 7. Rurſus ſi conſideremus † nec Capitulū, 18
nec alios Prælatos inferiores diſpēſare cōtra Canones,
etiā vbi diſpēſatio cōceditur à iure: quia diſpēſatio eſt
de lege iuriſdictionis, *Bermonius Couerius de publicis concu-*
bin. §. fuerit diſpenſatum, num. 1. thom. 11. par. 1.

Nihilominus tamen dicendum eſt, omnia † Colle- 19
gia in his quæ pertinent ad Collegium aliquam habe-
re iuriſdictionem, non tamen propriam, *vt Felinus &*
Pratis infra referendi conſiderant, Pro qua ſentētia eſt textus.
in cap. dilecta de exceſ. Prælat. in l. fin. C. de iuriſd. omn. Iudi
quem tex. ad hoc ponderat Panormitanus queſt. 6. num. 7.

 & num.

& nu. 9. §. an autem verſ. & attende. Tuſcus lit. C. con-
cluſ. 455. num. 2. l. fin. vbi Bartholus. D. de Colleg. il. 2.
vbi glo. finalis. C. de conſtitu. pec. Felinus in c. cum omnes
num. 10. §. quarto eſt aduertendum de conſt. Pratis in Cly-
peo paſtorali thom. 13. par. 2. cap. 5. à num. 1. fol. 365.
optime Paponius lib. 1. tit. 3. arreſto. 3. Ex quibus ſequi-
20 tur primo, quod † Capitulum poteſt ſtatuere in rebus
ſibi ſpecialiter pertinentibus. *Gloſſa celebris verſ. ſtatu-*
tum in cap. 2. §. cæterum de verb. ſig. in 6. quam ſequitur
Felinus d. num. 10. Seraphinus deciſ. 707. num. 4. Roſſe-
lla. verſ. excommunicator §. 3. Suar. de leg. lib. 4. cap. 6. nu.
11. vbi Sala. quæſt. 95. tracta. 14. diſputa. 8. ſect. 16.
num. 84.

Sed obſtat, nam videtur dicendum Capitulo com-
petere iuriſdictionem propriam in ſtricta ſignificatione
ſumptam non impropriam, & in lata ſignificatione de-
21 claratam. Nam eo ipſo † quod quis habet poteſtatem
condendi legem & habere creditur poteſtatem co-
gendi iuriſdictione, nec ſufficeret poteſtas dominatio-
nis. *Argum. tex. in l. 2. D. de iuriſd. omn. iud. ca. prætereà*
22 *de offi. dele.* Quia lex † eſt præceptum ab eo impoſitũ
qui vim habet cogendi, *l. 1. l. legis virtus. D. de leg. D.*
thom. 1. 2. quæſt. 90. artic. 3. & 2. 2. quæſt. 67. articu.
15. Suarez de leg. 1. cap. 8. nu. 2. notatur in cap. duo ſunt
cap. bene quidem diſt. 96. cap. cum acceſſiſſent. cap. Eccleſia
Sancta Maria de conſtit. cap. Eccleſiarum, cap. ſolitæ de ma-
ior. & obed. Bart. in l. omnes populi. q. 1. D. de iuſtitia &
iure Soto ibidem. 1. q. 1. art. 3. Summiſtæ. ver. lex, hinc eſt,

vt

vt tyranus † legē ferre non poſſit, nec mirum quia iu- 23
r ſdictione caret. *Bald. in l. decernimus, C. de Sacroſ. Eccle. quem ſequitur Salas ſupra q. 95. tracta. 14. diſp. 8. ſect. 5. nu.* 38. Cui difficultati † reſpondetur quod requiritur me 24
rū, & mixtum imperium pro condendis legibus concernentibus deciſionē litium, non tamen ad condendas leges pro commodiori adminiſtratione rerum ad comunitatē pertinentiū, nam in his iuriſdictio lato mo do ſumpta ſufficit, *ad Gratian. diſc. 9. n.* 10. *Fol. ſup. d. n.* 10. §. 4. *eſt aduertendum. Pratis d. cap.* 3. *num.* 1. *Suar. dict. capit.* 6. *num.* 12.

Secundò, ſequitur ex ſupra dict. quod ſi † Capitu- 25
tulo & Canonicis facultas ſeu auctoritas conceditur faciendi celebrare Capellanos, & coercitio conceſſa intelligitur *l. fin. D. de offic. eius l. veteres D. de itiner. act. quę priuat. l.* 3. §. *fin. D. de pen. legata. c. præterea. c. ſuſpicionis de offic. deleg. docet Rot. deciſ.* 65. *num.* 5. *p.* 2. *recentiſ.*

Tertiò ſequitur, & ex ſupra fatis, vt Prætor & Iurati
† habeant ſpecialem facultatem coërcendi officiarios 25
ſuos inferiores pro congrua reipublicæ adminiſtratione tàm in vim priuilegij, quàm in vim iuris cōmunis, *Felin. d.* §. 4. *eſt aduertendum Maſtrillus deciſ.* 300. *num.* 28. & 34.

Quartò ſequitur, quod ſi Decanus † delinquat in 27
ſuo officio, ſua abutens poteſtate, recte puniatur à Capitulo, *vt ex Paponio lib.* 1. *tit.* 3. *arreſto* 4. *obſeruat Fabricius in praxi de benefi. cum Dig. c.* 4. *n.* 48 *pag.* 427. & de hac puniendi iuriſdictione intelligitur Panormitanus, *in*

in c. irrefragabili num. 2. in fine de offi. ord. Docens ipſum corpus Capituli non ſingulos de Capitulo eſſe Iudicem & ipſi ſoli Collegio competere iuriſdictionem, *vt Paponius & Fabritius præcitati, intelligunt.*

28 Quintò ſequitur, † non poſſe Capitularem à Capitulo recedere niſi licentiam obtineat; quia ſicut compelli poteſt, vt intret. *Clem. ne Romani. §. porrò de elect.* Fortius vt remaneat. *l. Patre furioſo. D. de his qui ſunt ſui, vel alieni iuris, cuius textus auctoritate id docet Curia Piſana lib. 2. cap.* 8. Quod confirmatur ex conſtitutionibus Synodalibus huius Archiepiſcopatus Cæſarauguſtan. *de maior. & obed. cap. vnico. fol.* 120. Vbi

29 etiam in inferioribus Eccleſijs Rector, † aut Vicarius poſſunt pœnam imponere renuentibus ire ad Capitulum.

30 Sextò ſequitur, Aſſiſios, † Portionarios, ſeu Beneficiatos locis ſuis ad nutũ Capituli priuari poſſe, imò & ſuis Præbendis, intelligo de nutualibus, *ita Fabritius in praxi de reliquis ſtipendijs. c. 7. lib. 2. n. 16. pag.* 275. Nõ obſtanti pacto de non priuando, *vt Fabri. in praxi de offi. lib. 2. c. 8. n.* 31. Exemplo Vicarij Epiſcopi, quem ipſe Vicariatu poſſet priuare etiam ſi de non reuocando iuraſſet, *ad Bobadilla. lib. 1. politicæ. c. 15. n. 4. litera. D. & litera A. num.* 13. Et Vicarij Capituli Sede vacante quem à Capitulo eodem caſu poſſe deſtitui (fauente Deo) demonſtrabo, *in Canonicali par. 1. c. 44. n. 57. & p. 2. c. 16. num.* 17. Etiam ſi hæc deſtitutio fieret ceſſante legitima cauſa, dũmodo abeſſet malitia, vt de amotione

tione Magiſtri Capellæ Burgenſis ſedis ex multis docuit Rota *deciſ.* 778. *num.* 2. & 3. *par.* 1. *diuerſorum.* In praxi tamen id obtinet, vt etiam ſi adeſſet malitia nihilominus nutuales poſſint amoueri, quia Capitulum vtens iure ſuo, non facit iniuriam, *l. iniuriarum.* §. 1. *ff. de iniurijs. c. cum Eccleſia vulterana, vbi glo. verb. iniuria de elect. Beſignet, deciſ.* 2. *de rer. per. ex quibus ſic docet Gonza. regula.* 8. *gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 47. Quod confirmatur ex reuocatione Vicariorum nutualium Capitulis permiſſa, declarante ſic Congregatione Sacra, *de qua teſtimonium perhibet Garcia de benefi. p.* 1. *cap.* 2. *n.* 94. *quicquid contra ſentiant, Rebuffus, Gutier. Flores & Gracian. de quibus Barboſa ad Trid. Seſ.* 7. *c.* 7. *n.* 6. & *Seſ.* 24. *cap.* 18. *n.* 33.

Septimò, ex his ſequitur † vt Capitulum poſſit pri 31 uare Prębendarios ſuos diſtributionibus & fructibus, ſi aduerſus Eccleſiam ſuam patrocinium ferant. *Gloſ. verb. contra Eccleſiam in c. fina. de poſtulan.* Hæc eſt iuriſdictio correctionalis Capitulis permiſſa in priuatione Capituli & diſtributionum conſiſtens, *de qua ex Abbate & alijs loquitur Paponius lib.* 1. *tit.* 3. *arreſt.* 3.

Et ex dictis infero pœnam illam arbitrariam contra Capitularem Capituli ſecreta reuelantem, de qua locuntur Doctores *Salzedo in praxi crim. c.* 103. §. *vltimo. Menochius de arbitrar. lib.* 2. *cen.* 6. *caſu* 538. *num.* 20. eſſe infligendam à Capitulo ceſſante iureiurando de Capituli ſecreto non pandendo, nam ſi iuſiurandum intercedat, cum grauis ſit à Canonibus pœna ſanci-

ta,

ta, maiorem & grauiorem iuriſdictionem requirit.

Octauò, ex ſupradictis colligitur quantà cum iuſti-
32 ficatione procedat Alphonſina † conſtitutio, *de qua in Synodalibus huius Archiepiſcopatus. c. vnico de offi. ordin. fol.*90. Vbi quibuſcunque Eccleſiarum Collegiatarum Capitulis præſidentibus concedit facultatē (ſine præiudicio, tamen Archiepiſcopalis iuriſdictionis) corrigendi exceſſus per Canonicos, Portionarios, Beneficiatos & ſeruitores intra Eccleſias commiſſos, & mulctam pro eis imponendi.

33 Ad cuius † conſtitutionis declarationem ſciēdum eſt, quod mandata iuriſdictione intelligitur mandata, & modica coercitio. *l. fin. D. de officio eius, l. Magiſtratibus. D. de iuriſdict. omn.* Et eo ipſo quod quis ſit Prælatus habet & modicam coercitionem, *vt infra q.* 34. *arg.* 3. *num.* 25. Modica autem coercitio non ſolum poteſt exerceri contra ſeruos, ſed & contra liberos, *vt docet Iaſſo in d. l. Magiſtratibus nu.* 2. Et dicitur modica coercitio, ſi attenta qualitate perſonæ communi opinione ſeueritatem non contineat. *l. final. vbi glo. C. ad Syllanian. Iaſſ. in d. l. Magiſtratibus num.* 1. Et hæc modica coercitio & poteſt eſſe verbalis & perſonalis. *Bart. in l. Imperium in vltimis gradibus meri imperij. D. de iuriſdict. Iaſſ. in d. l. Magiſtratibus n.* 1. *& manet cum hac opinione Decius in d. l fin. D. de offi. eius. n.* 3. Et pœna pecuniaria, *vt Dec. d. n.* 3. *quem ſequitur Menochius de arbitrar. lib.* 2. *centur.* 5. *n.* 30. *caſu* 438. Et ſolet vocari imperium minus, *Bartholus ſupra in d. l. Imperium. n.* 11. *quem ſequitur Leonar-*

Leonardus ad Bullam Cœnæ lib. 2. Canon. 17. q. 3. num. 3. Baſſa autem iuriſdictio eſt eadem quæ minor iuriſdictio. *Barthol. in l. fin. num. 5. D. vti poſsid.* ſiue eſt eadem quæ pedanea iuriſdictio. *Marcus deciſ. 201. p. 1.* Modicum autem in quantitate pecuniaria, relinquitur arbitrio Iudicis, *Menoch. de arbitr. caſu. 145. num. 9.* ſicut & modica percuſio, *idem caſſu 553. num. 7.* & modicus locus *l. locus eſt. 60. vbi Rebuf. de verb. ſigni.* & modicum tempus, *l. ſi debitori D. de Iudic.* & modicum terræ, *l. ſed & ſi. D. de Iudic.* & modica falſitas, *de qua Ric. p. 3. deciſ. 328.*

Deinde † ad declarationem eiuſdem conſtitutionis in illis verbis (mulctam pro eis imponendi) obſeruandum eſt mulctam hodie conſiſtere in pœna pecuniaria, *l. 2. §. fin. vbi Bartholus, & Barbos. num. 11. D. de iudicijs.* & licet de iure ciuili is ſolum poſſit mulctã indicere, qui publice indicium habeat, *vt Barth. in d. §. fin. num. 28. & Barboſa num. 19.* De iure tamen Canonico ex delegatione etiam is qui publice iudicium non habet poteſt mulctam indicere, *vt ex multis congerit Barboſa d. §. fin. num. 94. per text. in c. paſtoralis. 28. de offic. deleg.* 34

Iuriſdictio tamen † propria & ſtricta ſolet Capitulis competere, vel ex conſuetudine, vel ex præſcriptione, vel ex priuilegio, vt in Eccleſijs quibus Clemens VII. iuriſdictionale priuilegium conceſſit. *Eas recenſet addit. ad Paponi. lib. 1. tit. 3. arreſ. 3. vt ponderaui ſupra num. 17.* Idque probatur *ex hoc cap. 6. Seſſ. 25. de* 35

36 *reform.*† Cæteris autem in rebus, vbi hæc verba. Cæteris autem in rebus, Capituli iuriſdictio & poteſtas, ſi qua eis competit & bonorum adminiſtratio, ſalua & intacta omnino relinquatur, *vbi Barboſa num.* 25. refert declaraſſe Sacram Congregationem, hoc debere fieri iuxta conſuetudinem & ſtatuta hactenus obſeruata.

37 Ex his ſequitur Primo, † Capitulum poſſe indicere ceſſationem à diuinis. *cap. irrefragabili.* §. *cæterum de offi. ordin. cap. ſi Canonici. c. quamuis, eodem tit. in* 6. *tractat Menochius de arbitr. lib.* 2. *centur.* 2. *caſu.* 180. Dummodo Canonici ſint in tali conſuetudine & priuilegio, *vt obſeruat Imola in d.* §. *cæterum, n.* 18.

38 Secundò, ſequitur ad Capitulum ſpectare † nominationem exiſtentium in Pontificalibus tàm in Miſſa, quàm in Veſperis ſi eiuſdem Eccleſiæ ſit conſuetudo. *cap.* 12. *verſ. committantes de reforma. Seſſ.* 24. *vbi Farina.* §. *fin. Barboſa. num.* 43. *Marcilla lib.* 1. *tit.* 9. *c.* 17. *lit. K. in fine.*

39 Tertiò ſequitur, vt Parochus † ſubſit Capitulo, in actibus concernentibus cultum diuinum, ſi ita habeat conſuetudo, *gloſ. ver. perceptionem in cap. irrefragabili de offi. ordin. quem ſequitur Rubeus apud Gratianum diſcept.* 298. *n.* 50. *p.* 2.

Non obſtant in contrarium à deducta argumenta quibus diſtinguendo reſpondemus.

40 An loquamur † de iuriſdictione propria & ordinaria & hæc ceſſante conſuetudine, præſcriptione, vel priuilegio, nullo modo

modo Capitulis competit, *vt dixi ſupra num.* 17. *&* *num.* 35. Aut loquimur de iuriſdictione impropria & lata, & hæc Capitulis competit, *vt ſupra num.* 19. *&* *num. ſequenti.*

Neque obſtat id quod diximus *ſupra num.* 10. quod Capitulum territorio caret, quia bene poteſt † eſſe iuriſdictio ſine territorio. *cap.* 1. *de Relig. Dom. gloſ. verb. diuiſis. in cap.* 1. *d. x. gloſ. ver. Diœceſim in clem. ne Romani.* §. *ſane de electione, Rota deciſ.* 324. *num.* 10. *par.* 1. *recentiſ.* 41

Non obſtat, id quod de ſuperioritate Decani † reſpectu Capituli dicitur ſupra *num.* 14. quia aduertendum eſt Decanum Capituli Cathedralis ſe habere ad ipſum Capitulum hoc modo. Eſt caput Capituli in hunc effectum, vt eius ſit conuocatio, & in Capitulo habeat primam ſedem, non tamen eſt maior, ſed inferior toto Capitulo, *Nauarr. conſ.* 6. *num.* 5. *ad ſolutionem.* 2. *de offi. ordin. Sanchez de matrimon. par.* 3. *lib.* 8. *diſput.* 17. *num.* 36. Eſt & caput & quo ad alia de quibus infra quæſt. ſequenti num. 6. & 44. arg. 2. Circa coactionem vero Capituli aduertendum eſt, † quod de iure coactio iſta ſpectat ad antiquiorem Canonicum, *Abb. in cap. in Geneſi. num.* 2. *de elect. Idem in c.* 2. *de his quæ fiunt à maior. par. Rebuffus de nomin. q.* 21. *n.* 6. *&* 8. dico infra. q. 34. n. 21. 42 43

Id quod de Decano dixi modo, confirmatur exẽplo Archiepiſcopi † cui' eſt ſimiliter Synodi Prouincialis coactio, & illi præeſt, in prima ſede, nõ tamẽ eſt maior 44

Synodo

Synodo congregata, *Nauarr. conſ. 6. num. 5. ad ſolutionem. 1. de maior. & obed.* & ab Archiepiſcopo appellatur ad ipſam Synodum, tanquam ab inferiori ad ſuperiorem *gl. ſchol. vlt. in cap. à collatione de appell. in 6. Hoſtienſis in cap. graue. 29. de præb. Cardin. in Clem. 1. § quod etiam in interdictis. num. 1. notab. 1. de ſent. excomun. vbi Ancharranus num. 4. notab. 5. quos refert & ſequitur Sanchez de matrimonio. par. 3. lib. 8. diſp. 17. num. 36.* Archiepiſcopus vero à Synodo puniri non poteſt, licet aliud in Decano à Capitulo puniendo dictũ ſit ſupra, num. 42. Quia Archiepiſcopalis dignitas præexcelentiori gradu eſt condecoranda. *d. c. graue vbi conſiderat Butrius num. 17. Panormi. 8. quos refert & ſequitur Sala de legibus q. 97. tracta. 14. diſpu. 20. ſect. 4. num. 46.* Sed non ideo permittitur Archiepiſcopo diſpenſare in conſtitutione Synodi Prouincialis, vt vtrumque nouiſsimê multis authoritatibus confirmat Moneta *de commutat. cap. 5. num. 267.*

Plura huic congrua quæſtioni, ſequens ediſſerit.

Summaria Quæſtionis. 34.

Prima Dignitas poſt Pontificalem quæ ſit. num. 1.

Prælatio attenditur ex conſuetudine num. 2.

Archidiaconus de iure eſt prima Dignitas. n. 3.

Prior, Præpoſitus, Decanus, Abbas, Archidiaconus, Archipresbiter, dicuntur Dignitates primæ poſt Pontificalem. num. 4.

Præpo-

Præpoſiti, cur ſic vocentur. n. 5.

Decanus eſt caput Capituli,*n*.6.& 44.*Reparat collapſa,n*.8. *iudicat,n*.11.*ſucceſsit Archipresbytero,n*.4.& 12.*mo dicam iuriſdictionem cenſuris expedit.n*.13.*punit delinquentes in choro etiam Canonicos, n*.14.

Caput cæteris membris dat fomentum, n.7.

Vniuerſitas delinquit,ſi caput delinquit, n.9.& 43.

Rectore,& *Conſiliarijs condemnatis, Rector ſoluit dimidiũ pœnæ, n*. 10.

Decanus compellit etiam Canonicos ad modeſte loquendum, & *proceden. n*.15. *etiam in choro. nu.* 16. *eſt hoſtis Epiſcopi. n*.19.

Cantor habet iuriſdictionem etiam in Canonicos.n.17.

Plebanus habet iuriſdictionem, n. 18.

Decanus ſedet primo loco, n.20. *eſt Prælatus. n*. 21. *præcedit officialem, nu*.22. *inuigilat choro.n*.23. *Cognoſcit de punctatione. n*. 24. *recedit à choro ſine licentia. n*.26. *Procuratorem ſignat ſine Capitulo. n*. 27.

Dirimit votorum paritatem,n.28.*recognoſcit monitoria legẽda.n*.29. & 46.*diſpenſat. n*. 36. *interdicit. nu*. 37. *viſitat.n*.42.

Prælatus quilibet habet modicam coercitionem.n.25.

Decanus non nominat ſolus Commiſſarios.n.30. *Solus non aperit Epiſtolas. n*.31. *Capitularibus aſſurgit. n*. 32.*veniam petit receßurus , num*. 33. *admonet ,* & *refert Epiſcopo.n*.34. *Eius maioritas, vel minoritas pendet à conſuetudine. n*. 35.40.& 41.

Decanus de Tudela multis prærogatiuis gaudet. n.38.

Y *Archi-*

Archidiaconus de Birbieſca eſt ordinarius. num. 39.
Archidiaconus quando Vicarius Generalis. n. 45.
Conſtitutiones Synodales de recognoſcendis edictis reuocatæ, num. 47.
Delegatus procedit contra Epiſcopum turbantem. n. 48.

Quæſtio. XXXIIII.

An Decanus habeat iuriſdictionem in Capitulum, vel Præbendarios?

ANte omnia ſuppono, quod Dignitas maior,
1 ſeu prima † poſt Pontificalem dicitur illa,
quæ non habet aliam Dignitatem ſuperio-
rem excepta Pontificali. *Farina. deciſ.* 886. *in recolle-
ctis ciuilibus, Ceremoniale lib.* 1. *cap.* 18. *Riccius reſolutio.*
2 *practicab. cap.* 168. *num.* 4. Attenditur † autem maio-
ritas prælationis, non ſecundum ius, ſed ſecundum
conſuetudinē. *Zabarella conſil.* 62. *n.* 1. *in principio, & in
medio. Pariſ. de reſig. lib.* 2. *q.* 1. *n.* 83. *Mantic. deciſ.* 175. *n.* 3.
Præ alijs Cochier. *ad reg.* 3. *Cancellar. à num.* 19.
vbi multa de Decanatu. Nam † de iure communi Ar-
3 chidiaconus eſt prima dignitas poſt Pontificalē, *Are-
tinus cōſ.* 23. *n.* 7. *verſ. quia de iure, Boer. deciſ.* 186. *n.* 5. *verſ.
quinimo Gramaticus deciſ.* 64. *num.* 19. *Additio ad Ludoui.
deciſ.* 411. *num.* 5.
4 Deinde ſuppono † dicta de Decano in præſenti in
telligi repetita de quolibet perſonatu, dum ſit prima
Dignitas poſt Pōtificalem: nam & Prior Eccleſię Col

legialis

legialis vel ſæcularis, vel regularis æquiparatur Abbati. *Nauarr. conſ. 4. de maior & obed. num. 3.* Nec intereſt, quod primus iſte vocetur Archipræsbiter, quia & Archidiaconus ſucceſſit Archipræsbitero, *deciſ. 533. n. 5. p. 2. recentiſ.* Et Decanus Archipræsbiteri ſucceſſor eſt, *c. ad hæc. §. Archipræsbiteri de officio Archidiac. c. miniſteriũ de officio Archipræsbit. c. dudum de priuileg. Rota deciſ. 4. n. 1. de elect. deciſ. 17. de cõceſione præb. in nouis. d. deciſ. 533. n. 5.* vbi dicitur quod Archipræsbiter Decanus præſbiterorum eſt, *Moſconius de Maieſtat. Eccle. 1. c. 13. p. 1. Fabritius de benefi. cum Dign. c. 4. num. 44. vbi additio litera R.* Nec intereſt, an appellatur Præpoſitus, nam & hic comparatur cum Decano. *c. nullus. cum ſeq. diſt. 60. Fabri. d. c. 4. n. 50.*

Et Præpoſiti † ſunt hi qui in Eccleſia regulari vocabantur Priores, & nunc ſæculares effecti adpellantur Prępoſiti, *Doctores, & gloſſa verb. Præpoſituras in c. 1. de conſuetud. in 6. & verb. Præpoſiti in c. 1. de ætat. & qualit. eodem libro. Coppinus de ſacra pol. 1. tit. 6. num. 15. Fabri. dict. cap. 4. num. 52. Petrus Gregor. Syntacm. lib. 15. p. 2. c. 18. num. 60.* Vbi Coppinus & Fabritius atteſtantur Præpoſitos, ſic vocari, qui ante nominabantur Priores, vt patiantur diminutionẽ nominis, ſicut paſſi ſunt, qualitatis & poteſtatis. 5

His ſuppoſitis, videtur dicẽdũ Decano incũbere iuriſdictionẽ aduerſus omnes Eccleſię cui eſt Præfectus Prębẽdarios. Primo, † quia eſt caput Capituli, quod in hac alma Sede, difficultate caret, *vt in Bulla Clem. viij.* 6

poſita poſt. q. 1. *n.* 71. Ius commune id ipſum de alijs Eccleſijs ſuadet, *vt legitur & notatur in c. cum inter vniuerſas*, 18. *de elect. c. poſt electionem de conceſſ. præb. l. non plures. C. de Sacroſ. Eccleſ. l.* 1. *&* 2. *C. de Decur. lib.* 12. *Rota deciſ.* 4. *de elect. & deciſ.* 17. *poſt med. de conceſ. præb. in nouis, & probat Suarez de legib lib.* 4. *c.* 6. *vbi Sala. q.* 95. *tract.* 14. *diſp.* 8. *ſect.* 6. *n.* 84. Et cum fictio naturam imitetur. §. *minorem. inſt. de adop.* Decanus, vt cætera membra regat & gubernet, neceſſe eſt, cum in corpore naturali

7 membra à capite † fomentum, decorem & formam recipiant, & memoria, intellectus & voluntas capiti inhereant, in quo diuinæ pulchritudinis effigies eſt ſituata. *l. ſi quis in metallum. C. de pœnis, proſequitur Boerius de author. mag. conſil. n.* 18. quia caput, principale membrũ eſt corporis. *l. cum in diuerſis. D. de religioſ. dixi ſupra. q.* 1.

8 *n.* 8. Et † ad Decanũ tanquam ad caput Collegij ſpectat erigere collapſa, colligere ſparſa, & recuperare perdita, & deformia formare, *ad Rodericum Zamorenſem Epiſcopum, in ſpeculo vitæ humanæ lib.* 2. *c.* 13. Sicuti &

9 † patratum delictum à capite, patratum ab vniuerſitate cenſetur, *Tyberius Decianus conſil.* 10. *n.* 45. *lib.* 1. Quo-

10 modo hoc intelligatur dicam, *infr. n.* 43. Et Rectore † condemnato cum Conſiliariis ſuis ad aliquam ſummã dimidiã exſoluet Rector, & Cõſiliarij dimidiã. *l. quoniã vbi Salizetus. C. de appel. & lib.* 1. *cõmunium. tit.* 24. *n.* 10.

11 Secundò, quia de iuriſdictione Decani † quã plures authoritates atteſtantur. In primis de iure diuino Exodi. c. 18. circa finẽ ſic ſcribitur, & electis viris ſtrenuis de

dẹ cuncto Iſrael, conſtituit eos Principes populi Tribunos & Centuriones, & quinquegenarios & Decanos, qui iudicabant plebem omni tempore, quicquid autem grauius erat referebant ad eum, faciliora tantunmodo indicantes, *quam authoritatē ad hoc propoſitum ponderat Rodericus in ſpeculo lib. 2. cap. 13.* Item probatur, quia Archipreſbyteri † quibus Decani ſucceſerunt, 12
vt ſupra num. 4. iuriſdictionem leuem exercent, *Panor. in cap. cum contingat. num. 28. & 29. de foro competi. & in cap. cum ab Eccleſiarum num. 9. de officio ordin.* voluntariam non contentioſam, *Cucus inſtit. maior. 2. cap. 11. num. 11. vbi tit. 12. à num. 6. docet.* Idem † de modica 13
iuriſdictione Præpoſiti in Clericos Eccleſiæ ſuæ, quam cenſuris poteſt expedire, & quod Decani habeant iuriſdictionem ſaltim in minoribus, *probat Garcia de expenſis cap. 9. num. 5. & 6. tracta. tom. 17. folio 204.* Hæc iuriſdictio, & competit Decano, vt ſucceſſori Archidiaconi, *deciſ. 4. de elect. in nouis* ſiue tanquam Collegij Prælato. *deciſ. 9. de præb. in nouis,* imo & ordinaria competit, vel vt Decano, vel vt Archidiaconi ſucceſori. *Speculator de offic. ordin. §. 1. quem ſequitur Mohedanus deciſ. 164. num. 4. & latius proſequitur Riccius Collectan. 1618. par. 5. glo. ver. iurgia in. cap. perlectis. d. 25.* quam iuriſdictionem excomunicationis gladio poteſt communire, *vt notat Petrus Greg. in cap. conquærenti. de offic. ordin. cap. 11. num. 14. & dixi de Præpoſito ſupra num. 5.*
Qui † in choro deliquerit etiam Canonicus præſidentis arbitrio diſtributione mulctatur, *vt ſanctus Ca-* 14

ralus in actib. Eccleſiæ Mediolanen. par. 1. fol. 16. col. 4.
diffinit. & id eſt quod dicitur, *in cap. 2. de offic. Archip.*
quod Archipresbiteri poteſtate vtuntur in Cardina-
les Sacerdotes, *qui ſint iſti? Explicuimus ſupra quæſt. 1.*
15 *num.* 30. Tam † Archidiaconus, quam Decanus Ca-
nonicos modeſte procedere, ſuo tempore loqui, & vo
ta proferre curat, & ſecus facientes à Capitulo eijcit
& ſeruitij illius diei amiſſione caſtigat, *Anaſtaſius Ger-*
monius in ſuo Archiepiſcopali lib. 1. tit. 11. cap. vnico. Ma-
16 le † legentes, negligenter cantantes, confabulantes, ri-
dentes, aut irreuerenter in choro verſantes, denuntian-
te Cantore Decanus ſalutari pœnitentia cohibet. *Idem*
Anaſtaſius lib. 4. tit. 13. cap. 14. §. 1. Rurſus Archi-
presbiter ſummit informationes ſuper matrimonijs à
forenſibus contrahendis de quibus in *Tridentino Seſ.*
24. *de reform. matrim. cap. 7.* Admonet ſuos Sacerdo-
tes, vt muneri ſibi iniuncto ſatisfaciant, excitantes cla-
morem in choro, vt ab ſtrepitu deſiſtant, & minima ex
pedit, quæ ab Epiſcopo ſunt ordinata, & quæ figuram
Iudicij non requirunt. *Litta deciſ. 129. apud Farin. in*
crimin. par. 2. & ſecundum conſtitutionem Synodalem
huius Archiepiſcopatus alia exequitur, *de quibus ſupra*
quæſt. 33. *num.* 32. Hæc eadem pars, corroboratior
permanebit argumento ſumpto à minori ad maius,
quod validum eſt in iure, *cap. cum in cunctis vbi gloſ. in*
princ. de elect. Euerardus in locis legalibus cap. 15. num. 1.
17 At Primicerius † ſeu Cantor iuriſdictionem exercent
non ſolum in ſacrificulos hoc eſt inferioris gradus Clo

ricos,ſed & in Canonicos & Dignitates,*gloſ. in §. final. in pracmat. ſanct. tit. quomodo diui. offic. Chopinus de ſacra polit. tit. 3. num. 10. Fabritius in prax. de benefit. cum Dignit. lib. 3. cap. 4. num. 56.* Immo † & Plebanus habet 18
iuriſdictionem cumulatiuam tàm in Clericos quàm in laicos. *cap. 3. cap. 4. vbi notat Innoc. de offic. ordin.* & quilibet Rector ius habet mulctam exigendi, *vt præſuponit ex Barthol. in l. 1. D. de albo ſcribendo, Marcus, deciſ. 805. par. 1. deciſ. 9. de præb. in nouis. Achilles deciſ. 8. de procurat.* ſimiliter & à † congrüo quia congruit rationi, vt 19
Decanus iuriſdictione ſit munitus, qui *teſtimonio Roderici ſupra d. cap. 13.* ſi recte agat, Epiſcopo odioſus ſit, neceſſe eſt: adeò vt illius ſit hoſtis, ſi Collegij amicus eſſe cupit.

Tertiò quia hæc Dignitas, multis prærogatiuis communitur, nam † primo loco, poſt Epiſcopum De- 20
canus ſiuè præpoſitus exiſtit & prima poſt Pontificalem Dignitas appellatur, nam poſt Pontificalem maior & principalior cura, & Collegij adminiſtratio ei congruit, proximior eſt Epiſcopo Dignitate & honore, cui propinquior eſt Conſilio & aſſiſtentia, *vt Rodericus in dicto ſpeculo. lib. 2. cap. 13.* Dicitur † Prælatus 21
Collegij, *deciſ. 9. de præbendis. in nouis.* Ad Decanum ſpectat Capitulum congregare, *eo modo quo dixi ſupra q. 33. num. 43. & probat. l. 2. C. de decurion, vbi notat Bartho. & Curia Piſana lib. 1. cap. 2. nu. 3. vbi additio lit. a.* in tantum vt ſine eo Capitulum congregari non poſſit. *l. nulli. D. quod caiuſque Vniuerſit. l. 1. D. de decretis*

cretis ab ordin.notant Doctores in c.1.de Syndic. & *Curia Pi*
22 *ſana lib.1.c.8.n.1.* Præpoſitus † Eccleſię Collegiatæ of-
ficialem foraneum præcedit, *Riccius in praxi deciſ.577.*
Decanus habet præheminentiam. *Mohed. deciſ.164.*
Et habet aſſiſtentiam iuris communis præheminendi
alijs Præsbyteris Eccleſię. *Puteus deciſ.210. lib.3.n.1.*
23 Inuigilat † ſuper proſecutione diuini officij, & diſci-
plina chori. *Concilium Baſilienſe. Seſſ.21.tit.quomodo diui
na offi.ſint celebr. quod allegatur à Rota deciſ.533.p.2.rec.
n.5.* Tempus horarum pſallendarum, & alia inferiora
miniſteria deſignat. *Clem.1.de celebr.miſ. vbi Vitalin. n.
63. Zabarel n.4.§.1.* Indicit ſilentium in choro, etiam
ſi alius acquiſiuerit huiuſmodi facultatem, quia cenſe-
tur acquiſiſſe cumulatiuè. *d. deciſ.533.n.1.* & *2.* Cog-
24 noſcit, † an quis ſit bene, vel male punctatus? *Rota de-
ciſ.432.p.3. diuerſ. Alex. Raud. variar.lib.1.c.67.* Adſcri
bitur inter inferiores Prælatos. *dec.9. de præb. in nouis.*
25 *Achill deciſ.8. de procurat.* Et quilibet Prælatus † modi-
cam coercitionem habet, vt compellat pro conſuetis
Eccleſię ſeruitijs præſtandis. *Bald. vol.1. conſil.130.n.*
26 *2.in fine.* Receſurus à choro † non licentiam poſtulat à
Punctatore, *vt de Præpoſito docet Ricc.in praxi.deciſ.583.*
27 Non eſt priuata perſona, ſed Prælatus, & † Procura-
tor ab eo conſtitutus contra Epiſcopum in cauſa Ca-
pituli cenſetur bene conſtitutus. *Achilles. d. deciſ.8.de
28 Procur.* Præſidis † ſuffragium dirimit paritatem voto-
rum, *vt de Senatu Delphinatus probat Franciſ. Marc. de-
ciſ.5. lib.1.* & *lib.2. deciſ.295. De Senatu Neapolitano*

Franch.

Franc. deciſ. 252. p. 2. n. 2. De Luſitano Gamma. deciſ. 1. n. 12. De Pedemontano Theſaurus Dec. 1. n. 5. De omni Senatu, idem Theſaurus d. deciſ. 1. n. 8. in fine. Recognoſcit † lite- 29
ras, ſiue Apoſtolicas; ſiue ordinarias, in Cathedra, vulgo pulpito legendas in hac alma Metropolitana Sede, *vt in conſtitut. Synodal. cap. vnic. de exceſſ. Præl. fol. 97. ſed de hoc infra n. 46.*

Attento tamen iure communi, quæſtio noſtra negatiuè reſoluenda eſt, quia vrbs, orbe non maior eſt, *vt argumentatur D. Hieronymus in c. legimus. d. 93.* Sed Capitulum iuriſdictione caret, *vt oſtendi ſupra q. 33. n.* 17. Ergo, & Decanus. Hinc eſt, vt Decanus prohibea-
tur ſolus † nominare Commiſſarios, *argumento eorum* 30
quæ tradit Ioannes de Platea. in l. quid extra ordinarium. C. de legation. lib. 10. & alij quos ſequitur Bobadilla in politica. lib. 3. c. 8. n. 67. Hinc † etiam eſt vt prohibeatur & ape- 31
rire Epiſtolas ſine Capitulo. Ideoque nulla fuit adhibita fides Epiſtolæ quam Tyberius ſine Senatu aperuit à Pilato miſſę de Chriſti Domini noſtri vita, Paſſione, & Reſurrectione. *D. Antoninus in Hiſtoria. tit. 6. c. 12. §. 1. Bobadilla lib. 3. politic. c. 7. n. 68. Baronius vbi & Spondanus in Annalibus anno Chriſti 34. Tyberij. 18. n. 63.*

In hac autẽ Sede Cæſaraug. quatuor adhibitis Capitularibus Epiſtolas non Regias aperire permititur, *vt 4. p. ſtatut. c. 6.* Hinc & eſt † vt Capitularibus ſuis 32
aſſurrectionem debeat. *Argumento Capituli eſto ſubiectus d. 95. docet Curia Piſana lib. 2. c. 3.* Vt exiens † à choro 33
etiã pro re communi veniam petat. *Anaſtaſius Germo-*

nius

uius, in ſuo Archiepiſcopali lib. 3. t. 6. §. 2. §. Carolus in actibus Eccleſiæ Mediol. fol. 16. col. 4.

34 Secundo, quia & † Archipresbyteri prohibentur cohercere & pœnam iniungere ſibi inobedientibus in officio, ſed permittuntur dumtaxat, admonere Clericos, vt muneri ſuo ſatisfaciant, quod ſi non fecerint Epiſcopo referre. *Ancharranus. in clem. 1. de præb. n. 1. in fine, & alij Canoniſtæ in c. 1. & 3. de offi. Archipresb. quos refert & ſequitur Rota apud Farin. in crimin. 2. p. deciſ. 129.* Et ſi aliquãdo Decanus iuriſdictionem obtineret, hęc iuriſdictio intelligeretur data cumulatiuè cum ordinario, *vt neruoſe defendit Burſatus conſil. 391. n. 10. lib. 4.*

Tertio, quia hoc ipſum multis authoritatibus confirmatur in quibus dicitur, Decani † prærogatiuas cõ-
35 ſiſtere in ſola prælatione quadam ſeu iure ſedendi inter primos, & aliquando cenſeri vt perſonatum, aliquando vt dignitatem *ad notata per Copinum de ſacr. polit. lib. 1. tit. 1. nu. 17. Antonium Fabritium in praxi de benefi. cum dignit. c. 4. n. 45.* In quo multum præſtat conſuetudo, *ad gloſ. ver. Decanus in prag. tit. quomodo, diuin. offi. ſit celeb. §. ſuper his, deciſ. 4. n. 3. de electio. deciſ. 9. de præb. dec. 17. de conceſſ. præb. in nou.* Idem dicitur de Abbate circa punitionem Capellanorum, *deciſ. 717. apud Farina. in recolec. cit.*

36 Vnde nonnulli Decani, † diſpenſant circa celebrationem nuptiarum extra tempora, *Coppinus ſup. lib. 2. tit. 7. n. 6. & 47. Fabri. d. c. 4. n. 47.* In quo aduertendum eſt, quocunque tempore poſſe matrimonium contrahi

hi corã Parocho, ſed nuptiarum ſolẽnitates, conuiuiã, traductiones ad domũ, & carnalẽ copulam prohiberi certis tẽporibus. c. 10. *Seſ. 24. de refor. matri. vbi ſcribentes referunt ſic Sacrã Congregationẽ declaraſſe.* Et nonnulli Decani poſſunt † interdicere. *c. dilecti de appella. notat Innoc. in c. irrefragab. de offi. ord. n. 4.* Alij punire poſſunt, *deciſ. 2. de præſc. in nouis*, & alij alijs præheminẽtijs gaudent, *Mohedanus deciſ. 164.* Exemplum † ſit in Decano Eccleſiæ Collegiatæ de Tudela irregularibus præheminentijs communito, *vt Farina in recollectis ciuili. deciſ. 709.* Item in Archidiacono † de Birbieſca Sedis Burgen. qui venit appellatione ordinarij in cauſis ciuilibus, criminalibus, & matrimonialibus, *vt Coccinus deciſ. 346. num. 1.* 37 38 39

Non obſtãt ſuperius allegata, quia reſp. in iuriſdictione Decani principaliter eſſe attendendam conſuetudinẽ, *dixi ſupra fund. 3. n. 35.* Et ideò † aliquandò eſt maior, & aliquando minor, *vt de Præpoſito atteſtatur Rota deciſ. 4. num. 5. de electione in nouis.* Hinc fit vt Archipreſbyter per poſſeſſionem decem annorum poſſit acquirere iuriſdictionem iniungendi Canonicis curam animarum ſub cenſuris. *Mart. deciſ. 177. in votis Piſanis.* Et è conuerſo Decanatus † ſæpe non ſonat in nomen Dignitatis, ſed in ſimplicis beneficij, *deciſ. 17. de præb. in nouis.* Aliquando in ſimplicis Perſonatus quandoque in Dignitatis, & aliquando nullã habet vmbram Prælaturæ. *Coppinus de ſacra politia lib. 1. tit. 1. n. 17. Antonius Fabritius in praxi de beneſ. cum Dignit. c. 4. n. 41. & deciſ. 9. de præb.* 40 41

de præb.in nouis. Et aliquando diuerſis gaudent prærogatiuis, *quas recenſui ſupra fundamento* 3. *n.* 15.

42 Nam & multis Decanis viſitatio † & punitio inferiorum competit ex conſuetudine, *c.* 2. *Seſ.* 24. *de reform.vbi Altamiranus n.* 27. *fol.* 128. quos ſemel legitimè correctos & punitos Epiſcopus denuo corrigere & punire prohibetur ſuper eodem, *vt Sacram Congregationem declaraſſe refert Guillemart ad Trid. Seſſ.6.c.* 4. *in prætermiſsis*, *& diximus vberius ſupra q.* 27. *num.* 22. Et

43 quod † ſupra diximus *num.*9. vt factum à capite, cenſeatur factum ab vniuerſitate, intelligitur ſi cõſuetudo ita ſe habeat à qua non eſt recedendum. *Zephalus conſil.* 328. *à num.* 41. *lib.* 3. *quem refert & ſequitur additio ad Magonium deciſ. Luc.* 72. *litera A.* Et quod ſupra diximus de punitione Capellanorum Abbati competenti *num.* 4. intelligitur ſtante conſuetudine immemoriali, vel priuilegio. *Farina in recollectis ciuil. deciſ.* 717.

44 Illud vero, † quod dicitur Decanum eſſe caput Capituli, *vt num.* 8. intelligitur, quo ad minora & ſingularia, quæ poſſunt Decanus & Capitulum ſtatuere ſine Epiſcopo, nam quo ad vniuerſa, & maxime quo ad maiora Epiſcopus caput eſt. *c. nouit. de his quæ fiunt. Suar. de legib.lib.*4.*c.*6.*num.* 11. *vbi Sala tract.* 14. *q.* 95.

45 *diſp.*8. *ſect.* 16. *n.* 84. Et quando Archidiaconus † iudicabat Clericos. *c. perlectis diſt.* 25. hoc faciebat nomine Epiſcopi, cuius erat Vicarius Generalis. *c.* 1. *de offi. Archidiac.* Et ab ipſo prohibito reuocari poterat. *Præpoſitus in dicto. c. perlectis. n.* 32. *argumento tex. in l. iudicium ſoluitur.*

ſoluitur. D. de Iudit. vbi refert Barboſa in l. 1. *artic.* 3. *num.* 221.

Sed diſputandum eſt de prærogatiua Decani ſedis Cæſaraug. ſiue Præſidis, in recognoſcendo edicta ſiue monitoria in Cathedra Vulgo, Pulpito, Legenda. *Ad dicta ſupra num.* 29. In qua quæſtione, eadem qua ſemper ſimplicitate ſententiam meam explanabo. Non mouebor ad aliter ſcribendum tanquam ſedis ipſius Canonicus, nec tanquam Officialis principalis, & Vicarius Generalis Domini mei D. Petri Gonçalez de Mẽdoza, nunc Archiepiſcopi Cæſaraug. ſed ad Seguntinen. Eccleſiam tranſlati. Prætenditur ergo hæc facultas à Capitulo Cæſaraug. ex conſuetudine vetuſta. Et cum die 18. Auguſti de anno 1619. Dominus meus mandauiſſet publicare literas quarundam indulgentiarum, & eius miniſter veniam poſtulaſſet à Decano, iſto renuente licentiam concedere, ſuo inconſulto Capitulo, non ſpectato conſultationis fine & Capituli aſſenſu. D. D. Petrus de Molina tunc Vicarius Generalis ipſemet Cathedram animoſe conſcendit, & indulgentias publicauit, & licet cauſam coram. R. P. D. Vbaldo pendenti, teſtes pro Capitulo examinati, ſatis probent conſuetudinem memoriam hominum excendentem de venia legendi à Capituli Prſide poſtulari conſueta, nil tamen de facultati prohibendi lectionem edictorum.

Nec id videtur rationi † conſonum, nam hæc edi- 47
ctorum examinatio & lectionis prohibitio quæ in mul-

tis

tis Diæceſibus de anno CIↃ. IↃ. XV. & auctoritate Vrbani VI. & de hoc Archiepiſcopatu conſtat ex Synodo, illo anno, celebrata per Alfonſum ſuum Archiepiſcopum, vt in conſtitutionibus Synodalibus, *de exceſibus Prælatorum cap. vnico. fol.* 97. fuit reuocata per Leonem X. *de anno* CIↃ. IↃ. *xviij. vt cōſtat ex Bullario conſtit.* 30. §. 3. *thom.* 1. quæ reuocatio fuerat introducta à Bonifatio IX. *in Leonina conſtitutione relato. & à Martino V. conſtit. 2. par. 1. pag. 250. & à Gregorio XIII. conſtit. 19. par. 2. & Paulo V. conſtit.* 41. §. 14. *vbi Laertius Cherubinus ſatis id explicat & diſertè Cōcano nicus meus Antonius Atrian pro Mareca fol.* 39. *in Regal.* 6. & in hac alma ſede non eſt veroſimile talem licentiam ſaltim propriam, quæ poſſit concedi & denegari, *ad Panormit. in cap. tuæ fraternitatis. num.* 3. *de Cleric. non reſid. per tex. ibi.* Pręſidenti fuiſſe permiſſam. Ex ſequentibus coniecturis, in primis quia nec conſtitutio Synodalis iam reuocata, vt modo dixi loquitur de Prę ſidibus Eccleſiarum, ſed de Vicario Generali vel Offitiali principali. Itē quia ſi Pręſes, talem dandi licentiam propriam acquiſiuiſſet immemoriali vſu, quomodo, tanto tēpore nō occurrit alicuius edicti publicatio dig na licētiæ denegatione? Deinde ſi Pręſidis arbitrio cōceſſio, vel denegatio fuit relicta, cur die illa 18. Auguſti, Decanus ad conſilium Capituli, recurſum habuit? Rurſus, quia inueroſimile videtur Iudices Apoſtolicos, contra quos & huiuſmodi maieſtas prætenditur, ſimilis licentiæ denegationi, eſſe ſubiectos, de quibus

Iure

Iure cautum eſt, poſſe † ſuam iuriſdictionem contra quoſcumque turbantes defendere, etiam contra ipſum Epiſcopũ. *Lelius Zechius de rep. Eccl. c. 22. n. 6. pag.* 207. quod ſi Epiſcopus, qui eſt caput Capituli, *vt ſupra n.* 44. turbare nõ poteſt; quãto minus Pręſes Capituli. 48

Quæſtio Vltima.

De fonte ex quo harum quæſtionum reſolutio congeſta fuit, ideſt

De Auditoribus Sacræ Rotæ Romanæ.

Quæſtio iſta decem ſupra vnum. §§. continebit.

Primus de Origine.	*VII. De Priuilegijs.*
II. De Nomine.	*VIII. De Iuriſdictione.*
III. De Natione.	*IX. De Deciſ.*
IIII. De Numero.	*X. De Styllo.*
V. De Qualitate.	*XI. De Salario.*
VI. De Præſtantia.	

§. Primus de Origine.

OLim ex toto terrarum orbe nedum Eccleſiaſticæ, ſed & profanæ & nedum priuatorũ, ſed etiam Principum & Regum ad Summũ Pontificem deferebantur etiam ſponte, & quo veniẽtibus facilior ad Pontificem aditus pateret, ei cum ad cele-

celebrandas Miſſas perageret, obuiam fiebant, quò tempore habebat ſecum nonnullos inſignes, ac eximios Iuriſconſultos, qui in Capella diuinis inſeruiebant, & inde Capellanorum nomen habebant. Papa igitur his adſtantibus cauſas committebat, & hi ſunt qui hodie vocantur Auditores Rotæ, *vt Veſtrius in Praxi lib. 2. c. 17. n. 1. Zechius de rep. Eccleſiaſtica. cap. 11. Scatia de iudicijs lib. 1. c. 26. pag. 50. n. 1.* De his creditur eſſe ſubrogatos in locum eorum, qui erant in Aula Lateranen. quorum octo erant de numero minorum, & quatuor de ordine maiorum, *vt Vantius de nullit. ex defectu iuriſdictionis n. 41.* Quô reſpexit Ludouicus Gomez *in prohemio regular. §. nam ſatis.* dicens, Sacræ Rotæ Auditores duplici, Primo & ſecundo gradu diſtingui ſolitos, nam Iudex aquo, Auditor gradus primi, & Iudex ad quem Auditor gradus ſecundi appellabatur, *proſequimur ſub q. 33. n. 2. & 3.* De his intelligendū eſt quod dicitur *deciſ. 24. de ſent. excom. in antiquis.* Auditorem ſecundæ inſtantiæ non debere abſoluere excommunicatum, per Auditorem primæ inſtantiæ, ſi ritè & rectè eſt excommunicatus. De his intelligitur, deciſio Faſtoli *dub. 42. caſu. 21. n. 1.* in illis verbis. Demū communiter omnes alij Auditores primi gradus concordant, *proſequitur Marta de Tribunalibus c. 13. n. 5.*

§. II. De Nomine.

Illud in primis obſeruandum eſt Auditorem dici, cui articulus alicuius cauſæ committitur audiēdus & exa-

& examinandus, *c. ſuper quæſtionum*, §. *verum cum totum de offi. deleg. Zabarel. in clem. Auditor de reſcrip. n.* 4. Auditor eſt in duplici differentia, alius conſtitutus à ſuperiori, vt Papa, Imperatore, Rege, alius ab inferiori, *vt proſequitur Zabarella in d. clem. Auditor num.* 6. *l. præcipimus, verſ. quod ſi à Duce. C. de appellat.* Auditor deputatur à Papa, vno ex quatuor modis, vel Auditor Cameræ, *de cuius iuriſdictione præheminentia, & authoritate Salluſtius in praxi A. C. per totum librum, Veſtrius in praxi lib.* 2. *cap.* 4. *Flores variarum lib.* 1. *quæſt.* 12. Vel Auditor contradictarum, *de quo Hoſtienſis in ſumma in princ. de offic. ordin.* De modo procedendi per contra dictas, ante alios eſt conſulendus Veſtrius *in praxi lib.* 1. *cap.* 5. *à num.* 5. *Tuſchus lit. A. concluſ.* 552. Alius dicitur Auditor Maiorum cauſarum, hic ſolet eſſe Cardinalis *gloſ. ver. deputatus à nobis in clement. Auditor de reſcrip. Franc. Marc. quæſt.* 348. *num.* 3. *par.* 1. Alius dicitur Auditor Romanæ Curię de quo ſermo noſter eſt inſtitutus. Ideò autem additur Romanæ; quia & multa alia Rotæ Auditoria ſunt, vt Bononienſis quam inſtituit Paulus III. *conſtit.* 4. *thom.* 1. Mazeratenſis, quam inſtituit Sixtus V. *conſt.* 94. *thom.* 2. Et Ferrarienſis, quam inſtituit Clemens VIII. *conſti.* 59. *thò.* 3. Appellantur Rotę Auditores, ea forſam ratione quod in orbem ſedentes controuerſias rotant, ac examinant, *Scatia de Iudit. cap.* 26. *num.* 1. *pag.* 50. Appellantur Capellani, *vt ſup. cap.* 1. Auditores Papæ, *Tuſchus lit. A. concl.* 553. *num.* 7. Cauſarum Sacri Palatij Au-

ditores, *vt Bellamera in illo celebri conſil.*40.*in princ. Gratian. diſcept.* 573.*num.* 45. Domini Auditores, *Bellam. dic. conſ.*40.*num.* 42.*in fi.* Et vocantur Magiſtri à Romano Pontifice, quos miniſtrandæ iuſtitię præfecit, *Mandoſius ſup. gl. facultatum,* §. *Magiſter fol.*41.

§. III. De Natione.

AVditores Rotę deſumuntur ex diuerſis gentibus & in gratiam Principum illarum iuxta illud Exodi. *cap.*18. vbi Deus dixit Moyſi, Prouide autem de omni plebe viros prouidos. Ita ex Hiſpania duo, ex Gallia vnus, ex Venetia vnus, ex Romania tres, ex Peruſio vnus, ex Bononia vnus, ex Germania vnus, ex Ferraria vnus, & ex Mediolano vnus, *vt Marcheſanus de commiſſion. in fine principij.*

Circa Hiſpanos notandum eſt, *cum Mandoſio reg.* 20.*quæſt.*1.*num.*16.*fol.*134. Quod vnus ex Caſtella, & vnus ex Regno Aragonum deſumitur, & obſerua quod non dixit ex Regnis, ſed ex Regno. Nec eſt neceſſarium vt vna vice ex prouincia Valentię, Cathalonię altera vice, & Aragonię altera vice deſumatur, quia Supremus Regni Aragonum Senatus, me ab illo in Auditorem Sacrę Rotę primo gradu, & nemine ex Dominis diſcrepante ſemel & iterum Regi noſtro propoſito, de anno ↀ. ⅠↃ C. X X I I j. Cenſuit eum poſſe eligi, qui ſit ex Regnis Aragonum non habito reſpectu ad alternatiuam, quod fœlici electioni

maxi-

maxime eſſet nocibile, quia coarctaretur ad paucio-res, *ad deciſ. 65. nu. 7. par. 1. Recentiſ.* Et caſus eſſet contingibilis; vt præſtantior ad illud Tribunal reperiretur in vno Regno, tali vice, qua Regnum illud eſſet excluſum.

§. IIII. De Numero.

PAulus Caſtren. *conſ. ſuo* 282. *lib.* 1. *quem refert & ſequitur Tuſchus lit. A. concluſ.* 553. Meminit quinque Auditorum dumtaxat. Duodecim vero fuiſſe Auditores & colligitur ex Vantio *de nullitate ex defectu iuriſdict. num.* 41. Et Franciſco Burſato. *conſil.* 392. *num.* 23. *tho.* 4. Vbi ſic ſcribit, Duodecim viri morum can dore, eminentique ſcientia præexcellentes deputantur, qui vice Papæ viuentis, cauſas audiant & tanquã lucernæ ſupra montem poſitæ vniuerſo orbi iura reddant. Hunc numerum hodie eſſe ſtatutum colligitur ex traditis ſupra *cap.* 3. De Cardinalibus etiam dicebatur, quod ad inſtar Apoſtolorum erant duodecim, *vt Veſtrius lib.* 1. *prax. cap.* 1. *num.* 1. *vbi Grauatus nu.* 9. Tempore Faſtoli erant Auditores viginti ſupra vnũ, *vt Faſtolus in deciſ. dubio.* 15. *cauſa.* 5. Tempore Egidij Bellamera quatuor ſupra decem Auditorum mentio fit, *vt refert Rota deciſ.* 475. *nu.* 6. *par.* 1. *Recentiſ.* Tempore Sixti IIII. erant quatuordecim, & poſtea ad duodenarium numerum per eundem Pontificem ſunt redacti, *vt conſti.* 2. §. 3. *pag.* 333. *par.* 2.

§. V. De Qualitate.

ELigendi in Auditores Sacri Palatij Apoſtolici debent eſſe Doctores famoſi, & quod poſt Doctoratum per triennium in eo ſaltim legerint, vitæ integritate, honeſtate, & alijs virtutibus commendati, & ijdem habeant bonum teſtimonium & in bonis ſaltim ducentos florenos aureos de Camera annuos in beneficijs, vel bonis Patrimonialibus in portatis de quibus valeat ipſe in Curia ſuſtentari, *Sic ſtatuit Martinus V. conſtit.* 3. §. 14. *par.* 1. Decanus Rotę de præmiſſis inquirit, & Vicecancellario refert & Vicecancellarius Papę, *vt in d. Martiniana conſt.* 3. §. 15. Præuia inquiſitione & vera reputata, Vicecancellarius & quatuor Auditores eligendo decretalem, vel legem ſi fuerit Canoniſta, vel Legiſta pro repetitione intra menſem facienda aſſignant, qui omnibus arguere volentibus reſpondere tenetur, *vt in eadẽ conſtit.* 3. §. 16. Si in repetitione taliter ſe geſſerint, vt merito ſint cõmẽdatus ex relatione Auditorum, Aduocatorum & Notariorum à Vicecancellario admittitur, *vt in eadem conſtit.* §. 17. *proſequitur Zequius de rep. Eccleſiaſt. c.* 11. *fol.* 189. Iſti appellantur Auditorandi & ſolent reprobari, vt de duobus atteſtatur Ludouicus Gomez *reg. de triennali queſt.* 10. §. 1. Et de Philippo Decio ad Auditoratum mandatum habente, excluſo à loco, quia eſſet baſtardus, obſeruat idẽ Gomez *de triẽnali. q.* 2. §. *& quod regula in fine, repetit Lupi de illegitimis cõment.* 1. §. 3. *n.* 35.

Amatis

Amatis *deciſ.* 52. *nu.* 20. Agens de Rota Marchiæ,ſeu Maceratenſi, hæc verba ſcripta reliquit. Statuimus, mandamus,& ordinamus, quod dicti Auditores debeant eſſe Iuris vtriuſque Doctores excellentes, ac inſignes vſu & peritia iudicandi præſtantes,Clerici,& non vxorati,qui in eadem ciuitate Mazeraten. per integri anni ſpatium cum eorum familia non habitauerint. Auditor datus licet non ſit Sacerdos,ſi tamen eſt in ætate, vt ſtatim in Sacerdotem poſſit promoueri, id ſufficit *Rota deciſ.* 269. *lib.* 2. *num.* 3. *& deciſ.* 347. *n.* 3. *lib.* 3. *par.* 3. *diuerſ.*

§. VI. De Præſtantia.

ROta Romana venit immittanda tanquam omnium Iuriſconſultorum auriga & Magiſtra Iuriſque lucerna totum illuminans orbem, *Viuius deciſ.* 486. *num.* 13. *lib.* 3. In hoc auditorio cuncta ad doctrinam, prudentiam, integritatem, ac ſanctitatem attinentia ineſſe videntur. Hoc auditorium virtutis quondam monumentum vocari iure poteſt. Huius auditorij tanta eſt iuriſperitia, tàm inſigne iudicium, adeo publica authoritas incredibiliſque grauitas, vt quod in controuerſijs deciditur, tanquam ex oraculo dictum in omne æuum credatur. Si quis dicat, ſic Rota definiuit, pro eodem reputatur vt olim. Pytagoras dixit. *Proſequuntur ante alios Granatus ad Veſtrium lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 3. *Gomez ad regul. Cancellar. in proemio*

quæſt. 1. verſic. non tamen ſilentio præteribo, cap. de ordin & offi. Prothonotar. Mandoſius de commiſ. cap. 3. §. attenta fol. 16. Marta de tribunalib. cap. 3. num. 4. fol. 32. Garcia de beneſi. in fine proemij. Auditores Præfectis Prætorio æquiparantur, *vt Marius Salamonius cenſuit in l. 1. D. de offi. Præfecti Prætorio, quem refert Grauat. ad Veſtrium lib. 1. cap. 17. num. fin.* Sed hæc æquiparatio poteſt ſuſtineri quo ad hoc, nam ſicut à Præfectis Prætorio appellari non poterat, *vt docet Cato Papienſis in rub. de Senat. num. 7. vol. 1. Repetit.* Sic nec ab Auditoribus Rotæ. Quo ad alia vero hæc æquiparatio, non iure procedit, propter incredibiles Præfectorum prerogatiuas de quibus idem *Grauat. ad Veſtrium. lib. 1. cap. 1. num. 8.* Auditores Rotę dicuntur Egregię perſonæ, *de quibus in l. ad perſonas. D. de iure iur. deciſ. 7. de teſtibus in nouis, notat Ludouicus Gomez in cap. mulieres num. 47. de iure iur. in 6.* Si Auditores ſint Epiſcopi, non ſedent præſtantiori loco quam ſi ſimpliciter eſſent Auditores. *Seraphinus deciſ. 716. n. 15. & faciunt quæ diximus ſup q. 22. n. 22.* Verumtamen eſt quod Auditorum Romanæ Curię officium vacat per promotionem ad Eccleſias Cathedrales, *Innocen. VIII. conſt. 6. p. 1. pag. 378.* Præferuntur alijs Iudicibus, *Ioſephus Ludouicus deciſ. Lucenſi. 3. n. 51.* Auditori dicenti de ordine ſanctiſſimi procedere credendũ eſt, *Marches. de derogat. fer. p. 3. §. 1. num. 96. pag. 391.* Sicut & Auditori. C. creditur, ſi procedit quatuor auditis terminis ad declarationem Tribunalis. *Puteus deciſ. 5. n. 3. lib. 3.*

§. VII.

§. VII. De Priuilegijs.

IN primis eſt obſeruandum, multa priuilegia Sacræ Rotæ Auditoribus eſſe conceſſa ob publicam vtilitatem, *Romanus conſilio* 136. *vbi Mandoſius lit. E.* quibus non cēſetur derogatū, niſi eorum particularis mētio fiat; *Flaminius Pariſius de reſignat. benefi. lib.* 12. *q.* 14. *n.* 9. In primis vt beneficia regularia & ſæcularia ſimul & diſiunctim, & in titulum & in commendam, cum cura, vel ſine cura, in inferioribus, vel in maioribus Eccleſijs ſub diuerſis, vel ſub eiſdem tectis retinere valeant, *vt patet in conſtit.* 13. *Clem.* 7. *p.* 1. *Bullarij pag.* 577. §. 2. Hoc priuilegium declaratur, *in eadem conſtitut.* 13. §. 21. vt intelligatur, Saluo debito beneficiorum ſeruitio, & quod beneficia incompatibilia intra annum, cum alijs beneficijs permutent, vel ceſſante incompatibilitate in ſuam vtilitatem conuertant. Secundum eſt, quod Auditores ad hanc beneficiorum retentionem in omnibus orbis prouincijs naturales exiſtant; *vt dict. conſtitut.* 13. §. 2. *circa finem.* Tertium, vt intra ſeptenium ordines beneficijs annexos recipere non compellantur. *dict.* §. 2. *in fine.* Quartum, vt poſſint abſoluere à caſibus reſeruatis, *vt dict. conſtit.* 13. §. 3. Quintum, vt poſſint teſtari etiam de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis, *vt dict. conſtitutio.* 13. §. 4. & §. 24. Sextum, vt poſſint reſignare, vel permutare quæcumque beneficia, vel coram Ordinarijs, vel coram Canonicis Cathedralium

Eccleſiarum, vel coram perſonis in dignitate conſtitutis, *vt d. conſt.* 13. §. 5. Septimum, vt in omnibus etiam curatis beneficijs habeantur abſentes pro reſidentibus quoad omnes fructus, diſtributionibus quotidianis dumtaxat exceptis, *vt d. conſt.* 13. §. 6. quod vero & in abſentia quotidianas diſtributiones percipiant multi ſentiunt Doctores. *Zechius de rep. Eccleſ. cap.* 11. *Barboſa in remiſsionibus ad Trident. Seſ.* 24. *cap.* 12. *de refor.* §. *octauus caſus. Riccius. p.* 3. *reſolutio.* 391. Octauum vt poſſint cum vno vel duobus ſocijs anticipatè, vel poſticipatè horas Canonicas recitare, *vt d. conſti.* 13. §. 7. niſi interſint diuinis officijs aliquarum Eccleſiarũ quarum morem ſequi debent, *vt. d. conſt.* 13. §. 25. Nonum, vt poſſint eligere confeſſorem qui quottannis vel in articulo mortis præterquam in certis caſſibus à culpa & à pœna eos poſſit abſoluere, & vota cõmutare (exceptis tribus votis) *vt d. conſt.* 13. §. 8. At electio confeſſarij permittitur ſeruato tenore quem præſcripſit Clemens. VIII. *ſua conſti.* 115. §. 9. *pag.* 165. *part.* 3. Decimum vt paſſint habere Altare portatile Miſſaſque celebrare paulisper antequam dies elucefcat, & tempore interdicti coram ſuis domeſticis & ſex amicis, *vt d. conſt.* 13. §. 9. *vbi.* §. 23. illud de celebratione ante lucem, declaratur, quod ſic celebretur vt immoletur Chriſtus in luce qui eſt candor lucis æternæ. Vndecimum, vt ſtationum Indulgentias conſequantnr, propriam vel alienam Capellam viſitando, *vt d. conſt.* 13. §. 10. Duodecimum eis & eorum familiaribus vſus

laċticinij

lacticinij & ouium ſemper eſt permiſſus, *d. conſt.* 13. §. 11. Decimumtertium vt expectatiuas gratias expediẽdas & non impediendas reſeruationibus generalibus ad tres collationes conſequi poſſint, *d. conſt.* 13. §. 12. *&* §. 14. vbi de expedita gratis facienda & quod in expectatiuis alijs preferantur, ſiue iam Auditores, ſiue antequam Auditores fuerint, eas obtinuerint. *Tuſcus lit. A. concluſ.* 553. *num.* 2. 3. *&* 4. *Creſcent. deciſ.* 16. *de Priuilegijs.* Decimumquartum quod non teneantur regula de publicandis reſignationibus, & quod habeantur tanquam veri & non ficti familiares Palatij *d. conſt.* 13. §. 13. Decimumquintum vt ſint exempti à iuriſdictione ordinaria, *d. conſt.* 13. §. 15. Decimumſextum, vt ſint exempti à decimis & gabellis, *d. conſt.* 13. §. 16. Hæc Priuilegia fuerunt confirmata à Paulo III. *conſt.* 12. *par.* 1. *pag.* 633. quo ad translationes vero, expectatiuas, teſtamenta & incompatibilitates moderationem acceperunt à Pio V. *conſtit.* 73. *part.* 2. *pag.* 269. & circa reſidentiam à Pio IIII. *conſt.* 91. §. 3. *part.* 2. *pag.* 132. Quo ad publicationem à Gregorio XIII. *conſt.* 85. *p.* 2. *&* *d. conſt.* 13. §. 26. *Pariſius de reſignat lib.* 11. *quæſt.* 4. *num.* 3. Circa decimas à Pio V. *conſt.* 9. *par.* 2. *proſequitur, Lel. Zechius de rep. Eccleſ. cap.* 11. *pag.* 189. Decimum ſeptimum Priuilegium eſt, vt Auditores beneficij collationem faciant de cuius lite cognouerunt quamuis gratia illius ſit directa Ordinario in forma dignum, *Clem. auditor de reſcr. Seraphinus deciſ.* 833. *&* 1238. *num.* 5. *&* *dicimus infra capit.* 8. *de iuriſdictione.* Priuilegium

legium decimumoctauum eſt, vt de ſententijs datis in fine officij non teneantur reddere rationem. *Viuius deciſ.* 37. *num.* 9. De Priuilegio prorogandi fatalia dicam infra. *capit.* 10. §. *Auditoribus.*

§. VIII. De Iuriſdictione.

DE huius Capituli materia multa traduntur infra de ſtyllo. cap. 10.

Rotæ Auditores omnes vnũ Tribunal conſtituunt coram quo pendent lites & cauſæ in eo cõmiſſæ, licet ratione commodioris expeditionis fiant diſtributiones particulares, *Seraphinus deciſ.* 318. *num.* 2. vt à ſimili Lati fundus cenſetur diuiſſus facilioris culturæ gratia, taliter quod partes diuiſſe non ſunt fundus ſed ſolum partes illius. *l. Caius* §. *fin. de leg. lib.* 2. *proſequitur Dominus R. Seſſe deciſ.* 387. *num.* 33. Auditorum alter alterum ſubrogare poteſt, *Puteus deciſ.* 340. *num.* 3. *lib.* 3. & ideo ſi cauſa committitur duobus Auditoribus & vnus alteri deferendo cauſam remittat, & ille Dominus cui deferebatur remittendo ex aliquo motiuo, eandem cauſam Auditori ſibi deferenti remittat, & ille vlterius in cauſa procedat, proceſſus tenet & valet. *deciſ.* 13. *num.* 1. *de offic. deleg. in nouiſ.* Rotæ literis non obtemperans, Eccleſiaſticas cenſuras damnabiliter incurrit, *Farin. deciſ.* 308. *num.* 1. *in crimina.* Inhibitio Rotæ ſiue iuſta ſiue iniuſta eſt timenda & cauſat attentata. *Achilles. deciſ.* 7. *de attentat. quem ſequitur Seraphinus*

raphinus deciſ. 654. *numer.* 2. Non tamen attentat qui venit contra inhibitionem obtentam, ſine præcedentia grauaminis, *Gratian. diſcept.* 17. *nume.* 3. Auditor datus cum poteſtate inhibendi in curia, extra curiam inhibere non poteſt. *Caſador. deciſ.* 4. *nu.* 3. *de reſcriptis*, quod ſi Auditor ad partes ſit datus cum poteſtate citandi, tunc & inhibere poteſt *deciſi.* 4. *num.* 1. *de foro compet. in antiq.* Quando vero datur commiſsio in cauſa appellationis à ſententia data per aliquem Coauditorem non prius inhibet, quam conſtet degrauamine. *deciſ.* 68. *de appellat. in antiq.* Inhibitio procedens ab vno auditore, eſt ac ſi procederet ab vniuerſis Auditoribus, *Dancellot. de attent.* 2. *p. cap.* 26. *ampliat.* 19. & 25. *num.* 6. Auditores Rotæ habent iuriſdictionem ordinariam in cognitione cauſarum, in diffinitione delegatam, *Veſtrius in prax. capit.* 17. *num.* 2. *lib.* 2. *Veral. deciſ.* 276. *par.* 1. *Marcus deciſ.* 348. *Viuius deciſ.* 37. *Marche. in proem. thom.* 1. *de commiſsion. Borrellus in ſumma deciſ. tit.* 41. *num.* 122. Conferunt beneficium de cuius cauſa cognouerunt vt diximus ſupra, *de priuileg. cap.* 7. *priuileg.* 17. & inſtituere poſſunt præſentatum, quamuis nouam Papę prouiſionem, & ſuper eas literas non expediuerit, *Veralus deciſio.* 61. *part.* 1. ſed beneficij reſignationem non recipiunt ſine ſpeciali mandato, *deciſ.* 15. *de renuucia. in antiq.* At alijs delegatis ſuprafata collatio non permittitur, *vt obſeruat Immola. in clem. auditor de reſcrip. notab. vltim. & oppoſit.* 1. Sed non in praxi in qua, & præfata collatio inferio-

inferioribus delegatis eſt in vſu,requiſito prius & nolente ordinario conferre, *Lara de anniuerſar. lib. 2. cap. 1.1.n.16. & faciunt tradita à Flores. var. q.4.n.65. 66. &* 70. Quod vero ſufficiat conſtare de negligentia,licet non præcedat intimatio,probabile eſt, *ad Gar. de benef. 6. p.c.2.n. 95.* Auditor deputatus in cauſa beneficiali poteſt purificare gratiam de qua agitur coram eo, quia iſtud eſt de pertinentijs cauſæ, & ſi faceret hoc executor lite pendente reuocaretur per modum attentati. *Bellamera deciſ.666.* Compellit partes ad declarandum articulum generalem, *Bellamera deciſ.120.* Non relaxat à carceribus ſine præuia cognitione iniuſtæ incarcerationis, *Bellamera deciſ. 355.* Taxat expenſas coram ſe factas, *deciſ. 42. de re iudit. in antiq.* niſi concefferit reuerentialia, *deciſ. 43. de re iud. in antiq.* Cognoſcit de cauſa etiam ſi male fuerit appellatum, *deciſ. 63. de appella. in antiq.* Auditor declarat cauſam eſſe deſertam abſque alia commiſſione, *deciſ. 72. & 86. de appellat. in antiq.* Delegatus ab Auditore ad recipiendos teſtes non poteſt ſubdelegare, *deciſ. 8. de offi. deleg. in nouis. proſequitur latiſſimè Farina in prax. crim. q.77. vol.2. num.* 150. Auditorem tamen obſerua non poſſe concedere remiſſoriam niſi de voluntate partiũ vel de ſpeciali mandato, *Fari. d. q.77. n. 149. melius Scatia de iudic. 2. c.8. n.832. Seuerolas trac. de remiß. tho. 3. p. 1. c.3. fol.379.* In Curia ſine ſpeciali commiſſione nõ abſoluit, *deciſ. 3. de ſent. excom. in antiq.* Cum autem abſoluit literas denunciatorias non remittit ad partes,

deciſ.

deciſ.26.de ſent.excom.in antiq. Cauſa beneficialis in Rota & non in alijs inferioribus tribunalibus eſt cognoſcenda, *Veſtrius in prax. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 2. quia ibi melius quam alibi tractantur & definiuntur, *vt proſequitur Gonçalez reg.*8. §.2. *proem. num.* 60. & hodie de cauſa beneficiali cognoſcere, & commiſsionem demandare poteſt Nuntius Hiſpaniæ quicquid olim potuiſſet. *Idem Gonzalez d.* §. 2. *num.* 58. & 63.

§. IX. De Deciſſionibus.

SOlet dubitari, an Rotæ deciſſiones faciant ius, nã facere videtur ex ſequẽtibus. Primo, quia quælibet Iudicis inferioris ſententia habet pro ſe quand. præſumptionem ex authoritate iudiciaria ortam, *cap. ſicut* 16. *de re iudic. l. res iudicata D. de Reg. Iur.* Maximè tamen deciſiones Rotæ cuius Auditores non poſſunt pronuntiare niſi de conſilio aliorum Coauditorum, aliàs eſſent periuri. *Puteus lib.* 1. *deciſ.* 348. *num.* 2. *Tuſcus lit. a concl.* 555. *num.* 8. ſi modo ſit ſententia diffinitiua, vt ſtatuit Pius IIII. *conſt.* 44. *theor.* 2. ipſis vero diſcordantibus recurrendum eſt ad Cardinales. *Zabarella. in clem. auditor. num.* 10. *queſt.* 7. *de reſc.* & debent deciſiones ſuas componere, cum cauſarum aſſignatione, vt omnium deciſſionum inſpectio conteſtatur. Aliàs iudicibus ad fatuitatem tribuitur ſi ſentẽtias ſuas cum expreſa cauſa proferant. *Gonzalez reg.* 8. *gloſ.* 3. *num.* 41. Niſi ſi ſententiam ſuam Iudex fundamen-

tis

tis muniat quibus maximè ſe mouiſſe ad ſic ſententiãdum diffiniat. *Syluestr. in ſumma verbo diuortium nu.* 25. In ſecunda vero inſtantia Iudex,cauſis debet iuſtificare ſententiam ſuam,*Decommitibus de differentijs thom.* 1. *fol.*194.*n.*77.Secũdo,quia clem.2.*vt litependente* in qua cauetur copiam citationis dandam parti, in Romana Curia coram eius Auditoribus non habet locum quia eſt deciſſum à Rota in contrarium, *vt in deciſ.* 9. *aliàs.* 279. *vt litepend. in nou.*Tertio,quia Capitulum oblatæ de appellat, loquens de non præueniendo partem appellantem in impetratione reſcripti,per partem appellatam,non habet locum in Curia,vbi ſtatim datis Apoſtolis,pars appellata poteſt impetrare commiſſionem, *Rota deciſ.* 16. *de appellat.in antiq.* Pro cuius rei maiori notitia aduerte quod in appellatione proſequenda non eſt dubium,quin pars appellata poſsit præcurrere, *vt multis Doctoribus confirmat. D. R. Seſſe deciſ.* 134. *num.* 8. *par.* 2. Circa obtentionem vero commiſsionis præueniendam adeſt dubium de quo conſule Doctores *Couarr.* 1. *variarum cap.* 18. *Grat. diſcept.* 1 .*num.* 11. *part.* 1. *& p.* 3 . *diſcepta.* 421. Circa nimium celerem præcurſum vide Doctores. *Decium in d. cap. oblata nu.* 20. Sed non facere ius probatur quia nullius Iudicis ſententia eſt generalis, licet ſit neceſſaria & redigenda in ſcriptis,*glo. ver. interpratatores in cap.* 1. *de poſtul. prælat. cum qua tranſeunt Doctores.* Secundo quia Rota ſæpius iudicat contra ipſas deciſsiones à ſe datas.*Card. in cap. Paſtoralis de fide inſtrum. q. vltim.* & apud vete-

res

res abijt in proberuium quod Rota aliquando Rotat. *Gomez in cap. 1. num. 49. de Iud.* Tertio quia Rotę deciſſiones ſunt magnę authoritatis apud omnes, non tamen faciunt ius, niſi aliter à Romano Pontifice ſint aprobatę. *Iuxta communem opinionem de qua Maſcard. concl. 485. num. 7. Viuius in Sylua communium opinionum lib. 1. opinion. 398. num. 8. & deciſ. 401. num. 20.* Et extra proprium caſum quem reſoluerunt, etiam in ipſa Curia Romana nullo modo ſunt attendendę, *Hieronymus Gabriel conſ. 38. num. 17. vol. 2. quem ſequitur Viuius deciſ. 499. num. 21.*

In hoc dubio reſolutio ſit *ea quam tradit Franc. Pauinus in proemio ad extrauagantes. §. fina. Tuſcus liter. R. concl. 368. num. 4.* quod in Curia Romana ſi decisionum ſit obſeruantia continua, ad inſtar Stylli faciunt ius. *cap. ex literis de conſtit. cap. quam graui de crim. falſ. notat Moneta de commutat cap. 5. quæſt. 4. num. 146.* Id intelligo cum hac limitatione, quando in contrarium non apparent validiores rationes quia in totum non æquipolent legibus, *vt ex Geminiano Franco & Felino concludit Mandoſ. reg. 19. quæſt. 15. num. 23.* Extra Curiam vero Romanam habentur decisiones tanquã reſponſa prudentum, *de quibus in* §. *reſponſa prudentum inſt. de iure nat.* Hinc eſt vt prefatę decisiones communem opinionem conſtituant, *Cæſar. de Barcijs in conſil. vnico poſt deciſ. ſuas num. 174. Zeball. thom. 1. communiã contra communes in præfatione. num. 25. cum multis Doctoribus ab eo allegatis,* Immo Rotę opinio præualet com-

muni

muni opinioni, *atque ita tenent additio ad Decium in l. iura ſanguinis, D. de reg. iur. quam ſequitur Cochier ad reg. de Triennali. num.* 89. Officium auditoris eſt ſingulos actus qui fuerint geſti à principio litis vſque ad finem cum ſententia in vnum colligere & illos referre vt per Coauditores rectius Iudicetur, *deciſ.* 443. *lib.* 3. *par.* 3. *diuerſ.* non autem erit neceſſarium, deciſſiones ponere in conſilijs, *vt infra cap.* 10. §. *Auditorem volentes, & §. Poteſt in cauſa.*

§. X. De Styllo.

AD maiorem huius Capituli notitiam ſciendum eſt ſtylli cognitionem eſſe magni Momenti vt facile ſuaderi poteſt ex dictis ſupra cap. pręcedenti §. *in hoc dubio & ex dicendis infra*, nam & in qualibet materia ſtylli cognitio pro pręcipua reputatur, vnde Ambroſius, *in Lucam cap. de natiuitate Saluatoris*, ait multum laboraui in deprimendo ſtyllo. Stillus autem, *ex Doctrina Bartoli in l. de quibus num.* 10. *D. de legibus quem ſequitur Molſeſius ad conſuetudines Neopolitanas proemiales q.* 18. *num.* 2. *& ſequent.* Eſt modus procedendi in cauſis & negotijs. Hic ſtillus eſt duplex vnus facti, alius iuris. Sic & diſtinguitur à Rota *deciſ.* 212. *num.* 2. *par.* 1. *Recentis*, ſtyllus facti ſignificat frequentiam actuum ſic loquendi, ſcribendi, procedendi, & formam ſeruari ſolitam in ſermone, ſcriptura & proceſſu, *vt aduertit Suarez. lib.* 7. *de legibus. cap.* 5. *num.* 4. *quem ſequitur Molſeſius*

*ſius ſupra n.*5. Styllus iuris propriè conſideratur in iudicijs, & vel ab extrinſeco, vt ex obiecto legis, circa quã verſatur, vtpote lex quæ diſponit circa ſtyllũ, & iuxta hanc intelligentiam accipiuntur leges Caſtellę, quæ appellantur leges Stylli, & de hoc ſtyllo dicitur quod eſt inducendus(vt valeat)coram Magiſtratu habente authoritatem legis condendæ, *vt Ioſephus Ludouicus deciſ.96.p.2.n.7.*De hoc ſtyllo intelligerem vulgare proloquium,vt ſententia contra ſtyllum non valeat,*de quo Portoles* 4.*p. verſ.Styllus pag.*411. *& Theſaurus deciſ.*1.*n.*9. Et de hoc ſtyllo dicitur, quod facit ius in caſibus à iure non deciſſis.*Tuſchus litera S.concl.*697. De hoc ſtyllo intelligitur id quod habetur apud Doctores, *Afflictis in conſtit.Regni de officio Iuſtitiarij, c.nihil veterum n.*11.*& ſequitur Rota deciſ.*212.*n.*1.*p.*1.*Recẽtiſ.* ſcilicet obſeruantiam Tribunalis Rotæ alijs eſſe præferendam, imò ſecundum eum,alios Iudices regulari debere. Secundo modo ſtyllus accipitur ab intrinſeco, ideſt ex modo quo introductus fuit in materia iudiciaria,ſic,& ſic procedendi;& hoc modo ſtyllus dicitur quid facti & coincidit cum conſuetudine. *Molfeſius d.q.*18.*n.*12.De hoc ſtyllo dicitur, quod non requirit confirmationem ſuperioris habentis poteſtatẽ legis condendæ, *vt Ioſephus Ludouicus deciſ.* 96.*p.* 2.*n.* 28.Et de hoc ſtyllo dicitur,quod ſtyllus Rotæ,vel cuiuslibet alterius Tribunalis,quo ad illud Tribunal habetur pro lege:*Mandoſius de inhibition.q.*8.*nu.fin.dixim. ſup. cap. præc.*§.*in hoc dubio.* Dę hoc facti ſtyllo dicitur;

quod reſpicit ordinem & ſeriem aliquid faciendi, non autem decisſionem, *Tuſcus lit. S. concl. 692. num.* 12. de hoc ſtyllo intelligitur communis Doctorum ſenten tias exiſtima :tium,quod Iudex non citatis partibus ſe informat de ſtylo ex officio ſuo. *Praxis cancellariæ in princ.* §. 1. *Riccius collectanea* 794. *Mareſcot.* 2.*variar*, *c.* 12. De hoc ſtyllo facti ſupponit Rota *d. deciſ.* 212. *p.* 1. *Recentis num.*2. eſſe præponendum ſtyllum priuati Tribunalis, quoad ſe ipſum,Rotali ſtyllo,qui nõ exten ditur ad alias Curias maximè in partibus,*Honded. conſil.* 28. *num.*62. *lib.* 1. *Lanzellotus de attentatis part.* 2.*ca.* 20.*lim.* 1. *num.* 1. & 2. *thom.* 5. *fol.* 413. *quos ſequitur Gratia. diſce.* 604. *num.* 12. *par.* 4. De hoc ſtyllo intelligitur & illud quod dicitur terminos palatij non ſeruari in partibus,*de quo in practicabilibus Rotæ num.* 41. De hoc ſtyllo ſimiliter & credo eſſe intelligendam doctrinam illam qua docemur Iudicem illius fori, non poſſe diſcedere ab opinioni aprobata per conſuetudinem, quamuis communis ſententia ſit in contrarium,*Gratia. p.* 1. *diſceptat.* 158. *num.* 15.

Ex quibus conſequens eſt multum vtilitatis eſſe decerpendum ex cognitione priuati Rotalis Tribunalis ſtylli.

Sciendum ergo eſt quod in Rota Auditor ſubrogatus in locum primi cenſetur ſubrogatus quo ad omnia,*deciſ* 9. *de reſcript. in antiq. Bellamera deciſ.* 140.

Si pronuntiat appellationem deſertam,non poteſt condemnare in expenſis,nec imponere perpetuum,ſilē

tium

tium niſi ſeruatis terminis, *deciſ.* 35. *de re iud. in antiq.*

Taxat expenſas coram eo factas, non factas in partibus, niſi aliter committatur, *deciſ.* 44. *de re iud. in antiq.*

Inhibet poſt concluſum in cauſa, *Ricci. par.* 3. *reſol.* 303. licet commiſſiones poſt concluſum in cauſa non ſuſtineantnr regulariter, *vt in reg.* 36. *aliàs* 38. *aliàs* 39. *Cancellariæ infra* §. *Auditor Coauditori.*

Dubitans ſuper admiſſione articulorum, vel articulo appellationis, conſultis ſocijs pronuntiare debet, *deciſ.* 34. *de probat. in antiq.*

Executio actus iudicialiter expediti poteſt fieri in ipſis vacantijs, *Bellamera deciſ.* 657.

Compulſio ad concordandum de Notario pro executione, etiam ſi requirat partis citationem, poteſt fieri in domo, *Bellamera. deciſ.* 658.

Quando executio transfertur in Rotam non ſolet decernere executionem, niſi habita cognitione iuſtitiæ cauſæ, *deciſ.* 412. & 498. *num.* 3. *p.* 3. *lib* 3. *diuerſ. Marches. de cauſa benefi. par.* 1. *cap.* 7. *num.* 53. *pag.* 285. *Mareſcot.* 1. *variar. cap.* 86. *num.* 31. nam acta & proceſſus de partibus, vt plurimum ſunt nulli, *Marcheſan. de ſanatoria* §. 1. *num.* 134. *pag.* 19. Niſi ſi ſententia, lata ſit ab inquiſitoribus hæreticæ prauitatis *Farin. deciſ.* 123. *n.* 10. *in crimin.* cuius deciſſionis author eſt, Dom. Peña Archidiaconus Cæſarauguſtanus & ſuper cauſa filij cuiuſdam Aragonenſis.

Stante clauſula ſublata, tutius agendo, Auditor ſolet partes remittere ad ſanctiſſimum, *Mareſcot.* 2.

var. cap. 37. *num.*66. Regula de non iudicando iuxta formam ſupplicationis ſilet in Rota, quæ contentatur vnica expeditione literarum ſuper gratia principali, *Mareſcot.* 2. *var. cap.* 40. *num* 41.

Ex cauſa ſibi bene viſſa ſolet apponere ſequeſtrum & etiam ex offi cio. *deciſ.* 454. *par.* 3. *diuerſ. Caſador. deciſ.* 13. *nu.* 7. *de reſtitut. ſpoliat. Cæſar Gra. deciſ.* 2. *de appella.* Præſertim quando conſtat de attentatis. *Mareſco.* 2. *var. cap.* 77. *num.* 59. & poſt latam primam ſententiam, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, *Puteus deciſ.* 166. *lib.* 2. *deciſ.* 77. *lib.* 3. *par.* 3. *diuer. Caſſad. deciſ.* 2. *de ſequeſtrat. poſſ. & fruct. pag.* 301. *Grat. diſc.* 114. & 232.

Solet condemnare ad fructus perceptos ante litem motam *Mareſ.* 2. *var. cap.* 112. *num.* 65.

Si cauſa quæ erat coram Auditore committatur Cardinali, Cardinalis intimat commiſſionem & non inhibet, *Lanzel. de attent. tho.* 5. *p.* 2. *cap.* 20. *num.* 53. *fol.* 403. Sed talis intimatio inter Coauditores, non habet locum, *vt num.* 55.

Executoriales Rotę debent intimari parti & reproduci intimatio coram Auditore, ac ſeruari quatuor termini & tunc declaratur intimatum incurriſſe. *Caſſad. deciſ.* 6. *num.* 10. *pag.* 284. *de cauſ. poſſ. & propr.*

De danda copia citato, vel de præcurſu appellati ad obtentionē cōmiſſionis diximus ſupra, *c.* 9. *de deciſ.*

Solet abſoluere in partibus à cenſuris ad cautelam, ſi cauſa appellationis & nullitatum committatur, in Curia vero non abſoluit, niſi aliter de nullitate

conſtet,

conſtet, *Puteus deciſ.* 41. *lib.* 1. & poſt rem iudicatam in Curia nullo modo, niſi cum clauſula patito iudicato, vel in ferijs, Natiuitatis & Reſurrectionis D. N. I. Chriſti & cum reincidentia. *Verallus deciſ.* 2. *p.* 1. Habilitates ad beneficia probantur per teſtes deponentes de publica voce, & fama; vt de Doctoratu & probari ſolet: *deciſ.* 14. *de probat. in antiq. Veral deci.* 277. *n.* 4. *p.* 1.

Auditor coram quo producitur Bulla, non bene expedita, viſſa ſupplicatione, dum non ſint verba Papæ poſita, ſolet remittere illam ad Cancellariam, vt corrigatur, *Alphonſus. reg.* 37. *alias* 39. *num.* 3.

Si aliqua cauſa commiſſa eſſet duobus Auditoribus, ille cognoſcet de cauſa cui dicta commiſſio primo fuerit præſentata & alter nullo modo cognoſcet. *deciſ.* 1. *de conſtit. deciſ.* 6. *de reſcrip. in antiq.* & *facit deci.* 476. *li.* 2. *apud Iacob. Puteum idem cauetur in conſtit.* 13. *Innocen. VIII. par.* 1. *p.* 386. §. 1. *vbi.* §. 3. quod in cauſis viduarum & pupillorum ſummam quingentorum florenorum auri non excedente procedit, vt in cauſis beneficialibus, *vbi* & §. 2. quod arbitratur in citatione minus legitimè executata, quæ ad notitiam citati peruenit, *vbi* & §. 4. *quod* remiſſorias, & nouam dilationem de conſilio Coauditorum concedit, & §. 5. quod admittit ad reiterationem articulorum nulliter, vel male per partes obſeruatorum, & §. 6. quod adhibet fidem inſtrumentis regiſtratis de conſilio fratrum, *vbi* & §. 7. quod de conſilio, ommiſſo appellationis articulo, procedit ſuper grauamine, *vbi* & §. 8. quod proro-

gat, vel concedit de nouo fatalia, *de quo infrà* §. *Auditoribus.* In ipſa die in qua adimpletur momentum termini ad appellandum, ac ſi adimpletum non fuiſſet, poteſt iuſtitiam miniſtrare, *vt* §. 9. ſupplet nullitates ex inordinato proceſſu, *vt* §. 10.

Antequam vero Auditorum quis cauſam incipiat, alter alteri deferre poteſt, *deciſ.* 13. *de offic. delega. in nouis.*

Notarij Auditorum pauperibus ſcripturas facere debent gratis, vel cum ſola cautione, ſi ad vberiorem fortunam deuenerint, *deciſ.* 2. *de conſtit. in antiq.*

Auditores volentes habere conſilia in cauſis coram eis vertentibus, debent bene videre proceſſum, & clare elicere dubia vera, vt ſui Coauditores vera conſilia dare poſſint *deciſ.* 3. *de conſtit. in antiq.*

Solet commiſsio dari cum hac clauſula, arbitrio Rotæ. Hæc clauſula intelligitur, id eſt, ommiſſo iuris rigore, & attenta æquitate iuris gentium, *Benintendis. deciſ.* 31. *num.* 4. *Creſcen. deciſ. fin. num.* 3. *de teſtib.* intelligitur pro vt de iure. *Benint. d. deciſ.* 31. *num.* 5. *deciſ.* 641. *par.* 3. *lib.* 3. *Diuerſ. Marches. de prorogatione fatal. p.* 3. §. 1. *n.* 99. *Seraphi. deciſ.* 1429. *num.* 1. Poſita in examine teſtium, ſi ſint interrogati teſtis cum interrrogatorijs partis aduerſæ, ſanat nullitates, & fides teſtibus adhibetur, *Cæſ. de Graſ. deciſ.* 11. *num.* 18. *de probat. Creſcent. deciſ.* 4. *de teſtibus*, quid operetur in penſione? vide Doctores, *Seraphi. d. deciſ.* 1429. *Marta. clauſ.* 166.

Auditor cauſæ non autem Iudex remiſſoriæ in partibus debet articulos admitere. *deciſ.* 1759. *par.* 3. *diuerſ.*

Non

Non poteſt in cauſa criminali,reum citare, vt compareat perſonaliter ſine ſpeciali commiſſione, *deciſ. 7. de dol. & contum. in antiq.*

In qualibet parte litis poteſt pronuntiare cauſam eſſe deuolutam, *deciſ. 27. num. 1. de reſcrp. in antiq.* Non poteſt ſine noua commiſsione de cauſa cognoſcere, vbi remiſſoria bullata fuerit. Licet partes renuntiare velint remiſſoriæ, *deciſ. 33. de teſtibus in antiq.*

Licet pronuntiet bene proceſſum, & male appellatum, negotium principale manebit in Curia, *deciſ. 4. n. 3. de for. comp. deciſ. 63. de appellat. in antiq.* Non tamen ipſe exequitur ſententiam ſuam, *deciſ. 34. de re iud. in antiq.* Poſtquam autem ſententia ſit executioni demãdata, iã tũc exit à Curia, *Sarnen. de annal. q. 44. §. antepenult.*

Poteſt in cauſa in qua nullum dubium habet, pronũtiare de conſilio & aſſenſu Coauditorum, licet cauſam non poſuerit in conſilijs, *deciſ. 22. de re iudic. in antiq.* quomodo det dubia quæ habet? conſulc Rotam, *deciſ. 5. de verb. ſignific. in antiq.*

Equitatem magis quam rigorem amplectitur, niſi in caſſu, vbi rigor ſit ſeruandus, *Viuius. deciſ. 486. n. 3. li. 3.*

Auditor qui habet cauſam in Rota remouetur. *Marcha. de ſuſpitione iud. p. 2. §. 2. num. 4. & de appellat. extra Rom. Cur. pa. 1. cap. 7. num. 13. & 14.*

Si appelletur ab Auditore quod ſpreta exceptione abſoluit, debet admittere appellantem ad probandum & ſi probauerit, reuocare. *Bellamera deciſ. 354.*

Auditoribus Rotæ Romanæ Innocẽt. VI. cõceſsit

facultatem, vt poſſint prorogare fatalia, ſemel, bis, ter, & quoties arbitrio Auditoris videbitur. *Statia, & ab eo relati de appellat.q.15.n.220.§ ſi aliquo.vbi & §.8.*

Citat in Curia, & extra Curiam ſi id habet in commiſſione, *Caſſador deciſ.4.de reſcrip.*

Expedit remiſſorias ad partes ſub ſuo ſigillo, *Bellamera deciſ.657.*

Compellit partes ad concordandum de Nuntio. *Bellamera deciſ.658.*

Subſcribit ſententiam Coauditoris defuncti ſine citatione partis. *Puteus deciſ.348.lib.1.& deciſ.157.par.3. diuerſ.*

Auditor in deciſſione cauſarum loci conſuetudinē vbi actum eſt debet attendere, in litis ordinatione ſtyllum loci vbi agitatur. *Bellamera deciſ.78.* Et generale eſt in omni Tribunali Eccleſiaſtico, vt circa ordinatoria attendatur locorum ſtatutū. *Gratian.diſc.164.n.10. Surdus deciſ.26.n.14.* Quomodo hoc intelligatur, conſule Doctores, *Marta de iuriſdic.4.p.caſu.31.& 32.& melius Genuen.in praxi Archiep.c.85.à n.12.*

In obligatione Camerali terminos non ſeruat, *deciſ.946.p.3.diuerſ.*

Auditor, Coauditori non inhibet poſt concluſionē in cauſa, *deciſ.29.& 30.de dol.& contum.deciſ.6.& 66. de appell.in antiq. vt & retulimus ſup.q.32.n.15. vide ſupra. §. inhibet.*

In Rota non dicitur conſtare de non titulo, niſi per confeſſionem, vel rem iudicatam contra eum cui

objici-

obijcitur *Seraphin. deciſio.* 983. *numer.* 7.

De ęquitate admittit Rota poſt concluſionem in cauſa teſtes & inſtrumenta, etiam in cauſa profana, *deciſ.* 2. *de reſtit. in nou. Gloſator ad regulam* 36. *aliàs* 38. *& aliàs* 39. *num.* 2. *vbi Cochier. num.* 7. Cui aduerſatur diſpoſitio iuris Canonici. *cap. cum dilectus. de fid. inſtrum. cap. auditis de procurat. vbi diſputant Doctores.*

In vltima die audientiæ de menſe Iulij, ordo eſt, ordinem non ſeruare. *Ludouiſius deciſ.* 176. *num.* 10.

§. XI. De Salario Auditorum.

SAlarium condignum nullo modo his excellentiſſimis viris conſignatur, & de hoc vetus eſt iam quęrimonia, nam Gambara, *de authorit. legati. lib. 6. à nu.* 340. *fol.* 196. *thom.* 13. *p.* 2. hæc verba ſcripta reliquit. Auditor Rotæ qui laborat pro communi vtilitate & ex eius officio non habet præmia condigna laboribus ſuis, poſſet de redditibus Eccleſiæ viuere; & Patrimonium conſanguineis conſeruare, in nobis poſſet verificari communis opinio, quod penſiones eſſent merę profanæ, quia redditus Eccleſiaſtici debentur nobis, propter ſtudia & labores quas ſine intermiſſione pro aliorum negotijs ſuſtenemus, Aduocati, Procuratores, Notarij, & id genus hominum qui laboribus noſtris fruuntur, Palatia ædificant, latifundia emunt, officijs locupletantur, locupletes linquunt hereditates, & paupertatem vndecunque fugant. Soli Audito-

Auditores ſemper Egeni, afflicti & Syſiphio Saxo voluendo addicti, maledictis (ab his præſertim qui contra ſe iuris ſinceritatem experti ſunt) oppido laceſſiti egere non debent, quos toti mundo iuſtitiam miniſtrare oportet, ex publico alendi ſunt, qui pro publica ſalute laborant, cum nemo ſtipendijs proprijs militare debeat. *cap. cum ſecundum de præben.*

Hodie ſalarij loco ſingulis diebus certæ portiones panis & vini, & ſingulis menſibus regalia quingenta ſingulis Auditoribus miniſtrantur, vt notiſsimum eſt, & pro quodam ſalario extraordinario propinæ eiſdem permittuntur, *vt Nauarrus conſ. 21. num. 3. & 4. de reſcript.* Dixi, ſalarij loco, quia alias ab omni munere, manus eius debent eſſe immunes. *Iuxta conſtitutionem Martini V. §. 14. thom. 1.*

Cedant ſcripta in hoc libro ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, Virginis immaculatę, glorioſi Præſulis Valerij huius noſtræ Cæſaraugustanæ Sedis & Præſulis, & Patroni & Martyris Vincentij Diaconi ſui.

Nihil dictum proteſtor quod ſubiectum non ſit Eccleſiarum Matri & Magiſtræ Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ.

REPERTORIVM TOTIVS OPERIS.

A.

ABBAS. De illius ſimultanea iuriſdictione cum generali. q. 4. n. 5. In punitione Regularium eſt maior Epiſcopo. q. 12. n. 12. 20. 28. & 29. Sancti Ioãnis de la Peña punitus ab Archiepiſcopo Cæſarauguſtano. q. 21. n. 25.

Abſolutio Reo diſpoſito negari nõ poteſt. q. 15. n. 5. In foro interiori quomodo conſtet. n. 7. Ab excommunicatione in foro conſciẽtiæ non requirit Sacramẽtum pœnitentiæ. n. 8. Sacramentalis dari non poteſt abſenti. n. 10. Abſolutionis extra ſacramentalis forma. n. 11.

Actor. Sequitur forum rei. q. 30. n. 49. Et ciuiliter & criminaliter poteſt in eodẽ iudicio agere. q. 18. n. 25.

Actio criminalis competit pro iure publico. q. 18. n. 8. Dicitur criminalis ſi eſt impoſita pœna ordinaria crimini. q. 18. n. 2. & 23.

Adiunctus. Si delinquit quis puniet? q. 6. n. 10. Multis rationibus conuenit, quod aſſiſtat. q. 1. n. 38. Adhibetur Iudici ſuſpecto etiam in Aragonia. n. 39. Illius cõceſſio Sedis Apoſtolicę maieſtatem conſeruat. n. 41. Etiam in leuibus procedit. q. 2. n. 5. 6. & 10. Illius iuriſdictio reſtringitur in tribus. n. 8. Iuriſdictionẽ habet. q. 3. n. 5. Coniudex ſolet appellari n. 9. Sequitur naturam eius cui adiungitur. n. 10. Illius aſſenſus neceſſarius cum facit principalem cum Epiſcopo. n. 13. 14. 16. Iuramentũ præſtat ſicut alij Iudices. n. 15. Et Iudex ordinarius, & delegatus iure dicitur. n. 17. Et eius conſilium & aſſenſus expectatur. n. 19. Iuriſdictio illius dicitur ſimultanea, ſiue aggrega-

tiua

tiua. q. 4 n. 8. An ſit ordinaria, vel delegata. n. 12. Poteſt recuſari partis iuramento. q. 9. n. 3. Eius decretum comprehendit & Collegiatas Eccleſias. q. 10. n. 5. An in Eccleſia S. Mariæ. q. 12. n. 24. Nominatio Adiunctorũ in Eccleſia Cæſarauguſtana; fit toties, quoties opus fuerit. q. 13. n. 2. Conſilium & aſſenſus illius requiritur in cauſis criminalibus criminaliter intentatis. q. 15. n. 15. Vocatur Adiuua. q. 13. n. 17. Aſſenſus & conſilium non eſt neceſſarius ad morum emendationẽ. q. 16. n. 2. Aſſociatio Adiunctorum de iure communi pender à voluntate Epiſcopi viſitãtis, niſi procedat ad punitionẽ. q. 24. n. 13. Facit ceſſare iuriſdictionem Ordinarij, vt Ordinarius ſolus procedat. q. 31. n. 19. Et Epiſcopus eodem iure cenſentur. q. 32. n. 1. Quando eſt Iudex delegatus. n. 4. & 10. Non poteſt habere ſportulas. n. 10. Illius ſententia eſt appellabilis ad ſuperiorẽ immediatũ. n. 5. & 11. Solo iureiurando recuſari non poteſt, ſed eſt neceſſaria cauſa. n. 12. Iuriſdictio illius eſt fauorabilis. n. 13. Ordinario poteſt inhibere. n. 16. Sedis Cæſarauguſtanæ Adiunctorum conceſſio. q. 1. n. 42. Additamentum participat de principali. q. 3. n. 12. Collega ſuccedit deficienti. q. 5. n. 2. Quando vnus delinquit, an alter puniatur? q. 5. n. 14. Connexum habet principalis honorem. q. 2. n. 11. Libellus cõtra Adiunctos q. 1. n. 3. Quid quando non nominantur. q. 13. n. 1.

Annata illius ſolutio fauorabilis eſt. q. 29. n. 14. Quindemnia ſuccedunt Annatis. n. 15. Ingreſſus varia ſunt nomina. q. 29. n. 16. Sunt odioſi. n. 17.

Appellatio ab indebita carceratione rectè interponitur. q. 20. n. 13. In viſitatione regulariter non ſuſpendit. q. 26. n. 4. A viſitatione ſuſpendit ſi excedatur modus. n. 3. Eſt prohibita in Sicilia à Magiſtratibus qui viſitantur. n. 6.

Appre-

Apprehenſio. Illa pendente per laicum,ſilet Eccleſiaſtici iuriſdictio. q. 30.n.4.
Arbitrarium non eſt quod pendet ex alterius voluntate.q.18.n.16.
Archidiaconus etiã ſine cura debet habere ætatem completam 22. annorum. q.19.n. 12. Quando Vicarius Generalis? q.34.n.45. Extra Diœceſim cenſetur vt priuatus. q.22.n.23. De Birbieſca eſt ordinarius. q.34.n.39.
Archiepiſcopus. Borja iuriſdictionem Adiunctorum impugnauit,nihilominus fuit confirmata. q 1.n.44. Coadiutor quibus prohibeatur? q.29.n.43. Delinquens non punitur à Concilio prouinciali.q.33 n.15 & 44. Toletanus excommunicatus ab Aragonum Epiſcopis.q.22.n.2. Crucis delatio extra prouinciam non illi permittitur, ſed patriarchis.q.22.n.21. Delinquens in Diœceſi ſuffraganei ab illo puniebatur.q.22.n.19.
Argumentum ab abſurdo valet.q.1.n.45. De Cardinalibus ad Canonicos valet. q.17.n.17. Impiorum argumentis non eſt vtendum contra Sedis Apoſtolicæ poteſtatem.q.30.n.58. Felini diluitur, & proponitur. q.3.n.4.& 24.
Auditor Sacræ Rotæ Romanæ diſtinguebatur primo, & ſecundo gradu.q.33.n.3 De Auditorum Rotæ origine, nomine, natione, numero, qualitate, præſtantia, priuilegijs, iuriſdictione, deciſsionibus, ſtyllo, & ſalario.q.vltima. Coauditori quando inhibeat. q. 32.n.15.17.

B.

Beneficium fundandum plures conditiones admittit, quam fundatum.q. 27.n. 3. Vnitũ definit eſſe tale. n. 23. Beneficiati del Pilar quí ſint exempti? q. 12. n. 25.
Bulla ſecularizationis Sedis Cæſarauguſtanæ. poſt ſi. q. 1. Supplantationes Bullarum in Hiſpania vſu frequentes. q. 30. n.4. Quis primùm Bullam in Cœna Dñi publicauerit? n. 11. Secularizationis declaratur

q.3.n.35. & 11. num.8.

C.

CAnonici cum Epiſcopo vnum corpus faciunt. q.1.n.18.Non comprehenduntur Clericorũ appellatione.n.3.Æquiparãtur cordi.n.10. Nõ habuerũt in Tridentino,qui pro eis reſponderet.n.23.Fratres Epiſcopi cenſentur, vt & Cardinales fratres Papæ. n.29.Cardinales appellantur. n.30. Sunt in magno honore.n.31. Aequiparantur Dignitatibus.n.32.Sũt collateralesEpiſcopi.n.33 Dicuntur Clerici primi gradus.n.34. Plura officia exercent cum Epiſcopo. n.35. Illorum nomẽ eſt honoris,nõ oneris.n.36. Maiorem notitiã habere præſumuntur rerum Eccleſiaſticarum.n.58.In cauſa Canonici ſunt Iudices ſuſpecti.q.9.n.11.Illorum appellatio in fauorabilibus ſignificat Cathedrales.q.10. n.2.Sæculares, & Regulares parificãtur in multis. q.12.n.1.2.3.4.5.8.Regulares proprium habebant.n. 16.Regulares cẽſentur minores Cathedralibus:maiores tamen Collegiatis. n.9. Regulares, ideſt bis. n.10. Regulares, vulgaris eſt appellatio.n.11. Regularium laudes.n.13. Et B. Petri Aragues aliàs Magiſtri Epila.n.14.Regulares veniũt in prohibitiuis appellatione Monachorum. n.15.&31.Regulares,& Sęculares differunt.n.26. Illorũ ſubiectio filialis,non ſeruilis. n. 27. Nouitij,an admitti poſsint de gratia ad electionem actiuam.n. 32.Non poſſunt incarcerari à Capitulo Sede vacante.q.17.n.4.& 28.Non reſidentes priuari debẽt ab Epiſcopo,&Capitulo.q.18 n.6.Illorum officium.q.21 n.6. Veniũt appellatione Clericorum in fauorabilibus.n.19. Veniunt appellatione Dignitatum.n.21. Nouitij expertes ſunt electionis paſſiuæ. q. 12. n.38. Illis ſuſpectis adiungitur Epiſcopus.q.1.n.40.Collegiatæ Eccleſiæ ſunt Clerici ſecundi gradus. q.33.n. 1. Cathedralis præſtãtior eſt Collegiali. q.11.n.9.

Cantor. Habet iuriſdictionẽ etiam in Canonicos. q. 34. n. 17. Et Canonicus Oſcẽſis punitur ab Archiepiſcopo Cæſarauguſtano. q. 21. num. 16.

Capitulares. Illorũ punitio de iure ſpectat ad Capitulum. q. 1. n. 12. Vnus eorum qui nõ delinquit erit Adiunctus Epiſcopi. q. 6. n. 8. Illorum appellatione veniunt Canonici. q. 21. n. 3. Delinquentes extra corpus Eccleſiæ puniũtur cũ Adiunctis. q. 22. n. 3. & 33.

Capitulum. Illius conſenſus generaliter ab Epiſcopo expectari debet. q. 1. n. 14. Maxime in grauibus. n. 58 Iuriſdictionẽ acquirit cõtra Canonicos per ſpatiũ decem annorum. n. 21. Priuat fructibus aduocãtem contra ſe. q. 33. n. 31. Frequenter litigat cum ſuo Epiſcopo. q. 1. n. 40. Illius conſenſus non excluditur vbi excluditur conſenſus aliorum. n. 52. Cur dicatur Senatus? n. 56. Illi eſt iuriſdictio ciuilis & criminalis in ſuos Capitulares. q. 2. n. 7. In cauſa amici ſui nõ eſt Iudex. q. 6. n. 3. Illi non nocet delictum particularis. n. 7. Repreſentatur ab Adiunctis. q. 9. Illius ſcientia requiritur ad acquirẽdam quaſi poſſeſſionẽ cõtra illud in corporalibus. q. 16. n. 20. Illi non nocet Officialium ſcientia. n. 21. Non ſuccedit in ſpecialiter Epiſcopo reſeruatis. q. 17. n. 1. & 27. Non ſuccedit in poteſtate confirmãdi Abbates. n. 2. An ſuccedat in poteſtate viſitandi Moniales exemptas. n. 3. Sede vacante non poteſt indicere clauſuram Monialibus etiam exemptis. n. 5. Sede vacante non poteſt corrigere Regulares exemptos extra Clauſtra degẽtes. n. 6. & 29. An ſuccedat in poteſtate cap. 6. Seſsio. 24. de reformatio. n. 7. 11. & ſeq. & 30. Non ſuccedit Epiſcopo in ſpecialiter delegatis. n. 8. Succedit in augmẽtis iuriſdictionis ordinariæ. nu. 12. Succedit in iuriſdictione ordinaria. n. 13 Vniuerſum quãdo delinquat. q. 6. n. 11. Sedevacante diſpenſat

penſat in neceſſarijs.q.17. n. 19. Et in iuriſdictione neceſſaria.n.20. Succedit in poteſtate exequendi pias volũtates.n.24. Illius, Sedevacante, appellatione veniũt Capitulares de cõſuetudine.q.23.n.2. Succedit in iuriſdictione procedendi cum Adiunctis. q.17.n.35. Illi non eſt territorium.q.33.n.10. An poſſit incarcerare Canonicũ. n.13. Illius coactio ad Canonicũ antiquiorem ſpectat.n.43. Illius conſenſus quando requiritur ab Epiſcopo? q.1.n. 68. Priuat fructibus & diſtributionibus aduocantem contra illud.q.33 n.31. Quando indicat ceſſationem à diuinis.n.37. An habeat iuriſdictionem in Decanum. n.14.16.42. Acquirit iuriſdictionem, pręſcriptione, conſuetudine, priuilegio. n.17. Non diſpenſat contra Canones.n.18. In quibus ſtatuat.n.20. Cõpellit ſtare, & intrare Capitulares ad Capitulum. n. 28. Nouum nunquam omnimodè ſubfuit Epiſcopo.q. 11.n.5. Illius quando requiratur aſſenſus, vel conſilium. q. 1. n. 25. Nominat aſsiſtentes. q. 33.n.38. Capellani ab illo coguntur celebrare. n.25. Cõmunio generat diſcordiã.q.9.n.7 Sine cauſa & cũ malitia priuat nutuales.q.33.n.30.

Caput. Eſt principalis pars corporis.q.1.n. 8. Cæteris membris dat fomentum. q. 34. n. 7.

Cardinales. Illorum Collegium Sede vacante diſpẽſat in reſeruatis Pontifici. q.17.n.18. Illorum declarationes magnã habent authoritatem.n.31. In Curia maiorem habent ſplendorem quam extra. q. 22. n. 12. Adiuncti ſine Cardinali cui adiungũtur poſſunt procedere.q.32.n.17. Illorum declarationes circa priuationẽ Præbendę ob nõ ſuſceptionem ordinis illi annexi.q.18.n.1. Illorũ declarationes & deciſſiones Rotę ſibi contrariæ quomodo accipiantur. n. 20. & 21.

Caro. Nemo ſuam carnem odio habuit.q.6.n.4. Illius deli-

delictũ quãdo præſumatur. q.16.n.11.Incontinẽtia quomodo probetur. q 20.n.4.
Caſus.Noluntatis & impotentiæ parificãtur.q.5.n.3.Omiſſus ſimilis expreſſo iudicatur,vt expreſſus.n.6. Omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis.n.13 Nolũtatis,& impotentiæ parificã tur.q.6.n.1.Declaratur.n.9.
Citatio. Supponit ſubiectionẽ: Monitio non item.q.16 n.3. Succeſſit in locum vocationis in ius.n. 8. Perpetuat iuriſdictionem.q.28.n.2.
Clerici Epiſcopi, ideſt Capitulum Cathedrale: q. 1 n. 11. Omnes fratres appellantur Epiſcopi.n.6.Maieſtatis rei ab Eccleſiaſtico puniuntur. q.30.n. 48. Idem de perturbatoribus pacis. q.31.n 6.& 7. Primi, & ſecundi gradus qui ſint? q.33. n. 1.
Clauſula. Non aliter, inducit formam.q.8.n.6. Sine præiudicio,declaratur. q. 11. n 10. Authoritate noſtra, ſignificat iuriſdictionem delegatam.q.17.n.10.Ex nunc,pro ex tunc,virtus. q. 29.n.12.& 46 Nulla concordia, extenditur ad concordias confirmatas. q. 25. n. 5 Ipſo iure, quid ſignificet?q 31 n,6.& 7
Coadiutor.Illi congrua datur. q. 29. n.2. An penſum ſeruitutis ſoluere teneatur? n. 4. & 24.Liberam habet adminiſtrationem. n.5. Reſtituitur poſſeſſioni quã accepit. n. 6.9. & 45. Eaſdem debet habere qualitates quas Coadiutus. n.7. Ille, ac expectans comparantur.n.8.10.& 32. Et non Coadiutus infirmus, vel impeditus lucratur diſtributiones.n.11.Annatam ſoluit & ingreſſum. n.13.16.& 48. An ſedem acquirat,& gradus antiquitatis?n.18.& 40. Illius vſus,an improbãdus? n.22.Illi ſtillus multa tribuit. n. 23. quia eſt introductus ab illo.n.39.Nõ tenetur publicare. n.25.Nõ conſequitur fructus ex beneficio Coadiuti. n. 26. An teneatur reſidere præciſè, an cauſatiuè?n.27.& 29.Sibi non optat, ſed Coadiuto.n. 31.Eſt Canonicus fictus.n.33 & 44. Non tenetur facere profeſſionẽ.n.36.Ille non lucratur diſtributiones Coadiuto excommunicato. n.37. Tiraſonen.priuatus.n.30.

Coadiutoria. Species eſt beneficij.q.29.n.1. Illius expeditio precum veritatem requirit. n. 3. Non inducit incompatibilitatem.n.28. Nō præiudicat nominationi Regiæ. n.34.
Collatio. Vbi eſt ſimultanea, & vna fit ab vno, & altera ab altero,neutra valet. q.4. num. 9.
Collectores. Si delinquant extra Diœceſim, an gaudeant exemptione? q. 22. nu. 5.27. & 36.
Concilium Prouinciale recuſari poteſt.q.9.n.4.
Conditio. Mutata conditione perſonæ extinguitur diſpoſitio prima. q.11.n.7. Priuationis ipſo iure ob non ſuſceptionem ordinis poteſt imponi à fūdatore.q.18.n.19 Vt ordinarius nullo modo ſe intromittat.q.27.n. 19.
Confirmatio.Barbaſtrenſ.Concordiæ. q. 25.n. 13. Burgenſ. Concordiæ. n. 12. Ex certa ſcientia quæ? n. 10.Illius faciendæ cautela.n.12. Generalis ex certa ſcientia non trahitur ad illicita. n.15. Ex diuturnitate temporis præſumpta, intelligitur in forma communi. n. 17. Eſt duplex n. 9. Pactum de confirmatione intelligitur ex certa ſcientia.n.16.
Confraternitates. Laicorum à viſitatione non poſſunt appellare ſuſpenſiuè.q.26.n.5.
Conſenſus. Tacitus ex factis, expreſſus reſultat ex verbis quæſt 8.n.1. Vbi requiritur pro forma eſt neceſſarius. num. 4. Vbi requiritur neceſſe eſt, vt præcedat. nu.7. Inducitur ex præſentia. q.1. n. 54. Non inducitur in arduis ex ſilentio. q.8.n.10.
Conſilium. Et conſenſus differunt.q.1.nu.1. Idem quod aſſenſus ſignificat in arduis. n. 16.49. Quando: & quando requiratur conſenſus. n. 61. & 66. Et aſſenſus quomodo diſtinguantur. n. 62. Multiplex eſt.num.63. Illud audire compellimur. n. 64. Et conſenſus promiſcuè veniunt in ſermonem. nu. 65. Inducit præceptum ſi dicitur, *de Conſilio*: ſi *cum Conſilio*, admonitionem. quæſt. 31. n. 20. Inducitur ex præſentia.q.30.n.5.
Conſtitutio Martini contra trahentes Clericos ad Tribunalia

bunalia ſæcularia. q. 30. nu. 10. Eccleſia legibus ſæculi adiuuatur. n. 22. Synodalis permittens Collegijs punire Collegiatos declaratur. q 33. num. 32. De recognoſcendis edictis. q. 34. nu. 47. Cæſarauguſt. Sedis. p. 3. c. 1. declaratur. q. 29. num. 19. 50. Contra decretum irritans nulla eſt. q. 2. n. 8. Non trahitur ad caſus deciſſos ſententia, vel tranſactione. q. 25. n. 1.

Conſuetudo. Excludit conſilium non ſolum aſſenſum. q. 1. n. 66. Præſcripta dicitur, ſi quadraginta annorum ſpatio muniatur. num. 48. Immemorialis habet vim priuilegij, maximè ſi concurrit fama. q. 24. num 4. & 21. Illa damnata contra viſitationem, cenſetur damnata immemorialis, quia eſt contra bonos mores non viſitare. q. 24. num. 8. Immemorialis vim tituli habet. q. 30. n. 7. Immemorialis à Regibus etiam inducta, eſt ſublata. n. 47. Vide infra *verb. Immemorialis.*

Conſules. Iuriſdictionem habent in ſubditos. q. 33. n. 26.

Crimen. Delictum, peccatum diſtinguntur. q. 14. n. 18. Delictum, peccatum confunduntur. q. 15. nu. 19. Criminum diſtinctio. q. 2. num. 4. Præſignatur à correctione. q. 18. n. 8. Differentia inter cauſas ciuiles & criminales. q. 18. n. 26.

D.

Decanus. Illius, & Archidiaconorum iuriſdictio eſt ſimultanea cum Epiſcopi iuriſdictione. q. 4. num. 4. An ſubſit Capitulo. q. 33. nu 14. 16. 42. Eſt caput Capituli. q. 34. num. 6. & 44. Reparat collapſa. num. 8. Iudicat. num. 11. Succeſſit Archipresbytero. num. 4. & 12. Modicam iuriſdictionem cenſuris expendit. nu. 13. Punit etiam Canonicos ſi delinquunt in Choro. num. 14. Compellit ad modeſtè loquendum, & procedendum. nu. 15. Eſt hoſtis Epiſcopi. num. 19. Sedet primo loco. num. 20. Eſt Prælatus. num. 21. Præcedit Officialem. num. 22. Inuigilat Choro. n. 23. Cognoſcit de punitione, n. 24. Recedit à Choro ſine licentia. nu. 26.

Procuratorẽ ſignat ſine Capitulo. n. 17. Dirimit votorum paritatem.n.28.Recognoſcit Monitoria legenda. n.29.& 46. Diſpenſat. n.36. Interdicit. n. 37. Viſitat. n. 42. Capitularibus aſſurgit. n.32.Solus,nec nominat Cõmiſſarios,nec Epiſtolas aperit.n.30.31.Veniam petit receſſurus. n. 33. Admonet,& refert Epiſcopo.n. 34. Eius maioritas,vel minoritas pẽdet à conſuetudine. nu. 35. 40.& 41. Tudelenſis multis prærogatiuis gaudet.n.38.

Deciſſio Putei 209. lib. 1. n. 4. declaratur.q.1.n. 26. Diuerſorum 613.p.1. declaratur.n. 59. Salmantini Scholaſtici circa eius exemptionem explicatur.q.22.n.14.&34.Deciſſionum.S.R.R.authoritas q.vltim. §. 9.

Delegatus. Ab illo negligente,habetur recurſus, vel ad Superiorem, vel ad Sedem Apoſtolicam. q. 5. n. 10. Ad cauſas criminales, non cognoſcit de cauſis criminalibus ciuiliter intentatis.q.15. n. 16. Procedit contra Epiſcopum turbantem. q. 34. n. 48. Illius iuriſdictio eſt odioſa.q.32.n.14.Prohibetur delegari vbi eligitur induſtria perſonæ.q.14.n.5.

Delinquens. Quando non ſit carcerandus? q. 20. n. 12. In loco prorogat iuriſdictionẽ Iudicis loci.q.22.n.7. In aliena Diœceſi,& ibi non punitus, puniatur in propria? n. 34. Et abſolutus iniuſtè, an poſſit puniri? ibidem.

Dictio.Liberè,quid ſignificet. q.1.n.2. Etiam,eſt continuatiua.q.10. n. 5. Etiam,addit. q 17.n.25. Præſertim,q.19.n. 6.Integrè,n.10.Verò,eſt aduerſatiua.q.21.n.9.Tantùm, eſt taxatiua. q 26. n.2. & 7. Alias, vel aliàs pro eodem. q.31.n.3.Aliàs,habet vim decreti irritantis. n. 13. Nullatenus,habet vim decreti irritantis.n.14. Si aliter,inducit formam & decretum irritans. n.16.

Dignitas. De nouo erecta intelligitur, ſine præiudicio. q.11.n 16. Superueniens auget, non minuit. q. 21.n. 23. Illa minori ſed propria fulgens, dignior eſt quam qui maiori, ſed aliena Dignitate fulget. q. 29. n.42.Prima poſt Pontificalem,quę?q.33. n. 14.

num. 14.16. & 42. Attenditur conſuetudo. n.2. Archidiaconus eſt de iure. nu. 3. Decani, Prioris, Præpoſiti, Abbatis, Archidiaconi, Archipresbyteri ſolēt eſſe primę poſt Pontificalem. q.34. n. 4. Et Capitulum ſunt diuerſa. q. 21. n.4. Non venit appellationę Capituli, etiā ſi de conſuetudine ſit Capitulares. n. 5. & 18. Sine Adiunctis non poteſt carcerari in Eccleſia Conchen. n. 11. Accipit dotem ex Menſa communi. num.13. Nomine, & fine præſtat. n.15. Gaudet Adiunctis ex declaratione Cardinalium. num.17. Comprehenditur appellatione Capituli in multis. n. 5. & 18. Illi & Canonicis multa conueniunt. num.20. & 21. Collegiatarum non gaudet Adiunctis. n.24.

Doctor. Eſt intelligendus iuxtà allegata ab illo. quæſt. 9. num.9. Recurſibus applaudens quibus excuſetur. q. 30. num 65.

E.

Eccleſia. De Pilari primò fuit ad tempus exempta ratione litis. q. 1. n.40. Plura de eadem. q.12. à num.23. De nouo erecta incompatibilia cum nouo ſtatu omnimodè excludit. q. 11. n.6. Eccleſię immunitas renunciari non poteſt. q.7. num.2. 10. & 12. Mutato ſtatu non mutatur ſubiectio. quæſt. 11. num. 12.

Electio. Deuoluitur ad minorem partem ſi maior delinquit. q. 6. num. 9. Illi interſunt ij quibus de iure non competit intereſſe propter admiſſionem. num. 35. propter eligentium paruum numerum. q.12. num.37. In ſuffragijs ferendis debet eſſe libertas. q. 1. n. 46.

Epiſcopus. Eſt caput Capituli. q. 1. num. 7. Cæterarum Dignitatum culmen eſt. n. 9. In quibus caſibus requirat conſilium, vel aſſenſum Capituli non liquet. nu. 10. Regula datur. num. 62. De iure habet Canonicatum in Cathedrali. num. 19. Solus iuriſdictionem exercet ob Canonicorum negligentiā. num. 21. Se habet cum ſuo Capitulo, vt Archiepiſcopus cum ſuis Epiſcopis. nu. 27. Olim adiungebatur Iu-

dicibus ſuſpectis. num. 39. Q.10 plus videt, plus ſibi ditndit.num.57. Hodie diſpenſat ſine Capitulo. num. 67. Illius iuriſdictio extenſa non limitata. q. 2.num.7. Epiſcopi Aſturcienſis argumentum proponitur. n. 3. Diluitur. q.3. num.22. Et Capitulum non ſe confundunt in ſimultanca collatione. q. 4. num.10. Et Capitulum vt diuerſa corpora cenſentur in collatione ſimultanea. num. 11. Et Capitulum de iure ſunt Iudices in criminalibus contra Capitulares. q.5.num.1.Solus procedit quando vniuerſum Capitulum delinquit. num. 4. Illius iuriſdictioni plus fauet ius commune &Tridentinum.n.7. Non eſt Iudex in cauſa ſua contra Capitulares. q. 6. num. 5. In cauſa ſuæ Eccleſiæ Iudex eſſe quando poſſit? quæſt. 9. num. 12. Prætendens omnimodam probare tenetur. q. 11. num. 2. Illi, & Canonicis Regularibus bona erant communia. q. 12. num. 7. Eſt loco Abbatis in Eccleſijs Regularibus. n. 18. Tâm in Collegiatis, quam in Cathedralibus Eccleſijs.n.19. Contra Canonicos Regulares, & exemptos quando procedat? n. 30. Illi cur delegantur quæ de iure communi competunt. q. 17. n. 23. Solus olim ordine Clericos priuare non poterat, ſed beneficio. q.18. n.14. Illius iuriſdictio in Capitulares eſt limitata. q.21. n.13. In Collegio conſideratur non vt Dignitas, ſed vt Collega. n. 22. Qui iurauit, non procedere contra Capitulares, tenetur. q. 21. n. 3. & 23. Iuramento ſe poteſt obligare tribuendi plus Capitulis in iuriſdictione, quã Concilium tribuit. q. 24. n. 25. Poteſt viſitare Capitulum ſæpius in anno. q. 25. num. 3. Vnam Eccleſiam poteſt eximere à Viſitatione de conſenſu Capituli. q. 27. n. 5. Non poteſt præiudicare Eccleſiæ in quærendis. num. 10. Permittit collationem inferiori. n. 14. Præſumitur nihil ignorare de ſua Diœceſi. num.16. Viſitat quãdo aliàs eſt prohibitus

hibitus ſi datur negligengia illius cui de iure competit Viſitare. nu. 22. Illius ſententia cum ſola aſſiſtentia vnius ex duobus Adiunctis non valet, q. 31. n. 21. Quando cenſeatur procedere vt delegatus. q. 32. num. 20. remiſsiuè. Quando ſit Ordinarius, & quando Delegatus? n. 5. 7. & 21. Ad illum vt caput omnia referuntur. q. 33. n. 12. Habet iuriſdictionem cum Capitulo. n. 21. Illius domus an gaudeat immunitate? q. 7. n. 11. Cum Capitulo maiorem habet fraternitatem. q. 1. n. 24.

Exceptio. Debet eſſe de regula. q. 1. n. 4. & q. 3. n. 23. Exceſſus multis modis fit. q. 26. n. 3.

Excommunicatio. Ferri non poteſt niſi ob mortalem culpam cum in obedientia, & contumacia. q. 15. n. 1. Ferri poteſt propter cauſam ciuilem. n. 2. Propter culpam non mortalem. n. 3. Propter actum ſine malitia. q. 15. n. 4. Ferri poteſt propter cauſas meri, & mixti Imperij. n. 14.

Exemptio. Illius articuli quomodo proponendi? q. 1. n. 21. Concedi ſolet ratione litis cum Ordinario. num. 40. Non præſumitur. q. 11. n. 14. Regularium quomodo procedat? q. 12. n. 17. Canonicorũ glorioſiſſimæ Virginis de Pilari n. 23. Ratione loci, & perſonæ, vel per ſonę dumtaxat latius patet. q. 22. n. 17. & 30. Præponderat generi. q. 21. n. 10.

Exemptus. Poteſt prorogare iuriſdictionem Iudicis Ordinarij. q. 22. num. 6. Ratione curæ ſubijcitur. num. 9. Ratio. nu. 10. Ratione perſonæ in ciuilibus vbi res eſt conuenitur. n. 31.

Expreſſum. Plus operatur quã tacitum. q. 3. n. 25. & 31. n. 11. & 12.

F.

Fictio. Non eſt potentior veritate. q. 29. n. 47.

Forma. Concipiendi ſententiam in iudicio Adiunctorum. quæſt. 3. num. 1. Pronunciandi ſententiam criminalem contra Capitularem in Eccleſijs Tiraſſonenſ. & Turolen. numer. 21. Quando requiratur ad con-

conſenſum.q.8.n. 5. Vbi requiritur,per æquipolens nõ impletur. num.11.Erigendi Cathedralem.q.11.n.4. Alia ſubſtantialis, alia accidentalis. q.31. num.17.Subſtantialis operatur ipſo iure. num. 13.

Forus. Eſt triplex, conſcientiæ,pœnitentiæ, & contentionis.q. 15.num.6.

G.

GRauatus. In vno, in alio debet releuari.q.12.n.16

I.

IMmemorialis. Iaccenſ.cõſuetudo prætenſa in Viſitatione.q. 24. nu.17. Centum annorum ſpatium requirit. q.1.nu. 6. Conſuetudo contra Viſitationem eſt ſublata. q. 24.n.15. Quomodo ſit probanda. n. 18. Quomodo probetur.q.30.n.5.vide ſup. *verb.Conſuetudo.*

Intellectus. Cap.3. de conſuetud. in ſexto.q.1.nu. 47.49. Cap.Archiepiſcopus.9. q.3. nu.5. Cap. 1. de officio Ordinar. n.51. Cap. 4. Seſsi. 6. q.2.n.1. 2.9.Cap. quod verò. diſt.11.q.1.n 53.Cap.1.de ex ceſſ.Prælato.q.1.nu.54.Cap. Nouit. de his quæ fiunt à Prælat. nu.55.Cap.6.Seſsio. 25. ibi: Conſilio & aſſenſu. q.8.n. 9. Cap.1. de iuditijs. q. 9.n.5. Cap.4. Seſsio. 6. in prin.q. 10.nu.4. Cap.ex eo. 32.§.1. de electio. in 6. n.33. & 36. q.12. Cap.4. Seſsio.6. de reformatio.q.14. nu. 14. Cap.6.Seſsio.24.q.15. nu. 9. & 12.Cap.6.Seſsio. 25. verſ. In criminali. q. 15. num. 17. Cap.14.Seſsio.25.q.16. n.10. 12.& 13 Cap.6.§ 25.de reformatio.q.18.nu.7. Cap. licet Canon, & Cap. Commiſſa. de electio. in 6. q. 18. n. 18. Cap. 12. verſic. neminem. Seſſio. 24.quæſt. 19. num. 3. 7. & 13. Cap.3. Seſsio.7. de reformat. n.5.Cap.4.Seſsio. 22. verſ. Nec alijs. num. 8. Cap. 6. Seſsio. 25. verſ. In criminalibus. q. 20. num. 1. & 6. Cap.4. Seſsio.6. de reformatio.q.21. num 1. & 8. Legis penult. verſ. mulieres. ff. ad municip. quæſt. 22.n.1. 11. & 28. Cap. 1. de priuileg. in 6. num. 2. 16.& 29. Cap. 8. Seſsio. 24. n. 4. & 35. Cap. 4. Seſſio. 6. de reformatio. quæſt. 25.nu.6. & ſeq. & 19. Cap. 8. & 9. Seſsio. 22. q. 27. num. 1. &

Cap.3. Seſsio. 25 q.30.n.33. & 47. Cap.20. Seſsio. 25. n. 51. Cap. Paſtoralis. §. Quia verò. de offi. deleg. n. 67. Cap. 4. Seſsio. 6. q. 32. nu. 16. Panormita. in cap. cum dilectus. notab. 5. de Conſuetud. q. 27. num. 4. & 21. Cap. 6. Seſsio. 25. verſi. Ne iudicium eludatur. q. 3. nu. 16. Cap. 6. Seſsio. 25. verſi. Cæteris autem in rebus. q. 3. n. 22. & q. 33. n. 36. Cap. 6. Seſsio. 25. verſ. Hæc autem omnia. q. 11. n. 15. Cap. 14. Seſsio.25. de refor. q.24. n.5. & 26.

Interdicta. Pro rebus ſacris redduntur, & reddebantur. q. 30. n. 16.

Irritum, vel irritandum differunt. q.31.n.2. & 8. De Decreto irritanti an inficiat poſſeſsionem? q.31.n.15.

Iudex & iuriſdictio principalis vbi non poteſt procedere, nec Adiuncti. q. 5. n. 11. Criminalium non ſe intromittit in ciuilibus, vel è conuerſo. q. 18. n. 9. & 14. Poteſtatis limites excedēs, vt priuatus agit. q. 30. nu. 16. Illi vt priuato impune reſiſtitur. num. 17. Sæcularis non ſupplet iuriſdictionem eccleſiaſtici. num. 45. Suffraganeus eſt in Concilio Prouinciali. q. 3. num. 22. Ordinarius, vel delegatus inuocat brachium ſæculare. q. 30. n. 50. Eccleſiaſtico pertinet defenſio. n. 53. Laicus ex delegatione Apoſtolica cognoſcit inter Eccleſiaſticos. q. 30. n. 5. Eccleſiaſticus ſæcularem inhibere non poteſt. num. 54. Iudicis prima inſtantia recuſari non poteſt. q. 7. num. 7. Illius noluntas duobus modis conſtat. q. 15. num. 12.

Iuriſdictio. Facilius limitatur quam tollitur. q. 1. num. 17. Omnimoda quæ ſit? n. 43. Quid ſit? q. 3. n. 6. In dubio conceſſa intelligitur cumulatiuè. q. 4. num. 2. Cumulatiuè facit locum præuentioni. num. 3. Illius conceſſionis forma maximè debet attendi. num. 6. Priuatiua quæ? n. 5. Adiunctorum eſt limitata exemptio. quæſt. 11. num. 13. Ordinaria eſt, quæ ex ſpeciali priuilegio perpetuò datur. q. 17. nu. 14. Contentioſa habetur pro neceſſaria. num. 21. Præuenitur

uenitur citando, capiendo, vel informando. q.29. n.20. In dubio cenſetur ordinaria, potius quam delegata. q. 32. n. 8. & 9. Alterata faciat delegationem. num. 2. & 18. Alia modica; alia infima; alia ſuprema. q. 33. n. 4. Alia alta, media, Baſſa. num. 5. Diuiditur in Imperium merum; mixtum, & iuriſdictionem. num. 6. In maximam, maiorem, magnam, paruam, minorem, minimam diuiditur. num. 7. In grauem & leuem diuiditur. nu. 8. Propria quando competat Capitulo. n. 35. Ordinaria eſt, quæ competit perpetuò Dignitati etiã ex ſpeciali priuilegio. q. 32. num. 6. Simultanea non permittit procedere vnum ſine alio. quæſt. 5. num. 8. Siciliæ Laiclericalis. q. 30. num. 6. Aſſeſſor ea caret. q. 3. num. 2. & 18. Intimatio eſt pars iudicij q. 36. n. 4. Imperium aut merum, aut mixtum. q. 15. nu. 13. Spiritualis & temporalis mutuò ſe adiuuant. q. 30. num. 29. Solet eſſe ſine territorio. q. 33. nu. 41.

Iuramentum. Sequitur naturam actus, intellige, vt q. 24. num. 23. Suum tenet auctorem. nu. 24.

Ius. Correctum, prȩſtat argumentum ad declarationem q. 22 n. 18. Reſiſtere quando dicatur? q. 11. num. 1. Commune qui habet pro ſe, agit de damno vitando. nu. 11. Ad rem, vel in re quo modo diſtinguatur. q 29. n. 49. Impedimentum iuris & facti pro vno habentur. q. 6. nu. 2.

L.

LEx. Non extenditur ad expreſsè prohibita, q. 24 nu. 13. Illius definitio. q. 33. nu. 22. Eam Tyrannus ferre non poteſt. n. 23. Illam primi non recipientes peccãt mortaliter. q. 30. nu. 25. An coactione illa obligetur Legiſlator. q. 33. nu. 21. 24. Debet conuẽire titulo; ſed nõ ſemper. q. 19. nu. 2.

M.

MAior. Non venit appellatione minoris. q. 21. n. 6. Honore, & maior eſſe debet prȩrrogatiua. n. 14. Eſt Iudex Eccleſiaſticus, quam ſæcularis. q. 30. n. 46.

Monitio. Habet vim citationis.q.16.n. 5.Vbi requiritur, intelligitur de duplici monitione. q. 13 num. 3. Eſt facienda in ſpecie, non in genere.q.16.n.12. Poteſt fieri per verba repræhenſiua. num.13. Duplex requiritur in diſpoſitionibus negatiuis.n.14.Triplex requiritur contra Clericum negotiatorem.n.15. Quomodo conſtare debeat.nu.16.Vrbana. n.17. Alia iudicialis,alia denuntiatiua.n. 19. Specialis, an hodie ſit neceſſaria? n. 22.Synodalis habet vim trinæ monitionis. nu.23. Specialis requiritur in Archiepiſcopatu Cæſarauguſtano præter Synodalem monitionem. num. 24. Importatur præcepto. num.6. An requiratur in concubinatu. q. 20. n. 5.

N.

NOmen.Illius quæſtio inutilis. q. 4. n. 1.

Nouitij gaudent priuilegijs Religionum.q. 12. n. 41.

Nullum.Non inducitur ex lege pura prohibenti. q. 12. num. 39. Nullos producit effectus.q.31.num. 10.Quid ſignificet. n. 2. 4. & 5.

O.

OPpoſitio. Ad Canonicatus Graduatorum in Eccleſia Cæſarauguſtana quã requirat ætatem. q.19.n.4.

Optio. Canonicis permiſſa,nõ etiam Dignitatibus conceditur. q.21.num.7.

Ordinarius. Illius iuriſdictio prorogari poteſt ab exempto. q. 7.n. 4. Illius appellatione venit Capitulũ Sede vacãte.q.17.n.26.& 33. Quãdo ſolus procedat.q.31.n.19. Ætas ad ordines cum attingentia ſola. q. 19. nu. 9. & 11. Statim poſſe promoueri, vel infra annum ad ordines, paria ſunt. q. 19. num. 4.

P.

PArochus.Illius licentia ad matrimonium debet præcedere. q. 8. num. 8. Subijcitur Capitulo de conſuetudine. q. 33. n. 39.

Patronatus. Comitis Oropeſani. q. 27. nu. 2. & 20. Pro eo licitè recurritur ad Iudices laicos per patronos. q. 30. n. 19.

Periculum. Illius ratione,multa aliàs non permiſſa permittun-

mittuntur. q.30.n.30.
Permutatio. Parochiarũ Epiſcopis non permiſſa. q. 27. n. 15.
Pœna. Irrogationem illius auget, vel minuit perſonæ cõditio. q. 1. n. 28. Illius impoſitio requirit concludẽtem probationem. q 30. num. 69. Mulcta quid ſit. q. 33. n. 34. Modica coertio quæ? ibidem. Illi ſe voluntariè ſubijcit qui culpam committit. q. 22. num. 8. Ad incurrendam etiam ipſo iure requiritur declaratoria facti. q. 30. n. 68.
Portionarij. Licet de iure non ſint Capitulares, de conſuetudine tamen ſolent eſſe. q. 23. n. 1. Tiraſſonen. ſunt de Capitulo, & habent vocem in Capitulo, ſed non ſunt Capitulares. n. 7.
Praxis. Eſt attendenda. q. 22. num. 24.
Prælatus. Inferior non excluditur à delegatis Epiſcopo, quæ de iure competebant. q. 17. num. 22. Illius inferioris appellatione non comprehenditur Capitulum Sede vacante. n. 32. Nec ſedẽ plena. q. 16. nu. 34. Quilibet habet modicam coertionẽ. q. 34. n. 25. vide infr. Superior
Priuatio. Illius pœna datur pro delicto graui. q. 18. num. 4. Canonicatus eſt cauſa ciuilis. n. 10. 13. 15. & 22. Canonicatus ſuccedit ſi monitio præceſſit. q. 18. n. 17.
Priuilegium. Facilius renunciatur. q. 7. n. 13. Cuius tenor non narratur ſi habet clauſulam, ex certa ſcientia, dicitur confirmatum in ſpecie. q. 25. n. 14. Et præſcriptio differunt. q. 30. n. 8. Non præſumitur. q. 3. n. 55.
Proceſſus. Informatiuus, vel defenſiuus eſt de ſubſtantia iudicij criminalis. q. 16. n. 1. Illius appellatione intelligitur prima citatio. n. 7. & q. 28. n. 1. Fit quomodocunque perueniatur ad cauſam q. 28. n. 3.
Prohibita. Fieri facta tenent. q. 12. n. 40.
Proteſtatio. Concurrens cum facto contrario cedit facto, vt. q. 1. In deciſſione. n. 4.

R

RAtio. Semel reddita quãdo repoſci poſſit. q. 24. num. 1.
Rector. Compellit beneficiarios

rios ire ad Capitulum. q.33. n. 29. Si ille, & Conſiliarij condemnantur, Rector ſoluit dimidiam partem, & cæteri dimidiam. q. 34. nu. 10. Plebanus habet iuriſdictionem. n. 18.

Recurſus. A quibus Doctoribus foueatur. q. 30. n. 2. A deciſſionibus publicis admittuntur. n. 2. A deciſſionibus & Pontificibus Romanis cõprobantur. n. 3. 12. & 15. Exẽplis confirmantur. n. 4. Ratione temporalitatis licitus in iure. n. 13. Sæculi legibus roboratur. n. 14. In defenſionem poſſeſsionis & appellationis licitus. n. 18. Licitus vbi eccleſiaſtici eccleſiaſticis remittuntur. n. 20. Iuſtè deprecantibus non eſt denegandus. n. 21. Vbi eſt periculum in mora licitus. n. 31. Videtur licitus vbi eſt Cleri laica iuriſdictio. nu. 35. Vbi eſt licitus & citari & inhiberi. n. 36. A multis Doctoribus deteſtantur. n. 37. Defenduntur ignorantia, neceſſitate, conſuetudine, cõcordia, priuilegio, & defenſione. n. 38. Improbantur à Rota Romana n 39. Improbantur ab antiquis Canonibus. n. 41. à recentioribus. n. 42. Quomodo recentiſsimè deteſtentur? nu. 43. Multis pœnis afficiuntur. n. 44. Admittendi, vel non admittendi reſolutio remittitur. n. 57 Differt à querella, reclamatione, & alijs, n. 61. Non eſt licitus quando violentia falſo allegatur. n. 62. Purificatur duabus conditionibus. n. 63. & 64. Recurrentibus remedium attẽtatorum cõpetit. n. 70. Abuſus Clericorum illis anſam dedit. n. 59. & 60. Quomodo excuſetur. n. 65. & 70.

Recuſatio. Poteſt dari propter leuem cauſam. q. 9. n. 8. Aduerſus viſitantem dari non poteſt, quando non proceditin figura iudicij. q 26. num. 1.

Reges. Multi ſcribuntur Canonicorum albo. q. 1. n. 37. Illis in dubio non cenſetur derogari. q. 29. n. 35. Sunt executores Tridentini. q. 30. n. 32. Illis detrahere alienum eſt à Sede Apoſtolica. q. 30. n. 9. Illorum, ac Pontificum poteſtates eandẽ habent originem. n. 27. Eorum tribunalia

nalia non comprehendũtur ſub prohibitione.n.34.
Regulæ. De iure quæſito adeſt Epiſcopo, qui plenum ius habebat. q. 11. n. 17. Regularium obedientia & ſuperioritas eſt omnimoda.q.12. n. 21. & 22.
Relatum. Eſt in referente. q.17 n.9. & q. 21. n. 2.
Renunciatio. Valet gratiæ cũ Decreto irritanti. q. 7. n. 1. In dubio non præſumitur. n. 3. Tenet ſine præiudicio alterius quam renunciantis. nu. 5. Quibus caſibus valet, vel non. n. 14.
Reſidentia. Vel ſuſceptionis ordinum omiſſio parificantur. q. 18. n. 3.

S.

SAcerdotes. Ideſt, Capitulum Cathedrale. q. 1 n. 13. Illos carcerari de facili, odioſum eſt. q. 20. n. 8. Illorum delicta non ſunt publicãda. n. 9. Et Reges vni & ijdem. q. 30. n. 28.
Sæcularis. Non admittitur in teſtem contra Clericum in cauſa criminali. q. 18. n. 11. Fallit. n. 12. Eccleſiaſtico Iudici quando par iudicetur? q. 30. n. 66.
Senator. Honorarius prior poſſeſsione poſtponitur poſteriori qui adminiſtrationem proprio iure habet. q. 29. n. 41. Senatus pro Capitulo Cathedrali. q. 1. n. 15. 56.
Sentẽtia. Datur nomine vnius; ergo cęteri iuriſdictione carent, non valet. q. 3. n. 21. Et priuilegium non tollitur à cap. 4. Seſsio. 6. q. 25. n. 7.
Sequeſtrum. Iudicis laici in rebus Eccleſiæ nullum. q. 30. num. 40.
Superior. Inferioris negligentiã ſuplet. q. 5. n. 9. Cognoſcit nolente procedere inferiori. q. 5. num. 5. Præpoſitus cur ſic dicatur. quæſtio. 34. num. 5.
Suſpectus. De fuga comprehendi poteſt à Iudice incompetenti. q. 20. num. 2. Si eſt Adiunctus, reliqui cognoſcunt: quid ſi Præſes. q. 9. num. 12. Iudex ſi aliquid fecerit valet, ſed venit reuocandum q. 31. num. 1 & 21. Suſpicionis cauſæ. quæſt. 9. num. 2. Requiritur ſuſpicionis cauſa, & iuſiurandum ad remouendum Adiunctum. q. 9. n. 3. & q. 32. num. 12.

Ver-

V.

Verba. Præter intentionẽ proferuntur. q. 8. n. 3. Imperatiui modi quid operentur? q. 31. n. 9. In potentiori ſignificatu interpretanda. q. 31. n. 3. Significant magis voluntatem quam facta. q. 8. n. 2.

Vicarius. Generalis Iudex eſſe non poteſt vbi hæc Epiſcopus, q. 6. n. 6. Epiſcopi non procedit contra perſonas Illuſtres. q. 14. n. 1. Et Epiſcopus in multis non cenſentur pro vno. nu 2.3.4. Epiſcopi non poteſt viſitare Capitulum. num. 6. Epiſcopi procedit contra Capitulares. n. 7. Epiſcopi procedebat contra Epiſcopum, ſed non ſemper. n. 7. Non excluditur à competẽtibus Epiſcopo niſi exprimatur. nu. 12. Venit nomine Epiſcopi. n. 11. Capituli Sede vacante eandem ſi non maiorem habet iuriſdictionem, ac Vicarius Epiſcopi. q. 17. num. 15. & 16. Illius, & Epiſcopi vnum eſt Tribunal. q. 14. n. 9. Calataiubij. q. 27. num. 13. Radijs corruſcat Epiſcopi. q. 14. num. 10.

Vinculum. Geminati potentia. q. 25. n. 8. Triplex funiculus difficilius rumpitur. q. 3. n. 20. & 24.

Vis. Vim vi repellere licet. q. 30. n. 23. Multis modis fit. n. 24. Eſt triplex. n. 25.

Viſitatio. Cathedralium præcipuè eſt neceſſaria. q. 24. n. 16. Capellæ Regiæ. q. 27. n. 17. Illius exemptiq conceditur priuilegio. q. 24. num. 2. Summa ratione roboratur. nu. 6. Illius ius cenſetur reſeruatum. num. 7. Pendet à iuriſdictione ordinaria. n. 12. Solemnis & ſpecialis, vel non ſolemnis & generalis. num. 14. Illius Notarius debeat ne eſſe Clericus? n. 19. Comprehenditur appellatione iuriſdictionis. q. 25. n. 2. Viſitatio non tollitur Statutis. num. 4. Illius exemptio non poteſt concedi ab Epiſcopo. q. 26. num. 6. In limine fundationis tolli nõ poteſt. q 27. num. 8. Cur tolli non poſſit? num 9. Et Procuratio in præſcriptibilia ſunt. n. 11. Et Procuratio in parte tolli poteſt, ſed non radicitùs. num. 12. & 18. Illius facultas intelligitur con-

conceſſa cumulatiuè, non priuatiuè. q.24.n.10. Semel viſitatus poteſt iterum viſitari dum bis non puniatur. n.11. Adminiſtratio bonorū viſitatur. q.24.n.20.

Vniuerſitas Salmantina à quibus Pontificibus Priuilegia obtinuit. q 21.n.15. Non læditur ab Incolis qui pœnam ſoluunt. q.7.n.6. Sine magna cauſa non poteſt recuſari. q.9.n.6. An iuriſdictione careat? q. 33.n.9.19.&40. Delinquit ſi caput delinquit. q.34.n.9.& 43. Non eſt Iudex ſuſpectus in cauſa Collegialis. q.9.n.10.

Vox. In Capitulo computatur inter fructus canonicales. q.12.n.34. Illam habere in Capitulo non eſt eſſe Capitularem. q.23.n.34. Illam habens in Capitulo in aliquibus habet, & in aliquibus non. num.6.

Vſus. Communis loquendi ius facit. q.3.n.8.

FINIS.